

Štefan SEMUF:

H i s t o r i c k á p r a v d a o k r i v d á c h

Prvá časť

História matka múdrosti a učiteľka života

Ak sa nebudeme obzerat' do minulosti, môže sa stať, že budúcnosť prekvapí nás, krutou iróniou našej nevšímavosti.

„Aby zlí ľudia zvíťazili, stačí, aby dobrí mlčali“

Neustále si pripomíname a spomíname na minulosť, aby sa nezabudlo na utrpenie nevinných, ale ani na krutosť tých, ktorí toto utrpenie spôsobili. Pripomínať si treba aj preto, aby sa nerozšírila lož a zastierala pravda v mene telesného a duchovného násillia, ktoré si chce pravdu privlastniť.

Pre poučenie a výstrahu si stručne zaspomíname o niekoľko storočí dozadu ako bola Cirkev v 12. a 13. storočí ohrozovaná divokými sektami, v 14 a 15. storočí zas obnovou pohanstva v renesancii, v 16. storočí odštepením reformácie, v 17. storočí jansenizmom a takmer celé dejiny politickými napätiami a presunmi záujmov cisárov a kráľov, a nadovšetko Turkami, ktorí zaujali po Carihrade Balkán a Uhorsko až po Viedeň, kde boli od r. 1526 do 1699 a boli porazení Jánom Sobieským- v osemnástom storočí ju čakali nové, veľké a nečakané útoky zo strany tzv. osvietenstva, ktorého dozvuky trvajú dodnes...

Slobodomurárstvo

Tak, ako choroby sa šíria v ľudskom organizme a zoslabujú a ničia ho, tak revolučné myšlienky slobodomurárov zoslabujú ľudskú spoločnosť.

V roku 1717 bola v Londýne definitívne zriadená anglická Slobodomurárska spoločnosť a v polovici osemnásteho storočia sa formoval celogermánsky prúd templárov. Z ich obradov, privlastniac si ROUSSEAUOV socializmus vznikli v Bavorsku ilumináti (založil ich WEISHAUPT v roku 1776). Títo po kongrese vo WIELMSBADE 1782 veľmi rýchlo prenikli do slobodomurárskych európskych lóží a v spolupráci s nimi a s vysokými medzinárodnými finančnými kruhmi (ROTHSCHILD atď. Rothschildovci, boli bankárska rodina, ktorá mala v 19. storočí veľký vplyv na európske hospodárstvo a politiku. Bankový dom Rothschildovcov založil v 18. storočí frankfurtský obchodník a finančník Mazer Amschel Rothschild) 1774 – 1812. Spoločne s piatimi synmi založil najväčšie a najbohatšie bankové domy v Londýne, Paríži, Viedni a Neapole a v 19. storočí poskytol viacero z najväčších európskych štátnych pôžičiek. Londýnsku pobočku založil r. 1804

Mayerov syn Nathan (1777 – 1836) a štedro podporoval britskú armádu na čele s A.W. Wellingtonom v boji s Napoleonom. R. 1858 sa Nathanov syn Lionel (1808 – 79) stal ako vôbec prvý Žid poslancom britskej Dolnej snemovne. R. 1875 požičal Lionel britskej vláde štyri milióny libier, aby mohla kúpiť akcie Suezského prieplavu. Jeho syna Nathana/1840-1915/, prvého britského židovského šľachtica, považovali za neoficiálneho vodcu francúzskeho a britského židovstva. Balfourová deklarácia z roku 1917 o vytvorení vlasti pre židov v Palestíne bola adresovaná jeho synovi, barónovi Lionelovi Walterovi Rothschildovi (1868 – 1937), vedcovi, ktorý predsedal Britskej sionistickej federácii. Jeho dcéra Miriam/nar. 1908/ je významnou entomologičkou. Lionelov synovec Nathaniel (1910 – 90) bol takisto vedcom. Od r. 1971 – 1974 viedol komisiu britskej vlády, ktorá sa zaoberala komplexnou analýzou politického života Veľkej Británie. V 90 rokoch 20. storočia udržiava rodinnú bankársku tradíciu asi päťdesiat potomkov Mayera Rothschilda, ktorí podporujú dobročinné nadácie a umeleckú činnosť.

Aj v rakúskej monarchii Rothschildovci ovládli financie a najmä po napoleonských vojnách poskytovali veľké pôžičky (zadĺženému štátu). dali podnet k vzniku Francúzskej revolúcie (1789), ktorá v mentalite revolucionárov mala byť prvým krokom k svetovej socialistickej republike.

K závislosti na slobodomurárovi lordovi Palmerstonovi, ministrovi kráľovnej Viktórie, začal svoju činnosť REVOLUČNÝ Internacionálny KOMITET, riadený Talianom Manziním, Maďarom Kossuthom a Ledrurilom.

Revolučné zárodoky sa už dali do pohybu a vďaka podpore vysokého slobodomurárskeho funkcionára Palmerstona, hneď po skončení kongresu slobodomurárov v Štrasburgu (1847), na ktorom nastolili generálny plán vzbúr v roku 1848 revolucionárske hnutia rozhodli v rozličných mestách Európy násilne zvrhnúť monarchie a nastoliť všade republiku. Plán však nedosiahol výsledok, ktorý sa očakával.

V Nemecku roku 1848 vstúpili do politického diania dva „vynikajúce“ revolučné nástroje: Marxov komunizmus zverejnený Manifest (na príkaz iluminátorov, ktorí navrhovali Weishauptov socialistický program) a Ritterov pangermanizmus. Z pohľadu anglického ministra zahraničných vecí Palmerstona, zosilnenie protestanského Nemecka a zrod jednotného Talianska, na úkor Rakúska a Pápežského štátu, spôsobilo rozklad kresťanského západu, s ktorým súvisel tiež útok na Rusko.

Marxizmus a pangermanizmus, ktoré pochádzajú od iluminátorov, hoci majú rozličný obsah jeden socialistický a druhý rasistický- vústili jeden do Ruskej revolúcie a druhý do nemeckého nacizmu. Ale slobodomurárska internacionála medzičasom zakladala ďalšie svetové prúdy: americký paladizmus a francúzsky synarchizmus.

Americká politika smerovala k svetovej nadvláde hneď po udalostiach medzinárodného vplyvu, ako bol zrod tajnej židovskej spoločnosti v New Yorku B' NAI B' RITH/1843/, inštalovanie Mazziniho Demokratickej medzinárodnej zmluvy v New Yorku (1867), presťahovanie hlavného sídla

generálnej rady Marxovej Internacionály do New Yorku (1872), závratný vzrast bankárskeho spolku Jacob Schiff, Kuhn a Loeb“, ktorý financoval ruskú revolúciu: / Vr 28/

V roku 1914 vypukla prvá svetová vojna, ktorá mala za cieľ rozbiť poslednú katolícku baštu v Rakúsko uhorskom cisárstve, zvrátiť cárske impérium a zaviesť v Rusku komunizmus. Ruská revolúcia bola uskutočnená spoločnou činnosťou tajných ruských spoločností s podporou medzinárodných spoločností a Veľkej nemeckej ríše, (odkiaľ bol Lenin vyslaný na známom obrnenom vlaku, z ktorého potom bolševici zaútočili na Zimný palác) a tiež finančnou internacionálnou spoločnosťou, ktorá v úmysle zaviesť obchody v Rusku, dovtedy znemožňované tvrdou kontrolou, ktorou cár zasahoval do ruských financií.

Dohode v roku 1919 predchádzala séria rokovaní a pojednávanií tajných spoločností, aby diskutovali o reorganizácii Európy a o založení Spoločnosti národov so zvláštnym zameraním na sionizmus. Vďaka vplyvu P.S. Rothschilda sa mohlo započatť toto hebrejské dielo ako predzvest' budúceho Izraelského štátu.

Hlavné slovo vo vtedajšej politike má vplyvný spolok British-Izrael, ktorý dal podnet k zjednoteniu amerického Paladizmu s anglickým rosenkrucianstvom, vzhľadom na anglosaskú svetovú nadvládu izraelskej inšpirácie na úkor katolicizmu, ktorý podľa ich úmyslov mal byť zničený komunizmom.

Ako opozícia tohto izraelského západného bloku vznikol nemecký pangermanizmus, ktorý na seba vzal podobu nacizmu a združoval v sebe dva smery – prúd iluminátov a rasizmu (Marx a Ritter). Nacizmus a fašizmus, ktorý sa rozšíril v Taliansku, nemal v úmysle potlačiť súkromné vlastníctvo, ale len podporiť ho prísnej kontrole. Rivalstvo medzi nacizmom a anglosasko-izraelskou koalíciou rozpútalo druhú svetovú vojnu, ktorá zachytila aj Ameriku.

Hneď po vojne vznikla nová svetová rovnováha, sústredená v bipolarizme. Spojené štáty americké, Sovietsky zväz, ktorý dosiahol svoj vrchol za Kennedyho a Chruščova. A však odboj DE GAULLA proti americkej nadvláde a ľudovej Číny proti ruskej nadvláde pomohli k novej svetovej rovnováhe, založenej na synarchickom multipolarizme. A predsa tento politický multipolarizmus sa zdá byť prekonaný črtaním sa absolútnej technologickej a vojenskej nadradenosti spoločenskej rusko – americkej nadvlády, smerujúcej k ovládnutiu vesmíru. Svetová aktivita sa v týchto posledných rokoch stala šialenou. Predpokladá sa, že za nejaké desaťročie svet bude regulovať trh ovládaný obmedzeným počtom multinacionálov, ktorí budú regulovať trh konzumných produktov. Tejto koncentrácii bude zodpovedať banková koncentrácia a ekonomické spoločnosti, ktoré aj napriek rozdeleniu sveta na dva bloky, budú spieť k svetovej jednote uľahčovanej výmennou kultúrnych hodnôt medzi národmi.. Medzinárodná politika našich dní (tato publikácia je z roku 1979 poznámka prekladateľa), sa rozumie v tomto kontexte. Donedávna existujúce veľké roztržky medzi západným a východným blokom skončili. USA a vládli komunizmus prostredníctvom stratégie ideologického ovplyvňovania

(podporujúc disidentov, vstúpiac do komunistických kruhov s obchodnými zmluvami, úvermi, investíciami, kultúrnou výmenou hodnôt). Jedným slovom prinútili ich k dialógu. Americký kapitalizmus sa rozvíja formou napoly kapitalistickou a napoly socialistickou, kým komunizmus formou na polovicu socialistickou a napoly kapitalistickou“ (V. Fuchs). V Rusku si zase vládny predstavitelia mysleli, že nemôžu existovať dlhotrvajúca mierová zhoda medzi socializmom a kapitalizmom/ Suslov/.“ Európa sa medzi dvoma blokmi stala dejiskom súperenia. „Atlantisti“ sa snažili udržať ju v americkom područí, Kontinentalisti ju chceli zapojiť do komunistického sveta (eurokomunizmus), dúfajúc vo väčšie ekonomické zisky. Ťažisko konfliktov sa presunulo medzi priemyselné a rozvojové krajiny.

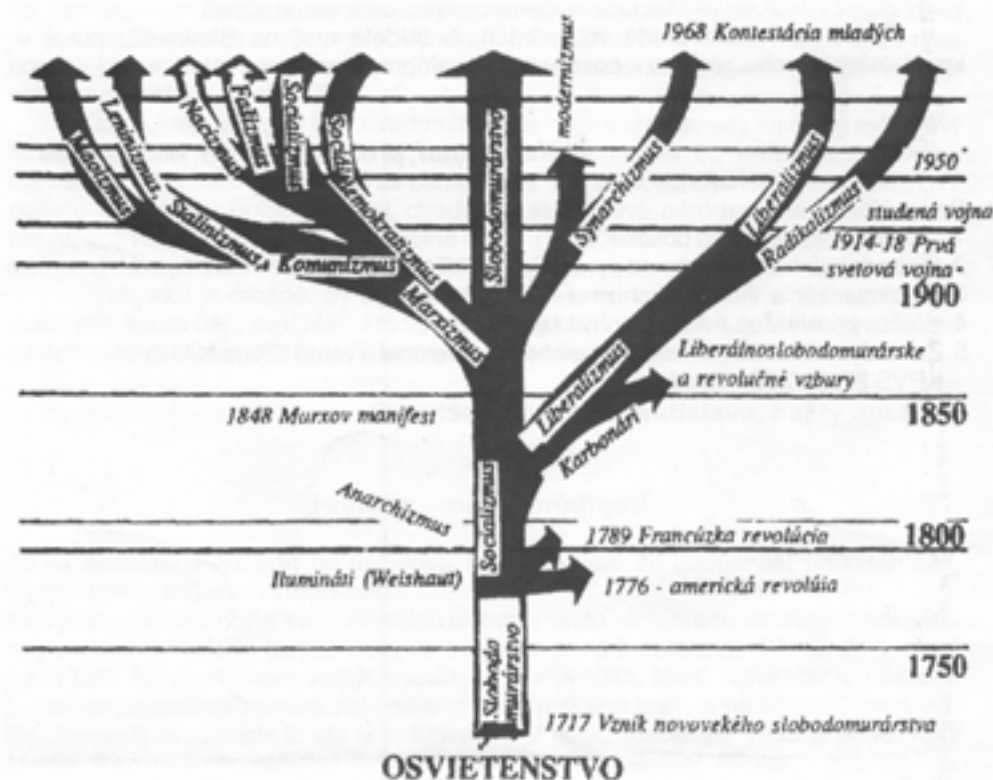
Obidva smery- marxizmus na východe a synarchizmus na západe- ktoré sú slobodomurárskeho pôvodu a protikresťanskej inšpirácie, sa zhodujú v spoločnom úsilí zničiť kresťanstvo nie vojenskou silou ale kultúrnou nákazou, ktorou ho chcú rozložiť zvnútra. V tomto zmysle treba chápať nátlak na verejnú mienku ohľadom liberalizácie rozvodov, potratu, pornografie atď. Hromadné protikresťanské zameranie, ktoré sa uskutočňuje prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov, vytláča katolíkov na okraj verejného života a spolu s inými druhmi nátlaku, v konečnom dôsledku predstavuje skutočné prenasledovanie kresťanov. Obidve tieto sily sa zhodujú v snahe držať na uzde celé ľudstvo systémom kontroly a masifikácie, útočia, zužujú priestor osobnosti a robia ho neistým. V dnešnej dobe sa Cirkev stáva vždy útočiskom a podporou osoby, a nech je za to požehnaná.

Pred týmto moderným vtelením Antikrista, Cirkvi, ktorá je božieho pôvodu, je povolaná zvíťaziť nad temnými mocnosťami vyzbrojená svetlom, upevňujúc sa vo viere.

„Musí sa zrodiť Mesiášstvo nových čias: Jeruzalem nového poriadku, sväto umiestnený medzi Východom a Západom, musí potlačiť oba znaky – imperiálny a pápežsky. Izraelská Univerzálna Zmluva sa dala len teraz do činnosti a už sa všade pociťuje jej vplyv. Neobmedzuje sa len na náš kult, ale chce preniknúť do všetkých náboženstiev. Národnosti musia vymiznúť. Náboženstvá musia zapadnúť. Izrael však pretrvá, lebo tento malý národ bude Božím vyvoleným ľudom.“

B. Crémieux, Archives Israelites, 1861

„Keď budeme môcť považovať prácu za skončenú, máme právo byť hrdí na našu propagandu. Vieme dobre, že máme ešte ďaleko k tomu, aby naša práca bola završená; ale čo sú dve storočia pri napredovaní ľudstva? Dvesto rokov po zrode kresťanstva sa zdalo, že ono nedalo odpoveď na nádejný prísľub prorokov, a predsa ovládlo celý západ. Podobne to bude so slobodomurárstvom, pretože prostredníctvom vzdelania, ktoré sa vždy viac rozširuje s pokrokom vedy – a tá vytláča poveru a bohov – ono sa bude vždy viac ukazovať ako jediné náboženstvo hodné ľudstva... Naše tajomstvo sa stotožňuje s tajomstvom, zverejneným v zaujímavej malej publikácii, dodnes nenájdennej, vydannej v roku 1744 v Bruseli: „La massoneria o rivelazione dei misteri massoni“

(Slobodomurárstvo alebo odhalenie slobodomurárskych tajomstiev). Ono spočíva v bezcitnom budovaní univerzálnej a demokratickej republiky, ktorej kráľom bude rozum a ktorej najvyššou radou bude zhromaždenie Múdrych.

A. Lantoiné, Hiram au Jardin des Oliviers, s. 3

Použitá literatúra: Oko nad pyramídou

(krátené)

Slobodomurárstvo – nástroj na zničenie kresťanského sveta a ľudskosti.

Slobodomurárstvo sa už od stáročí neustále pokúša zmocniť sa svetovej vlády a zničiť náboženstvo, na prvom mieste katolícku Cirkev. Snaží sa dosadzovať svojich ľudí na popredné miesta v spoločnosti: v politike, ekonomike, bankovníctve, obchode, atď. Slobodomurárstvo pod rozličnými menami, alebo aj bez nich sa propagandisticky predstavuje iba ako humanitárna pomocná organizácia, ktorá chce len zdokonaľovať jednotlivca a spoločnosť. Ale akým spôsobom, to je druhá otázka.

Slobodomurári dali sa do rozširovania nemravnosti na všetkých frontoch publicistiky, v novinách, divadle, diskotékach a odpútavacích akciách, pozri Východná, keď je hlavný odpust v Levoči. Tiež rôznymi prednáškami v školách a na verejnosti: mravy, rozvody, prerušenie tehotenstva, alkoholizmus, drog a eutanázia – predčasné ukončenie života – smrť, lebo sú presvedčení, že najlepší spôsob, ako odkresťaniť človeka je urobiť z neho čosi obludné.

Podobne propagandisticky si počínajú aj desiatky rozličných sektárov, ktorí zaplavujú svet i naše drahé Slovensko. - O tých všetkých platia výstražné slova Pána Ježiša: „Chráňte sa falošných prorokov: prichádzajú k vám v ovčom rúchu, ale vnútri sú draví vlci“. (Mat. 7. 15). Ani slobodomurári na začiatku nevyžadujú odpadnutie od viery, ale to postupne, ba až nenápadne pripravujú

svojimi úskočnými a egoistickými zámermi. A tak sú na škodu časného i večného cieľa človeka.

Ak chceme poznať podstatu ideológie marxizmu, musíme poznať vývoj komunistických dejín. Hlavné slovo v politike má vplyvný spolok Britich – Izrael, ktorý dal podnet k zjednoteniu amerického paladizmu s anglickým rosenkrucianstvom, vzhľadom na anglosaskú svetovú nadvládu izraelskej inšpirácie na úkor katolicizmu, ktorý podľa ich úmyslov mal byť zničený komunizmom.

Katolícka cirkev a Francúzska revolúcia

Voltaire

Neúnavným podporovateľom revolúcie bol Voltaire: „Už ma zunovalo neprestajne počúvať, že dvanásť ľudí mohlo založiť kresťanstvo“ – hovoril. „Ja mám veľkú chuť dokázať, že stačí jeden človek na to, aby ho zničil“ (1730 Heraultovi) a so svojím mottom „Zničte ničomnicu“ (to bola značka, ktorá zodpovedala Ecr. l' inf. – vytlačená na jeho listoch) nadväzoval úzke vzťahy s najvplyvnejšími osobami, vhodnými na uskutočňovanie jeho plánu vo Francúzku a inde.

Počas svojho pobytu v Anglicku (1725 – 1728) bol prijatý medzi slobodumurárov, po návrate do Francúzka sa spojil s ďalšími ich členmi (d'Alembert, Diderot, atď.), aby vydali Encyklopédiu, v ktorej vierou ustanovený poriadok bol napádaný na rovine ideí?

Po dohode s kráľom Pruska Fridrichom II. podieľal sa na sekularizácii cirkevných hodnostárov a tiež na zrušení jezuitov. Posilnený a ochraňovaný vysokými kruhmi organizoval širokú sieť na rozširovanie revolucionárskych spisov pre ľud. Využíval pri tom potulných predavačov a na rozšírenie revolucionárskeho ideálu založil Klub ekonómov (1763). Zaútočil na katedry v školách, umiestnil tam svojich prívržencov a získal si tiež sympatie mladých. Sieť sa rýchlo rozšírila aj do cudziny (Švajčiarsko, Nemecko, Rusko, Španielsko, Taliansko, atď.). Prostredníctvom priateľov roztrúsených po celej Európe podnecoval revolucionárske masy, dôsledne organizované podľa medzinárodnej dohody.

Vo Francúzku bolo v tých časoch mnoho sociálnej nespravodlivosti a aj cirkev tam mala veľké majetky. Ale spravodlivosť si žiada povedať, že vydržovala z nich premnohé školy a veľmi mnoho nemocníc a charitatívne ústavy. Na 727 gymnáziách a seminároch učili kňazi a rehoľníci. Sestry Sv. Vincenta mali 429 nemocníc. Začala sa revolúcia...

Slova sa ujali osvietení nepriatelia cirkvi. 2.11.1789 bola cirkev zbavená všetkého majetku. Vo februári r. 1790 nové Národné zhromaždenie „zrušilo“ všetky rehoľné sľuby na „večné“ časy. Štát žiada „celé srdce“ občanov. Boli zrušené všetky rehole. 60 tisíc rehoľníkov revolucionári vyhнали doslova na dlažbu. Kláštorné budovy boli zhabané.

V júli 1790 bola uprostred revolúcie odhlasovaná tzv. „civilná konštitúcia kléru“, vypracovaná Jansenistami a Osvietencami. Rušilo sa ňou 50 biskupstiev, biskupov mal voliť ľud, farárov farníci,... Biskupi nemali žiadať nijaké potvrdenie od Ríma. Všetci duchovní mali na túto „konštitúciu“ prisahať. Pápež Pius VI. Ju odsúdil a prisahu zakázal pod trestom suspenzie. Za to revolucionári zhabali jeho palác v Avignone pričom zabili 60 osôb. To bol jeden z prvých prejavov neslýchaných surovosti, ktoré francúzska revolúcia rozpútala pod heslom „sloboda, rovnosť, bratstvo“ a v mene tzv. „všeobecných ľudských práv“... Najhoršie časy nastali vo Francúzku za vlády tzv. Národného konventu v r. 1792 – 1795. Kráľ bol roku 1792 zosadený. Na rozkaz Dantona zavraždili 1600 väzňov, šľachticov oddaných kráľovi a 225 kňazov, ktorí odmietli prisahu. Medzi duchovnými bol jeden arcibiskup, dvaja biskupi a ostatní kňazi. V Paríži popravili v r. 1794 16 Karmelitánok, lebo odmietli zložiť štátnu prisahu. Vo Valencienes popravili v tom istom roku 11 Uršulínok a 16 sestier iných reholí. Gilotína – povestná sekera na popravovanie pracovala bez prestávky. V mene slobody, rovnosti, a bratstva“ ... Do Caeyne deportovali na štyroch lodiach 250 duchovných. Na prehniatých lodiach pri ostrove Oleron zomrelo 1000 kňazov, pri ostrove Re zas 250. V Besancone sťali 25 duchovných. Premnoho kňazov bolo i medzi 16 tisíc obeťami, ktoré dali za štyri mesiace popraviť v Nantes zúrivy Carrier tzv. „kolmým krstom“ – nešťastníkov natlačili do starých lodí, ktoré mali posunovacie dna, pustili ich po prúde rieky Loiry a na širom mori dna vytiahli. Loď sa potopila.

To, čo sa dialo v Paríži, napodobňovali osvietenécké opice na vidieku. Zaviedli „občiansky“ sobáš a občianske pohreby. Už roku 1797 bolo v Paríži 20 000 rozvedených. Napoleon už za vlády tzv. direktória ukazoval svoju moc. V roku 1796 sa zmocnil časti cirkevného štátu, potom vydal rozkaz zmocniť sa i Ríma. Dal vydrancovať Bolognu i Benátky, potom Večné mesto. Jeho vojaci odviezli z Ríma na 500 vozoch neslýchané množstvo cenných obrazov, sôch i slávne rukopisné diela. Rímske kostoly boli hanebne vydrancované. 81 ročný pápež Pius VI., bol donútený sadnúť si na povoz – rok ho vláčili z miesta na miesto v Itálii, až ho v marci r. 1799 previezli cez Alpy a Grenoble do mesta Valence vo Francúzku, kde v auguste toho roku zomrel...

V marci roku 1800 zvolilo konkláve kardinálov za nového pápeža Pia VII, Prvý konzul Napoleon začal znova dávať do poriadku francúzku krajinu, ktorá sa ocitla v neslýchaných zmätkoch, V roku 1801 po mnohých ťažkostiach bol dohodnutý s Rímom konkordát. Napoleon však k nemu pridal svojvoľne tzv. Organické články, ktorými slobodu Cirkvi obmedzil, čo vyvolalo nové napätia. Nový pápež Pius VII. S tým nesúhlasil a protestoval.

Francúzsky senát vyhlásil Napoleona za cisára. Ten sa obrátil na pápeža Pia VII. , aby ho prišiel do Paríža pomazať a korunovať ako pred tisíc rokmi pomazal olejom pápež Štefan II. kráľa Pipina.

Pius VII, po dlhom váhaní vyhovel Napoleonovej žiadosti. Nový cisár sa pri korunovácii správal voči pápežovi spupne a neskôr obsadil Rím, a 17. mája 1809 zrušil dekrétom cirkevný štát. Napoleon ho zajal a držal ho ako väzňa.

V marci 1814 Napoleon prepustil z väzenia pápeža Pia VII., na slobodu a už o mesiac, v apríli 1814 bol donútený podpísať, že sa vzdáva trónu.

Tieto zločiny proti ľudskosti v mene „slobody, rovnosti a bratstva“ prevážili všetku tvrdosť dávnych čias a stali sa trvalou hanbou ľudstva. Žiaľ, dnes ich takmer nikto nespomína... . Revolúcia ukázala, akú pravdu mal J.J.Rousseau, keď popieral hriech a potrebu vykúpenia, a keď tvrdil, že človek je od prírody dobrý... Tisíce ľudí, väčšinou úplne nevinných, zahynulo rukami revolucionárov.

Po dobu celej revolúcie v mene „slobody, rovnosti a bratstva“ zahynulo spolu 4 milióny ľudí. Smrťou Napoleona na ostrove Sv. Heleny v roku 1821 bola zavŕšená prvá etapa revolúcie. Ďalšie etapy pokračujú v celom svete až do dnešných čias v nesčíselných miliónoch mŕtvych

(krátené)

Použitá literatúra: Oko nad Pyramídou.

J. Ch. Korec, Cirkev v zápase stáročí

V mene Francúzskej revolúcie veci ľudské sa rozkladali - v mene slobody, v mene vzbury, v mene znesvätenej pravdy, v mene zvelebeného bludu sa privolávalo na slávu nahromadených lží... Ved' osvietenci a revolúcia všetko cenné popreli, zhanobili, zničili a zanechali len rozklad. Keď človek chce vlastnými silami dosiahnuť raj, padá obyčajne do bahna.

Komunizmus:

v akejkol'vek forme potiera a likviduje kresťanstvo a ľudskosť.

Obidva smery – marxizmus na východe a synarchizmus na západe, ktoré sú slobodomurárskeho pôvodu a proti kresťanskej inšpirácii, sa zhodujú v spoločnom úsilí zničiť kresťanstvo nie vojenskou silou, ale kultúrnou nákazou, ktorou ho chcú rozložiť zvnútra. V tomto zmysle treba chápať nátlak na verejnú mienku ohľadom liberalizácie rozvodov, potratu, pornografie atď. Hromadné protikresťanské zameranie, ktoré sa uskutočňuje prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov, vytláča katolíkov na okraj verejného života a spolu s inými druhmi nátlaku, v konečnom dôsledku predstavuje skutočné prenasledovanie kresťanov. Obidve tieto sily sa zhodujú v snahe držať na uzde celé ľudstvo systémom kontroly a masifikácie, útočia, zužujú priestor osobnosti a robia ho neistým. V dnešnej dobe sa Cirkev stáva vždy útočiskom a podporou osoby. Nech je za to požehnaná.

Mocenské prostriedky štátu sú kapitalizmus a tlač, alebo peniaze a propaganda. Hlavným vykonávateľom je žurnalistika. Technické, vedecké a literárne výkony moderného židovstva sú napospol žurnalistickej povahy. Spočívajú na obdivuhodnej židovskej obratnosti. Kapitalizmus a žurnalistika sa spájajú v tlači, ktorá sa stala prostriedkom židovskej vlády.

Pretože si Všežid podriadil spravodajské svetové pramene, môže pripravovať i verejnú mienku pre svoje budúce záujmy. Najväčšie nebezpečenstvo spočíva v spôsobe, ako sa správy vyhotovujú a ako robia náladu celých národov pre určitý cieľ.

„Židovský národ, ako celok, bude sám sebe Mesiášom. Jeho vláda nad svetom sa dosiahne prostredníctvom zjednotenia iných ľudských rás, odstránením hraníc a monarchií, ktoré sú baštami partikularizmu, a prostredníctvom ustanovenia Svetovej republiky, ktorá židom všade poskytne občianske práva. V tejto novej organizácii ľudstva sa synovia Izraela stanú všade riadiacim elementom bez toho, žeby narazili na prekážky. Predovšetkým ak sa im podarí priviesť proletárske masy pod vedenie niektorého z nich. Všetky vlády národov – vrátane tých v Svetovej republike, pomocou víťazného proletariátu – padnú bez ťažkosti do rúk Židov. Súkromne vlastníctvo bude potlačené židovskými vodcami, ktorí budú všade spravovať štátny majetok. Tak sa splní prísľub Talmudu, totiž prísľub, ktorý hovorí, že keď prídu mesiašské časy, židia budú vlastniť kľúč od majetkov všetkých národov na zemi.“

Žid Baruch Levi Karlovi Marxovi

(z „*Revue de Paris*), roč. 35, č. 2, s. 254)

Veľká októbrová socialistická revolúcia v Rusku r.1917

Židovské panstvo v Rusku	Počet členov	židovskí členovia	židia v %
Rada ľudových komisárov	22	17	77
Vojnová komisia	43	33	77
Komisariát pre zahraničné zležit.	16	13	81
Komisariát pre finančné záležitosti	30	30	80
Komisariát pre justičné záležitosti	21	20	95
Komisariát pre verejné vyučovan.	53	42	79
Komisariát pre soc. pomoc. akciu	6	6	100
Vyslanectvo bolševického Červeného Kríža v Berline, Viedni, Varšave, Bukurešti, Kodáni	8	8	100
Komisariát práce	8	8	88
Vidieckí komisári	23	21	91
Žurnalisti	41	41	41

„Ruská revolúcia je Židovskou revolúciou. Znamená obrat v židovskej histórii. Pramení z faktu, že Rusko bolo vlastou skoro polovice všetkých Židov na zemi. Preto pád cárskeho režimu bude mať veľký vplyv na osud tisícov Židov, ktorí v poslednom čase emigrovali do iných štátov. Okrem toho je Židovskou revolúciou aj preto, lebo Židia boli najaktívnejšími revolucionármi v cárskom Rusku.“

JACOB DE HAAS v „*The Macabean*“

„Revolúcia je istotne najautoritatívnejšou možnou vecou. Je to čin, ktorým časť nanúti ostatným svoju vôľu puškami, bajonetmi, a kanónmi, čiže prostriedkami extrémne autoritatívnymi. Víťazná strana je nútená udržať vládu silou teroru, ktorý zastraší reakcionárov!“

Engels

„Základom marxizmu je dialektický materializmus nepopierateľne ateistický, rozhodne nepriateľský každému náboženstvu“ Lenin

„Komunizmus má univerzalistickú požiadavku a vidí hlavného nepriateľa v katolíckej cirkvi.“ Trocký, nar. Lev Bronštejn

„Každý prostriedok, ktorý posluží triednemu boju, ako sú dokonca klamstvo, zrada, nečistota, absolútne všetko, stane sa v okamihu svätým vznešeným.“ Preobraženskij

Katolícka cirkev a zločiny komunizmu v Československu

Život ľudský bez Boha, je život zvierací.

Lev N. Tolstoj

Rozumom sa viery v Boha nedovoľáš.

Lev N. Tolstoj

Československé udalosti:

Január 1918. Andrej Hlinka na žiadosť moravského Slováka, katolíckeho kňaza a politického činiteľa Alojza Kolíska, urobil písomné vyhlásenie, ktoré Kolísek hneď vydal aj tlačou („Slováci do štátu Česko-Slovenského“, Kroměříž 1918). V ňom jasne formuloval, že je „za úplné samourčovacie právo“ slovenského národa a za zriadenie spoločného štátu s českým národom. Žiadal iba záruky, aby Slovákov nezničil český ateizmus, lebo „Čechy sú náboženským nepriateľom Ríma od Husa - Bielej Hory. Všetko nešťastie pripisujú Rímu a katolicizmu“.

Február 1918 - Prof. T. G. Masaryk vyhlásil v ukrajinskom Kyjeve: *„Řekl jsem spojencum otevřene: „Nebojím se vítězství bolševiku. Bolševická vláda je demokratická, socialistická“. Masaryk byl od začátku ruské revoluce „horlivým obhájcem bolševické revoluce všude tam, kde bolševici přístupu a sluchu neměli“.* (český historik J. Pekář)

25. mája 1918 – E. Beneš posíla telegram legionárom do Ruska po Čeljabinskom zjazde v tomto znení. „Okamžite zastaviť boje a vinníkov vydať bolševikom...“.

29. mája 1918. V Moskve bola založená Česko-Slovenská komunistická strana v Rusku, ktorá sa pridala k bolševickej revolúcii.

4. novembra 1918 – Milada Kráľová ako vysokoškoláčka-študentka vyšla na jednom pražskom námestí na rebrík, prehodila cez krk povraz soche Panny Márie a stĺp bol strhnutý. To vykonala v mene českých socialistov na Staromestskom námestí v Prahe a na jeho mieste postavili Husov pomník. Aj ona, Dr. Milada Horáková, rodená Kráľová, v päťdesiatych rokoch bola popravená obesením a strhnutá.

5. december 1918 – Minister vojny Česko-Slovenskej republiky, francúzsky generál Milan Rastislav Štefánik, ktorý sa nevrátil do vlasti, ale išiel zachraňovať situáciu československých légii v Rusku, v prejave k deputácii vojakov, ktorú prijal v Čeljabinsku, vyslovil svoj názor na komunizmus:

„Bolševizmus nie je systém. To nie je socializmus. Socializmus je individualizmus do krajnosti.“

Bolševizmus je násilie. Kto je silnejší, zvíťazí.

Bolševizmus znamená požiar, ktorý ohrozuje celý svet“.

Bolševizmus je popieranie demokratizmu.

Bolševizmus kričí a reve – demokracia myslí, poučuje a presvedčuje.

*Bolševizmus sťahuje blížnemu z tela kožuch – demokracia šíje plášť pre
všetkých, i pre chudobných.*

Bolševizmus poburuje najnižšie pudy – demokracia apeluje na česť a svedomie.

Bolševizmus dáva ľudu pálenku a dýku – demokracia kladivo a pluh.

*Bolševizmus hádže protivníka do mora, vyťahuje ho zo žalára a ubíja ho –
demokracia lieči, prípadne trestá a napravuje.*

*Bolševizmus kupuje duše za výhody a tvorí strany banditov a sektárov –
demokracia zaručuje účasť všetkých na výhodách a právach.*

*Bolševizmus je rozklad, bieda a hlad. Demokracia tvorí, je základom
normálneho života a blahobytu.*

Bolševizmus je oslňujúci záblesk traskaviny – demokracia žiarivý maják spásy.

Bolševizmus je nepriateľom ľudstva a musí sa proti nemu bojovať.“

Masaryk a Beneš však nezdíľali jeho náhľady a najprv opatrne, potom celkom otvorene prejavovali svoje sympatie k bolševickému Rusku. Beneš bol celý život kolaborantom. Kolaboroval s bolševizmom, preto bol skutočným zradcom národa.

MUDr. Rudolf MAXA, po druhej svetovej vojne odsúdený na 16 rokov ako retribučný stomatológ z Paríža, priateľ majora Štrfla, francúzskeho dôstojníka a zakladateľa roty Nazdar, rozprával vo väzení v Kartúzach.

„Nepohodlný byl generál dr. Štefánik hlavně proto, že před odletem na ruskou frontu k našim legionářům požadoval na schuzi svolané majorem Šteflem do Švýcarska, za přítomnosti dalších představitelů našeho osvobození od pana dr. Beneše vysvětlení, kam přišla většina sbírky amerických Čechů a Slováků ve prospěch financování zahraničního odboje. TGM sveril ten obnos proti podpisu do rukou pana Beneše. Když tento ale nebyl ochoten podávat vysvětlení, generál dr. Štefánik zbledl rozčilením a naléhal, kam ty peníze přišly a k čemu byly použity. Pán Beneš zrudl v obličeji a všelijak se vzkrucoval. Jen major Štefl zachoval klid a hladil si svůj černý fous. Vytáhl z aktovky denník Proti Parisien a přečetl článek, že dr. Beneš, zvaný roli de roulrte (král rulety) prohrál v Monte Carlu nesmírně sumy peněz. Článek byl zakončen otázkou, odkud ty peníze měl. To je provokace, zařval pan Beneš, někdo mne chce kompromitovat manipulovanou lží. Generál Štefánik, který se mezitím uklidnil řekl: jsme v cizí zemi, zde se hádat nebudeme. Vyjasníme si to před národním soudem za přítomnosti presidenta Masaryka, jak a kdo pro naši zemi pracoval a s těmi dary na osvobození hospodařil.“ Schůdce se rozešla rozmrzele. Major Štefěl při loučení s ostatními prohlásil: „Přátelé, to jsou zatím jen začátky. Mnoho si od toho neslibuji. Defraudace je kriminalita. Dr. Beneš od této chvíle nebude spát a jen kout pikle, jak se zbavit soudního přelíčení.“

9. apríl 1919 - Minister zahraničných vecí Dr. Eduard Beneš písal v dôvernóm liste Dr. Rudolfovi Markovičovi: *“Se Štefánikem jsem měl konflikt. Je třeba, aby ste to vědel, ale je to jen pro Vás. Je mezi námi konec – myslím úplně. Zachovejte věc výlučně pro sebe“.* Krátke po tom bol Dr. R. Markovič vymenovaný za župana s právomocou vládneho komisára pre Zvolenskú župu.

4. mája 1919 – Pri návrate lietadlom z Talianska do vlasti zahynul Dr. Milan Rastislav Štefánik, francúzsky generál a slovenský člen vedúceho triumvirátu českého a slovenského odboja v zahraničí. Jeho lietadlo pri pristávaní na letisku vo Vajnorochoch havarovalo a zapríčinilo smrť Štefánika i jeho talianskych sprievodcov. Je veľmi pravdepodobné, že išlo o úmyselné zostrelenie lietadla, lebo Štefánik svojimi postojmi voči T.G. Masarykovi a E. Benešovi v poslednej fáze odboja, najmä v otázke osobnej pozície v novom štáte, sa stal nepohodlným partnerom, s ktorým si nevedeli rady.

S guľometom strieľal na lietadlo v ktorom sa viezol Dr. Milan Rastislav Štefánik, vojak Jozef Tercev, rodák z Moravy – o 40 rokov sám to vyrozprával zo slzami v očiach svojmu priateľovi Andrejovi Bobíkovi v obci Trhovište v okrese Michalovce, kde mal prechodné bydlisko. To vykonal na príkaz veliteľa, ktorý ich naviedol, že je to nepriateľské lietadlo.

16. januára 1921. V Ľubochni sa konal zjazd zástupcov sociálnych demokratov zo Slovenska a z Podkarpádskej Rusi. Zjazd prijal 21 podmienok na vstup do komunistického internacionály.

20. mája 1919. Na územie Slovenska začali prenikať maďarské bolševické ozbrojené skupiny komandované z Lučenca a z Košíc, kam sa prenieslo vedenie českej a slovenskej sekcie maďarskej socialisticko-komunistickej strany, riadene maďarským bolševikom Bélo Kunom - Cohna – Žid.

Išlo v podstate o časť strategického plánu bolševického Ruska preniknúť do srdca Európy.

6. júna 1919. Do Košíc vtiahol 46. (segedínsky) pluk maďarskej bolševickej armády. Český dôstojník Jozef V. Kohout ako očitý svedok napísal: „Proletariát a židovstvo privítali červené vojsko delíriom jasotu a nadšením. Vtiahnutie červeného vojska do Košíc bolo triumfálne: obecnosť kľácala na uliciach a zasypávalo maďarských vojakov kvetmi a jasot ľudu bol priam frenetický.“

16. júna 1919. Maďarskí bolševici ktorí vojensky napadli Slovensko, vyhlásili v Prešove „samostatnú Slovenskú republiku rád.“ Bolševická hrôzovláda na značnej časti územia Slovenska trvala asi tri týždne. Počas maďarsko-bolševickej okupácie časti Slovenska sa okupačné vojsko dopustilo hrozného násillia a neľudského trýznenia zajatých vojakov i civilných osôb.

Vojenské operácie pri obsadzovaní Slovenska a pri bolševickom vpáde na Slovensko si vyžiadali na česko-slovenskej strane stratu 207 dôstojníkov a 7 305 vojakov, na maďarskej strane straty boli oveľa väčšie: 450 mŕtvych, 3 691 ranených, 6 977 chorých a 471 zajatých teda spolu 11 589 mužov.

15. mája 1921. Členovia ľavého krídla Židovskej sociálnej demokratickej strany Posle Zion založili Židovskú komunistickú stranu v československom štáte.

4. júna 1921. V Trianone bola podpísaná mierová zmluva s Maďarskom. Maďarsko v nej uznalo, že územie Slovenska a Podkarpátskej Rusi patrí pod zvrchovanosť Československa ako nezávislého štátu s neporušiteľnými hranicami jeho územia. Táto medzinárodná zmluva vstúpila do platnosti 26. júla 1921.

4. novembra 1921. Na príkaz Komunistickej internacionály a na osobné zakročenie Lenina zlúčili sa všetky národné komunistické strany v ČSR

(československá, nemecká, maďarská, poľská, židovská) do jednej komunistickej strany Československa (sekcia III.internacionály).

Rok 1922 – E. Beneš vymohol od nášho parlamentu 10 000 000 Kč na pomoc ZSSR.

14. september 1922 – Francúzsky denník „Le Petit parizien“ publikoval rozhovor svojho redaktora Richepierra s prezidentom T. G. Masarykom, v ktorom Masaryk vyhlásil: „*Niet slovenského národa, to je výmysel maďarskej propagandy*“.

27. september 1924 – Slovenskí katolícki biskupi pastierskym listom varovali veriacich pred nebezpečenstvom marxistických socialistických a komunistických strán, spolkov a organizácií.

17. októbra 1925. Výkonný výbor Slovenskej ľudovej strany rozhodol o jej premenovaní na Hlinkovú ľudovú stranu. Tesne pred voľbami počas ľudového zhromaždenia HSL'S zavraždili v Michalovciach Šollýsa a v Šebeši (teraz Šebastová) roľníka Jozefa Hulu.

Volebná kampaň na Slovensku prebiehala zúrivým bojom všetkých čechoslovakistických zoskupení proti Hlinkovej slovenskej strane. Tesne pred voľbami počas ľudového zhromaždenia HSL'S zavraždili v Michalovciach Michala Šoltýsa a v Šebeši (teraz Šebastová) roľníka Jozefa Hulu.

Roky 1921-1937 – V tomto období sa z Čiech vystaľovalo celkom 32 285 osôb, kým Slovensko stratilo vystaľovaním vyše 104 000 osôb.

V Prahe vydali „Ottov obchodní slovník“ a v ňom bolo: „Slovensko bude naší koloniální zemí“...

4. október 1928 – Biskupi Slovenska na svojej konferencii v Olomouci vydali memorandum adresované vláde Československej republiky, v ktorom poukazujú na nevyriešenú otázku práv katolíckej cirkvi na vlastné školy na Slovensku. Pred rokom 1918 existovalo na Slovensku 21 katolíckych gymnázií, ktoré boli protiprávne zrušené, a doposiaľ štát nedovolil otvoriť ani jedno katolícke gymnázium, kým na štátnych gymnáziách sa vyučuje a vychováva najčastejšie v protikresťanskom duchu. „Biskupský zbor pozerajúc kritickým okom na vývoj vecí z tejto stránky, ak by sa malo pokračovať takto i naďalej, predpokladá národu práve tak, ako i samej republike smutný koniec“. Memorandum za českých a moravských biskupov podpísal olomoucký biskup Dr. Leopold Prečan.

2. december 1928 – Program KSČ z roku 1928 obsahoval jasné stanovisko KSČ voči náboženstvu: „*Zvláštní postavení mezi úkoly kulturní revoluce, zachvacující široké masy, má boj proti „ópiu lidu“, proti náboženství. Tento boj nutno vést houževnatě a soustavně. Proletářska moc musí zrušit jakoukolik státní podporu církve, která je agentúrou kdysi vládnoucích tříd, zamezi jakékoli vměšování církve do státem organizované výchovy a vzdělávací práce, a nemilosrdně potlačí kontrarevoluční činnost církevních organizací. Proletářska moc připoští svobodu vyznání, ale zároveň všemi jí přístupnými prostředky provádí protináboženskou propagandu a celou výchovnou a vzdělávací práci*

organizuje podľa vedeckého materialistického svetového názoru. “ Komunistická strana na Slovensku mala vtedy len 2 380 členov.

21.december 1929 – K.Gottwald s hrdosťou vyhlasoval v pražskom parlamente: „ My jsme revoluční stranou a naším nejvyšším revolučním štábem je skutečně Moskva. A my se chodíme do Moskvy učit, víte co? My se od ruských bolševíků do Moskvy chodíme učit, jak vám zakroutit krk. A vy víte , že ruští bolševici jsou v tom mistři“. (K. Gottwald, Spisy I, Praha 1953, str.322)

Prenasledovanie kresťanov v Sovietskom zväze.

Perzekucie voči cirkvi a boj s „náboženskými predsudkami“ sa začal už v dvadsiatych rokoch, pričom niekedy nadobúdali charakter proticirkevného teroru. Trpeli všetky náboženské organizácie a cirkevné skupiny, predovšetkým pravoslávna cirkev. Pozatýkali a deportovali mnohých popredných predstaviteľ cirkvi, ktorí mali autoritu obyvateľstva. Roku 1928 deportovali najväčšieho ruského náboženského mysliteľa Pavla Florenského, neskôr ho zatkli a vo väzení aj zomrel. V rokoch 1928 – 1929 zatvorili všetky kláštory, ktoré v tých časoch fungovali ako vzorové poľnohospodárske výrobné družstvá. Tisíce mníchov a mníšok poslali na Sibír. V polovici roku 1929 sa konala porada ÚV VKS(b) o protináboženskej činnosti a vzápätí sa uskutočnil II.všezväzový zjazd bojovních ateistov. Po zjazde sa protináboženský teror ešte vystupňoval, najmä na dedine. Stalin pravdepodobne považoval cirkev za jednu z hlavných prekážok kolektivizácie. Keď v nejakej dedine prijímali uznesenie o kolektivizácii, väčšinou zároveň zatvárali miestny kostol. Pritom z kupol kostolov strhávali kríže, ikony spolu s ďalšou výzdobou kostola pálili. Pozatýkali mnohých vidieckych duchovných a rovnako pochodili aj roľníci, ktorí sa pokúšali zabrániť kostolom. Tisíce trpeli za svoje vyznanie.

Začiatkom roku 1930 nadobudol proticirkevný teror mimoriadny rozsah. Zastrášená Akadémia vied osobitným uznesením zrušila ochranu väčšiny historických pamiatok „spojených s náboženskými kultmi“. V starobyklých ruských mestach Tver, Nižnij Novgorod, Pskov, Novgorod, Samara, Viatka, Riazan, Tula a ďalších búrali a ničili najcennejšie architektonické pamiatky.

Veľa si vytrpela Moskva. Napriek energickým protestom A. V. Lunačarského a A. S. Jenukidzeho búrali dokonca kremľské chrámy.

V januári 1930 vyzval rímsky pápež Pius XI. veriacich na generálnu omšu za prenasledovaných ruských kresťanov. Protestná kampaň v zahraničí začala ohrozovať politické a hospodárske záujmy ZSSR. To Stalina prinútilo, aby protináboženský teror na istý čas nielen prerušil, ale ho aj vyhlásil za údajný prejav svojvôle a prechmatov miestnych orgánov. 15. marca 1930, deň pred generálnou omšou vyhlásenou pápežom, uverejnili noviny rezolúciu o „deformáciach“ stránickej línie v kolchoznom hnutí. Rezolúcia označovala administratívne zatváranie kostolov za chybu miestnych orgánov a hrozila prísnyimi trestami za znesvätenie náboženského cítenia veriacich. Bol to nepochybne ústupok svetovej mienke. Nič podstatné sa však neudialo: zatvorené kostoly nikto znovu neotvoril, a ani ľudia, deportovaní z náboženských dôvodov

na Sever a na Sibír, sa nevrátili do svojich domovov. Koncom roka 1930 bolo zatvorených 80 percent všetkých dedinských chrámov: veľká časť duchovenstva sa ocitla v radoch rozkulačených.

V roku 1937 – 1938 sa prenasledovanie cirkvi obnovilo s novou silou. Už opäť sa zatvárali a rúcali cirkevné stavby. Začiatkom dvadsiatych rokov bolo v Petrohrade 96 činných chrámov, patriacich rozličným smerom pravoslávnej cirkvi, na konci tridsiatych rokov ich zostalo sedem. A tak to bolo všade. Pred začiatkom druhej svetovej vojny nebolo v krajine viac ako 150 činných chrámov, pravda, treba k nim pripočítať niekoľko stovák na území Besarábie, Západnej Ukrajiny, Západného Bieloruska a v pobaltských republikách. Ešte pred začatím Ježovovej éry sedelo vo väzeniach asi sto biskupov a nemenej ako tisíc radových duchovných. V rokoch 1936 – 1938 zatkli asi 800 pravoslávnych a obnovených biskupov a tisíce radových kňazov všetkých cirkví. Vo väzeniach sa ocitli aj tisíce veriacich, medzi nimi prívrženci rozličných siekt (baptisti, adventisti a ďalší). Populárneho arménskeho katolíka Chorena I. Muradbekina zavraždili roku 1937 v jeho rezidencii. Z dvesto gruzínskych biskupov zostalo na slobode iba päť.

Ani obrovské množstvo väznic, postavených za stáročia cárskeho režimu, už nestačilo. V mnohých okresoch rýchlo stavali nové žaláre, na väznice sa menili bývalé kláštory, kostoly, hotely, ba aj kúpele či stajne.

Po Októbrovej revolúcii sa z mnohých cárskeho žalárov stali historickorevolučné múzeá. Takýmto múzeom bola aj preslávená Lefortovská väznica: návštevníci si mohli v celách prezeráť voskové figuríny jej bývalých „nájomníkov“. Keď sa začali masové represálie, múzeum zatvorili a celý zaplnili novými väzňami. Väznicu modernizovali a rozšírili.

Ešte rýchlejšie ako väznice po celej krajine, ale najmä na Ďalekom východe, na Sibíri, v Kazachstane a na Severe európskej časti ZSSR vyrastali koncentračné tábory.

V rokoch 1936 – 1938 prekonal Stalin všetky historické rekordy politického teroru. Podľa vierohodných prameňov bolo roku 1936 vynesených 1. 116 rozsudkov smrti, roku 1937 už 357 680. Údaje za rok 1938 nepoznáme, ale s veľkou pravdepodobnosťou možno počet popráv odhadnúť na 200 – 300 tisíc. Za tieto tri roky výlučne z politických príčin uväznili nemenej ako 5 miliónov ľudí. Popravy v rokoch 1937 – 1938 nadobudli nebývalú intenzitu: len v Moskve v niektorých dňoch zastrelili na základe rozsudkov súdov a Osobitnej rady viac ako tisíc ľudí. V jedinej ústrednej väznici NKVD na Lubianke registrovali za dvadsaťštyri hodín do 200 popravy.

Údaje sú prevzaté z knihy Stalin a stalinizmus – historické črty – Roj Medvedev.

13.-15. augusta 1933. V Nitre sa konali veľké Pribinove slávnosti na predpokladané 1 100. výročie posvätenia prvého kostola na Slovensku, ktorý dal postaviť knieža Pribina. Slovenský národ v boji oslavuje národnú slobodu, čas sa zahľadel do svojej minulosti, aby z vlastnej histórie čerpal vieru vo svoju národnú budúcnosť. Plánované cirkevné oslavy si pôvodne vyhradila pražská vláda, ktorá z oficiálneho programu vylúčila akúkoľvek účasť predstaviteľov

slovenských autonomistov. Andrej Hlinka, ktorý bol vtedy aj predsedom najväčšej slovenskej katolíckej organizácie Spolku sv. Vojtecha, nebol pozvaný ani rečniť, ani sa zúčastniť ako hosť na čestnej tribúne. Masová manifestácia slovenského ľudu si však vynútila, aby ku zhromaždeným desaťtisícim veriaciach prehovoril z tribúny Andrej Hlinka. Takto sa československá vláda kompromitovala pred slovenským národom i pred mnohými pozvanými zahraničnými hosťami a novinármi, čo malo ohlas v medzinárodnej tlači. Na odvetu vláda potom trestami stíhala organizátorov a účastníkov tejto verejnej manifestácie. Tu si podali ruky ku spolupráci Martin Rázus a Andrej Hlinka. Takto na Slovensku vzniklo obrodienie nášho národa v duchu kresťanskom.

Ako to bolo v Prešove? Keď mal v tridsiatych rokoch v Prešove Andrej Hlinka 3 hodinový prejav a chcel si oddýchnuť, dal poslucháčom otázku: „Komunisti, kde ste?“ Odpoveď bola zborová: „Sme v Hlinkovej strane!“ Po 2. svetovej vojne sme si dali otázku: „Hlinkovci, kde ste?“ Časť z nich odpovedala: „Sme v komunistickej strane!“ Po 17. novembri 1989 sa pýtame zasa: „Komunisti, kde ste?“ A oni odpovedajú: „Sme vo VPN!“ A zase po určitých rokoch sa pýtame: „A teraz kde ste?“ Sme vo vyše sto nekresťanských stranách, len aby sme sa mali dobre.“

5. október 1938 – Prezident E. Beneš sa vzdal svojho prezidentského úradu.

Október 1938. – Vedúci židovskej obce v Bratislave predložili tamojšiemu Maďarskému konzulátu v mene 15 000 bratislavských Židov petíciu, aby bola Bratislava začlenená do Maďarského kráľovstva.

2. novembra 1938. V zámku Belvedere vo Viedni sa zišli zahraniční ministri Nemeckej ríše a Talianskeho kráľovstva Joachim von Ribbentrop a Galeazzo Ciano a podpísali dohodu ktorou „riešili“ maďarsko-slovenský spor o pohraničné územia. Pririekli Maďarsku 10 390 km územia Slovenskej krajiny, na ktorom bývalo 859 885 obyvateľov, v ktorých bolo 409 808 Maďarov, 276 287 Slovákov, 266 181 Židov, 8 967 Nemcov a 1 829 Rusínov. Senec, Galanta, Nové Zámky, Levice, Komárno, Lučenec, Rimavská Sobota, Rožňava a Košice s okolím sa dostali pod zvrchovanosť Maďarska a ich slovenskí obyvatelia boli vystavení diskriminácii, odnárodňovaniu, ba v niektorých prípadoch aj brutálnemu prenasledovaniu.

Po vyhlásení výsledkov viedenskej arbitráže v Bratislave a na iných miestach Slovenska boli protižidovské manifestácie a slovenská vláda vypovedala z územia Slovenska všetkých Židov, ktorí vlastnili maďarské a iné cudzie občianstvo alebo nemali domovské právo na Slovensku. Títo Židia boli odsunutí do neutrálnej zóny na slovensko-maďarských hraniciach, ale maďarské úrady ich odmietli prijať. Niektorí slovenskí okresní náčelníci (napr. v Novom Meste nad Váhom a v Banskej Štiavnici) toto nariadenie vlády nevykonali, odvolajúc sa na nepriaznivé, novembrové počasie a na svoje kresťanské svedomie.(toto sa udialo ešte za Československej vlády) 23. augusta 1939. Hitler a Stalin prevapili svet uzavretím zmluvy o neútočení s tajným dodatočným protokolom o rozdelení Poľska. Je zarážajúce, že

hranice tejto zmluvy boli aj po druhej svetovej vojne uznané víťaznými mocnosťami. (dohodu vypracovali Joachim von Ribbentrop a V. M. Molotov).

12. december 1943 – Dr. E. Beneš napriek varovaniam zo strany anglickej vlády uzavrel „Československo-sovietsku zmluvu o priateľstve, vzájomnej pomoci a povojnovej spolupráci“, ktorou podriadil osud budúceho štátu záujmom boľševického Ruska a jeho krvavého diktátora J. V. Stalina. Na jeho ratifikovanie odišiel z Londýna do Moskvy, kde 18. decembra ho prijal J. V. Stalin. Zmluva bola ratifikovaná 22. decembra 1943. Beneš o tom napísal: „*Pro mne je to jeden z najkrásnejších okamžiku mé politickéj činnosti a mého politického života.*“

8. marca 1944 – Slovenský kňaz, žijúci v USA, Ján Porubský v týždenníku „Jednota“ zaujal nekompromisný postoj voči komunizmu: „*Komunizmus sa usiluje presvedčiť nemysliacich ľudí, že on je jediným prostriedkom na odstránenie všetkých hospodárskych a robotníckych bied, ako aj bezprávia, aké dnes lomujú svetom, najmä robotníckym. Ale sú to len podludy, lebo sa ľahko presvedčíte, že cieľom komunizmu je vyvrátenie demokracie, občianskej slobody, pravej výchovy, ozajstnej kultúry, patriotizmu, vzdelanostného podania, náboženstva, rodinného nažívania domácností, slobody, pokroku a konečná bezvýhľadnosť na zlepšenie stavu jednotlivca a jeho duševný pokoj. Komunizmus – návrat surovej tyranie a pokles ľudskej hodnoty z dôb pohanského impéria.*“

9. január 1945 – Po obsadení Rožňavy vtrhli partizáni do biskupskej rezidencie a zavliekli 67-ročného biskupa Michala Bubniča do pivnice, kde ho dlho ponižovali a trýznili. Nakoniec mu rozkázali, aby si kľakol a pripravil sa na smrť, lebo ho zastrelia. Po nekonečných minútach tejto hrozby sa mu vysmiali: „*Chod' preč, škoda náboja, si už starý!*“ Biskup sa už zo šoku nespamätal a v nemocnici o dva týždne umrel.

23. januára 1945. Maršál J. V. Stalin a jeho minister zahraničia V. M. Molotov dávali inštrukcie vodcovi českých komunistov K. Gottwaldovi o budúcom Československu a jeho vzťahoch k ZSSR.

5. februára 1945 – Gustáv Husák hlásil do Moskvy o situácii s katolíckou cirkvou na Slovensku: „*Po tejto stránke budú potrebné – podľa môjho názoru – ostré zásahy do mnohých katolíckych ustanovizní (semináre, školy, tlač, spolky), ktoré sú semeniskom protidemokratickej koncepcie a protidemokratického vplyvu na široké masy.*“

3. máj 1945 – Spolu s ruskou armádou vtiahli na Slovensko aj osobitné jednotky NKVD, ktoré robili očisťovacie akcie proti známym nekomunistickým verejným činiteľom aj na najnižšej úrovni malých dedín. Nevinné osoby bez akéhokoľvek súdneho pokračovania väznili, sústredovali v improvizovaných táboroch, a potom veľkú časť z nich násilne odvliekli do Ruska. Od októbra 1944 do júna 1945 takto odvliekli 40- až 60-tisíc slovenských občanov (podľa výpovede Dr. Jozefa Mikulu pred Kongresovým výborom Spojených štátov amerických iba v prvom mesiaci po obsadení Slovenska sovieti odvliekli okolo 38 000 ľudí.) Mnohí z nich neprekonali ani útrapy vyšetrovaní a neľudských transportov.

11. mája 1945. Kanadskí Slováci sa obrátili na Konferenciu svetovej bezpečnosti rezolúciou, v ktorej žiadali, aby Slováci ako osobitný národ dostali plnú nezávislosť od českého národa a od každého iného národa, aby sa mohli sami slobodne rozhodnúť, či chcú žiť celkom samostatne, alebo v spoločenstve s iným národom.

16. máj 1945 – SNR formalizovala dekrét o poštátnení cirkevných škôl. To znamenalo, že nový režim, ktorý sa ešte predstavoval ako „demokratický“, protiprávne a protiústavne vyvlastnil 1800 cirkevných ľudových (základných) škôl a 88 stredných a vyšších škôl na Slovensku.

23. mája 1945. Poľnočný sprievod predvolebnej manifestácie stúpencov Demokratickej strany v Bratislave sa pred katolíckym univerzitným internátom Svoradov rozrástol na niekolkotisícový zástup občanov, ktorých z balkóna internátu študenti vyzývali, aby strážili demokraciu a nedopustili uchvátenie moci komunistickou totalitou. Komunisti túto spontánnu manifestáciu rozbili bezohtádnym terorom. Na zemi ostalo ležať 11 poranených občanov.

25. mája 1945. SNR rozpustila všetky katolícke organizácie a spolky, aj čisto náboženského charakteru.. Na protestné memorandum arcibiskupa Dr. K. Kmeťku Husák odpovedal nariadením bytovej prehliadky rezidencie arcibiskupa na Nitrianskom hrade.

29. jún 1945. Vláda Československej republiky protiústavne podpísala v Moskve zmluvu o odtrhnutí územia Podkarpatskej Rusi a o jej pričlenení k ZSSR.

3-4. júla 1945. Z katolíckeho univerzitného internátu Svoradov v Bratislave bolo uväznených 64 študentov. A o mesiac sa štát protiprávne zmocnil tohto katolíckeho internátu.

8. júla 1945. Slovenskí biskupi predložili vláde memorandum, ktorým protestovali proti poštátneniu všetkých cirkevných škôl.

22. augusta 1945. Slovenskí katolícki biskupi vydali pastiersky list, v ktorom zdvôrazňovali svoju lojálnosť voči novému štátnemu zriadeniu, ale súčasne žiadali, aby sa rešpektovali božské a cirkevné práva veriacich občanov.

21. septembra 1945. Anglický časopis „The Catholic Herald“ priniesol správu, že niekoľko profesorov teológie v Bratislave bolo uväznených a že šiesti kňazi boli zavraždení za záhadných okolností vo väzeniach SNR.

4. októbra 1945. Anglický časopis „The Weekly Review“ oznamoval, že podľa informácií z úradných katolíckych kruhov bolo na Slovensku vyše 120 katolíckych kňazov ešte stále vo väzeniach alebo v koncentračných táboroch a že vyše 10 000 slovenských katolíkov odvliekli do táborov ZSSR.

8. októbra 1945. Štátny tajomník Ministerstva zahraničných vecí v Prahe, komunista Dr. V. Clementis žiadal tamojšieho pápežského diplomatického zástupcu mons. Forniho, aby Sv. stolica odvolala slovenských biskupov Vojtaššáka, Buzalku, Nécseya a Škrábika.

19. október 1945. Dr. E. Beneš vydal „prezidentský dekrét“ o jednotnej mene novej československej koruny s platnosťou od 1. novembra 1945. Týmto dekrétom stanovil rovnakú hodnotu slovenskej koruny s českou protektorátnou korunou a s vojnovými korunovými poukážkami z roku 1944, čím bola

znehodnotená slovenská koruna, ktorá bola najsolídnejšou menou v strednej Európe a mala hodnotu približne 10 českých protektorátnych korún. Hoci sa zohľadňuje ochudobnenie Slovenska následkom povstania a prechodu frontu, aj po apríli 1945 jedna slovenská koruna mala hodnotu aspoň 3 českých protektorátnych korún.

26. marec 1946 – V budove Povereníctva vnútra v Bratislave povereník J. Viktory odovzdal vyznamenania najvyššieho Radu Bieleho leva, ktoré udelil prezident Edvard Beneš dvadsiatim príslušníkom NKVD, ktoré sa dopustilo najhorších zločinov proti ľudským právam na desaťtisíckach občanov Slovenska.

11. mája 1946. Slovenskí katolíci organizovali veľkú „krížovú púť“ z Bratislavy do Mariatálu. Zúčastnilo sa na nej asi päťtisíc osôb a mnohí z nich sa vystriedali v nesení ťažkého dreveného kríža. V Mariatáli sa zástup veriacich rozšíril o pútnikov z iných strán Slovenska, takže celkový počet prítomných odhadovali na 25 – 30 tisíc. Púť viedol a v Mariatáli kázal dekan Teologickej fakulty Slovenskej univerzity prof. Jozef Búda. O týždeň neskôr sa na podobnej púti v Šaštíne zúčastnilo vyše 50 tisíc veriacich a začiatkom júla na Svätej hore v Levoči ich počet už dosiahol 130 tisíc. To bol mohutný začiatok veľkých pútí, ktoré ostali najvýznamnejšou charakteristickou reakciou slovenských katolíkov na nevraživosť, príkoria, diskriminácie a všetky druhy prenasledovania cirkvi počas neľudského komunistického režimu. Na všetky tieto púte štátna bezpečnosť vysielala desiatky svojich pozorovateľov, ale proti takým mohutným zástupom občanov sa neodvážila teroristicky postupovať.

16. mája 1946. Dočasné národné zhromaždenie napriek opozícii slovenskej Demokratickej strany prijalo zákon o jednotnej odborovej organizácii v Československu. Odbory sa takto stali „prenosným remeňom“ vedenia KSČ.

26. mája 1946 Konali sa všeobecné voľby do Ústavodarného národného zhromaždenia. Napriek tomu, že 20% oprávnených voličov pozbavených hlasovacieho práva, a že nebola pripustená nijaká opozícia okrem strán Národného frontu Čechov a Slovákov, najmä na Slovensku voľby dokázali prekvapujúci výsledok absolútnej porážky vojnových víťazstvom triumfujúceho komunizmu: Demokratická strana získala 999 622 (62%) hlasov a 43 mandátov, kým Komunistická strana Slovenska iba 489 596 (30,37%) hlasov 21 mandátov. Narýchlo zriadené satelitné strany Strana práce a Strana slobody získali prvá 50 079 (3,11%) hlasov a 2 mandáty, druhá 60 195 (3,75%) hlasov a 3 mandáty.

Toto absolútne víťazstvo protikomunistických Slovákov však bolo anulované víťazstvom KSČ v Čechách, kde dosiahla 40,17 % hlasov (v Čechách 43,26 %), na Morave 34,46 %) a 93 mandátov, jej blízka Československá sociálna demokracia ďalších 15,58 % a 37 mandátov (Československá strana národné socialistická 23,66 % a 55 mandátov, Československá strana lidová 20,24 % hlasov a 46 mandátov), takže v celkovom výsledku na území Československej republiky KSČ získala 37,94 % hlasov a predstavovala relatívnu väčšinu voličov.

27. mája 1946. Na mimoriadnom zasadnutí československej vlády minister informácií Václav Kopecký predniesol veľmi tvrdý protislovenský prejav proti

vítěznej Demokratickej strane: „Celá táto formácia je vo svojej podstate serparatistická a protičeskoslovenská a vystupovala vo volebnom boji surovo a násilne proti každému, kto bránil jednotný front.“ Volby pokladal za výsledok teroru hoci bolo známe, že v predvolebnom boji komunista Ján Kresák v Dolnom Kubíne zastrelil gymnaziálneho študenta Augustína Hlaváteho z Medzibrodia, ktorý agitoval za Demokratickú stranu. Podobne v Radiši komunistický partizán Ján Škultéty zavraždil predsedu miestnej organizácie Demokratickej strany Michala Škultétyho. V Hybach predseda Miestnej organizácie KSS ťažko poranil nožom predsedu miestneho NV za DS Jána Kundu. Iba v jednom prípade je známe, že vo volebnom boji padol za obeť komunista predseda Miestnej organizácie KSS v Čároch, ktorého zavraždil Jozef Kollár.

19. júna 1946. Ústavodarné národné zhromaždenie v Prahe zvolilo Dr. E. Beneša za prezidenta republiky. (od 5. októbra 1938 – 19.X.1946 samoprezident).

Beneš se netajil úmyslem zavést u nás komunismus.

Z jeho projevů v Poděbradech 17. srpna 1945: „Jsme na přelomu – a to zdůrazňuji – na přelomu ze společnosti demokracie liberálně buržoázní do nového stádia demokracie socializující, lepší a dokonalejší, sociálně a hospodářsky vyvinutější Jdeme dnes za ideálem demokracie opravdu lidové, lidovější a lepší, nežli tomu bylo po válce minulé.“

Myšlenku těsné spolupráce slovanských národů zneužil ve prospěch bolševismu. Košický vládní program, z něhož se vycházelo, vyhovoval především komunistům.

Narudlý Beneš zavedl do záhuby i svoje věrné.

1918 – 25. května poslal našim legiím do Ruska telegram: Okamžite zastavit boje a viníky vydat bolševikům.

1920 – Po přepadení Polska sovětskou armádou zakázal poslat u nás již pro ně připravené zbraně, prý v záujmu „neutrality“. Pomohli tedy Francouzi.

1922 – Vymohol na našem parlamentu 10.000.000 Kč na pomoc pro SSSR.

1922 – 23. června pronesl k legionářům řeč, že rozhodně odmítá jakoukoliv diktaturu zprava,, ale připouští možnost diktatury zleva. Tím rozdělil obec legionářů na pravicové antibolševiky a na hradní, na benešovce.

1924 – Znovu prosadzoval, aby náš štát normalizoval vztahy k SSSR (poprvé už 1920).

1929 - 21. prosince vyhrůžka Gottwalda v parlamentě mohla přece dostatečně varovat Beneše a jeho noshledy před plány rudých. Viz nasledující titulní obrázek z brožury první parlamentní řeči Gottwalda (str. 321).

1933 – Umožnil Sovětům vybudovat v Čechách centrálu špionážní služby pro ohrožování Evropy s výsledkem 1934 – atentát na krále Alexandra.

1937 - Osobní udávačský dopis na Stalina s upozorněním na údajné spiknutí

- armády v SSSR – maršál Tuchaševsky zatčen 22. května 1937
- 1939 - V září, tedy už jako naprosto soukromná osoba, slibuje SSSR kus území naší republiky, Podkarpatskou Rus.
- 1943 – Přemluvil prezidenta USA Roosevelta, aby zamítl Churchillův plán na rychlé ukončení války po dobytí Itálie přes Jugoslávii, kterou z části ovládli partyzáni. Pochodem na sever mohli pak Američané snadno obsadit i střední Evropu – Maďarsko, Slovensko, Polsko a nás už o rok dříve. V té době byla ještě Sovětská armáda zadržována německou dalekou na Ukrajině .
- 1943 – Smlouvou se SSSR proti vůli Anglie zaprodal nás do bolševické sféry.
- 1945 – Ze msty zlikvidoval všechny, kteří byli proti němu. Ve spolupráci s komunisty uřezal větev s pravicí, na které za první republiky seděl bezpečně celý národ.
- 1945 – Beneš jako prezident údajné „demokracie“ se zakázanou pravicou opozicí. Ovšem v demokraciích se zákazem komunistů se prezidentům spílá do diktátorů.
- 1945 – Do Sovětského svazu je odvečeno 60.000 Slováků, z nichž se jich 40.000 nevrátilo a desetitisíce bývalých ruských emigrantů, žijících u nás od roku 1918 jako českoslovenští občané. Z nich se nevrátil nikdo.
- 1948 – Jako vrchní velitel armády nepodnikl žádné protiopatření při bolševickém převratu.
- 1948 – Mouřením vykonal povinnost, mouřením musel jít. Přenechal zem bolševické zvlí. Přes všechnu jeho snahu nemluví soudruzi o Benešovi pěkně. Naproti tomu nekomunisté pocítovali jeho kolaborantsví s bolševismem na vlastní kůži po zbytek života.

Beneš byl celý život kolaborant. Kolaborant s bolševismem a proto skutečný zrádce národa!

(Černá kniha minulosti, autori – Zbyněk Ludvík, jáchymovské KZ – číslo 02480; Václav Bureš, jáchymovské KZ – číslo 13244 a jiní.)

21. marca 1947. Zástupca povereníka školstva Ondrej Pavlík vydal knihu „Vývin sovietskeho školstva a pedagogiky“, z ktorej denník „Sloboda“ citoval: Organickou zložkou komunistickej výchovy je aj výchova protináboženská t.j. vychovávať uvedomelých a bojovných nevercov... Keďže náboženstvo javí sa ako nepriateľ sociálneho pokroku, komunizmu treba s ním zaobchádzať ako s nepriateľom. Škola sa nesmie k nemu správať neutrálne, škola má vychovávať nevercov („bezbožníkov“), ktorí nielen neveria v Boha, ale vedú systematický a vytrvalý boj s náboženstvom každého druhu... Úlohou školy je rozširovať protináboženskú propagandu aj do rodiny a okolia školy.“

Slovenskí katolícki biskupi vydali pastiersky list na obranu katolíckeho školstva, v ktorom poukazovali na nedemokratický postup štátu: „Rozhodne sa staviame proti úmyslu, aby škola ideologickým zameraním vychovávala len

nepatrnému percentu občanov bez vyznania a nebrala ohľad na nábožensko-mravnú výchovu väčšiny rodín...

20. augusta 1947. Zjazd komunistických partizánov v Bratislave vyslovil žiadosť o odstránenie všetkých gardistov a ľudákov zo štátnych a verejných úradov. / čo by bolo keby po 1990 sme tiež žiadali, aby komunisti boli odstránení zo štátnych a verejných úradov./

2. septembra 1947. Národný front Čechov a Slovákov skúmal „dôkazový materiál“ proti Demokratickej strane a pripravoval „opatrenia z hľadiska štátnej bezpečnosti.“

22. septembra 1947. Komunisti a partizáni vyžadovali radikálnu očistu verejného života od ľudáckych činiteľov.

23. septembra 1947. O situácii na Slovensku diskutovala komisia NF Čechov a Slovákov v Prahe ktorá predložila vláde návrhy na zákroky proti slovenským národným a demokratickým politickým silám.

24-25 januára 1948. V Bratislave sa konal II. zjazd Demokratickej strany. Ústupnosť vedenia DS voči komunistom odcudzila strane mnohých katolíkov, čo znamenalo celkové oslabenie politického vplyvu.

17. februára 1948. Na zasadaní pražskej vlády ministri Národno-socialistickej strany predložili súrny návrh, aby sa rokovalo o personálnych otázkach Zboru národnej bezpečnosti.

KSČ organizovala schôdzu dôverníkov strany, ktorým dal sám generálny tajomník strany Rudolf Slánsky-Salzman tajné inštrukcie o situácii a výhladoch na jej riešenie.

18. februára 1948. Valentin Zorin, námestník ministra zahraničných vecí ZSSR priletel do Prahy a navrhol K. Gottwaldovi, aby požiadal o vojenskú pomoc ZSSR.

20. februára 1948. Na programe mimoriadnom zasadaní československej vlády sa odmietli zúčastniť ministri českej Národno-socialistickej a Lidovej strany, ako aj ministri slovenskej Demokratickej strany. Svoju účasť podmienili anulovaním dekrétu ministra vnútra V. Noseka, ktorý prepustil osem nekomunistických dôstojníkov Zboru národnej bezpečnosti.

40. februára 1948. Minister národnej obrany generál L. Šloboda predniesol dôležitý referát o odhalení špiónážnej siete v Českom Mostecku.

25. februára 1948. Českí komunistickí predáci K. Gottwald, A. Zapotocký a V. Nosek predložili prezidentovi E. Benešovi návrh na menovanie novej vlády „na základe požiadavky ľudových más“. Prezident vymenoval vládu, ktorú navrhli komunisti.

25. február 1948 – KSČ sa zmocnila vlády a nastolila diktatúru proletariátu, ktorá likvidovala kresťanskú mládež, inteligenciu, Gréckokatolícku cirkev, kňazov, biskupov, rehoľníkov, robotníkov, roľníkov, políciu a armádu.

Po uchopení moci vo februári 1948 sa komunistický režim v Československu usiloval o totálne ovládnutie spoločnosti. Po postupnom zničení ostatných protivníkov, práve cirkvi predstavovali pre komunistov mimoriadne nebezpečného nepriateľa a to preto, že ich sila spočívala najmä v duchovnej oblasti. Novonastolený režim si bol vedomý ich vplyvu. Pochopiteľne, najväčší

záujem o dohodu mal s katolíckou cirkvou, ktorá bola na Slovensku zo všetkých cirkví výrazne najsilnejšia a mala najväčší vplyv. Podľa sčítania ľudu v roku 1950 sa ku katolíckej viere hlásilo 82,75% obyvateľov Slovenska.

27. februára 1948 – Ako jedno z prvých opatrení nového režimu komunisti zakázali vydávanie väčšiny katolíckych časopisov na Slovensku. Miestni funkcionári začali svojvoľne prenasledovať kňazov, prepadávať kláštory a iné cirkevné inštitúcie.

Slovenské rímskokatolícke časopisy v roku 1939

Pre katolícke rodiny:

HLASY Z DOMOVA A MISIÍ. Rodinný obrázkový misijný mesačník.

KRÁĽOVNÁ MÁJA. Mesačník.

NÁŠ PRIATEL. Náboženský a spoločenský týždenník, Katolíckej Akcie.

POSOL BOŽSKÉHO SRDCA JEŽIŠOVHO. Mesačník.

SALEZIÁNSKE ZVESTI. Mesačník saleziánskych spolupracovníkov a dobrodincov.

SERAFÍNSKY SVET. Úradný mesačný orgán Tretieho radu Sv. Františka a armády sv. Kríža.

SVÄTÁ RODINA. Vychádza mesačne.

SVORNOSŤ, kat. týždenník.

PÚTNIK. Ilustrovaný mesačník.

KATOLÍCKE NOVINY. Týždenník.

Pre katolícke ženy: NOVÁ ŽENA. Rodinný obrázkový týždenník.

Pre katolícku mládež:

PLAMENĽ. Vydáva dva razy v mesiaci Spolok sv. Vojtecha v Trnave.

SKAUT. Ilustrovaný mesačník kat. skautov.

SLOVENSKÝ OROL. Mesačník slovenských orolských žúp.

MLÁDEŽ A MISIE. Za dva mesiace raz.

Pre katolícke dietky:

PRIATEĽ DIETOK. Vychádza mesačne dvakrát, okrem júla a augusta.

SRDIEČKO. Vychádza mesačne okrem prázdnin.

Časopisy literárne a vedecké:

KULTÚRA. Mesačník kat. inteligencie.

DUCHOVNÝ PASTIER. Mesačník kat. duchovenstva.

SLOVENSKÁ ŠKOLA. Pedagogickodidaktický mesačník slov. učiteľstva.

KATOLÍCKE KÁZNE SVORADOV. Mesačník vysokoškolského internátu Svoradova v Bratislave.

PRAMENĽ. Revue pre literatúru, umenie a kritiku.

ROZVOJ. Literárny časopis kat. stredoškolákov.

PREDNÁŠATEĽ. Štvrťročník pre vodcovstvo kat. spolkov.

ŽIVOTOM. Nábožno-výchovné a sociálne úvahy.

Slovenské gréckokatolícke časopisy v roku 1949

CYRIL a METOD. Mesačník jednoty sv. Cyrila a Metoda.

M I S I O N Á R . Náboženský časopis gréckokatolíkov, vestník Spolku sv. Jozefa, Bratstvo Bož. Srdca a Arcibratstvo sv. ruženca. Mesačne vydávajú o. misionári - redemptoristi v Michalovciach.

Slovenské rímskokatolícke a gréckokatolícke časopisy do roku 1990

KATOLÍCKE NOVINY rímskokatolíckej cirkvi - týždenník

DUCHOVNÝ PASTIER rímskokatolíckej cirkvi - mesačník

S L O V O gréckokatolíckej cirkvi od roku 1968 – týždenník, mesačník

Blahovistník, gréckokatolíckej cirkvi od 1968 – mesačník.

Slovenské katolícke časopisy v zahraničí od 1948 do roku 1990

AVE MÁRIA – Mesačník slovenských otcov Benediktínov; \$ 5,00 na rok; 2900 M.L. King Drive, Cleveland. OH 44104

BRATSTVO – Úradný orgán Pelysylvánskej Slovenskej Katol. Jednoty; \$ 1,50 na rok. Adr.: „BRATSTVO“, 173 North Main Street, Wilkes-Barre, PA 18701.

Dobrý pastier – Úradný orgán Sdruženia Slovenských Katolíkov; Ročenka, \$ 2,00 na rok. Ján Miženko, 32283 Sedgfield Oval, Solon, OH 44139.

ECHO – Duchovného prúdenia dneška, štúdie o aktuálnych otázkach našej doby. Vychádza neperiodicky v číslovaných zôšitoch. Predplatne \$ 8,00 na rok. Len pre náročnejších čitateľov. Vydávajú: Slovenskí jezuiti, Box 600, Cambridge, Ont. N1R 5W3, Canada.

FRATERNALLY YOURS (Ženská jednota) – Úradný orgán Prvej Katolíckej Slovenskej Ženskej Jednoty. Vychádza mesačne. Predplatne \$ 4,00 na rok. Adr.: 24950 Chagann Blvd., Beachwood, OH 44122.

SLOVENSKÉ HLASY Z RÍMA – Časopis slovenských katolíkov. Vydáva Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda v Ríme. Rediguje redakčný kruh. Výkonný redaktor Otec Andrej Pauliny, S.D.B. Predplatné obyčajnou poštou 5,00. Letecky do USA a Kanady \$ 7,00. Adr. Hlasy z Ríma, Casella postale 6175, 00100 Roma, Italy.

JEDNOTA- ÚRADNÝ ORGÁN Prvej Katolíckej Slovenskej Jednoty. Týždenník predplatne \$ 15,00 na rok v USA, \$ 20,00 ostatné krajiny. Adr. Jednota, P.O.Box 150, Middletown, PA 17057.

KATOLÍCKY SOKOL- Úradný orgán Slovenského Katolíckeho Sokola, týždenník, predplatné \$ 15,00 na rok, do iných krajín \$ 20,00.

Adresa: „Katolícky Sokol“. 205 Madison Street, Passaic, N.J. 07055.

LISTY sv. FRANTIŠKA- Vychádzajú každé dva mesiace. Vydávajú a redigujú slovenskí otcovia rádu sv. Františka. Predplatné na rok \$ 4,00 Kanada a iné krajiny. Adresa: „Listy sv. Františka“, 232 S. Home Avenue, Pittsburgh, PA 15202.

MÁRIA - Mesačník slovenských gréckokatolíkov. Predplatné \$ 6,00 na rok. Adresa: P.O.Box 195, Postal Station „C“ Toronto, Ont. Canada M6J 3M9.

MOST - Štvrťročník. Predplatné \$ 8,00 na rok. Adresa: 2900 M.L. Ling Drive, Cleveland, OH 44104.

NAŠE HLASY- Mesačník Slovenskej Katolíckej Dobročinnej Spoločnosti v Chicagu. Predplatné na rok \$ 3,00. Adresa: 2548 West 63 rd Street, Chicago, IL 60629.

POSOL- Mesačník slovenských katolíkov. Predplatné \$ 8,00 na rok. Vydávajú Slovanskí jezuiti, Box 600, Cambridge, Ont. N1R 5W3, Canada.

ZORNIČKA- Úradný orgán. Ženskej Pennsy Ivanskej Slovenskej Katolíckej Jednoty. Adresa: P.O.Box 150, Middletown, PA 17057.

CHILDREN'S FRIEND (PRIATEĽ ĎIETOK)- Vydáva pre mládež Slovenský Katolícky Sokol. Mesačník. Predplatné a rok \$ 4,00.

Adresa 205 MADISON ST., Passaic, NJ 07055.

Biskupstvo sv. Cyrila a Metoda pre slovenských gréckokatolíkov v Toronte, Ontario, Kanada

Otec biskup Michal Rusnák, C.Ss.R

P.O Box 70, Unionville, Ont., Canada L3R 2Z8

Arcibiskupstvo v Montreal, Quebec, Kanada

MONTREAL – QUEBEC,- Sv. Cyrila a Metoda, Otcovia františkáni konventuáli.

Otec Roman Onděčko, O.F.M. Conv., farár. 2615 Jean Talon St. E., Montreal, Quebec, Canada H2A 1V1. Tel. 721 – 1551

Karlovarské protokoly

Správa z porád medzi Vyšinským za ZSSR a Čsl. vládou v Karlových Varoch v otázke boja proti Cirkvi (Zápotocký, Nejedlý, Kopecký) v r. 1948.

Podobné argumenty boli použité.

Začiatkom októbra 1949 sa v Karlových Varoch zišli ideologickí pracovníci KSČ spolu s komunistami z „bratských krajín“ združených v Kominforme, aby prijali zásady boja proti katolíckej Cirkvi. Dokument je z nemeckého Profratribus.

Komunistická strana musí predstierať, že nechce zničiť Cirkev, najprv musí plánovito obmedziť činnosť Cirkvi na poli výchovy a tlače. Treba vytisnúť najprv katolícku Cirkev z jej pozície. Treba čo najsilnejšie obmedziť činnosť arcibiskupa Berana ako i ostatných biskupov, a to bez ohľadu na pokrik Západu. Vysokú cirkevnú hierarchiu treba izolovať od kléru. Musíme vraziť klin medzi Vatikán a veriacich.

Tento ťah sa musí podariť Katolíckej Akcii (KA), ktorá sa musí stať celoštátnym hnutím. Podľa toho, ako sa osvedčí tento ťah v ČSR, bude uvádzaná KA v Poľsku, Maďarsku a v iných krajinách, kde niet pravoslávnej cirkvi. Postup musí byť opatrný. Ak sa dosiahne to, čo si Komunistická strana od KA sľubuje, potom Praha bude môcť byť významnou výpadovou bránou proti Vatikánu. Netreba nič meniť na vierouke a mravouke. Do času musíme trpieť aj hierarchickú štruktúru, no treba dbať, aby sa vedenie dostalo do rúk ľudí, s ktorými bude môcť strana počítať. Treba využiť aj platovú otázku,

sústavne poukazovať na nespravodlivosť v platovej otázke u duchovenstva. Táto akcia bude mať za následok, že sa nižšie duchovenstvo oddelí od vyššieho a ľud sa bude sústavne štváť proti hierarchii. Komunisti nech nevystupujú z Cirkvi. Čas si to vyžaduje. Na čelo Cirkvi sa postaví Úrad pre cirkevné záležitosti. Ak je možné, nech sa obsadí duchovným s veľkou právomocou. O tom rozhodnú okolnosti. Keby opozíciu rozvíjala hierarchia, nech sa dosadí na vedenie súdruh (komunista Husák). Cirkev treba zastrašiť a umlčať. Potom získame dve veci: separujeme duchovných od hierarchie, nakoľko sa táto postaví do opozície, získame duchovných pre ďalšiu činnosť. (Vláda stanoví prísahnú formulu). Zákony bude treba realizovať pevne. Treba si všímať mienku obyvateľstva, predovšetkým roľníkov. Tým sa roľníctvo postaví, a to sa postaví, ako už pozorujeme, za klérus, budeme mať uľahčenú prácu s kulakmi, vidiek obviníme s kolaborácie.

Tým, že roľníci budú podporovať duchovných, zaútočíme na roľníctvo ako také a naň zvalíme neúspech v prípade zlého zásobovania. Proti hierarchii musíme viesť boj sústavne, aby počiatkom decembra bola cirkevná moc úplne v našich rukách a po očistke strany pristúpime k likvidácii kulakov.

Postup v boji proti Cirkvi bude nasledujúci:

Povinnosťou KS v tomto štádiu boja je zapojiť s labochov, karieristov, lakomých a im na roveň postavených duchovných do práce v duchu Marxa, Engelsa, Lenina, Stalina, a to tak vo verejnom, ako i súkromnom živote pri styku s veriacimi. Súdruhovia nech takýmto duchovným poukazujú všetko, čo im strana dala, dá a chce dať, podľa pokynov, ktoré strana vypracuje. V nich sa kladie dôraz, aby kňazi robili socialistické záväzky, a to vždy podľa potreby vzhľadom na okolie, v ktorom dotyčný duchovný pracuje. Nech od nich strana bezpodmienečne žiada, aby šíрили vedu všetkých vied: marxizmus-leninizmus-stalinizmus, a to v kázňach, katechézach a vôbec pri styku s veriacimi. Sami sa musia vzdelávať vo vede všetkých vied. Týchto kňazov musí strana všemožne podporovať a uprednostňovať. Z nich sa musia vyberať profesori náboženstva, vychovávatelia v seminároch, táboroch, rekreačných strediskách a mestských farách. V tomto smere šetriť peniazmi by bolo zradou strany. Treba im dať k dispozícii auto, benzín, rozhlas, tlač atď. Treba postupovať opatrne. Kňazov, ktorí sú strane verní treba dať do redakcie Katolíckych novín a uvádzať ich do verejnej činnosti. Načím, bude ich treba chrániť a povzbudzovať pred reakcionárskymi živlami, proti ktorým treba postupovať prísne. Koncom novembra bude treba zaviesť užitočnejšie metódy do Katolíckych novín proti hierarchii. Túto treba očierniť z vykorisťovania nižšieho kléru, neberúc ohľad na to, či príjme platby alebo nie. Ide o uvedomelého nepriateľa. S tým nemožno mať milosrdenstvo. V tomto smere nech pôsobí aj stranícka tlač a rozhlas.

Proti hierarchii a Vatikánu musí sa vyvinúť aj knižná akcia. Zaktivizujeme súťaž v tejto akcii a odmeníme duchovných laikov. Toto všetko je taktika strany.

Vieme, že náboženstvo ostane opíom ľudstva, ale netreba hovoriť o tom, že sa to týkalo náboženstva v čase, keď žil veľký Lenin. Vieme, a je nám samozrejmé, že v beztriednej komunistickej spoločnosti hierarchia nemá miesto.

Práve tak, ako v nej nie je miesto pre Boha a pre sedliakov. Komunistická strana musí dosiahnuť, aby ľud klérom opovrhoval. Dnes ide pevne za ním, zvlášť za tými, ktorí idú s Vatikánom a s hierarchiou. Preto musíme uprednostňovať tých, ktorými budú veriaci opovrhovať. Tých dáme na fary a do škôl.

Strana dobre vie, že ľud prestane posielat' deti na náboženstvo a do kostola, pretože bude takými duchovnými, ktorých dosadíme opovrhovať. Vláda potom nariadi školským úradom a polícii zistiť počet detí, ktoré chodia na náboženskú výchovu a veriacich. Dá sa predpokladať, že väčšina kňazov platy neprijme, takže ich bude jedna tretina. Tam, kde bude počet veriacich navštevujúcich kostol veľký, musí nastať zmena duchovného, pretože nesplnil svoje poslanie a je pre stranu nespoľahlivý. Ten bude poslaný do prevýchovného ústavu a prirodzene bude vymenený iným duchovným z inej diecézy, resp. zo seminára, toho času už súdruhom. Pripravujú sa kádre straníkov pre vedenie tejto agendy. Po príchode súdruha nami vychovaného iste dá polícia hlásenie, že počet veriacich chodiacich na náboženstvo a do kostola sa zmenil. Vláda potom vyzve veriacich, aby chodili do kostola. Propaganda bude vyzdvihovať tento zjav malého chodenia do kostola a na náboženstvo a strana pozve i návštevníkov zo zahraničia. Ľud bude posielat' telegramy, že treba zavrieť stánky s ópium a prežitkom. Vláda vynaloží naoko všetko úsilie, aby prehovorila ľud, ale bude sa stretávať s odporom u pokrokovej väčšiny obyvateľstva, ktorá začne žiadať vládu, aby dala kostoly k dispozícii pre klub, kino a podobne. Pretože nikto nechce chodiť do kostola, bolo by škoda nechať budovu nevyužitú. Vláda sa ohradí proti žiadosti a vyzve v novinách a v rozhlase miestne organizácie komunistickej strany, aby prehovorili pokrovú väčšinu, aby upustila od úmyslu, pretože ide o vážnu vec, o kostol, či už naň hľadá ako na pamiatku historickej alebo umeleckej povahy, a vyzve miestnu organizáciu strany, aby umožnila veriacim vykonávanie bohoslužieb, aby dala ľuďom možnosť chodiť do kostola a postarala sa o vhodného duchovného (rozumie sa nášho súdruha), ktorý nebude mať nič spoločné s Vatikánom a hierarchiou, ktorá bude izolovaná a časom vymrie. Ľud však i napriek tomuto úsiliu vlády nebude chodiť na bohoslužby, a to potvrdí i miestny duchovný, ktorý sa bude žiadať na inú faru, respektíve do zaradenia na inú, produktívnu prácu. Pod vplyvom tohto svedectva a postoja ľudu vláda po ďalšom miernom zdráhaní vyhovie vôli ľudu, pretože je vládou ľudu.

Postoj komunistov ku katolíckej Cirkvi po februári 1948.

V prvých plánoch zneškodnenia katolíckej Cirkvi sa uvažovalo nad možnosťou likvidácie tými istými metódami, ktoré sa už osvedčili pri likvidácii domácich ideologických protivníkov, akými boli politické strany. Inými slovami: urobiť z katolíckej Cirkvi poslušný nástroj komunistickej politiky. Tak sa im to podarilo so Stranou slobody alebo s Demokratickou stranou (premenovanou na Stranu slovenskej obrody), ktoré si navonok zachovali svoju existenciu i členstvo v Národnom fronte, ale ináč boli úplne ovládané ľuďmi dosadenými do ich vedenia komunistami. Vzorom bol Sovietsky zväz, kde

osudy pravoslávnej cirkvi neriadil moskovský patriarcha a svätá synoda, ale ateistický aparát komunistickej strany.

Najznámejším prejavom ochoty dojednať sa s cirkvou bolo aj slávnostné Te Deum v katedrále sv. Víta na Hradčanoch po prezidentskej voľbe 14. júna 1948. Na slávnostnom obrade bol prítomný nielen prezident K. Gottwald, ale aj mnohí členovia vlády a komunistickí poslanci. Na celej veci bolo pozoruhodné, že to bola neočakávaná a bezprecedentná udalosť. Bývalí prezidenti Masaryk a Beneš nikdy na niečo podobne ani nepomysleli. Mnohí katolíci zazlievali arcibiskupovi Beranovi, že sa na takúto úlohu prepožičal. Arcibiskup ospravedlňoval svoju účasť vetou „Nemohu nikomu brániť, chceli-si pro svoju práci vyprosiť Božího požehnání.“

„Dekuji Vám srdečné za blahopřání. Byl jsem včera velmi dojat obrady, kterých jsem byl také účasten. Považuji to za dobrý náznak pro budoucnost, že se dohodneme. My také nechceme rozdelovat jedno od druhého a tedy dávat, což je císařovo císaři a co božího, Bohu. My to uznáváme. Myslím, že při dobré vůli a budeme-li mít všichni společné na mysli především zájem našeho státu a našich národu, k takové dohode dojde. Jsem přesvědčen, že jednání s vládou a ústavním akčním výborem Národní fronty vbrzku povede k praktickým výsledkům. Slyšel jsem, že záležitosti církve byly již zčásti projednány a že bude možno přikročit k realizaci některých věcí. Je jen třeba, abychom měli na mysli především zájmy naší republiky.“

K. Gottwald 15. června 1948 k delegaci episkopátu vedené arcibiskupem J. Beranem při její návštěvě po zvolení Gottwalda prezidentem republiky.

Základné smernice proticirkevného ťaženia

Oficiálne ich formuloval K. Gottwald na zasadnutí predsedníctva UV KSC dňa 25. apríla 1949, keď vyhlásil: „Musíme v ní (v cirkvi) videt nepřítele. Nesmíme v tomto prípade strácat nervy, s tím třeba počítat a boj svedeme... (a to tak), že taktiku nebudou určovat oni, ale my.“ A súčasne určil prvé opatrenia: „Jedním z prvních kroku by mělo být, abychom dostali nad nimi legální kontrolu státním aparátem. Třeba říci, že musíme mít pevnou, ale elastickou ruku a být si vědomi, že se do křížku s nimi dostaneme a že oni nakonec *musí* přitč od Říma a všechno, co s tím souvisí. Vytvorit takový stav, abychom mohli říci: národní církev.“ Gottwaldov prejav možno pokladať za povel k útoku. Tomuto útoku však predzádzali viacere pokusy získať katolíkov k spolupráci „pokojnou cestou.“ Českí komunisti vychádzali z predpokladav, že husitský duch a proti rímska zaujatosť sú vrodene črty českého charakteru a budú sa dať vhodne využiť v proticirkevnej kampani. Uvažovali: keď sa v r. 1919-1920 pod heslom *Tabor je náš program* a „*Přitč od Říma*“ spontánne oddelilo od cirkvi asi 20 percent veriacich, nebude problémom zopakovať túto akciu so stopercentným úspechom o 25-30 rokov neskoršie. Tieto plány im nevyšli hlavne z toho dôvodu, že nebrali do úvahy, že v republike žijú aj slovenskí katolíci. A ako sa ukázalo, boli to práve slovenskí katolíci, vedení takými

rozvážnymi a nebojácnymi biskupmi, ako bol Kmeťko, Vojtaššák, Skábik, Buzalka, Jantausch, Gojdič, Hopko, ktorí im urobili škrt cez rozpočet.

„My musíme pristupovať k ťažkej problematike náboženství jako skuteční marxisté, musíme věnovat větší pozornost této věci, my musíme mít církev pevně v rukách, sledovat velmi pozorně každého faráře a nikdy neslervovat. V tomto boji proti tmářství, proti pověře, nesmíme postavit pracující věřící lid proti sobě. Musíme sa snažit postupně ho vymazit ze všech pověr, ze strachu před nadpozemskými silami, upevnit jeho víru v sebe sama a kolektivní víru v socialismus.“ Z. Fierlinger 16. prosince 1952 na celostátní konferenci KSČ.

Všeobecná deklarácia ľudských práv OSN z 10. decembra 1948

S vedomím toho,
že uznanie prirodzenej dôstojnosti a rovných nescudziteľných práv všetkých členov ľudskej rodiny je základom slobody, spravodlivosti a mieru vo svete.

že zneužívanie ľudských práv a pohrdanie nimi viedlo k barbarským činom, urážajúcim svedomie ľudstva a

že vybudovanie sveta, v ktorom ľudia zbavení strachu a núdze, budú sa tešiť slobode prejavu a presvedčenia, bolo prehlásenie za najvyšší cieľ ľudu,

že je nutné, aby ľudské práva boli chránené zákonom ak nemá byť človek donútený uchýľovať sa, keď všetko ostatné zlyhalo, k odboju proti tyranii a útlaku, že je nutné podporovať rozvoj priateľských vzťahov medzi národmi,

že ľud Spojených národov zdôraznil v Charte znovu svoju vieru v základné ľudské práva, v dôstojnosť a hodnotu ľudskej osobnosti v rovnaké práva mužov a žien, a

že sa rozhodol podporovať sociálny pokrok a vytvoriť lepšie životné podmienky a väčšiu slobodu, že členské štáty prevzali záväzok zaistiť v spolupráci OSN všeobecné uznanie a zachovanie ľudských práv a základných slobôd,

že rovnaké chápanie týchto práv a slobôd ma nesmierny význam pre dokonalé splnenie tohoto záväzku.

Valné zhromaždenie OSN vyhlasuje

túto Všeobecnú deklaráciu ľudských práv ako spoločný cieľ pre všetky národy a všetky štáty za účelom, aby sa každý jednotlivец a každý orgán spoločnosti majúci túto deklaráciu stále na mysli, snažil sa vyučovaním a výchovou rozšíriť úctu k týmto právam a slobodám a zaistiť postupnými opatreniami vnútroštátnymi a medzinárodnými ich všeobecné a účinné uznanie a zachovávanie jak medzi ľuďmi členských štátov samotných, tak i medzi ľuďmi území patriacich pod ich právomoc

Článok 1.

Všetci ľudia sa rodia slobodní a sebe rovní v dôstojnosti a právach. Sú nadaní rozumom a svedomím a majú spolu jednať v duchu bratstva.

Článok 2.

1. Každý má všetky práva a slobody stanovené touto deklaráciou bez rozdielu rasy, farby pleti, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.

2. Žiadny rozdiel nebude uskutočnený z dôvodu politického, právneho alebo medzinárodného postavenia zeme, alebo územia nezávisle poručenské, nesamostatné alebo podobné akémukoľvek inému obmedzovaniu suverenity.

Článok 3.

Každý má právo na život, slobodu a osobnú bezpečnosť.

Článok 4.

Nikto nesmie byť držaný v otroctve alebo nevoľníctve, všetky formy otroctva a obchodu s otrokmi sú zakázané.

Článok 5.

Nikto nesmie byť mučený alebo podrobovaný krutému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu či trestu.

Článok

6

Každý má právo, aby bola všade uznávaná jeho právna osobnosť.

Článok 7.

Všetci sú si pred zákonom rovní a majú právo na rovnakú zákonnú ochranu bez akéhokoľvek rozlišovania. Všetci majú právo na rovnakú ochranu proti akejkoližkej diskriminácii, ktorá porušuje túto deklaráciu.

Článok 8.

Každý má právo, aby mu príslušné vnútroštátne súdy poskytli účinnú ochranu proti činom porušujúcim základné práva, ktoré sú mu priznané ústavou alebo zákonom.

Článok 9.

Nikto nesmie byť svojvoľne zatknutý, držaný vo väzbe alebo vyhostený.

Článok 10.

Každý má rovnaké právo, aby bol spravodlivo a verejne vypočutý nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhoduje o jeho právach a povinnostiach, alebo o akokoľvek trestnom obvinení vznesenom proti nemu.

Článok 11.

Každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, pokiaľ nie je zákonným postupom preukázaná jeho vina na verejnom vyšetrowaní pri ktorom mu boli zaistené všetky možnosti obhajoby. Nikto nesmie byť súdený pre činy, ktoré v dobe, keď boli spáchané, neboli trestné podľa štátneho alebo medzinárodného práva. Zároveň nesmie byť uložený trest ťažší než akého bolo možné použiť v dobe, keď bol trestný čin spáchaný.

Článok 12.

Nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, rodiny, domova alebo korešpondencie, ani útokom na svoju česť a

povešť. Každý má právo na zákonnú ochranu proti takýmto zásahom alebo útokom.

Článok 13.

1. Každý má právo voľne sa pohybovať a slobodne si voľiť bydlisko vnútri určitého štátu.

2. Každý má právo opustiť ktorúkoľvek zem i svoju vlastnú a vrátiť sa do svojej zeme.

Článok 14.

1. Každý má právo vyhľadať si pred prenasledovaním útočisko v iných zemiach a používať tam azyl. Tohoto práva sa nemožno dovolávať v prípade stíhania skutočne odôvodneného nepolitickými zločinmi alebo činmi ktoré odporujú cieľom a zásadám Spojených národov.

Článok 15.

1. Každý má právo na štátnu príslušnosť.

2. Nikto nesmie byť svojvoľne zbavený štátnej príslušnosti ani práva svoju štátnu príslušnosť zmeniť.

Článok 16.

1. Muži a ženy akonáhle dosiahnu plnoletosť, majú právo bez akéhokoľvek obmedzovania z dôvodu rasových, národnostných alebo náboženských uzavrieť manželstvo a založiť rodinu.

2. Manželstvo môžu byť uzatvorené len so slobodným a plným súhlasom nastavajúcich manželov. Rodina je prirodzenou a základnou jednotkou spoločnosti a má nárok na ochranu spoločnosti a štátu.

Článok 17.

1. Každý má právo vlastniť majetok sám alebo spolu s inými.

2. Nikto nesmie byť svojvoľne zbavený svojho majetku.

Článok 18.

Každý má právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženstva.

Toto právo v sebe zahŕňa i voľnosť zmeniť svoje náboženstvo alebo vieru, a slobodu prejavovať náboženstvo či vieru sám alebo spoločne s inými či už verejne alebo súkromne, vyučovaním, uskutočňovaním náboženských úkonov bohoslužbou a zachovávaním obradov.

Článok 19.

Každý má právo na slobodu presvedčenia a prejavu, toto právo nepripúšťa aby niekto trpel ujmu pre svoje presvedčenie a zahŕňa právo vyhľadať prijímať a rozširovať informácie a myšlienky akýmkoľvek prostriedkami a bez ohľadu na hranice.

Článok 20.

1. Každému je zaručená sloboda pokojného zhromažďovania a združovania.

2. Nikto nesmie byť nútený stať sa členom nejakého združenia.

Článok 21.

1. Každý má právo účastniť sa vlády v svojej zemi priamo alebo prostredníctvom slobodne volených zástupcov.

2. Každý má právo vstúpiť za rovnakých podmienok do verejných služieb svojej zeme.

3. Základom vládnej moci nech je vôľa ľudu, musí byť vyjadrená riadne a pravidelne konanými voľbami na základe všeobecného a rovného hlasovacieho práva tajným hlasovaním alebo iným rovnocenným postupom, zabezpečujúcim slobodu hlasovania.

Článok 22.

Každý človek má ako člen spoločnosti právo na sociálne zabezpečenie a nárok na to, aby mu boli národným úsilím i medzinárodnou súčinnosťou a v súlade s organizáciou a s prostriedkami príslušného štátu zaistené hospodárske, kultúrne a sociálne práva nevyhnutné k jeho dôstojnosti a k slobodnému rozvoju jeho osobnosti.

Článok 23.

1. Každý má právo na prácu, na slobodnú voľbu zamestnania, na spravodlivé a primerané pracovné podmienky a na ochranu proti nezamestnanosti.

2. Každý má bez akéhokoľvek rozlišovania nárok na rovnaký plat za rovnakú prácu.

3. Každý pracujúci má právo na spravodlivú a uspokojivú odmenu, ktorá by zaisťovala jemu samému a jeho rodine živobytie, zodpovedajúce ľudskej dôstojnosti a ktorá by bola doplnená, keby to bolo treba, inými prostriedkami sociálnej ochrany.

4. Každý má právo na odpočinok a na zotavenie, tiež na rozumné vymedzenie pracovných hodín a na pravidelnú platenú dovolenku.

Článok 24.

Každý má právo na odpočinok a na pravidelnú platenú dovolenku.

Článok 25.

1. Každý má právo na takú životnú úroveň, ktorá by bola schopná zaistiť jeho zdravie a blahobyt jeho rodiny, počítajúc do toho najmä výživu, šatstvo, bývanie, lekársku starostlivosť, v nemoci, pri pracovnej neschopnosti, pri ovdovení, v starobe a v ostatných prípadoch straty zárobkovej možnosti, ktoré nastali okolnosťami závislými na jeho vôli.

2. Materstvo a detstvo majú nárok na zvláštnu starostlivosť a pomoc. Všetky deti manželské alebo nemanželské užívajú rovnaké sociálne ochrany.

Článok 26.

1. Každý má právo na vzdelanie. Vzdelanie nech je bezplatné aspoň v začiatkových a základných stupňoch. Základné vzdelanie je povinné. Technické a odborné vzdelanie má byť prístupné a rovnako vyššie vzdelanie má byť rovnako prístupné všetkým podľa schopnosti.

2. Vzdelanie má smerovať k plneniu rozvoju ľudskej osobnosti a k posilneniu úcty k ľudským právam a k základným slobodám. Má napomáhať k vzájomnému porozumeniu, znášanlivosti a priateľstvu medzi všetkými národmi a všetkými rasovými i náboženskými, a tiež k rozvoju činnosti Spojených národov pre zachovanie mieru.

2. Rodičia majú prednostné právo voliť druh vzdelania pre svoje deti.

Článok 27.

1. Každý má právo slobodne sa zúčastňovať kultúrneho života spoločnosti, využívať plody umenia a podieľať sa na vedeckom pokroku a jeho výsledkoch.

2. Každý má právo na ochranu morálnych a materiálnych záujmov, ktoré vyplývajú z jeho vedeckej, literárnej, alebo umeleckej tvorby.

Článok 28.

Každý má právo na to, aby vládol taký spoločenský a medzinárodný poriadok, v ktorom by práva a slobody ustanovené v tejto Deklarácii boli plne uplatňované.

Článok 29.

1. Každý má povinnosti voči spoločnosti, v jedine ktorej môže voľne a plne rozvíjať svoju osobnosť.

2. Každý je pri vykonávaní svojich práv a slobôd podrobený len takým obmedzeniam, ktoré stanoví zákon výlučne preto, aby bolo zaistené uznávanie a zachovávanie práv a slobôd ostatných a bolo vyhovené spravodlivým požiadavkám morálky verejného poriadku a obecného blaha v demokratickej spoločnosti.

3. Výkon týchto práv a slobôd nesmie byť v žiadnom prípade v rozpore s cieľmi a zásadami Spojených národov.

Článok 30.

Nič v tejto Deklarácii nemôže byť vykladané akoby dávalo ktorémukoľvek štátu, ktorejkoľvek skupine alebo osobe akékoľvek právo vyvíjať činnosť, alebo pripustenie činov, ktoré by smerovali k potlačovaniu niektorého z práv alebo niektorej zo slobôd v nej uvedených.

10. decembra 1948 prijalo a vyhlásilo Valné zhromaždenie Spojených národov Všeobecnú deklaráciu ľudských práv. Toto je len doslovný ale neúradný preklad, ktorého úradné znenie je možné obdržať v piatich úradných jazykoch OSN – anglicky, čínsky, francúzsky, rusky a španielsky.

Ustanovenia nemajú podobu zákonov, a preto nemôže byť žiadna krajina prinútená k ich plneniu. Nakoľko je však deklarácia taká humánna, všeľudská a pravdivá, mal by ju poznať každý človek. Tiež aj preto, že ju formulovali najvzdelanejší a najlepšie ľudia tejto planéty.

Aby sme lepšie porozumeli a urobili dobrý prehľad, potrebné je nadobudnúť si literatúru o zachovávaní ľudských práv, čím nadobudneme vedomie o celkovom bezprávi v komunistickom Československu a v celom svete, ako je diskriminácia, rasizmus, diskriminácia žien, mučenie, únosy a zabíjanie ľudí a iné porušovania ľudských práv vrátane práva národností a národov na sebaurčenie, čím získame vedomosť o realizácii medzinárodných zmlúv o ľudských právach, týkajúcich sa práv občianskych, politických, ekonomických, sociálnych a kultúrnych i prostriedkov k ich konkrétnych uplatnení, najmä týchto.

- Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach a Fakultatívny protokol k nemu 1966
- Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach 1966
- Dohoda týkajúca sa postavenia utečencov a Fakultatívny protokol k nej 1951, 1967
- Medzinárodná dohoda o odstavenie všetkých foriem rasovej diskriminácie 1965
- Dohoda o odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien 1979
- Deklarácia práv detí 1959
- Deklarácia o odstránenie všetkých foriem neznášanlivostí a diskriminácie z dôvodov náboženstva alebo presvedčenia 1981
- Dohoda proti mučeniu a inému krutému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu či trestaniu 1984
- Európska dohoda o ľudských právach 1950
- Záverečný akt Konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe Helsinky 1975 a dokumenty následných konferencií CSCE, menovite Madrid, 1983 až 1985 a Viedeň, 1986 až 1989.

Exkomunikácia – vylúčenie z Cirkvi

1. februára 1925. Slovenskí biskupi uverejnili pastiersky list, ktorým zakázali veriacim pod trestom vyobcovania z Cirkvi členstvo v proti kresťanských spolkoch anarchistov, nihilistov, socialistov alebo komunistov.

28. júna 1949. Pápež Pius XII.. dekrétom pre celú katolícku cirkev na svete zakázal katolíkom členstvo v komunistických stranách, nakoľko zastávajú materialistický ateistický a jasne proti kresťanský svetónázor. Kto sa tomuto zákazu prehreší upadne do trestu vyobcovania z Cirkvi. Exkomunikačný dekrét bol uverejnený vo vatikánskom denníku "L'Osservatore Romano" 13. júla 1949.

Exkomunikáciou sa veriaci laik "sám vylučuje zo spoločnosti veriacich" a ako taký „nemá účasť na odpustkoch, modlitbách a príhovoroch Cirkvi. Nemôže pristupovať k sviatostiam, nemôže byť krstným alebo birmovým otcom a ak sa pred smrťou nezmieri s Bohom, nesmie byť po katolícky pochovaný.“

Exkomunikovaný kňaz „nemôže a nesmie slúžiť sv. omšu a vysluhovať sviatosti... nemôže spovedať, sobášiť“.

Slovenskí biskupi a kňazi v r. 1949 sa zaoberali exkomunikáciou, súvisiacou s členstvom v komunistickej strane, ktorá bola uvalená na aktívnych členov, podporovateľov a šíriteľov komunizmu, rozhodnutím sv. ofícia v Ríme dňa 1. 7. 1949 podľa týchto špecifických otázok:

1. či je dovolené vstúpiť do komunistických strán a ich podporovať
2. či je dovolené vydávať, rozširovať a čítať knihy, časopisy, denníky a letáky, ktoré propagujú komunistickú náuku a činnosť, alebo do nich prispievať.
3. či možno pripustiť k sviatostiam veriacich, ktorí vedome a dobrovoľne konajú veci spomenuté v predchádzajúcich dvoch bodoch.

4. či treba pokladať za odpadlíkov od katolíckej viery, podliehajúcich exkomunikácii osobitným spôsobom vyhradenej Svätej stolici, tých veriacich, ktorí vyznávajú materialistickú a protikresťanskú náuku, predovšetkým tých, ktorí ju obhajujú a propagujú.

Predstavení Kongregácie svätého oficia s vypočuli mienku odborníkov a zhodli sa na týchto odpovediach:

Na 1. otázku je záporná odpoveď (t.j. nie je dovolené), pretože komunizmus je materialistický a protikresťanský mor. Aj keď vodcovia komunistov niekedy slovami hlásajú, že nebojujú proti náboženstvu, v skutočnosti však - či už činmi alebo náukou - prejavujú nepriateľstvo proti Bohu, pravému náboženstvu a Kristovej Cirkvi.

Na 2. otázku je tiež záporná odpoveď (t.j. nie dovolená), pretože to zakazuje Zákon.

Na 3. otázku je tiež záporná (t.j. nemožný), podľa riadnych predpisov odmietnutie sviatostí tým, čo nie sú ich hodní.

Na 4. otázku je kladná odpoveď (t.j. treba ich pokladať za odpadlíkov a exkomunikovaných)

Pápež Pius XII. Schválil tieto rozhodnutia dňa 30. júna 1949 a nariadil, aby boli zverejnené v úradnom vestníku Acta Apostolicae Sedis.

K tomu dekrétu doložili slovenskí biskupi vysvetlenie a praktické poznámky. Poukazujú, že jedine z nábožensko-filozofických dôvodov. Pri tom cirkev rozoznáva tri kategórie komunistov.

1. Tí, čo s komunizmom nesúhlasia a sú členmi strany len preto, lebo ináč by prišli o zamestnanie. Títo nepoliehajú exkomunikácii.

2. Tí, čo súhlasia so sociálnou stránkou komunizmu, ale odmietajú jeho materialisticko-ateistickú ideológiu. Podliehajú iba trestu odopretia sviatosti.

3. Tí, čo vyznávajú, šíria a obhajujú komunizmus. Títo podliehajú exkomunikácii. Ohľadne čítania komunistickej tlače neslobodno čítať články, ktoré sú proti Cirkvi a ktoré propagujú materialistickú komunistickú ideológiu. Nad tými vecami sa nám treba vážne zamyslieť, preto približne 80% obyvateľov Slovenska sa hlási k náboženstvu.

Milí Slováci a milé Slovenky, spamätajte sa, zachovajte si kresťanské tradície, buďte predvídavi a opatrní aj pri voľbách, nevoľte nepriateľov Cirkvi.

Len niekoľko príkladov z brutality KSČ v okrese Michalovce

Pred príchodom frontu prišli do Michaloviec v roku 1944 dvaja významní kňazi Kolakovič, chorvátsky kňaz a gréckokatolícky kňaz z Ukrajiny Blarovič. Títo páni informovali prof. Hlaváča i Murína, čo čaká cirkev za vlády komunizmu po obsadení Slovenska sovietskymi. Ostanú len malé cirkevné spoločenstvá. Bude veľa Judášov. To sú skúsenosti z Juhoslávie i ZSSR.

V deň sv. Štefana pán profesor Hlaváč oslavoval svoje meniny. Jeden z hostí priiel k pánom profesorom a povedal: *“Som jeden z tých, ktorým ste pomohli pri úteku z nemocnice, kde sme boli ako vojaci slovenskej armády internovaní ako vojaci Malárovej armády za povstania na východnom*

Slovensku. Som vysoký dôstojník ŠtB. Prišiel som sa poďakovať a informovať, čo sa chystá na veriacich Slovákov. Povereník školstva Laco Novomeský už likviduje vysokoškolských profesorov a to isté čaká aj vás kňazov a veriacich, profesorov na stredných školách, ba sa uvažuje aj s likvidáciou Gréckokatolíckej cirkvi. Ťažké časy idú na veriacich.“ Na sklonku vojny, už od roku 1944, začali sa priťahovať ideologické skutky komunistickej diktatúry. Ostrú perzekúciu medzi prvými pocítili gréckokatolíci v marci 1946 začlenením do pravoslávnej cirkvi na Ukrajine, v roku 1948 v Rumunsku, v roku 1949 na Zakarpatskej Ukrajine a 1950 v ČSR.

Z materiálov uschovaných v archívoch ÚV KSČ, vlády a ďalších štátnych orgánov, vyplýva postupná likvidácia katolíckej cirkvi a najmä gréckokatolíckej. Jej prvým krokom bolo odlúčenie českej pravoslávnej cirkvi z jurisdikcie srbskej pravoslávnej cirkvi. Likvidácia Gréckokatolíckej cirkvi bola označovaná ako akcia „P“. Realizátorom toho bola tzv. „cirkevná šesťka ÚV KSČ“ (Čepička, Kopecký, Fierlinger, Clementis, Široký a Hendrych), hlavným veliteľom bol generálny tajomník KSČ a námestník vlády republiky Československej Rudolf Slanský-Salzman.

Násilná pravoslávizácia bola iba prvým krokom terminovaných likvidácií všetkých cirkevných spoločenstiev u nás. Ak k tomu nemohlo dôjsť, významne prispela rezistencia, vzdor a odpor gréckokatolíckych veriacich, najmä však biskupov a kňazov na Slovensku. Len viera dodávala istotu, že nijaké sily cirkvi neuškodia, ak kňazi a veriaci ľud uchováva živú vieru, pevnú nádej a opravdivú lásku. Ak je vo svojej cirkvi verný, platí prísľub: „Brány pekelné ju nepremôžu.“

JUDr. Janko Danko tvrdí, že rezolútne treba odmietnuť tvrdenie, že by Gréckokatolícka cirkev v Československu bola v roku 1950 zlikvidovaná. Podstatu cirkvi nezasiahli. Biskupi i kňazi, ako aj veriaci dokazovali, že ostali verní odkazu svojich otcov. Naproti tomu boli takí, ktorí protiprávne a bezplatne užívali ich majetok. V deväťdesiatych rokoch štát, za vlády Vladimíra Mečiara pravoslávnej cirkvi za každý vrátený kostol gréckokatolíckej cirkvi, im priznal milión korún a za každú farskú budovu 500 tisíc korún. Sú to koruny z daní občanov, teda i z daní tých, čo boli diskriminovaní a vo vyhnanstve.

Nakoniec aspoň jedno vyznanie kňaza Jozefa Tótha: „*Ak sme my, gréckokatolíci prežili tento likvidačný scenár, prežili sme ho zásluhou vyššieho činiteľa – Božej prozreteľnosti. Preto aj likvidácia našej cirkvi sa nepodarila, hoci bola odsúdená na smrť, vstala z mŕtvych.*“

Pri likvidácii saleziánov v Michalovciach 16. mája 1949 sa zúčastnili ako organizátori Jakubovič, tajomník OV KSS, súdruh Lipkovič, Ján Boroš okresný veliteľ VB, Valko – tajomník OV SSM, Haluška, predseda ONV, jeho brat Haluška – cirkevný referent, Korpa – pracovník ONV.

Krajský veliteľ ŠtB npor. Jankovič v Prešove, ktorý riadil celú akciu likvidácie rehole saleziánov v Michalovciach, podal hlásenie Povereníctvu vnútra, odbor ŠtB v Bratislave pod č. 2519. Z kláštora – internatu boli vzatí títo Saleziáni: Štefan Fabera riaditeľ – kňaz, Anton Vácval – kňaz prefekt, Jozef Pavlík – kňaz katechéta, Štefan Korec kňaz katechéta, František Révérsz kňaz

katechéta, Jozef Kaiser – klerik rehoľník, Valentín Koval – laik rehoľník a Štefan Huraj – laik rehoľník.

Štátna bezpečnosť, ktorá má na svedomí zločiny päťdesiatych a nasledujúcich rokov, bola vybudovaná po februári 1948 a bola hlavným komunistickým nástrojom od kolektivizácie dedín, až po väznenie inteligencie a náboženské perzekúcie. Obeťami ŠtB sa stali najlepší príslušníci národa. V päťdesiatych rokoch pracovalo pod tlakom alebo dobrovoľne 175-tisíc konfidentov. Ministerstvo bezpečnosti malo 83-tisíc zamestnancov a priamo platených agentov v ČSR. Štátna bezpečnosť ako „lúčavka“ rozleptávala celý verejný život, jej agenti a spolupracovníci boli v akadémiách ako v univerzitách, v lekárskejších ordináciách, v školstve či redakčných listoch v továrňach, na dedine – používali na to aj Rómov, a na najvyšších štátnych úradoch. Ich udavačský plat bol od 500 do 1 500 Kčs. Platy dostávali z našich daní, čo my sme boli ochudobňovaní na mzde. Toho času poberajú vyššie dôchodky, tak sú odmeňovaní len preto, že po roku 1990 pri každých voľbách ich s radosťou volíme, doposiaľ 70 % v parlamente našou zásluhou tvoria bývalí i súčasní komunisti.

Po úradoch všetkých stupňov sú vedúcimi vo väčšine bývalí komunisti a majú svojich podriadených dobre prekádovaných, osobnými pohovormi, majú založené karty a sú dobre pripravení v čase hodiny „H“ zasiahnuť proti nekomunistom.

Po maturite sa študenti dohodli, že po piatich rokoch sa budú stretávať. Do roku 1968 chýbali niektorí profesori zo známych príčin. Mnohí boli ešte vo väzení alebo vo vyhnanstve. Po roku 1968 to už bolo slobodné stretnutie. Bola to veľká radosť, že sa mohli stretnúť skoro všetci na bankete po maturite. Prišiel i riaditeľ Mikuláš Čollák, profesori Hlaváč, Murín, Hrušecký, Šutaj, Stepanová, Kochanová, Zoli Koričanský, Hvozďík i Filo.

Po privítaní v triede s profesormi i spolužiakmi, rozprúdila sa spomienková debata. Profesori sedeli za katedrou a študenti v laviciach. Zrazu nastalo ticho, keď profesor Šutaj položil otázku Čollákovi, prečo on – zakladajúci člen Jednoty sv. Cyrila a Metoda – zradil svoje svedomie, prestúpil na pravoslávie, likvidoval Gréckokatolícku cirkev, povyhadzoval profesorov zo školy a nielen to. Ešte aj maturantov, ktorí nepodpísali pravoslávie, nepripustil k maturite. Čollák sa vyhováraľ, že boli také časy a debata neviedla k ničomu. Tu profesor Murín ukončil debatu s tým, že Čollák nemá ani snahu priznať si svoju vinu a ospravedlniť sa aspoň pred našim kolektívom, o verejnom ospravedlnení ani nehovoriac.

Éra demokratického školstva na Michalovskom gymnáziu sa ukončila v školskom roku 1947/48. Počnúc školským rokom 1948/49 nastúpila na michalovské gymnázium aj socialistická nevôľa nielen vo vyučovanom procese, ale aj v náboženskom živote.

V školskom roku 1948/49 bol komunistickou stranou dosadený za riaditeľa gymnázia Mikuláš Čollák, ktorý pôsobil na škole do roku 1952 a za tú dobu povyhadzoval z gymnázia týchto profesorov: ThDr. Jána Murína, ThDr. Štefana Hlaváča, Michala Šutaja, Ľubovu Stepanovnu, Máriu Kochanovú, Zoliho Koričanského, Jana Hvozdíka, Andreja Vestenického, Ondreja Fil'a a Jolanu Džupovu. Za túto prácu bol odvelený za riaditeľa SPŠ-drevárskej vo Zvolene. (študenti mu často rozbíjali okna na jeho rodinnom dome ul. Tolsteho).

Dňa 28. apríla 1950 prešovským soborom komunistický režim úradne zlikvidoval gréckokatolícku cirkev v republike a takto postavenú mimo zákon ju pričlenil do pravoslavia. Riaditeľstvo a vedenie školy si počínalo voči gréckokatolíckym študentom neúprosne. V prípade odmietnutia pravoslavia boli študenti vylúčení zo školy.

V školských rokoch 1952 – 1958 pôsobil už po druhýkrát riaditeľ školy Emanuel Herman a za jeho pôsobenia povyhadzoval zo školy týchto profesorov: Máriu Plškovú, Jiřinu Muntagovú, Ľudovíta Dobozyho a Jána Lukáča.

To sa dialo aj na iných školách I. stupňa základných škôl, napr. vo Veľkých Zalužiciach učiteľa Ľudovíta Krausa (jeho dcéra Ľudmila Krausová-Lakomá je v súčasnosti dobe maliarkou európskeho významu) a iných.

Riaditeľstvo Meštianskej školy v Michalovciach povyhádzovalo zo školy učiteľov: Jozefa Erbyho...

ThDr. Ján Murín – gréckokatolícky kňaz, profesor náboženstva na gymnáziu v Michalovciach, roduverný Slovak, národný buditeľ slovenských gréckokatolíkov, zakladateľ Jednoty sv. Cyrila a Metoda, vychovávateľ mládeže aj mimo školy, ľudomil a verejný pracovník, odoprel podpísať v roku 1950 pravoslávny manifest. Stal sa väzňom v Prešove, Ilave, sústredovacích táboroch v Hlohovci a v Podolinci. Bol nasadený na práce v českom pohraničí na štátnom majetku v Rychnove ako pastier dobytky, neskôr ako brigádnik v OKR Karviná, potom robotník Kovony, n. p. Karviná, ako strojník zámočník v Tatré Kopřivnice, závod Bratislava. Potom prešiel do Slovenského knižného veľkoobchodu – odbor antikvariát ako bibliograf, neskôr do Univerzitnej knižnice v Bratislave ako knihovník. V roku 1968 bol uvoľnený pre Akčný výbor gréckokatolíckej cirkvi. Od októbra 1968 pracoval na gréckokatolíckom biskupstve v Košiciach. Nikdy nebol postavený pred riadny súd, ale stále ho šikanovali a vytrhnutý z práce, ktorú mal rád. Bol diskriminovaný morálne, spoločensky i materiálne. V období normalizácie ho opäť pozbavili kňazskej činnosti a 15. decembra 1970 bol už v Bratislave. Až do dôchodku pracoval v Univerzitnej knižnici ako administratívny pracovník. Zomrel 17. novembra 1990.

Nech je požehnaná pamiatka a spomienka na nášho nebohého a milého ThDr. Jána Murína.

ThDr. Štefan Hlaváč – rímskokatolícky kňaz, profesor náboženstva na gymnáziu v Michalovciach a v Humennom, zakladateľ skautingu v regióne, vychovávateľ mládeže aj mimo školy, sociálny pracovník a patrón chudobných,

najmä študentov, ľudomil a verejný pracovník, väzeň v uhoľných baniach a v iných žalároch, farár v Hermanovciach. Zomrel 11. februára 1983. Pochovaný je pri kostole v Hermanovciach. Rodina profesora Hlaváča usporadúva na počesť jeho usnutia každoročne spomienkovú slávnosť.

Ako ukážku o úrovni a spôsoboch, akými sa od roku 1950 zaobchádzalo s veriacimi, stačí uviesť autentický prípad prof. ThDr. Štefana Hlaváča, ktorý bol uväznený r. 1953. pochádzal z Kubrej pri Trenčíne, teológiu študoval v Nitre, potom ako kňaz Košickej diecézy v Olomouci. Pôsobil dlhé roky ako profesor na gymnáziu v Michalovciach a stal sa známym ako vzácny kňaz na východnom Slovensku. Po zaitení ho vyšetrovali v Prešove a v Košiciach. Zaobchádzali s ním neobyčajne kruto a surovo. Ocitol sa v cele, v ktorej nebolo ničoho ani na spanie, ani na sedenie. Celé noci musel každú hodinu vstať z dlažby a pochodovať, kým si znova smel ľahnúť... V treskúcej zime mal odchýlený oblok, ktorý nemohol zatvoriť... Sám o tom napísal: „Nechali ma stáť vo vyšetrovni samého hodiny... Sotva som sa držal na nohách... Kričali:, Len kňaz môže byť taký podliak ako vy, len vatikánsky špión sa tak hnusne chová a tak tvrdošijne klame ako vy!... Patríte medzi nich, ale my vás vykántrime!... Nepomôže vám ani pápež! Aj toho obesíme! – Potom mi referent kázal, aby som si znova zaviazal oči, a odviedli ma zasa do bunkra...“ Inokedy mu vyšetrojúci povedal: „Vy podliak! Ja vás dobre poznám, sme krajan, ale vás nenávidím! Vy si myslíte, že keď ste profesor, doktor, že nás oklamete!“ Pozrel mu na ruku – „to je ruka , ktorá nikdy nepracovala, ruka darebáka! Žili ste v blahobyte z mozoľov robotníkov!... Čo spomínate Boha! Boh, alebo peklo – to je výmysel, blbosť! To vám povie teraz už dieťa v prvej ľudovej! A vy, starý vôl, ste ešte na to neprišli!“ – Takýto údel prežívala Cirkev na Slovensku...

Pavol Uhorskai: AKO TO BOLO Vydal Tranoscius 1992, str. 68. Potom sme vyplňovali dotazníky. Tie zbieral od nás tiež väzeň dr. Riesz, bývalý profesor, myslím v B. Štiavnicí. Tento ma počastoval pri prezeraní môjho vyplneného dotazníka: - Konečne aj jeden luteránsky farár. Zatiaľ trpia len samí rím. kat. farári.- Pohotovo som odpovedal: Treba si však všimnúť, prečo sú tu väznení „len“ rím. kat. kňazi. Ja som tu iba pre svoje náboženské presvedčenie.- Rím. kat. kňazi boli väznení nielen pre politické, ale i trestné veci, ako bývalí členovia HSL'S, HG, pre privlastnenie cirkevného majetku, pre protištátnu činnosť a podobne. Taký bol aj dr. Riesz. Hneď mu odpadol hrebienok, a prestal sa povyšovať Potom mi aj zreferoval, že zbadali moju prihlášku do baní a že ju hneď zlikvidovali. Predsa vraj ja – kňaz nepôjdem do baní.

Vôbec – títo rím. kat. kňazi mali v Leopoldove akýsi „gag“ Rozoznávali, hľadali a sledovali svojich politických protivníkov – väzňov a intrigovali proti nim. O tom by vedel hodne podrobností br. Martin Straško, J. Lichner a už nebohý J. Ursíny. Hneď mi aj prezradil, že pôjdem do matracárskej dielne, ba zariadené už bolo aj to, že zo samotky ma preložia na izbu, kde je ubytovaný M. Straško i J. Lichner.

Iné postrehy z Michaloviec.

Po komunistickom puči 1948 sa vykonávali rôzne barbarské činy:

Z ONV boli prepustení z práce Abelovský, Ungvariová a iní len preto, že boli veriacimi, takto vykonávali aj po iných úradoch.

Točený z Horoviec pri Michalovciach ako 18 ročný bol v roku 1948 už veliteľom žandárstva v Prešove, tam vykonával rôzne nehoráznosti. Riaditeľ Združenej výroby v Michalovciach Točený vyhodil s práce bývalého profesora Dobozyho pre náboženské presvedčenie. Pre neschopnosť a prehmaty Točeného vedenie prepustilo z práce. Nakoniec sa zamestnal ako vedúci rekreačných služieb na Zemplínskej šírave. Takto KSČ si chránila svojich ľudí.

V roku 1949 z dediny Krášok, jeden gazda stredných rokov bol odsúdený len pre to, že susedovi odpovedal na je zvedavú otázku, keď dostal balík z USA, že mu ho poslal J.V. Stalin. Odsúdil ho okresný súd na nepodmienečný trest odňatia slobody v dĺžke 6 mesiacov. Pracoval v kameňolome kde strava bola „pod psa“, po prepustení do jedného roka zomrel.

1. mája 1949 L. Nurka vzalo ŠtB do Ruska cez Prahu, Rakúsko a Budapešť, tam po rôznych táboroch – gulagoch prežil 8 rokov a potom bol prepustený ako nevinný.

Pri likvidovaní rehole františkánov v Prešove zúčastnil sa aj predseda O V SSM z Michaloviec Valko, niektorých bratov františkánov bil hlava nehlavá až do krvi, neskoršie riaditeľ Mestského archívu v Michalovciach.

Dezider Lešňak, súkromný podnikateľ dobrý odborník v odbore strojárskom. Pred rokom 1948 si zakúpil nové stroje do dielni sústruh, frézu, stolové vŕtačky, zvarovací agregát, peniaze si zapožičal od svojich rodín a príbuzných. Po roku 1948 mu všetko znárodnili, to bola preňho hotová pohroma, stroje odviezli do michalovského pivovaru a dlhy musel splácať. Pri likvidácii rehole saleziánov 16. mája 1949 bol zatvorený do väzenia v Michalovciach s ďalšími šiestimi veriacimi. Jeho vzali na Pankrác do Prahy. Ostatných v Michalovciach odsúdili na trest odňatia slobody do jedného roka. On však po uplynutí trestu prišiel domov a zakrátko bol znovu uväznený. Toto sa opakovalo viackrát, aj mladý zomrel.

V prvej polovici augusta 1949 bol uväznený kapitán anglickej armády Džugan rodák z Michaloviec pri vyšetrovaní bol dokaličený vyšetrovateľom okresným šéfom ŠtB Slivovským zo Strážskeho, preto sa rozhodol k drastickému činu uchytil zbraň, ktorá sa nachádzala na stole a ňou zastrelil vyšetrovateľa a utiekol. Skryl sa u svojej rodiny na Bielej Hore, za niekoľko dní zistili kde sa ukrýva a pri obsadení domu žandármi sa zastrelil, k domu ich doviedol vrátnik komunista Solanský z nemocnice. Rozprávalo sa, že ho udal spolubojovník Marga, tiež kapitán anglickej armády, ktorému manželka sa vrátila do Anglická, bol dlhoročný člen KSČ.

Komunisti pri likvidácii rehole redemptoristov dňa 13.-14. apríla 1950 vzali do väzenia tieto veriace ženy z Topolian Zuzanu Petraničovú, Alžbetu Vargovú, Rozaliu Petraničovú, Jozefinu Delimanovu.

Z listu Jána Tomovčíka :

„Ja, Ján Tomovčík, obyvateľ obce Vinné č. d.. 512 do roku 1950 som vlastnil nákladné auto ŠKODA 304 3 t., traktor Fordson, mlaťáčku, elevátor, váhu, príslušenstvo k uvedeným strojom, ako aj 200 l. sudy. V osudný deň 25.mája 1950 prišli dvaja členovia NB jeden Gerbóc zo Sniny a druhý červenovlasý (meno sa nepamätám), ponúkli mi prácu priviesť niečo z Lastomíra, keď sme prišli do Michaloviec, dostal som príkaz, aby som odstavil pri ONV. Keď som vystúpil z auta, hneď ma odvedli na druhé poschodie vpravo, prežil som vyšetrovanie, súd a väznice Michalovce, Leopoldov aj Jáchymov. Bola to politika Janka Boroša môjho suseda, ktorý bol toho času okresný veliteľ NB v Michalovciach, on si najal falošných svedkov Štefana Paličku a Andreja Fantazíra, len preto, že som mal majetok a oní komunisti sa ho chceli zmocniť. (Boroš na mojom aute zväžal ľudí do väzenia, týchto využíval na práce v poľnohospodárstve na okopávanie repy na ŠM v Strážskom, viď diskusný príspevok z Falkušoviec). Takto zakladali okresné STS. Jeho otec - Pavol Boroš - ešte keď žil, vykonával politickú činnosť v okolitých obciach, Trnava pri L., Kaluža, Klokočov, Porúbka. prospech KSČ.“., takto píše v liste zo dňa 6.10.2000 z USA.

V druhej polovici roka 1950 z nemocnice v Michalovciach preradili lekárov z politických dôvodov - najlepších odborníkov v odbore chirurgie - primára MuDr. Š. Kuku do Liptovského Mikuláša – Palúdzkej nemocnice pre choroby TBC, pretože primár Kukura bol na celoštátnom seminári v Liberci cez prestávku vyprovokovaný jedným českým primárom tak, že sa chválil s červenou hviezdou na golieri saka, primár mu odpovedal, že sa mu na tu hviezdu vy ..., tento sa urazil a udal ho, čím sa dostal do komunistickej nemilosti. Po príchode do Michaloviec svojim spolupracovníkom oznámil, že ich nemôže ochraňovať. Do nemilosti prišli aj jeho dvaja spolupracovníci primár MuDr. Butkovský preradený do Papína okres Snina a primár MuDr. Juhas na budovanie širokorozchodnej trate. Manželky orodovali za manželov u ministra zdravotníctva ako aj podávali sa sťažnosti, nakoľko úmrtnosť v nemocnici stúpala. Po roku a pol bolo im dovolené vrátiť sa späť na pôvodné pracovisko do Michaloviec. Aj takto komunisti vedeli ponižovať a pokoriť. Aby im potom verne slúžili.

KSS v budove vysokej školy Právnickej J. A. Komenského v Bratislave v dňoch 3 – 4 septembra 1952 organizovala cyklus prednášok a návodov zameraných na boj proti katolíckej cirkvi. Prednášajúci boli slobodumurári ktorí prednášali v anglickom, francúzskom a nemeckom jazyku za pomoci prekladateľov. Na tejto prednáške som sa zúčastnil aj ja Štefan Semuf, keď som chcel niektoré tvrdenia vyvrátiť môj prísediaci ma pribrzdil slovami „synku sed si na stoličke, keď chceš ešte vidieť svojich rodičov“, po tých slovách som všetko pochopil, aká je ich spravodlivosť.

V mesiaci marci 1953 bol v Prahe na Pankráci odsúdený na trest smrti Boroš z Vinného za zastrelenie ruského veliteľa aj s doprovodom, ktorý prišiel z Banskej Bystrice, aby celú skupinu partizánov pôsobiacich pod Vihorlatom

ktorí podliehali jeho veleniu priviedol na pomoc Slovenskému národnému povstaniu do Banskej Bystrice. Po čase za záhadných okolností bol z väzenia prepustený. Začal pracovať ako šofér s dodávkou v nemocnici v Michalovciach. Po čase bol predsedom družstva vo Vinnom – v rodnej dedine, ako aj poslancom a členom predsedníctva OV KSS v Michalovciach. Po druhej svetovej vojne bol okresným veliteľom žandárstva v Michalovciach, na ľuďoch sa dopúšťal rôznych nehorázností. Zatiaľ nie sú objasnené mnohé zverstvá, ktoré sa vykonali pod Vihorlatom v rámci partizánskej činnosti pod jeho vedením za druhej svetovej vojny. Napríklad: Tri židovské rodiny, ktoré ukrýval gr. kat farár v Trnave pri L., (nakolko hrozilo prezradenie lebo sa blížil front) odovzdal ich partizánom, aby boli pod ich ochranou, Boroš ich postrieľal. Ako ďalšia udalosť nevyjasnená je maďarská jednotka, ktorá bola na ústupe a nechcela už bojovať s Nemcami, i preto sa vzdala podvihorlatským partizánom. O nich sa nevie ako skončili. V Hnojnom bol zastrelený mlynár, v obci Vinné boli zastrelení dvaja nemeckí dôstojníci. Za odplatu bola obec vypálená. Nemci ešte pochytili civilov po rôznych dedinách a nakoniec ich postrieľali na Bielej Hore.

Aj takíto boli komunisti na čelných riadiacich funkciách strany a okresu.

PhDr. Karol Džupa. pochádza z gr. kat rodiny, po vojne ako učiteľ v obci Leles okr. Kráľovský Chlmec po príchode do Michaloviec sa vyťahoval taký bol uvedomelý, keď v Lelese posielal žiakov zo školy aby zapisovali čísla áut, ktoré prichádzali do františkánskeho kláštora. Po prešovskom „Sobore“ bol zapálený za pravosláviu, ako člen KSČ. Za vypracovanú štúdiu o partizánoch pod Vihorlatu, dostal PhDr. Džupa. V roku 2001 bol ocenený cenou primátora mesta Michaloviec. (Bobíkom)

V meste Michalovce pôsobili tieto rehole do roku 1950 : Saleziáni , ktorých 16. mája 1949 komunisti likvidovali . V kaplnke ešte pôsobil don Andrej Šandrej – Gorazd Zvonický ktorého likvidovali spolu s rehoľníkmi redemptoristami z 13. na 14. apríla 1950. Kongregácia sestier služobníc Nepoškvrnenej Panny Márie . Kongregácii dcér Božskej Lásky . Rehoľa Vincentiek pôsobila do 31. augusta 1955, kedy ich zobrali a nahradili ich „vysoko kvalifikovanými“ umývačkami riadu a upratovačkami.

Tieto rehoľné sestričky pracovali čestne a svedomito z lásky k chorým a biednym len za byt, stravu a oblečenie . Bolo ich 71 a tri postulanky. Strana chcela mať sestry ateistky, ktoré budú verne slúžiť komunistickej strane a nie pacientom.

V roku 1958 bol z michalovskej nemocnice slušnou formou vytlačený MuDr. Pľško - predtým mu manželku vyhodili z michalovského gymnázia - ktorý sa zamestnal vo vranovskej nemocnici len preto, že jeho rodina bola nábožensky činná. Podobný osud stihol aj primára MuDr. Pospíšila, Boli pripravení aj ďalší lekári na odsun, ako MuDr. Olšakovská a iní len preto, že komunisti chceli vytvoriť personál ateistický bez ohľadu na ich dobrú odbornosť.

V roku 1988 komunisti už vyhlásili okres Michalovce za ateistický a socialistický. To sa nezakladalo na pravde, aj po 42 rokoch sa väčšina národa 83% hlási ku kresťanstvu.

Obežník závodu TATRALAN Michalovce:

„Na základe toho, že náš závod značne zaostáva v plnení plánu máčania za mesiac august 1958, pre dobehnutie tohoto plánu máčania vedenie závodu po dohode so ZV ROH a výborom ZO KSS nariaďujeme /keď bude dobré počasie/ dňa 24. augusta 1958 pracovný deň (nedeľa) od 7,00 hod do 13,00 hod. Upozorňujeme všetkých pracovníkov, aby sa do práce riadne dostavili. Kto sa do práce nedostaví a nebude omluvený, bude sa mu počítať neomluvený deň a 2 dní sa zrazí z dovolenky... Za porozumenie ďakujeme. Šútaj ved. závodu“. Takto učili pracovať aj v nedeľu a to všetko za asistencie rodnej KSČ.

Do závodu Vihorlat Michalovce prišiel v roku 1972 Pavol Mucha, pracovník Okresného súdu v Michalovciach, ktorý dostal úlohu zistiť názory na tému, aby sa zrušil občiansky kalendár s týždňami a zaviedol občiansky kalendár s troma dekadami v mesiaci. Aj počas francúzskej revolúcie takýto kalendár zaviedli slobodomurári. Takto komunisti pripravovali náš národ na odkresťančenie.

Zo spomienok Zbyňka Ludvíka:

„18.února 1963 slyším zoufalý křik a sténání člověka, ubíjeného k smrti. Přichází zdola z korekce. Tam šílený vězeň Vilém Host utlouká v záchvatu zuřivosti spoluvezně Rudolfa Rybára z Děvínské Nové Vsi. Ten leží bezvládný, náhy, na ledove betonové podlaže tak, jak jej tam již na půl mrtvého hodili bachaři. Rybár byl na velitelství zmlácen vrchním strážmistrem Štefanem Haleckým z Michalovic. Ten když viděl, že stopy jeho exekuce ani čas nemůže zacelit, poručil hodit Rybára nahého do korekce a pustil k němu šíleného Hosta. Ten dokončil to, co Halecký začal a zmazal tím všechny stopy jeho násilí. Na pokřik chodbarů bachaři nereagovali a čekali, až už bude jisté, že Rybár nikdy nepromluví. Byl přenesen na ošetrovnu s teplotou 29° Celzia a neznatelným pulsem. Na druhý den 19. února večer 10 hodin zemřel.“

Násilná kolektivizácia.

Pri združstevňovaní dedín v okrese Michalovce komunisti používali rôzne nehorázne taktiky, nasadili väčší počet funkcionárov strany zo závodov a úradov. Títo prichádzali vo večerných hodinách do dedín a tak začala masová presvedčovací akcia. Neraz používali aj tvrdé metódy: Zavolali niekoľko roľníkov na obecný úrad a tam ich strašili Sibírou a, ich bili, ak nepodpíšu prihlášku do JRD, napr. v obci Bánovce. Najprv do presvedčovacieho programu dali bohatých gazdov – kulakov. (vlastníkov 5 hektárov – dedinský špekulant nemusel vlastniť pôdu lebo nechce vstúpiť do JRD). V inej dedine používali aj iné metódy: Napríklad v dedine Trnava pri L. boli najatí podpaľáči stohov a stodôl. (za to bol odsúdený Fantazír, ktorého najal Boroš). V Petrovciach nad L. roľníkovi Krajňákovi veľmi dobrú úrodnú pôdu zobrali a v dedine Suché mu prideliť neúrodnú pôdu. Keď už nemohol plniť vysoký kontingent, tak ho zatvorili na tri mesiace do väzenia. Roľníci ktorí vstúpili do JRD dobrovoľne

alebo nedobrovoľne v prvých rokoch zarábali veľmi málo: 150-300 korún mesačne.

Michalovciam ministerka Ing. Jankovcová ponúkla vybudovanie textilného závodu pri závode Tatralan. Okresný predseda Vaľo a Podstavský rozhodli, že mesto nepotrebuje fabriku, nakoľko sme poľnohospodárska oblasť a preto závod sa nemôže budovať. Ministerka bola veľmi urazená a sklamaná nad záporným stanoviskom funkcionárov okresu a mesta. Funkcionári z neznalosti odmietli aj závod Mäsopriemysel a iné závody. Vidíme, že po roku 1990 závody sa za facku predávali funkcionárom komunistickej strany. Takto bolo aj s predajom starého pivovaru : nový majiteľ mal vložiť určité financie do obnovenia zastaralej technológie, on sa ale rozhodol zošrotať pivovar, na šrote niekoľkonásobne dobre zarobil a pozemok možno aj za 50 miliónov odpredal. Michalovčania už len spomínajú na najstarší pivovar v meste v ktorom počas druhej svetovej vojny z droždia vyrábali mäso.

Podobne mlyn na výrobu kŕmnej zmesky predali do Vranova a železnú konštrukciu zošrotovali za 3 000 000 Sk.

V Chemku Strážske najprv urobili generálnu opravu výrobné kyseliny sírovej a potom ju zošrotovali. Na starej teplárni urobili generálku kotlov a potom zošrotovali celú tepláreň. V súčasnej dobe bola by potrebná, nakoľko bola zastavená výroba cyklohexanónu a nová tepláreň nemá komu dodávať paru.

Zemplínske strojárne moderné stroje popredali do zahraničia.

Chov moriek v Trnave pri L, ako aj závod v Michalovciach na ich spracovanie zrušili.

Likviduje sa aj závod Nafta Gbely.

Chemkostav Michalovce zrušili strojné zariadenie a vozový park popredali. Vedúci si vybudovali rodinné domy pri bývalých kanceláriách.

Čo sa stalo zo závodom MEZ Michalovce, ktorý vyrábal kvalitné motory do pračiek...?

Po nežnej revolúcii pri Okresnom súde v Michalovciach v kontajneri za dobu troch dní spaľovali pracovníci súdu vybranú dokumentáciu, ktorá svedčila o plánoch a skutkoch nehoráznosti komunistického vládnutia. Niektorí sudcovia na súdoch vyniesli nad súdenými najvyššiu hranicu, aby boli lepšie hodnotení KSČ – Títo nemali byť pracovať na súdoch – morálna zásada.

Za totalitného komunistického režimu v rokoch 1948–1989 v okrese Michalovce a Sobrance bolo odsúdených 1 729 občanov ako politických väzňov (neskôr rehabilitovaných v roku 1992), podľa zoznamu, ktorý vypracoval JUDr. Jozef Fajčák- predseda senátu Okresného súdu v Michalovciach.

KPVS informuje

Skupiny vyšetrovateľov – výkonných hrdlorezov sú získavané z ulice. Je to najhoršia spodina, ktorej komunizmus umožnil vybíjať si svoje pudy na bezbranných, vzdelaných ľuďoch.

Nie, my sme sa nedopustili zločinov proti štátu, na mieste obžalovaných mala stáť komunistická strana. Ozbrojeným pučom porušili ústavu pochybného Benešovho Košického vládneho programu vypracovaného komunistom Salzmannon-Slánskym a spol. v Moskve. Cestou síce nedemokratickou, ale platnou. Nás súdili za to, že sme sa združovali na obranu zákonných práv občanov do skupín a oni sú beztrestní za to, že protizákonne vyzbrojili tisíce členov komunistickej strany v úderných oddieloch, tzv. ľudových milíciách, že vyhodili tisíce študentov vysokých škôl a tisíce ľudí zo zamestnania. (Vid' presvedčovací akcia do JRD a pre iné komunistické zločiny). Že donútili tisíce občanov zo strachu k úteku cez hranice, zo strachu pred politickou pomstou a tam ich strieľali ako na strelnici. Že pozatvárali státisíce slušných občanov, rozkradli ich majetky a pomstili sa i na doma zanechaných rodinných príslušníkoch.

V roku 1945 existovali v Československu dve uránové bane - Jáchymov a Příbram. V týchto baniach pracovala naša inteligencia: študenti, roľníci, ktorí nechceli vstúpiť do JRD, profesori a najmä kňazi, biskupi. Na Jáchymovsku po vyťažení uránovej rudy, ktorá potom putovala do „bunkru smrti“ v Ostrove. Tu sa nachádzala triedička smolvica, kde rudu sypali do bunkra. V tomto priestore bol silný prach a väzni tu triedili smolvec podľa sily rádioaktivity ručne. Na triedenie využívali najmä kňazov. Prach sa dostával väzňom do pľúc a tak jeden po druhom umierali na rakovinu. V tomto priestore je doposiaľ zachovaný bunker so strážnou vežou. Vytriedenú rudu vozili z Ostrova vlakom, vozňami nazývanými „vjertuška“ do Vykmanova, kde bola technickou kontrolou vytriedená ruda mletá na prach, potom balená do dební a expedovaná železnicou do ZSSR s ozbrojeným sprievodom. Takto sa vyviezlo niekoľko biliónov hodnôt za oslobodenie ČSR na škodu všetkých nás. V sedemdesiatych rokoch Američania chceli odkúpiť vytriedený odpad za protihodnotu, že nám vybudujú diaľnice v ČSSR. To sa však nestalo na zárok ZSSR a našich päťolízachov.

V roku 1982 Američania a Angličania nám vrátili 24 t zlatého pokladu, ktorý bol za druhej svetovej vojny uschovaný v ich trezoroch. Československá národná banka vyexpedovala 18,5 t zlata z tohto zlatého pokladu do banky RVHP v Moskve. Tento poklad po roku 1990 zmizol a je nezvestný.

Za vlády komunistického režimu a tých, ktorí ho aktívne presadzovali v rokoch 1948-1989, oni sami porušovali základné princípy demokratického právneho štátu, tiež medzinárodné zmluvy, ba aj vlastné zákony.

Mocenské nástroje boli zneužívané komunistickým režimom na prenasledovanie občanov, a to najmä popravami, vraždami, žalárovaním vo väzniciach a táboroch nútených prác. Pri vyšetrovaní a v dobe žalárovania sa používali brutálne metódy, vrátane fyzického a psychického mučenia.

Po prevrate vo februári 1948 začali komunisti teror proti svojim politickým odporcom. Napríklad na vysokých školách vylúčili tzv. akčné výbory (**študent Juraj Králik** pôvodom z Michaloviec, predseda SSM na fakulte, a bol aj predsedom výboru, ktorý z fakulty prepustili aj michalovčanov, študentov právnickej vysokej školy v Bratislave Fabiana a Erbyho) a na tisíce študentov z ďalšieho štúdia. Z vysokých škôl a gymnázií vyhodnených bolo asi 200 profesorov. Veľmi často striedali poslancov SNR a posielali ich do výroby a väzenia.

JUDr. Elemir Erby – udalosť roku 1950. Udáva, že pri zápise do posledného ročníka právnickej fakulty, bol vylúčený komisiou, ktorej predsedal **JUDr. Juraj Králik** s odôvodnením, že je nespoľahlivý živel s nedobrou minulosťou ktorej robotnícka trieda nemôže dôverovať. Dostal príkaz 2 roky manuálne pracovať. Okamžite potom bol povolaný na vojenskú prezenčnú službu do PTP táborov, kde odpracoval tri roky ťažkej a úmornej práce na rôznych stavbách bez náhrady na mzdu za minimálny vojenský žold. A kde občianska sloboda a komunistická vojenská buzeračka. Až na písomnú žiadosť ministrovi obrany bol prepustený z vojenčiny a 1. januára 1954 požiadal o možnosť dokončiť štúdium na právnickej fakulte. Úspešne promoval v roku 1956.

Väznili a násilne zadržovali predstaviteľov a členov cirkvi alebo náboženských spoločností v sústreďovacích táboroch, alebo im inak obmedzovali ich osobnú alebo majetkovú slobodu. Štátny súd v Prahe pod č. 31/50, ktorý sa konal v dňoch 31. marca – 4. apríla 1950 proti predstaveným kláštorov v Československu, súdil a odsúdil ich na dlhoročné tresty. Iba ThDr. Ján Ivan Mastiliak, redemptorista (gréckokatolík), profesor na redemptoristickom bohosloveckom učilišti v Obořišti (doživotne).

Už po rozsudku v noci z 13. na 14. apríla 1950 zlikvidovali – zrušili mužské rehole a kláštory katolíckej cirkvi (barbarská noc...) 28. apríla 1950 protiprávne zlikvidovali gréckokatolícku cirkev. O udalostiach gréckokatolíckej cirkvi

O udalostiach ktoré KSČ napáchala na katolíckej cirkvi.

V roku 1948 žilo v Československej republike v 241 farnostiach Prešovského biskupstva a Mukačevskej apoštolskej administratúry 305 645 gréckokatolíkov, o ktorých sa duchovne staralo 301 svetských kňazov. Pred likvidáciou Gréckokatolícka cirkev mala dvoch arcipastierov – biskupa Petra Pavla Gojdiča, OSBM, a biskupa ThDr. Vasila Hopku.

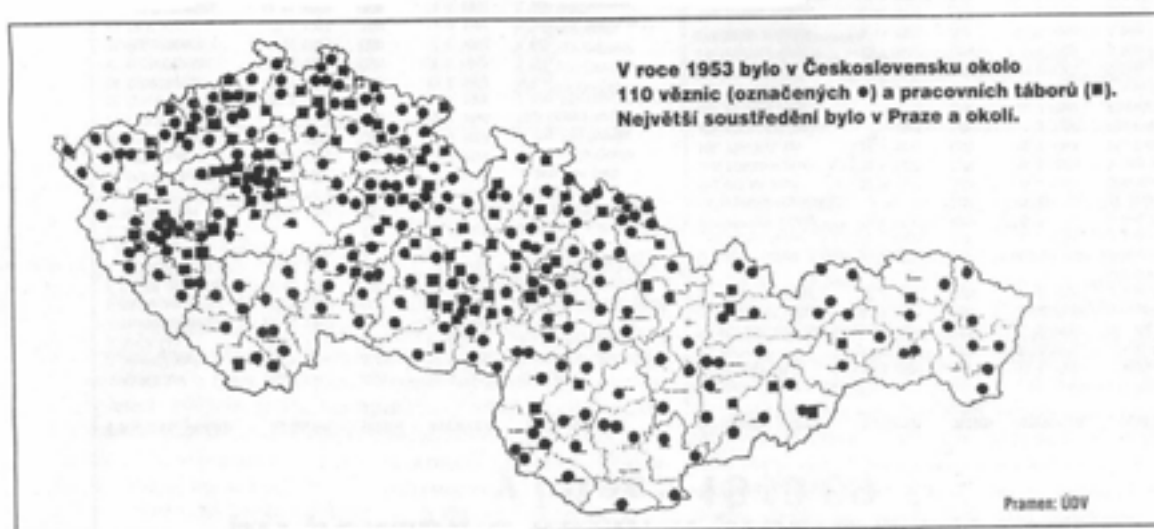
Medzi gréckokatolíkmi pôsobil Rád sv. Bazila Veľkého (baziliáni/, ktorý tu mal od roku 1948 samostatnú provinciu sv. Cyrila a Metoda (25 členov, z nich 15 kňazov a 10 rehoľných bratov/, Kongregácia Najsvätejšieho Vykupiteľa (redemptoristi/, ktorá tu mala od roku 1946 viceprovinciu otcov redemptoristov východného obradu (38 členov, z nich 14 kňazov, 11 rehoľných bratov, 3 klerikov a 10 novicov/. Ďalej tu účinkovali rehoľné sestry Rádu sv. Bazila Veľkého (30 sestier, 12 noviciek a 4 kandidátky/. Aj Kongregácia Sestier Služobnice Nepočkvrnenej Panny Márie ktorí prišli na Slovensko 1928 mali svoje kláštory v Prešove od r. 1928, Michalovciach od r. 1937, Ľutíne od

r.1942. V Trebišove od r.1944 tu nebol kláštor pôsobili tri sestričky ako učiteľky a starali sa o chrám a o chorých.

Gréckokatolícka cirkev mala svoje školy, spolky, časopisy. Bohoslovci sa na kňazskú službu pripravovali na Vysokej škole bohosloveckej v Prešove. O osude Gréckokatolíckej cirkvi sa rozhodovalo, keď mocní tohoto sveta ešte pred skončením druhej svetovej vojny si rozdelili sféry vplyvu vo svete. Hoci gréckokatolíci patrili sociálne k najslabším vrstvám, pri prechode frontu najviac trpeli a mnohí pomáhali prenasledovaným, stali sa pre „novú“ spoločnosť neprijateľnými.

Dňa 30. augusta 1948 v návrhu Cirkevného oddelenia Ústredného akčného výboru Národného frontu boli stanovené etapy dlhodobého cieľa likvidácie náboženstva. Rímskokatolícka cirkev mala sa v prvej etape oslabiť etablovaním na národnú cirkev, bez vplyvu Vatikánu, gréckokatolíci sa mali „pridružiť“ k moskovskému pravoslávniu.

(Zákony č. 218 – 223 schválené zo dňa 14. – 18. októbra 1949 o hospodárskom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností štátom už nebola gréckokatolícka cirkev uznaná – chýbala aj vo vydanom zákone). Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia: podpísaní všetci členovia vlády.

Z dokumentov Cirkevní komise ÚV KSČ („cirkevní šestka“) duben 1949 – březen 1950

1948, 14. – 15. december, Praha - Memorandum biskupov

Pán prezident republiky,

českí a slovenskí katolíci splnia podľa učenia viery svojej verne všetky svoje povinnosti voči národu a štátu, len čo spoznajú, že nie sú vystavení nebezpečeniu zradit' svoje povinnosti voči Bohu a Cirkvi; budú ich plniť

s najväčším nadšením a obetavosťou. Nechceme tvoriť žiadny štát v štáte, chceme zostať len Cirkvou s poslaním privádzať ľud k Bohu, zdroju pravdy a šťastia, chceme však byť v plnení týchto úloh slobodní a sme presvedčení, že takto najlepšie prispejeme tiež k budovateľskému úsiliu vlády i k hmotnému blahobytu ľudu.

Sme ďalej presvedčení, že dohoda, ktorá by rešpektovala oprávnené záujmy štátu a Cirkvi, je možná, a že pri dobrej vôli na oboch stranách sa i podarí. Prosíme, pán prezident republiky, aby ste svojím vysokým vplyvom spôsobil, aby sa tak stalo čo najskôr. Preto biskupský zbor v snahe urovnať pomery žiadal o Vaše vypočutie a predkladá Vám teraz na Vaše pranie tieto svoje

NÁVRHY A POŽIADAVKY,

ktoré by mohli a mali sa stať podkladom pre nové prejednávanie v náboženskej komisii ÚAV NF (sekcie pre katolícku cirkev), aby došlo aspoň v najzákladnejších veciach k rámcovej dohode a aby boli stanovené presné normy pre ďalšiu spoluprácu.

Prosíme a žiadame,

- 1. aby sa upustilo od neustálych útokov v tlači, rozhlase a verejných prejavoch proti Cirkvi a jej predstaviteľom a aby kresťanské ponímanie života nebolo verejne znehodnocované ako priečiace sa vede a pokroku, a aby nám bola poskytnutá najširšia možnosť obhájiť sa proti takýmto útokom verejne v tlači, rozhlase a verejných prejavoch v duchu zásad demokracie;**
2. aby dekréty o zoštátnení a rušení cirkevných škôl neboli ďalej vydávané a vydané aby boli odvolané, a aby od polroka bol všade zavedený predošlý stav podľa dohody zo dňa 11. júna 1948. Biskupský poverenec pre školské záležitosti predloží konkrétny návrh na definitívne riešenie a rozmiestnenie cirkevných škôl v duchu uzavretej dohody. Súčasne žiadame, aby jednotlivým ordinárom neboli konané prekážky pri zakladaní a udržovaní súkromných kurzov pre prípravu katechétov a katechétoch, pre rehoľných a laických pastoračných pracovníkov, pre organistov a kantorov, farské a charitné sestry; nech nie sú kladené prekážky pri zakladaní charitných a pastoračných staníc a nech sú pre tieto účely uvoľnené potrebné zhabané cirkevné budovy. Taktiež žiadame, aby za zhabané školské budovy bolo uhradené nájomné za dobu ich odňatia;
3. aby sa učebné osnovy vyvarovali všetkého, čo má ráz protináboženský a proticirkevný a aby bola zjednaná náprava tam, kde sa tak stalo. Ďalej, aby pri úprave školských rozvrhov bolo vyučované náboženstvo hodnotené aspoň ako každý iný predmet a neboli konané problémy jeho nevhodnou úpravou v rozvrhu. Záujmový náboženský krúžok nech je uvedený do života na všetkých školách III. stupňa. Žiadame tiež, aby pre náboženskú činnosť alebo presvedčenie nebol nik vylúčený z vysokých škôl a aby nebolo bránené duchovným a laickým učiteľom náboženstva s príslušnou kvalifikáciou a kanonickou misiou v prístupe do školy pod

zámienkou nedostatočne kladného postoja k ľudovo demokratickému zriadeniu, a v odôvodnených prípadoch aby sa nepostupovalo jednostranne, bez dohody s cirkevnými úradmi;

4. Žiadame o spravodlivú úpravu otázky náboženskej tlače podľa návrhu poverenca biskupského zboru pre katolícku náboženskú periodickú tlač a knižný trh. Domáhame sa, aby úradné zákroky proti niektorým katolíckym nakladateľstvám boli odvolané, nezávadné zakázané knihy znovu povolené, a aby pre každú diecézu bolo povolené jedno až dve katolícke nakladateľstvá;
5. žiadame a prosíme o slobodné právo združovania sa v náboženských spolkoch a bratstvách a o právo zhromažďovať sa slobodne na verejných náboženských manifestáciách, slobodne poriadat' náboženské púte a tradičné cirkevné sprievody. Prosíme, aby nebol konaný nátlak na katolíkov, aby účasťou na pracovných brigádach v nedeľu a sviatok porušovali sviatočný pokoj a aby im bolo umožnené splniť si svoju pracovnú povinnosť v inom čase;
6. aby bola zastavená kampaň proti pápežovi, hlave katolíckej Cirkvi, aby bola rešpektovaná a aby boli s diplomatickým zástupcom Svätej Stolicy prejednané otázky upravené zásadne Modom vivendi. Bez predbežnej dohody so Svätou Stolicou o veciach upravených už zásadne Modom vivendi nie je možné úspešne prejednávať ani ostatné cirkevnopolitické otázky s biskupským zborom;
7. aby sa vláda postarala, aby sa nezodpovedné živly nepokúšali vnášať medzi biskupov a katolícke duchovenstvo a medzi duchovenstvo a veriacich rozpory;
8. aby neboli zásadne inscenované nezodpovednými živlami ilegálne a vláde nepriateľské snahy a činy v radoch duchovenstva, a aby prípady dôvodného zatknutia boli hlásené cirkevným úradom s udaním dôvodu, rovnako ako rozsudky aby boli zasielané príslušným konzistorom na vedomie, a aby bolo umožnené nahliadnuť do súdnych spisov zástupcami konzistora. Opäť prehlasujeme, že Cirkev si nepraje zasahovanie duchovenstva do politiky a prosíme, aby toto stanovisko bolo uznané;
9. aby platové podmienky duchovenstva boli upravené, ako to zodpovedá sociálnemu vývoju, a trváme na zachovaní štolových poplatkov, čo je interná vec Cirkvi, všeobecne a univerzálne vžitá, ku ktorých rušeniu nemôžu dať súhlas ani biskupi. O úprave platovej pre kňazov predložíme príslušný návrh. Znova zdôrazňujeme nutnosť úpravy platov laických učiteľov a učiteľiek náboženstva a žiadame, aby im plat nebol radu mesiacov zdržovaný, ale vyplácaný pravidelne mesačne. I v týchto otázkach predložíme konkrétne návrhy, rovnako ako v otázkach platových a národného poistenia u sestier pracujúcich naďalej ako ošetrovatelky v nemocniciach odovzdaných štátu;
10. aby sa upustilo od odiózne a nespravodlivej sociálnej diskriminácie duchovných, rehoľníkov a rehoľníc, zbavovania ich rovnakých občianskych práv a nárokov a ich postupného vylúčovania z národa

a zatlačovania do pozícií, ktoré by sa dali potom ľahko prehlásiť za nepriateľské vláde, štátu a národu.

Vážený pán prezident,

dovolili sme si Vám predložiť ako hlave štátu svoje problémy a návrhy. Konáme tak s pokojom, bez akýchkoľvek prestížnych motívov, otvorene a s pocitom plnej zodpovednosti pred históriou, majúci na zreteli len záujmy národa. Pán prezident, všetok slovenský a český ľud k Vám vzhliada ako k hlave štátu a vidí vo Vás najvyššieho predstaviteľa svojich túžob a obhajcu spravodlivosti. Veríme, že svojím zodpovedným vplyvom vytvoríte nám schodnú cestu k spravodlivému riešeniu situácie a zaistíte tak vo vzájomnej dôvere úspešnú spoluprácu Cirkvi a štátu pre šťastnú budúcnosť Čechov a Slovákov v spoločnej republike.

Spoliehame na Vás a modlíme sa, aby sa toto dielo podarilo, zároveň ochotní pomáhať všade, kde je to potrebné pre blaho ľudu, podľa osvedčených zásad našej viery.

Ráďte prijať, veľavážený pán prezident, prejav našej spoločnej úcty a uistenie našej najlepšej dobrej vôle slúžiac podľa najlepšieho svedomia republiky a jej ľudu.

Za zbor katolíckych biskupov a ordinárov v ČSR
v. r. Josef arcibiskup

1949, 7. február, Praha – Uznesenie schôdze širšieho predstavenstva ÚV KSČ o stanovisku k memorandu zboru biskupov a ordinárov v ČSR.

[...]

1. Dohoda o požiadavkách obsiahnutých v memorande môže byť dosiahnutá za predpokladu, že katolícka cirkev prijme tieto požiadavky:
 - a. Kladné a verejné stanovisko k ľudovo demokratickému režimu a prehlásenie bezpodmienečnej lojality.
 - b. Nebrániť tým kňazom, ktorí s nami chcú spolupracovať.
 - c. Zrušiť suspendovanie ministra Plojhora a ostatných kňazov.
 - d. Zakročiť voči tým kňazom, ktorí sú stíhaní podľa zákona.
2. Pre politické rokovanie so zborom katolíckych biskupov a ordinárov vytvoriť v Ústrednom akčnom výbore NF zvláštnu komisiu, v ktorej má byť zastúpená celá Národná fronta. Za KSČ delegovať do špeciálnej komisie súdruhov Čepičku (zodpovedný za celé jednanie), Kopeckého a Širokého.
3. Komisia predsedníctva zotrvá ďalej, povedie jednanie v Národnej fronte a o celkovom priebehu jednania podá informácie predsedníctvu ÚV KSČ.
4. Uložiť komisii predsedníctva ÚV vypracovanie tém pre jednanie, ktoré majú obsahovať naše principiálne stanovisko, naše podmienky ako predpoklad k jednaniu a stanovisko k požiadavkám memoranda. Tiež koncipovať tak, aby sa prípadne mohli uverejniť.
5. Cirkevnú komisiu ÚAV NF pritiahnuť k jednaniu ako expertov.

6. O priebehu celého rokovania o našich návrhoch viesť zápisy takou formou, aby mohli byť prípadne použité pre uverejnenie.
[...]

1949, 29. apríl, Praha – Memorandum biskupskej konferencie, zaslané prezidentovi republiky K. Gottwaldovi.

Veľavážený pán prezident,
katolícki biskupi a ordinári Československej republiky, zhromaždení na porade konanej dňa 29. 4. 1949 prebrali dnešný stav cirkevnopolitického jednaní medzi vládou a čs. episkopátom, zahájeného po audiencii čs. episkopátu u Vás dňa 19. 1. 1949 a uzniesli sa obrátiť sa znovu na Vás s týmto memorandumom:

1. Zbor katolíckych biskupov a ordinárov v ČSR po návšteve svojej delegácie dňa 19. 1. 1949 u Vás na Vaše pranie podal do Vašich rúk písomne svoje návrhy a požiadavky.

Tieto postúpili k ďalšiemu jednaniu kompetentným činiteľom a v dôsledku toho bolo dňa 17.2.1949 jednanie medzi zmocnencami episkopátu a vládou v ÚAV NF v Prahe.

Pri tomto šesťhodinovom jednaní sa žiadalo zo strany vládnych činiteľov nové prehlásenie lojality Cirkvi voči štátu ako hlavná podmienka pre akékoľvek ďalšie jednanie.

K výročiu februárovej revolúcie toto prehlásenie z našej strany nemohlo byť vydané, pretože dôležitý člen biskupského zboru, moravský metropolita a arcibiskup olomoucký, bol t. č. na úradnej návšteve v Ríme.

Biskupská porada mohla byť zvolaná najsôr na deň 22. a 23. 3. 1949 do Dolného Smokovca na Slovensku, ale jej jednanie bolo predčasne prerušené po odhalení odpočúvacieho zariadenia, umiestneného v poradnej miestnosti pod vyhrievacím telesom.

Táto skutočnosť bola oznámená pánovi predsedovi vlády listom pražského arcibiskupa z dňa 26. 3. 1949 čj. N. O.: 49/49 a tiež pán minister vnútra bol požiadaný o vyšetrenie tohto prípadu prípisom z 25. 3. 1949 N. O.: 48/49.

Odpoveď pána ministra vnútra z dňa 1. 4. 1949 č. j. 288/49 bola však toho druhu, že nemôže byť považovaná za uspokojivú, čo bolo tiež listom z dňa 11. 4. 1949 N. O.: 72/49 oznámené pánovi ministrovi vnútra.

2. Čo sa týka požadovaného prehlásenia lojality, dovoľujeme si Vám pripomenúť, že katolícky episkopát k februárovým udalostiam zaujal hneď na svojej porade konanej dňa 4. 3. 1948 v Brne stanovisko, ktoré bolo tlmočené listom pražského arcibiskupa z dňa 4. 3. 1948 adresovaného pánovi dr. Alexejovi Čepičkovi, v ňom bolo jasne zdôraznené, že katolícka Cirkev sa neviaže na žiadnu formu politickú alebo štátnu a že bude naďalej verne plniť svoje povinnosti ako voči Bohu, tak aj voči štátu. Episkopát potom prisľúbil, že „vo všetkých činnostiach a zložkách katolíckeho života bude dobre strážiť

nadstraníckosť a nadpolitícnosť“ a že sa bude výhradne venovať len náboženskej činnosti.

Episkopát zaujal stanovisko, že nie je povolaný zaoberať sa politickými otázkami a že k tomuto účelu má ľud svoje politické strany, resp. zastupiteľské orgány, zriadené podľa čl. 4 ústavy z 9. 5. 1948 č. 150 Zb. a že vyslovovanie dôvery vláde je dané podľa § 82 a 83 len a výlučne Národnému zhromaždeniu.

Z tohto dôvodu odmietol episkopát akýkoľvek spôsobom zasiahnuť do volebnej kampane v máji 1948, ale svoju lojalitu voči štátu prejavil slovom i skutkom pri Vašom zvolení za prezidenta republiky.

Dňa 15. 6. 1948 Vás navštívila delegácia skladajúca sa zo všetkých rímskokatolíckych arcibiskupov a v holdujúcom prejave Vás ubezpečila, že Cirkev a katolíci splnia vždy verne svoje povinnosti voči štátu, pričom však súčasne žiadala, aby boli rešpektované povinnosti Cirkvi a katolíkov voči Bohu. V nedeľu dňa 20. 6. 1948 bolo potom nariadené konanie slávných bohoslužieb spojených s Te Deum a s vyzváňaním.

Vzhľadom na tieto skutočnosti úplne jasné vzali sme s prekvapením na vedomie, že pri jednaní dňa 17. 2. 1949 bolo znovu požiadané prehlásenie lojality. Napriek tomu bolo na uvedenej porade v Dolnom Smokovci zásadne dohodnuté, že čs. episkopát je ochotný opätovne opakovať prehlásenie lojality voči štátu v zmysle platného Modu vivendi. Čo však bolo zmarené incidentom, ktorý dosiaľ nebol uspokojivo vyšetrený.

3. Vo svojom hore citovanom memorande žiadali sme predovšetkým, aby prestali sústavné útoky v tlači, rozhlase a verejných prejavoch proti Cirkvi a jej predstaviteľom a najmä aby bola zastavená kampaň proti Svätému Otcovi.

Považovali sme, že počas cirkevnopolitického jednania v týchto útokoch sa nebude pokračovať. Ale s bolesťou konštatujeme, že ani táto samozrejماً požiadavka nebola dodržaná a že denná tlač, napr. Lidové noviny, priniesla ďalšie útoky proti Vatikánu: 13. 3. 1949 Vatikán spojencom reakcie (Jar. Putík), 18. 3. 1949 Nejde o náboženstvo (St. Budín), 25. 3. 1949 Filozofia útočného Vatikánu (Jar. Putík), 31. 3. 1949 Vatikán a Nemci (St. Budín), 10. 4. 1949 V akých vodách loví vatikánska sieť. – Taktiež na Slovensku napr. 1. 4. 1949 Nové slovo uverejnilo článok Politika Vatikánu vo svetle dokumentov (Fr. Chvojka), a poverenectvo informácií a osvety v Bratislave 1949 vydalo brožúry Vatikán v službách americkej reakcie (Segal).

Československý rozhlas, za ktorý zodpovedá minister informácií a osvety, priniesol v rozhlasových novinách reláciu, v nej je Vatikán označovaný za apoštola imperializmu, a to dňa 15. 3., 20. 3. a 30. 3. 1949.

4. Žiadali sme o spravodlivú úpravu otázky náboženskej tlače, ktorá v čase podania memoranda bola prakticky zastavená až na niekoľko bezvýznamných výnimiek a úradných ordinariátnych brožúr.

Aj v tomto smere konštatujeme, že došlo k ďalším proticirkevným opatreniam, pretože v marci 1949 až na jednu výnimku bolo zastavené vydávanie tzv. pastoračných príloh Acta Curiae a teraz dokonca vo väčšine

našich diecéz výmery ministerstva informácií a osvetu v Prahe boli zastavené aj tieto úradné brožúry Acta Curiae, hoci ani nemeckí okupanti vo svojich proticirkevných opatreniach na tieto úradné listy nesiahli.

Na Slovensku vychádzajú síce dosiaľ Katolícke noviny, ale aj tu konštatujeme pokusy o znemožnenie priamych zásahov na jej vedení cirkevnou vrchnosťou, resp. orgánmi k tomu určenými.

5. Vo svojom memorande sme žiadali o slobodné právo združovania a zhromažďovania k náboženským účelom a namiesto toho sme zistili, že ÚAV NF v Prahe vydal úplne protiústavne zákazy akéhokoľvek školenia a zhromažďovania katolíckej mládeže mimo kostola a toto opatrenie je realizované prevádzacími výmerami okresných akčných výborov NF, krajských národných výborov a ONV. (Vid' napr. vyhláška KNV v Gottwaldove z dňa 24. 2. 1949 zn. 263/00-2, výmer ONV vo Valašských Kloboukoch z dňa 28. 3. 1949 čj. 267-8/III-49-B, výmer ONV v Kralupech n. Vlt. z 12. 4. 1949 zn. 457/49, vyhláška OAV NF v Rychnově n. Kn. z 28. 3. 1949 čj. 645/49 atď.)

Proti tomu sa všetkým zásadám náboženskej slobody a dosiaľ platným zákonným predpisom ochrany náboženstva spôsob, akým sa prevádza tzv. preškoľovanie štátnych zamestnancov v preškoľovacích kurzoch, kde sú viera a náboženstvo zosmiešňované a urážané rúhaním.

6. Katolícka Cirkev bola zbavená zvyšku svojho pozemského vlastníctva zákonom 46/48 Zb., proti ktorémuto opatreniu sme meritorne neprotestovali, ale žiadali o náhradu a vybavenie všetkých sustentačných povinností, spojených s týmto pozemkovým vlastníctvom, čo nám bolo oficiálne sľúbené. Táto skutočnosť nebola verejnosti dennou tlačou vysvetlená, práve naopak denná tlač sa snaží vzbudiť dojem, že Cirkev je stále finančne favorizovaná.

Imanie farských pozemkov so súhlasom miestnych roľníckych komisií podľa § 1, odst. 3 zák. č. 46/48 Zb. mohlo byť obmedzené do výmery 30 ha, avšak toto jasné zákonné ustanovenie v neprospech farských pozemkov a v rozpore so zákonom je obmedzované vyhláškou ministerstva poľnohospodárstva v Prahe z 16. 11. 1948 čj. 108.435/48-A/11-1162/2.

V dôsledku toho zostal Cirkvi jediný jej zdroj, t.j. zbierky medzi vlastnými veriacimi, avšak i to bolo trňom v očiach ÚAV NF v Prahe, ktorý vydal zákaz poriadania akýchkoľvek cirkevných zbierok a ktorý bol realizovaný napr. opatreniami ONV vo Veselí na Moravě, ONV v Krapulech n. Vlt. a ONV NF v Rychnově n. Kn., hoci sa jedná jasne o internú záležitosť cirkevnú, plne rešpektovanú platnými zákonmi a dekrétmi štátnej správy.

7. Uvádzame niekoľko takých prípadov, ktoré zrejme prebiehali podľa presného plánu a sledujú postupné obmedzovanie náboženskej slobody, ako sme na to už poukázali v našom prvom memorande slovami, že ide o „postupné akcie obmedzovania slobody katolíckej Cirkvi a znemožňovania uplatňovania jej božských práv“.

V tejto súvislosti chceme znova zdôrazniť, že všetky tieto opatrenia sú v rozpore s platnou ústavou (vid' napr. § 18, 20, 21 ohľadne slobody prejavu,

§ 16 ohľadne náboženskej slobody, § 24 ohľadne slobody zhromažďovania) – ba i s prirodzenými právami ľudskými.

8. Všetky hore uvedené opatrenia boli jasným dokladom nelojálneho prístupu vládnych činiteľov behom cirkevnopolitického jednaní. Dnes je tu však nezvratný ďalší dôkaz, že vláda zahájila proticirkevný boj s použitím všetkých mocenských prostriedkov, čím boli vydané pokyny krajským a okresným veliteľstvám Štátnej bezpečnosti k boji proti rímskokatolíckej Cirkvi s presnými inštrukciami. Sme si vedomí toho, že i tieto pokyny znamenajú len prípravnú fázu ku konečnému rozhodnému úderu.

Protestujeme v mene svojom a celého katolíckeho ľudu proti týmto protiústavným a protizákonným ustanoveniam proti rímskokatolíckej Cirkvi a jej príslušníkom, ktoré prakticky znamenajú, že väčšina obyvateľstva tohto štátu, ktoré je rímskokatolíckeho vyznania, je postavená mimo zákona.

Odmietame preto všetky oné tvrdenia zámerne vo verejnosti rozširované, že celá vina za neúspech jednaní spočíva na katolíckom episkopáte a dúfame, že i Vy, veľavážený pán prezident, uznáte oprávnenosť našich sťažností doložených skutočnosťami, ktoré neprispievajú k zjednoteniu národa, ale naopak, ktoré rušia a ničia mier a spokojnosť v národe, ktorého ste chcel byť zjednotiteľom.

V mene čs. katolíckeho episkopátu

J. Beran, arcibiskup pražský, predseda biskupských porád

1949, 29. apríl, Olomouc – Obežník čs. katolíckeho episkopátu pre duchovenstvo schválený biskupskou konferenciou v Olomouci.

1. Koncom augusta 1948 bolo čítané zo všetkých katolíckych kazateľníc v ČSR memorandum všetkých katolíckych biskupov a ordinárov ČSR z dňa 16. 8. 1948, zaslané vláde ČSR. V tomto memorande sme konštatovali, že bol zahájený „skrytý protináboženský boj, a to podľa obdobného plánu, podľa ktorého bolo sa postupovalo proti náboženstvu a katolíckej cirkvi v iných krajinách“. Protestovali sme najmä proti zrušeniu cirkevných škôl, proti obmedzovaniu slobody náboženskej tlače a náboženských prejavov. Vysvetlili sme vám pred čítaním tohto memoranda, prečo boli suspendovaní niektorí kňazi, ktorí neposlúchli biskupský zákaz vo veci politickej kandidatúry kňazov a že tu nešlo o nijaké opatrenie z dôvodu politického presvedčenia týchto kňazov, ale skôr o disciplinárne opatrenie pre neuposlúchnutie cirkevných predstavených, ktorých sa títo kňazi zaviazali pri vysvätení poslúchať.

Ohradili sme sa tiež proti tomu, že sme boli prehlásení za nepriateľov ľudu a protestovali sme proti neoprávneným útokom na Svätého Otca.

2. Pretože nemáme inej možnosti informovať o ďalšom postupnom obmedzovaní náboženskej slobody katolíckej cirkvi, lebo takmer každá katolícka tlač je už zastavená, musíme vás aj tentokrát informovať týmto obežníkom, ako nás k tomu oprávňuje zákon č. 94/49 Zb., § 1, odst. 2, bod d.

3. V polemikách proti nášmu memorandu z dňa 16. 8. 1948 bolo uvedené, že naše tvrdenie nie je správne, že je u nás úplná náboženská sloboda. Aby ste mohli posúdiť, či majú pravdu vaši biskupi a ako sa ďalej situácia vyvinula, považujeme za nutné oboznámiť vás s týmito faktami:

4. § 18 novej ústavy z dňa 9. 5. 1948 zabezpečuje každému slobodu prejavu a každý môže v medziach zákona prejavovať svoju mienku slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo akýmkoľvek iným spôsobom. Táto zaručená sloboda prejavu neplatí však pre českých katolíkov.

Hneď po februárových udalostiach boli zastavené ľudové, náboženské týždenníky Nedeľa a Rozsieváč, ktoré nikdy žiadnu politiku nepestovali. Sami dosiaľ cítite, aká veľká medzera zostala po týchto zastavených časopisoch. Snažili sme sa obnoviť aspoň Rozsieváča, ale bol nám do neho vnútený poverenec, ktorý proti našej vôli chcel v tomto časopise presadiť politické články a z tohto dôvodu došlo k jeho úplnému zastaveniu.

Po našom protestnom memorande z dňa 16. 8. 1948 sa nielen nič nenapravilo z týchto krívd, ale naopak, začiatkom decembra 1948 boli zastavené aj ostatné časopisy, ako napr. Anjel strážny pre školskú mládež, Úsvit pre katolícke študentstvo a Dorast pre ostatnú mládež. Zastavený bol tiež mesačník pre duchovný život Na hlbinu a z oficiálnych miest bolo povedané, že sa tak stalo z toho dôvodu, že tento časopis priniesol článok a fotografiu o jednom katolíckom spisovateľovi, ktorý je tohto času za hranicami. Každý sa môže presvedčiť, že to nie je pravda. V skutočnosti tu išlo vo všetkých prípadoch o postupné umlčovanie katolíckej tlače. Protestovali sme rozhodne proti tomuto opatreniu a navzdor zahájenému jednaniu boli zastavené vo väčšine diecézy dokonca aj úradné biskupské Věstníky, ktoré nezastavili ani nemeckí okupanti, aj keď ostatnú katolícku tlač tiež umlčali.

Na Slovensku boli zastavené všetky katolícke noviny. Toto obmedzovanie prebieha ďalej tým spôsobom, že sú opätovné pokusy o obmedzenie nákladu Katolíckych novín a zásahy do redakčného vedenia tohto časopisu.

5. Podľa § 20 novej ústavy z dňa 9.5.1948 má každý právo uvádzať svoje názory a výsledky svojej tvorivej duševnej činnosti vo všeobecnú známosť a ich akýmkoľvek spôsobom rozširovať a predvádzať, ale toto právo neplatí pre katolíckych autorov a pre katolícku knihu.

Začiatkom decembra 1948 boli dosadení zmocnenci do niektorých katolíckych nakladateľstiev a uskutočnená revízia skladov z dôvodu boja proti nemravnej literatúre. Pri tejto revízii bolo nariadené napr. zničiť Ráčkove Československé dejiny, hoci boli už pripravené k expedícii.

K 31.3.1949 bol nariadený vo všetkých nakladateľstvách a kníhkupectvách súpis náboženskej literatúry.

Každá nová katolícka kniha sa musí podrobiť predbežnej cenzúre, hoci § 21 novej ústavy zásadne zakazuje podrobovať tlač predbežnej cenzúre.

Tejto predbežnej cenzúre sú podrobované aj modlitby, napr. v Čechách a na Morave k Milostivému roku, ktoré bude v r. 1950 a ktoré cenzúra neprepustila, takže českí katolíci majú byť týmto spôsobom všetkých

duchovných dobrodení, ktoré Milostivý rok všetkým veriacim bez rozdielu národností a rasy prináša. Naši veriaci týmto tlačovým opatrením cenzurujúcich úradníkov majú byť vylúčení z tohto duchovného spojenia na Milostivý rok.

6. Dňa 11.6.1948 bolo zásadne dohodnuté v cirkevnej náboženskej komisii ÚAV NF, že cirkevné školy až na obchodné školy majú byť zachované, ako na túto možnosť pamätala nová ústava v § 13, odst. 3 a základný školský zákon v § 4, odst. 2. Ste všetci svedkami toho, že v dôsledku tejto dohody bol prevezený zápis do všetkých týchto cirkevných škôl, ale môžete sa presvedčiť, že na Slovensku a na Morave napr. neexistuje ani jedna cirkevná škola a že boli zatvorené aj tie školy, ktoré slúžili výlučne kňazskému a rehoľnému dorastu, ako napr. arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, biskupské gymnázium v Brne, jezuitské gymnázium na Velehrade, saleziánsky ústav v Fryštáku atď., zatiaľ čo v Čechách sú katolícke školy rovnako postupne likvidované.

Tak ako za okupácie bola naša mládež vyhnaná do tzv. kuratória, tak aj dnes je zapojená obdobnými metódami do jednotnej organizácie mládeže, aby tak bola znemožnená akákoľvek ďalšia náboženská výchova našej mládeže mimo povinného vyučovania náboženstva v škole. Boli vydané pokyny a smernice, že naša mládež nesmie byť vychovávaná ani v eucharistických krúžkoch, pokiaľ by sa ich zhromaždenie konalo mimo kostola a z toho dôvodu nebolo dovolené konať napr. verejné biblické súťaže tejto mládeže v Brne, Litoměřicih, Prahe a v Hradci Králové a aj tieto súťaže sa museli odbavovať v kostoloch. Všetky tieto opatrenia sú rovnako v jasnom rozpore s § 24 novej ústavy, ktorý zabezpečuje všetkým právo zhromažďovať a spoločovať sa, nehľadiac ani na to, že náboženské cvičenia a pod. sú podľa štátneho zákona z roku 1867, čl. 13 aj tu uznané za vnútornú cirkevnú záležitosť, do ktorej štát nemá zasahovať a výslovne môžu byť konané aj mimo kostola.

8. Boli vydané dokonca na mnohých miestach zákazy aj kostolných zbierok, hoci cirkev po úplnom prevezení pozemkovej reformy stojí bez prostriedkov a je odkázaná len na dobročinnosť svojich veriacich.

Aj tieto zákazy sú v rozpore s uvedeným zákonom z roku 1867 a podľa § 17 novej ústavy má každý slobodu prevádzať úkony spojené s akýmkoľvek náboženským vyznaním.

9. Čítali sme opätovne v novinách a počuli sme v rozhlase útoky proti Sv. Otcovi, ktorý je vyhlásený ako apoštol imperializmu, nepriateľ mieru a slobody našich národov.

Nemusíme vám vyvracať tieto nepravdy. Je tu ale snaha, aby opakovaním týchto nepravd bolo porušené naše tisícročné spojenie s Rímom, založené slovanskými vierozvestcami sv. Cyrilom a Metodom a dosvedčené hrobom sv. Cyrila v Ríme ako aj všetkými našimi národnými patrónmi, z nich sv. Václav má dokonca vo svätopeterskom veľchráme v Ríme vlastný oltár. Vieme o vás, že všade hrdo vyznávate, že ste rímskymi katolíkami a že ste najmä svoju vernosť Rímu osvedčili v dobe tzv. odpadlickeho hnutia po prvej svetovej vojne, ktoré rovnako svoj postoj proti Rímu zakladá na skreslených historických udalostiach a skutočnostiach.

10. My sami ako vaši biskupi sme boli vystavení prudkej nepriateľskej kampani a vyličení ako nepriatelia ľudu, hoci sme všetci vyšli z neho, sme kosť z jeho kostí a mnohí z nás svoju vernosť nášmu národu potvrdili aj v nemeckých koncentračných táboroch, tak ako mnohí z vás.

Máme záujem na tom, aby medzi štátom a katolíckou cirkvou došlo k dohode, aby všetky tieto výstrelky bezbožných činiteľov našimi zodpovednými štátnikmi boli odvolané a aby katolícka cirkev sa mohla tešiť úplnej slobode, na ňu má božské aj ľudské právo, zaručené platnou ústavou.

Sme so všetkými v dennom styku a vieme dobre, že táto náboženská sloboda je i pre vás všetkých podstatnou vecou, bez nej nemôže byť dôstojný ľudský život, že sa veľmi mylia tí, ktorí si myslia, že štát je povolaný k tomu, aby zasahoval aj do čisto náboženských vecí, hoci jeho úlohou je starať sa len o pozemské blaho svojich občanov. História jasne ukazuje, že všetky podobné zásahy štátnej moci za použitia akéhokoľvek štátneho aparátu poškodili vždy len vlastné záujmy štátu a národa.

Sme presvedčení, že súhlasíte s naším postupom, ak nie sme ochotní kedykoľvek pri každej príležitosti vydávať opätovne nejaké politické prehlásenia, keď predsa Kristus nás nepoveril tým, aby sme rozsudzovali vo vlastnom národe sporné politické veci a keď našou úlohou je spása všetkých nesmrteľných duší.

Nemusíme ani prehlasovať, že cirkev bola a je za mierové riešenie všetkých sporných otázok, veď vo svojich tisícročných modlitbách sa modlí neustále za odvracanie hladu, moru a vojny ako hlavných pohrôm, ktoré navštevujú ľudstvo a neprestane sa modliť a usilovať o spravodlivý mier podľa výziev Sv. Otca, toľkokrát celej verejnosti prednášaných.

Zdôrazňujeme znova, že sme to boli my, katolícki biskupi a ordinári, ktorí sme znovu zahájili prerušené cirkevnopolitické jednanie, keď dňa 19. 1. 1949 sme vyslali k pánovi prezidentovi Klementovi Gottwaldovi delegáciu za týmto účelom a podali sme potom písomné memorandum s našimi návrhmi a požiadavkami.

Nie je tiež našou vinou, že ďalšie jednania uviazli na mŕtvom bode, lebo biskupské porady v Dolnom Smokovci, konané dňa 22. a 23. 3. 1949 museli byť zrušené, keď bolo zistené, že dôvera týchto porád bola porušená umiestnením odpočúvacieho zariadenia v poradnej sieni.

Sme za to, aby v slobodnom štáte bola slobodná cirkev. Už prví kresťania krvou spečatili svoju vernosť náboženskej slobode a zostali tomu verní aj všetci kresťania ďalších storočí, ktorí chceli dôstojne niesť meno katolíckeho kresťana.

Radujeme sa, drahí spolubratia, z vašej jednoty, spoliehame na vás a ďakujeme vám za obeť, ktoré pre túto jednotu viery a lásky v cirkvi Kristovej prinášate.

Uzatvárame vás vo svojich pastierskych srdciach a otcovsky vám žehnáme v mene Otca i Syna i Ducha Svätého – Amen.

Josef, arcibiskup a primas. Predseda biskupských konferencií

1949, 15. jún, Praha – Obežník katolíckemu duchovenstvu vydaný
biskupskou konferenciou v Prahe

V poslednej čase sú rozširované za použitia všetkých propagačných prostriedkov nepravdivé tvrdenia, že jednanie o vyriešení vzťahu Cirkvi a štátu stroskotalo zavinením nás, biskupov. Tieto obvinenia sú nepravdivé.

Prehlasujeme, že voči štátu sme boli a sme lojálni. Pri nástupe do svojho úradu sme zložili prísahu republiky a prehlasujeme, že tejto prísaha zostaneme verní.

Prehlasujeme ďalej, že sme boli a sme vždy za spravodlivú dohodu so štátom vo všetkých cirkevnopolitických otázkach, lebo ona je predpokladom pre plodnú a úspešnú spoluprácu Cirkvi a štátu na spoločných úlohách.

Táto spolupráca bola samozrejme možná len za toho predpokladu, že by štát nezasahoval do cirkevných záležitostí, rovnako tak ako Cirkev nezasahuje do politických vecí.

Napriek všetkým uisteniam o dobrej vôli vládnych činiteľov bolo proti náboženskej slobode a jej právam postupované nepriateľsky. Uvádzame fakty: Nemáme žiadne možnosti prostredníctvom tlače alebo rozhlasu Vás informovať. Ste sami svedkami toho, že po februári 1948 bola postupne zastavená každá katolícka tlač. Spomeňte len na ľudové týždenníky Rozsieváč a Nedelňa. V apríli 1949 boli dokonca zastavené aj diecézne úradné brožúry (acta curiae), ktoré neboli ani za nemeckej okupácie zastavené. V tomto smere § 18 novej ústavy zaručuje nám slobodu prejavu, ale skutočnosť je taká, že ministerstvo informácií vyhláškou z 27. 4. 1949 zasiahlo rušivo a v rozpore s tzv. vydavateľským zákonom aj do vydávania a rozširovania informácií za pomoci cykloštylu.

Ide sa dokonca tak ďaleko, že sa zasahuje aj do vnútorných cirkevných záležitostí, ako je napr. obsadzovanie benefícií, a za účasti suspendovaných kňazov a neinformovaných laikov sa tvorí proti biskupom nepravá Katolícka akcia, ktorá má vniesť zmätok medzi veriacich a znemožniť biskupom hájiť slobodu a práva Cirkvi.

Prehlásili sme a znovu prehlasujeme, že táto nepravá Katolícka akcia je rozkolné hnutie a každá účasť na nej a spolupráca musí byť stíhaná cirkevnými trestami. Inšpirátori a zvolávatelia už upadli ipso facto do exkomunikácie, t.j. sú vylúčení z Cirkvi podľa can. 2334, odst. 2 a 2331 § 2 CIC. Pozdravný telegram zaslaný biskupom nič nemení na skutočnosti, že celá akcia je namierená proti jednote Cirkvi a cirkevnej kázni.

Očakávame, že tí, ktorí sa k tejto tzv. Katolíckej akcii pripojili z donútenia alebo z nevedomosti, svoj čin odvolajú prehlásením u svojho ordinára. Podobne dúfame, že tak urobia aj tí kňazi, o ktorých vernosti nepochybujeme a ich podpisy pre dohodu Cirkvi a štátu boli bez ich vedomia použité k prejavaniu súhlasu s tzv. Katolíckou akciou.

Z týchto faktov jasne vyplýva, že tu nejde už o dohodu medzi Cirkvou a štátom, ale o podriadenie rímskokatolíckej Cirkvi ideológii, ktorá je protikresťanská, lebo hlása nahradenie náboženstva marxizmom a osobuje pre

štát práva aj vo veciach svedomia, viery a mravov, čo žiadny kresťan nemôže uznať.

Tak napr. na IX. zjazde KSČ minister informácií Václav Kopecký prehlásil: „Musíme odbúrať všetko to staré, prekonané, čo z ideologickej nadstavby kapitalistického radu zostalo... musíme budovať...nový pokrokový svetový názor..., ktorý je daný dialektickým a historickým materializmom a leninizmom, sústavou náuk Marxa, Engelsa, Lenina a Stalina.“

Na tomto zjazde minister školstva dr. Zd. Nejedlý prehlásil: „Máme ešte u nás veľa prežitkov, dokonca aj starých feudálnych prežitkov, staré cirkevné výchovy...Musíme sa snažiť, aby sme všetky tieto prežitky vypudili a vytvorili nového, skutočne komunistického človeka.“

Bránime sa preto pochopiteľne akémukoľvek dosadzovaniu komisárov do cirkevných inštitúcií pod akýmkoľvek rúskom, nech už sa tak deje napr. zavádzaním národnej správy v katolíckej Charite, dosadzovaním akčných výborov do katolíckych spolkov a menovaním rôznych zmocnencov do biskupských konzistórií, kňazských seminárov, inštruktorov spoločenských náuk na teologické fakulty a bohoslovecké učilištia, patronátnych zamestnancov a pod. Nedáme súhlas k tomu, aby Cirkev z dôvodu kongruy alebo nejakých subvencií bola zotročená a pripravená o svoju slobodu.

Prehlasujeme, že dohoda založená na takýchto zásadách, je pre nás neprijateľná, pretože je namierená priamo na vyhubenie viery a porušuje základné náboženské slobody zaručené aj novou ústavou, ba aj všeľudské práva.

Akékoľvek ďalšie jednanie by bolo možné za týchto podmienok:

1. Kresťanský svetový názor bude vo verejnom živote rešpektovaný a uznávaný, a to tak slovom, ako aj skutkom.
2. Vláda uzná duchovnú právomoc rímskeho pápeža ako najvyššej hlavy Cirkvi, ako aj právomoc biskupov, poslušných rímskemu pápežovi podľa platných cirkevných predpisov.
3. Ihneď budú odvolané všetky opatrenia obmedzujúce a ohrozujúce náboženskú slobodu katolíkov v ČSR, najmä bude odvolaný tzv. Věstník katolíckeho duchovenstva vydávaný MŠVU, v ktorom sme my, biskupi, nazývaní osamotenými jednotlivcami v Cirkvi, a budú odvolané všetky vyhlášky obmedzujúce slobodu zhromažďovania a spolčovania, znemožňujúce exercície a iné náboženské úkony a cirkevné zbierky a nebude zasahované do cirkevnej administratívy.

Dúfame, že štátnická múdrosť a rozvaha, ako i záujem o skutočné blaho štátu, ktoré je a musí zostať nadradené politickým ideológiám, zvíťazí nad nepriateľstvom voči Cirkvi, jej slobodu a práva za podpory verných laikov a kňazov chceme hájiť za každých okolností.

Každý český a slovenský katolík si musí uvedomiť, že nadišiel čas skúšky, že každý musí dokázať rozoznať ovcu od vlka v barančom rúchu, že v otázke náboženskej slobody nemôže byť žiadnych kompromisov a že je treba od samého začiatku jasný nesporný postup, lebo ide o večnú spásu každej nesmrteľnej duše.

Ďakujeme kňazom a veriacim za vernosť, dôverujeme v ich vytrvalosť a k utvrdeniu kresťanskej statočnosti udeľujeme Vám z celého srdca arcipastierske požehnanie.

Buďte pevní vo svätej viere a modlite sa vrúcne k Božskému Srdcu Pána za nás, ako aj my sa stále modlíme za Vás.

Katolícki biskupi a ordinári ČSR v mene všetkých Josef, arcibiskup pražský

1949, 22. jún, Praha – List R. Slánského všetkým KV KSČ s textom obežníka ministerstva vnútra predsedom KNV z 21. júna o postupe proti kňazom, ktorí v kostole prečítali obežník katolíckych biskupov a ordinárov.

Č. j.: Dôverné! 40 výtlačkov – výtlačok č. 4

Všetkým krajským sekretariátom KSČ,

do rúk politického tajomníka

Vážení súdruhovia,

Oznamujeme Vám k informácii text úradného obežníka, ktorý zaslalo dňa 21. t. m. ministerstvo vnútra všetkým krajským národným výborom a ich prostredníctvom okresným národným výborom a o ktorom sme Vás informovali vo včerajšej depeši.

Všetkým predsedom krajských národných výborov v českých krajinách

Vec: Opatrenie proti rozširovaniu nepravdivých poplašných správ.

Dňa 15. júna 1949 bol vydaný v mene katolíckych biskupov a ordinárov ČSR obežník, adresovaný katolíckemu duchovenstvu a veriacemu ľudu, aby bol čítaný v kostoloch a na slávnostiach „Božieho tela“. Rozširovanie obsahu tohto obežníka zakladá skutkovú podstatu § 32 zák. č. 231/1948 Zb. na ochranu ľudovej demokratickej republiky.

Katolícki kňazi boli na túto okolnosť orgánmi bezpečnosti predom upozornení. Pre nedostatok času sa však stalo, že toto upozornenie nedostali bez výnimky všetci kňazi, a preto v niektorých kostoloch bol obežník veriacim prečítaný. Niektorí kňazi sa však vedome dopustili porušenia zákona, pretože napriek upozorneniu obežník čítali alebo v kázni jeho obsah vyložili, ba dokonca ho štvavým spôsobom komentovali.

Minister vnútra nariaďuje predsedom okresných národných výborov, aby k vyšetreniu týchto záležitostí ustanovili ihneď komisiu, pozostávajúcu z predsedu ONV, z bezpečnostného referenta ONV a z úradníka povereného vybavovaním kultových záležitostí v školskom referáte ONV. Táto komisia individuálne vypočuje všetkých kňazov, ktorí akýmkoľvek spôsobom vo svojom obvode uvádzali tento obežník na známosť, a rozhodne o tom, akým spôsobom má byť zjednaná náprava.

Krajským veliteľom Štátnej bezpečnosti bol súčasne vydaný príkaz, aby ihneď hlásili predsedom okresných národných výborov, ktorí kňazi v ich obvode sa dopustili rozširovania obežníka. Pri rozhodovaní nech je zachovaný tento postup:

1. Tí z kňazov, ktorí neboli predom upozornení a čítali obežník len preto, že sa neodvážili odložiť ho vzhľadom k tomu, že bol vydaný ich nadriadeným cirkevným úradom, a kde je dôvod sa domnievať, že tak urobili bez zlého úmyslu, budú napomenutí, aby sa nabudúce vystríhali všetkých skutkov, ktoré by mohli poškodiť dobrý vzťah medzi cirkvou a štátom, aj keď by podnet k tomu prišiel od ich cirkevných nadriadených, ktorí podliehajú vplyvu reakčnej časti katolíckych biskupov. O udelení tejto výstrahy bude spísaný protokol.
2. Kňazi, ktorí napriek výstrahe a upozornení verejných orgánov čítali obežník, budú potrestaní pre neuposlúchnutie úradného príkazu pokutou od 500 Kčs do 5000 Kčs podľa čl. 3 organizačného zákona, a to aj keď toto ich jednanie podľa striktného výkladu by zakladalo skutkovú podstatu činu prísnejšie trestného podľa § 32 zákona č. 231/1948 Zb., a nebude proti nim podávané trestné oznámenie súdu, aby nebol zbytočne marený vzťah medzi cirkvou a štátom.
3. Proti tým z kňazov, ktorí napriek výstrahe a upozorneniu verejných orgánov buď obežník čítali a jeho obsah poburujúcim spôsobom ďalej vykladali, alebo ktorí ho takto vykladali, akoby jeho priamy obsah čítali, a to takým spôsobom, aby priamo znepokojovali katolícku časť obyvateľstva a nepravdivé správy obsiahnuté v obežníku provokatívne rozširovali, prejavujúc pritom priamu snahu zmariť úsilie štátnych orgánov a dobrý vzťah medzi cirkvou a štátom, alebo pritom inak prejavili nepriateľské zmýšľanie k ľudovo demokratickému zriadeniu, bude podané trestné oznámenie príslušnému súdu podľa § 32 zák. č. 231/48 Zb.

K zatýkaniu zatiaľ nepristupujte. O obsahu tohto obežníka upovedomí KNV behom zajtrajšieho dňa, t.j. 22. 6. 1949 predsedov všetkých okresných národných výborov vo svojich obvodoch.

So súdružským pozdravom
Slánský

1949, 25. jún, Praha – Dialkopolis ÚV KSČ krajským výborom KSČ s pokynmi k reakcii na pastiersky list „Hlas biskupov a ordinárov veriacim v hodine veľkej skúšky“.

Všetkým krajským tajomníkom
Súdruhovia,

Z niektorých krajov máme oznámenie, že biskupi vydali nový list veriacim, nazvaný „Hlas československých biskupov a ordinárov veriacim v hodine veľkej skúšky“, ktorý má byť zajtra čítaný vo všetkých kostoloch. Nemáme úplnú istotu, že toto oznámenie zodpovedá pravde. Aj keby tomu tak bolo, odporúčame vám tentokrát nemobilizovať stranu, nenavštevovať farára, neupozorňovať ho a nevarovať. Varovali sme kňazov už pred minulou nedeľou, poznajú naše stanovisko a teraz uvidíme, ako sa zachovajú. Necháme teraz veciam voľný priebeh a budeme len sledovať, či kňazi budú tento alebo nejaký

iný biskupský list či obežník čítať, aké komentáre k tomu pridajú a ako prítomní v kostole na to reagovali.

V tomto zmysle dajte pokyny okresom a podajte nám potom správu.

Slánský v. r.

1949, 12. júl, Praha – Dial'kopolis R. Slánského všetkým KV KSČ o zaistení mravnej a hmotnej podpory pre exkomunikovaných kňazov, rozoslaný podľa rozhodnutia predsedníctva ÚV KSČ.

(Všetkým krajom vrátane Prahy a Bratislavy)

Všetkým krajským tajomníkom!

Na niekoľkých miestach bolo zistené, že biskupi a ordinári prišli k prevedeniu exkomunikácie kňazov, ktorí sa zúčastňujú činnosti Katolíckej akcie. Niekde sú kňazom doručované písomné dekréty s výzvou, aby odovzdali faru kňazovi, ktorý je novoustanovený. Inde je exkomunikácia prevedená ústne, zvláštnymi dôverníkmi biskupov alebo ordinárov. Na iných miestach opäť bez akéhokoľvek upozornenia exkomunikovaných kňazov sú do dedín vyslaní zvláštni poslovia, ktorí navštevujú obyvateľov a varujú ich pred návštevou bohoslužieb a doporučujú im návštevu v iných kostoloch.

Vláda vo svojom prehlásení oznámila, že neuznáva exkomunikáciu ani iné cirkevné tresty a že tieto opatrenia cirkevnej hierarchie pokladá za politické prenasledovanie. Teraz ide o to, aby toto prehlásenie vlády bolo tiež v každom jednotlivom prípade uskutočňované a cirkevnej hierarchii znemožnené prevedenie exkomunikácie.

Preto je treba,

1. aby ste hneď spoľahlivo zistili, či vo vašom kraji nehrozí niektorému kňazovi exkomunikácia, alebo sa už neprevádza.
2. ak zistíte taký prípad, je treba zaistiť, aby taký kňaz bezpodmienečne zostal na svojom mieste. Doporučte mu, aby písomne protestoval proti exkomunikácii s tým, že ju neberie na vedomie a že bude svoju funkciu ďalej vykonávať. Orgány ľudovej správy vrátane bezpečnosti nech mu zaistia vhodným spôsobom podporu a ochranu. Najdôležitejšie však je, aby sa za ohrozeného kňaza postavili všetci katolíci v obci a znemožnili, aby cirkevná hierarchia mohla organizovať bojkot proti nemu. Je treba zaistiť účasť všetkých katolíkov na jeho bohoslužbách, omšiach, kázňach atď. a nedopustiť, aby takýto kňaz zostal osamotený. Ak nestačia pre to sily jednej obce, je treba organizovať návštevy bohoslužieb z okolia. V prípadoch, kde by kňaz bol opatrením hierarchie vystavený núdzi, nech mu je vhodným spôsobom poskytnutá hmotná aj finančná podpora. Všetky tieto opatrenia je treba previesť vhodným spôsobom, aby ich reakčné sily nemohli použiť k nejakým zrážkam, demonštráciám a pod.

3. proti tým, ktorí sa stanú povolnými nástrojmi biskupov a ordinárov k prevedeniu exkomunikácie, je treba ihneď zakročiť. Ide predovšetkým o vikárov, dekanov, zvláštnych dôverníkov a poslov, ktorých biskupi a ordinári k prevedeniu exkomunikácie používajú. Všetkým týmto nástrojom cirkevnej hierarchie je treba prostredníctvom orgánov ľudovej správy dať krátku lehotu k odvolaniu všetkých opatrení proti vlasteneckým kňazom. Ak neposlúchnu a nezrušia svoje opatrenia, nech je pristúpené k vymeraniu peňažných trestov. Je možné použiť podstatne vyššie sadzby, než boli určené pri čítaní pastierskeho listu v júni t. r. V zvlášť poburujúcich prípadoch je možné zaviesť trestné pojednávanie podľa zákona na ochranu republiky.

O výsledku všetkých opatrení nám podajte správu. Obsah tohto dial'kopisu odovzdajte krajským sekretariátom Národnej fronty. Slánský

9.4

1949, 3. augusta, Praha – Z rozsudku Štátneho súdu v Prahe nad kňazom A. Fajstlem, ktorý sa riadil dekrétom Kongregácie svätého officia. Str. 227-231

Or. I. 1092/49

Rozsudok

V mene Republiky !

Štátny súd v Prahe uznal po prevedení hlavných jednaní zo dňa 3.. septembra 1949 takto právom :

Alois Fajstl

(...)a

ste vinný

že dňa 18. júla 1949 v Kališti, byv. ako duchovný povolaný k ťažko nemocnej Žofii Placíkovej, aby ju zaopatril, odoprel jej cirkevný úkon, keď zistil, že je organizovaná v KSČ. Výslovne jej prehlásil, že ju zaopatri a jej dá posledné pomazanie jedine vtedy, keď vystúpi z KSČ. Vykonával teda ako pomáhač cudzej nepriateľskej moci pápežský dekrét o exkomunikácii komunistov s cieľom rozvrátiť Národný front Čechov a Slovákov za vedenia KSČ,

teda pokúsil sa rozvrátiť ľudovodemokratické zriadenie, ako aj spoločenskú a hospodársku sústavu republiky, zaručené ústavou,

čím spáchal

zločin velezrady podľa § 1, odstavec 1, lit. c) zák. č. 231/1948 Sb.

a odsudzuje sa

podľa § 1. odst. 1 zák. č. 23/48 Sb. s použitím ustanovenia § 54 tr. z. ku trestu ťažkého žalára v trvaní 8 (osem) rokov, štvrtťočne jedným tvrdým lôžkom zostreného a podľa § 389 tr. r. k náhrade nákladov riadenia trestného.

Do trestu započítava sa obžalovanému zaist'ovacia a vyšetrovacia väzba odo dňa 28. júla 1949 23 hod. do dňa 3. augusta 1949 13.15 hod.

Podľa ustanovenia § 47 zák. č. 231/1948 Sb. ukladá sa obžalovanému vedľa trestu na slobode trest na peniazoch vo výške 10 000 Kčs (desať tisíc korún čsl.), ktorý v prípade nezaplatenia sa premení na ďalší trest ťažkého žalára v trvaní 1 (jedného) mesiaca.

Podľa § 48 zák. č. 231/1948 Sb. vyslovuje sa konfiškácia všetkého majetku obžalovaného.

Podľa § 52 zák. č. 231/1948 Sb. vyslovuje sa u obžalovaného strata občianskych práv a nespôsobilosť ich nadobudnutia po dobu 10 (desať) rokov.

Dôvody:

(...)b

uznal preto prítomný súd za preukázane, že obžalovaný svojim činom vykonal a prevádzal exkomunikačný dekrét najvyššej Kongregácie sancti Officii zo dňa 28 júna 1949, osobne pápežom Píom XII. schválený dňa 13. júla 1949 vyhlásený v úradnej zbierke cirkevných zákonov Acta Apostolicae Sedis a tohože dňa vatikánskym rozhlasom do celého sveta rozšírený.

Obžalovaný podľa zistenia tunajšieho súdu vedome a úmyselne vykonával tento exkomunikačný dekrét ako horlivý vykonávateľ politiky Vatikánu.

Exkomunikačný dekrét Kongregácie sancti Officii nariaďuje vyobcovanie všetkých katolíkov ktorí 1. sa stanú členmi komunistickej strany alebo ju budú podporovať, 2. všetkých tých, ktorí budú tlačiť, čítať alebo rozširovať knihy, noviny alebo letáky na podporu komunistickej doktríny. Mimo toho vyobcovania z cirkvi nemá byť exkomunikovaným osobám povolené uzatvorenie cirkevného sobáša, nemá mu byť udelené posledné pomazanie, ma mu byť odprená spoveď, sväté prijímanie atď.

Obžalovanému sa kladie za vinu, prevádzaním exkomunikačného dekretu sa pokúsil ako pomocník cudzej nepriateľskej moci zničiť alebo rozvrátiť ľudové demokratické zriadenie republiky, ako aj jeho hospodársku sústavu, zaručenou ústavou.

(ďalej čítať smú len vzdelaní a chápací, ktorí nemajú vygumované mozgy)

Bolo preto treba zaoberať sa otázkou, aká bola a je politika Vatikánu, aké ciele sleduje a aké prostriedky k dosiahnutiu týchto cieľov Vatikán používal a používa a to v pomere k tomuto štátu.

Historické skúsenosti a fakty notoricky známe ukazujú, že **Vatikán ako činiteľ medzinárodnej politiky** – v dôsledku svojho nezmierného pozemkového a kapitálového bohatstva – podporoval vo všetkých dobách panovania vykorisťovateľské triedy a exponenty týchto tried a rádov všetkými jemu v tej či onej dobe súcitnými prostriedkami mocenskopolitickými, hmotnými i duchovnými. V období kapitalizmu stavia sa Vatikán vždy na jeho stranu proti hnutiam smerujúcim na odstránenie kapitalistického poriadku. V žiadnej z pápežských enciklík a posolstvách k odsúdeniu kapitalizmu a imperializmu, vatikánske dokumenty, pokiaľ sa zaoberajú otázkami sociálnymi, zakrývajú falošnú argumentačnú vinu kapitalistického rádu na biede

pracujúcich a snažia sa odvieť pracujúci ľud od boja proti kapitalizmu a imperializmu.

Táto podpora kapitalizmu viedla Vatikán **i k priamej podpore svetového fašizmu**. To dokazuje nielen konkordáty uzavreté Vatikánom s Mussolinim a Hitlerom, ale i politická podpora týchto režimov v ich lúpežných akciách. Konkordát uzavretý s Hitlerom v r. 1933 bol vôbec prvou zmluvou uzavretou novým nacistickým režimom a znamenal jeho politickú podporu proti pokrokovým silám vo vnútri Nemecka.

V 2. sv. vojne pápežská kurie morálne i politicky podporovala reakčné úsilie mocností osy i cez formálne prehlásenie neutrality Vatikánu. Ak, že fašistický a nacistický vodcovia odôvodňovali zločinné boje „chudobou“ svojho národa a nutnosťou nového „spravodlivého“ rozdelenia svetového bohatstva, tu pápežská enciklika Pia XII. z 20. septembra 1939 podporuje túto zločinnú argumentáciu a je v skutočnosti ospravedlňovaním lúpežných bojov vyvolaných svetovým fašizmom, alebo sa v nej hovorí, že „je možné, že vojnu vyvolalo nebezpečie záujmu pre **spravodlivé** rozdelenie bohatstva, ktorým Boh obdaril ľudstvo“. V žiadnom zo svojich posolstiev počas 2. sv. vojny neodsúdil pápež fašistických útočníkov, ba práve naopak vianočné posolstvo Pia XII. z r. 1942 obracia sa dokonca zákerne proti najväčšiemu odporcovi fašizmu, proti zväzu sovietskych republík, ktorý niesol najväčšiu ťarchu vojny s fašistickými agresormi a jeho víťazný boj bol nádejou fašizmom potláčaných národov v ich bojoch o národnú a sociálnu slobodu. V rokoch masových zločinov nemeckého fašizmu uzavrel Vatikán zvláštnu dohodu s protikresťanským hitlerovským Nemeckom o východných okupovaných územiach. Vatikánu nevadilo, že Hitler vraždil milióny ľudí pre ich národnosť, rasu a že medzi vyvraždenými bolo tisíce katolíckych duchovných, alebo rozhodujúce bolo pre Vatikán, že nacizmus v skutočnosti bol ochrancom kapitalistického poriadku proti socializmu a komunizmu.

Reakčná svetová politika Vatikánu sa odrážala i v pomere k pokrokovým hnutiam národov tejto zemi. Tak tomu bolo aj v histórii tejto zemy, v dobách cyrilometodejských a v dobách husitských. V dobách pobelohorských stál Vatikán na strane režimu utláčajúceho naše národy politicky, národnostne a hospodársky i kultúrne. Vatikán podporoval germanizačné úsilie rakúsko-uhorskej monarchie a nemecké rády a kláštory boli priamym nositeľom tejto germanizácie.

V dobe prvej sv. vojny, keď český a slovenský národ bojoval za svoju národnú slobodu a štátnu samostatnosť, stál Vatikán na strane ústredných mocností, a tak proti najživotnejším záujmom českého a slovenského národa. Vatikán ešte po skončení vojny podporoval úsilie bývalej habsburskej dynastie o reštaurovaní rakúsko-uhorskej monarchie.

V dobe prvej republiky orientoval sa Vatikán na najreakčnejšiu časť československej buržoázie a veľkostatkárskych kruhov, pokúsil sa o verejné vmiešanie do vnútorných pomerov štátu v tzv. Marmaggiho afére, podporoval zločinné hnutie smerujúce k rozvráteniu jednotnosti a samostatnosti štátu.

Separatistické akcie Jehlitzky, Jurigy, Tuky a Hlinky, ktorý bol vodcom vatikánskej strany na Slovensku, a celá rozvrátená politika ľudovej strany mala plnú podporu Vatikánu. Rozvratnícka Hlinková a ľudová činnosť umožnila nástup J. Tisa a rozbitie prvej republiky v roku 1938. Vatikán dal k tomu plné schválenie menovaním vojenského zločincina J. Tisa pápežským komorou a a udelením titulu monsignora

Keď hitlerovské Nemecko uchytilo Československo, Vatikán neodsúdil tento zločinný útok, ba práve naopak, cirkevným administratívnym pripojením Sudet nemeckým biskupom uznal zločinné pripojenie Sudet nemeckými fašistickými imperialistami.

Po 2. sv. vojne zaujal Vatikán od počiatku nepriateľský postoj k novému ľudovému demokratickému Československu. Z vatikánskych dokumentov a prejavov jeho čelných predstaviteľov je jasný dôvod tohoto nepriateľského postoja: Je to preto, že československý ľud nastúpil cestu postupného odstraňovania vykorisťovateľského kapitalistického rádu, cestu k socializmu. Vo svojej nepriateľskej politike začal sa Vatikán orientovať na kruhy nepriateľského ľudového demokratického zriadenia, na zbytky reakčnej buržoázie a zrádca kolaborujúci za vojny s fašizmom, odišiel pred trestom do zahraničia. Vatikán poskytol azyl členom bývalej vlády tzv. slovenského štátu. Vatikán, ktorý schvaľoval zločinnú politiku J. Tisa, ktorý ho nikdy neodsúdil za to, že posielal tisíce a tisíce príslušníkov slovenského národa na smrť, nehanbil sa zachrániť Tisa, zapísaného na listine vojnových zločincov, pred spravodlivým súdom slovenského národa. Vatikán vo svojej nenávisti proti ľudovému demokratickému systému v ČSR priamo podporoval zločinné akcie, ktoré mali brzdiť a sabotovať hospodársky a sociálny pokrok a sledovali zvrátenie moci ľudu a nastolení kapitalistického poriadku v ČSR. Rozvratnícke akcie „demokratickej“ strany na Slovensku a vyššieho katolíckeho duchovenstva v celom štáte boli inšpirované Vatikánom.

Toto nepriateľstvo Vatikánu sa vystupňovalo od februára 1948, keď pracujúci ľud oboch národov víťazne odrazil reakčný prevrat o obnovu kapitalizmu v ČSR a nastolil nezadržateľnú cestu k spravodlivému hospodárskemu a sociálnemu poriadku, k socializmu.

Vatikán používa všetky prostriedky ku zničeniu a rozvráteniu politického, hospodárskeho a spoločenského poriadku v ČSR. Podniká propagačné štvanie tlačou, rozhlasom, inšpiruje a podporuje rozvratnícke akcie zahraničnej reakcie i porazených zbytkov reakcií domácich, usiluje sa o hospodársky prevrat štátu, podporuje a prevádza špionáže proti tomuto štátu. Vatikánsky rozhlas vo svojom vysielaní surovo útočí na vládu ČSR, priamo vyzýva k nedbaníu a porušovaniu československých zákonov, štvavo prehlasuje, že Ústava 9. mája je prvou ústavou „bezbožnou“, klamlivo tvrdí, že cieľom ústavy je zničenie náboženstva a priamo vyzýva k odporu a boju proti vláde.

Pred československými súdmi v rade špionážnych súdov bola jasne prikázaná inšpirácia a podpora zločinných špionážnych akcií Vatikánu. Stačí poukázať napr. na rozsudky tohoto súdu zn. sp. Or II 3/48, Or I 177/48, Or I 263/48, Or I 284/48, Or I 660/49, Or I 619/49 a rozsudok Krajského súdu v Brne

zn. sp. Tk III 391/48, v nich došlo k odsúdeniu rímskokatolíckych cirkevných funkcionárov pre rozvratnícke akcie a špionáž robenú z návrhov Vatikánu v prospech imperialistických mocností proti ľudovej demokratickej republike Československej.

Nepriateľstvo Vatikánu proti tomuto štátu a rovnako tak i proti iným štátom ľudových demokracií a pokrokovým hnutiam v kapitalistických zemiach dosiahlo svoj vrchol vpredu už spomínaným exkomunikačným dekrétom. V dobe, keď v imperialistických zemiach sa prenasleduje komunistické a každé pokrokové protikapitalistické hnutie, zahajuje tak Vatikán svoje križiacke ťaženie proti silám pokroku, mieru a socializmu, proti snahám o oslobodení robotníckej triedy z kapitalistického vykorisťovania. V dobe, keď na Západe sú uzatvárané vojenské pakty proti ZSSR a zemiám ľudovej demokracie a keď v Západných kapitalistických štátoch sa stále viac a viac ukazujú príznaky vážnej hospodárskej krízy, vojde Vatikán už skoro otvorene do imperialistickej protidemokratickej fronty, aby tak podoprel svetový kapitalizmus.

Každý, kto je v službách tejto cudzej nepriateľskej moci prevádza alebo sa pokúša (previesť) ich príkazy, pokyny a pod ., sledujúc vyššie uvedené ciele, stáva sa sám nepriateľom tohoto štátu.

Pravé ciele exkomunikačného dekrétu sú zakrývané tvrdením o prenasledovaní náboženstva v ČSR. Že je toto tvrdenie bez podkladu, dokazujú ustanovenia Ústavy z 9. mája (§ 15 – 17), z nich vyplýva, že je u nás ústavne zaručená sloboda náboženského vyznania a jeho výkonov a vykonávanie náboženských obradov. Vláda republiky nadto zaručuje slobodu náboženstva a jeho výkonu i materiálne tým, že cirkvi poskytuje širokú hmotnú podporu.

Z toho i z obsahu samého exkomunikačného dekrétu je zrejmé, že jeho účelom nie je slúžiť ochrane náboženstva, alebo zneužiť hlboké náboženské cítenie československého ľudu k uvedeným cieľom politickým.

Exkomunikačný dekrét totiž nariaďuje exkomunikovať, t.j. vyobcovať z cirkvi a teda vylúčiť z cirkevného obecenstva všetkých katolíkov, ktorí sú alebo sa stanú členmi KS alebo ktorí akokoľvek priamo alebo nepriamo podporujú túto stranu, jej členov alebo komunistickú doktrínu. Zakazuje udeľovať im sviatosti a odopiera im náboženské úkony, ako cirkevný sobáš, pohreb a pod. Tým na nich uvaluje najťažšie cirkevné tresty a zároveň je tým v očiach ostatných katolíkov kritizuje a stíha opovrhnutím pre ich politické presvedčenie. Diskriminuje tak príslušníkov katolíckej cirkvi podľa ich politických príslušností.

Snaží sa tým vytvoriť citovú, kultúrnu a myšlienkovú priepasť medzi katolíkmi a postaviť tieto dve skupiny proti sebe do protikladného nezmieriteľného nepriateľského postoja. Trestá členov katolíckej cirkvi uvedenými trestami, len preto, že sa hlásia alebo prikláňajú k zásadám, na nich je vybudovaná KS, a to svetovému názoru, kým je vedená a určovaná ich činnosť po stránke politickej, hospodárskej, sociálnej a kultúrnej.

Pretože komunistická strana je vedúcou silou v ČSR a vedúcou zložkou Národnej fronty Čechov a Slovákov, predstaviteľov jednoty a pracujúceho ľudu,

a tieto uvedené zásady a názory tvoria zároveň i základné piliere ľudového demokratického zriadenia a spoločenskej a hospodárskej sústavy ČSR, je uvedený dekrét namierený i proti tomuto zriadeniu.

Diskriminácia príslušníkov katolíckej cirkvi podľa ich politického presvedčenia a ich rozdelením na dve proti sebe stojace skupiny sa exkomunikačný dekrét snaží vnieť medzi nich vzájomnú nevraživosť a neznášanlivosť. Nakoľko katolíci tvoria prevažnú väčšinu obyvateľov ČSR, predstavujú prostredníctvom politických strán a celonárodných organizácii viac než 4/5 príslušníkov Národnej fronty Čechov Slovákov a plnú tretinu príslušníkov KSČ, je zrejmé, že exkomunikačný dekrét má svojimi dôsledkami zasiahnuť prevažnú väčšinu pracujúceho ľudu miest a dedín ČSR v snahe rozvrátiť jeho jednotné pracovné spoločenstvo a rozbiť jeho politickú jednotu predstavovanú Národnou frontou Čechov a Slovákov. Má cestou nátlaku na jeho náboženské cítenie odsudzovať prevažnú časť pracujúceho ľudu v myšlienke a zásadách ľudového demokratického zriadenia a získavať ju pre snahy im protichodné, rozvracaním ľudového demokratického zriadenia a pre nastolenie kapitalistického rádu. Rozvracaním kapitalistickej jednoty pracujúcich má byť podkopávané budovateľské úsilie pracujúcich, ich tvorivá iniciatíva a súťaživosť, a tým má byť privedený hospodársky rozvrat a v jeho dôsledku rozvrat hospodárskej a spoločenskej sústavy republiky. Z toho je jasné, že exkomunikačný dekrét znamená pokus o vyvrátenia ľudového demokratického zriadenia a spoločenskej a hospodárskej sústavy republiky.

K dosiahnutiu vytýčených cieľov používa dekrét účinné prostriedky schopné pôsobiť mocne na náboženský cit a dušiach veriacich. Odoprenie sviatosti a náboženských úkonov, im hrozí, je tým účinnejšie, že nepôsobí len na postihnutého, ale i na široký okruh veriacich, alebo ide väčšinou o sviatosti a úkony udelené alebo prevádzané spôsobom slávnostným, verejne pred celým zhromaždením veriacich. Aby ich však u nás mohol použiť a pôsobiť tak na veriacich v uvedenom smere, musí na území ČSR vynajst' vykonávateľa trestu, im hrozí. Preto sa obracia na tých, ktorí jedine môžu vykonávať tieto tresty, totiž odoprieť udelenie sviatostí alebo prevedenie cirkevných úkonov, a tým prevádzať a uskutočňovať citový a duchovný nátlak, tým má byť dosiahnutý cieľ dekrétu. Obracia sa na katolíckych duchovných, bez nich nejde na území republiky uskutočniť sankciu uvedenú v dekréte.

Z toho je zrejmé, že katolícky duchovní, ktorí sa podľa nariadenia exkomunikačného dekrétu nevykonajú príslušníkom kat. cirkvi vykonať sviatosť alebo previesť náboženský úkon preto, že je členom alebo prívržencom KSČ, sa stavia vedome do služieb vydavateľov exkomunikačného dekrétu a jeho cieľov, stotožňuje sa s nimi a pokúša sa tým splniť tieto ciele, totiž rozvrátiť ľudové demokratické zriadenie a spoločenskú a hospodársku sústavu republiky.

Ústava 9. mája zaručuje síce všetkým náboženskú slobodu, to však ešte neznamená, že by táto náboženská sloboda mohla byť zneužívaná k rozvratu, najmä spôsobom práve uvedeným.

(...)d

HVA, f. 100/52, a.j. 91, sv 14 – stroj. opis.

1949, 18. august, Praha. – Výklad olomouckého biskupa J. K. Matochy z dňa 4. augusta k exkomunikačnému dekrétu Kongregácie sv. officia, rozoslaný R. Slánskym vedúcim tajomníkom KV KSČ. Str. 232

Tajné!

Všetkým vedúcim krajským tajomníkom KSČ!

Vážený súdruhovia,

v prílohe zasielame výklad k exkomunikačnému dekrétu, ktorý vydal olomoucky arcibiskup a podľa neho sa budú pravdepodobne riadiť kňazi aj v ostatných diecézach.

Posielame Vám ju k informácii, aby ste mohli sledovať, tu ako exkomunikačný dekrét prevádzajú kňazi a aby ste včas mohli činiť protiopatrenia.

Žiadame, aby ste nám o svojich poznatkoch podávali pravidelné správy.

So súdružským pozdravom

Slánský v. r.

1949, 17. novembra, Praha. – Dopis katolíckemu duchovenstvu v ČSR, zaslaný biskupským zborom z konferencie v Prahe.

Katolíckemu duchovenstvu ČSR str 312-315

Milí spolubratia.

Posielame Vám pozdrav zo spoločných porád a uisťujeme Vás svojou vďačnosťou za Váš doposiaľ statočný postoj a neohrozenosť pri hájení práv cirkvi, ktorú ocení sám Boh a za ňu bude vďačný náš Československý ľud.

V starosti o osud sv. cirkvi a náboženský život u nás, právom apoštolským, pred Bohom a cirkvou svätou upozorňujeme: Budú dôsledne prevedené posledné štátne opatrenia, tak je ohrozená vlastná organizácia Cirkvi, jej sloboda, duchovná moc a Cirkev na Petrovi a apoštoloch vybudovaná stala by sa obyčajnou náboženskou spoločnosťou, prakticky riadenou laikmi a niekoľkými slabými kňazmi, ktorí sa sami oddelili od cirkvi. Okrem milosti Božej bude teraz všetko závisieť na Vás, na veľkosti pochopenia Cirkvi ako tajomného Tela Kristovho, na Vašej statočnosti, nezištnosti a práve k nadprirodzenej láske k veriacim. Ste kňazmi. K vykonávaniu úradu je potrebné nielen svätenie, ale aj poslanie. Obe dáva biskup. Kňaz je pomocníkom biskupa, pôsobí jeho autoritou a v závislosti na ňom, len v spojení s biskupom je spojený tak s viditeľným zástupcom Kristovým, sv. Otcom, len v tomto spojení vykonáva platne a dovoľene svoje duchovné poslanie a úrad je s nimi spojený.

Keby mali vtedy v tom ohľade rozhodovať o Vás svetské úrady, boli by ste vy i biskup púhym orgánom laickej moci, a to sa protiví Božiemu rádu. Tak

by sa na miesta najdôležitejších často dostali niektorí najschopnejší, ako žiada zákon Boží a záujem duší, avšak takí, ktorí by boli na škodu viere i náboženskému životu. A keby sa cirkev vzdala svojej právomoci, prestala by byť Cirkvou Kristovou. Nehájime totiž svoje osobné práva, ale práva Božie. Preto dávame Vám po najbližšiu dobu tieto smernice:

Vo vedomí svojej zodpovednosti a moci apoštolskej prehlasujeme: všetky ustanovenia, ktoré sú proti zákonom Božím, sú neplatné.

1. Žiadame teda na príslušných miestach, aby k vykonávaniu duchovnej činnosti nebol vyžadovaný predbežný súhlas KNV, nakoľko to je proti náboženskej slobode.
2. Nie je dovolené žiadať o miesta, ktoré boli vypísané len z Vestníku kat. duchovenstva, ktorý sme práve zavrhlí. Bude Vestník štátnym orgánom úradným pre všetkých na vyznanie a bude nám povolené vydávať Ordinariátní list, o čo súčasne žiadame, sme v záujme prehľadu ochotní uverejňovať voľné miesta okrem Ordinariátním listu i vo Vestníku kat. duchovenstva v jeho doterajšej forme zostáva nezmenené.
- 2 (!) Nejde nastúpiť akékoľvek cirkevné miesto bez vopred udelené kanonické misie. Ako nikto nemôže platne slúžiť omšu sv., nebol vysvätený za kňaza, tak nemôže vykonávať duchovné právomoci, nebola mu udelená tým, kto duchovnú moc má. Kto by trebárs len provizorne prijal bez zvolenia svojho ordinária nejaký duchovný úrad, bol by ipso iure inhabilis na to miesto a okrem toho potrestaná suspenzia (2394).
3. O dovolenie je ako prv žiadať ordinariátní úrad a nutné je nájsť si náhradu. Dovolenie od štátneho úradu nedáva kňazovi pred Cirkvou a svedomím právo opustiť farnosť. Nedbanie cirkevných predpisov je hriech. Biskup musí vedieť, kde a kedy a na ako dlho môže sa kňaz vzdialiť. V prípade zdravotnej dovolenky sa predloží vysvedčenie úradného lekára. I nový zákon Vás prehlasuje za zamestnanca cirkvi. Je samozrejme, že dovolenku dáva svojmu zamestnancovi zamestnávateľ, teda Cirkev.
4. Svätením a biskupským poslaním ste zmocnený konať duchovnú funkciu. Kto by Vám v tom bránil, jedná proti zákonu Božiemu. Sluší sa viac poslúchať Boha než ľudí. Kázanie je súčasťou bohoslužieb. Žiadna svetská moc nemá práva prikazovať, čo sa má hlásať. Podobne len duchovná autorita môže určiť, čo sa má vyučovať. Schválenie učebných príručiek si ako dosiaľ vyžiadame od štátnej autority.
5. Prijali ste zvýšený plat, aby ste sa uchránili väčšieho zla. Ale i toho ste ochotní zriecť sa, keby niekto za ten plat chcel judášske služby. Zradci nebudete! Pamätajte na chudobných, zvlášť spolubratov, buďte ohľaduplní v štolových požiadavkách. Konštatujeme tak aj platy kňazov-staropenzistov i po novej úprave zostali zatiaľ bez zmeny. Ukážte aj im bratskú lásku.
6. Nakoľko ako kresťania, tým viac ako kňazi môžete sľúbiť a splniť práve to, čo sa neprotivý Bohu a cirkevnému zákonu a prirodzeným právam človeka, preto je nutné k sľubu prevádzacím nariadením predpísanému ústne alebo

písomne dodať: „Pokiaľ to nebude v rozpore so zákonom Božím a cirkevnými a prirodzenými právami človeka.

7. Pri súpise cirkevného majetku je dbať na účel tohoto nariadenia: Zistenie zdrojov a výšše príjmov Cirkvi. Teda jmění neprinášajúci žiaden výnos zostáva inventárnym predmetom, v žiadnom prípade neprichádza do úvahy predmety čisto kultové, ako bohoslužebné rúcha, nádoby, náradie, obrazy a sochy, ktoré sú nepredajné ich cena nie je obvykle ani známa, nakoľko nie sú väčšinou k dispozícii odborní znalci k odhadnutiu ich ceny. Presnejšie pokyny budú ostatne vydané neskôr.
8. Rozpočty sú prevedené podľa pokynov, ako budú vydané. Vládne nariadenia 219, §25, odst. 2
9. O rozkolníckej Katolíckej akcii odsúdenej najvyššou cirkevnou autoritou a súdom celého národa netreba sa zmieňovať.
10. Podľa novinárskych práv bude od 1. januára 1950 zavedený povinný občiansky sviatok. Tým sa Vám ukladá veľmi vážna povinnosť poučovať veriacich o závažnosti sviatostného manželstva v kostole, všetky doposiaľ predpisy cirkevné o uzatváraní cirkevného sviatku zostávajú v platnosti. Vychádzajte snúbencom všestranne v ústrety, aby neboli zbavení dobre rodiny pristupovať k sv. sviatostiam. Vzhľadom k tomu, že v prípade zavedenia štátnych matrik budete i naďalej povinný viesť cirkevné matriky, nemôžete prevziať novému záväzku vedením štátnych matrik. Pripomína sa, že doposiaľ cirkevné matriky zostávajú i naďalej majetkom cirkevným. Duchovní správcovia sú však povinný na požiadanie úradu alebo strán vystaviť matričné doklady. Staršie matriky je nutné považovať za pretiosa a uložiť ich k ostatným cenným knihám v trezore.
11. Pripravujte sa na Svätý rok 1950. Prichystajte tridua, duchovnej obnovy, kajúce putné sprievody. Rok ten má byť rokom posvätenia duší, modlitbou a pokánim, upevnením vernosti Kristovi a Cirkvi, práci na obrátení pobludených, uskutočňovaním sociálnej spravodlivosti, pomoci núdznym a trpiacim, úsilím o mier a ochranu svätých miest. Nedajte sa ničím strhnúť z nastúpenej cesty a zostaňte verní Cirkvi, sv. Otcovi a nám, ktorý Vám chceme za všetkých okolností, i za cenu obetí najťažších, zostať starostlivými duchovnými otcami.

Viete, že sme my boj nevyvolali; keď Cirkev je tu už tisíc rokov. Bránime sa právom napadnutých. Budeme pre tieto smernice a obranu viery trpieť prikoriam, vedzte, že i v utrpení zostaneme s Vami spojení. Stojte pri svojom ľude, za jeho spásu s nami budete pred Bohom zodpovedať. Ak ste toľkokrát povzbudzovali veriacich k obetám pre sv. vieru, tak vedzte, že prišla hodina, aby ste to teraz sami dokázali. Pozerá na Vás celý národ. Nech Vás ani hrozby, ani lákavé sľuby neodlúčia od lásky k Cirkvi svätej. Najviac ponižujúce bolo by z titulu platu konať čokoľvek proti cirkvi, ktorá Vás vysvätila a jej ste sľúbili poslušnosť neodvolateľne.

Keby však niekto z Vás – nedaj Bože – zabudol na svoje sväté kňazstvo, i tomu chceme povedať otcovské slovo: Odopreli ste poslušnosť svojmu biskupovi a zákonu Cirkvi sv. zradil Krista v dobe najvýznamnejšej. Zradil si

spolubratov, ktorý v naprostej väčšine ako celok zostanú verní za každých okolností. Zradil národ, upadá v Boží súd a hanbu pred celým národom. Taký už nemá práva katolíckeho kňaza, odníma sa mu jurisdikcia, tiež zodpovedná právomoc. I prostý ľud dnes už vie, že taký kňaz koná duchovnú funkciu svätokrádežne a sv. spoveď neplatne. A naopak, keby ste Vy, verní, i mnoho trpeli pre svoju vernosť k povolaniu, vedzte, utrpenie pre Krista, najvyššia to sláva na tejto zemi, je vždy semenom viery a pohodlné pôsobenie, pri ktorom by bolo dielo Kristovo spustošené, viera bludmi poškvrnená, rád Boží rozbiť a život viery oslabený ustúpil by pohanstvu. Postupujte svorne a verne podľa týchto smerníc, zachovajte stoj čo stoj jednotu so svojim biskupom a medzi sebou. V neistote a rozpakoch poraďte sa so spolubratmi a navzájom sa povzbudzujte. Buďte verní, dôverujeme Vám!

Vás všetkých, ktorý pri svojom ľude vytrváte, povzbudzujeme slovami sv. apoštola: „Trpíme s Kristom, budeme s ním aj oslávení.“

Žehnáme Vám a sme v modlitbách, starostiach a trápeniach so sv. Otcom, s Vami a veriacim ľuďom vždy zajedno

Vaši biskupovia

Josef Beran
arcibiskup pražský
metropolita český
Josef Karel Matocha
arcibiskup olomoucký
metropolita moravský
Mořic Pícha
biskup královéhradecký
Ján Vojtaššák
biskup spišský
Jozef Čársky
biskup košický
Andrej Škrábik
biskup banskobystrický
Karel Skoupy
biskup brněnský

Pavol Gojdič
biskup prešovský
Eduard Nécsey
biskup, apošt. admi. nitranský
Jozef Hlouch
biskup českobudejovický
Ambrož Lazík
biskup, apošt. admi. trnavský
Štěpán Trochta
biskup litoměřický
Róbert Pobožný
bisľip, kapit. vikár rožňavský
František Onderek
apošt. admin. českotešínsky

V Prahe dňa 17. novembra 1949

1950, 9. marca, Praha. – Návrh SÚC na postup proti gréckokatolíckej cirkvi na Východnom Slovensku. Str. 411-412

Postup na východnom Slovensku

Na základe situačnej správy z východného Slovenska k návrhu slovenských súdruhov. Navrhujú:

1. Zriadenie komisie pre akciu Východné Slovensko. V jej čele by stál s. Rohal, zástupca predsedu SNR. Jej členmi by boli predsedovia KNV z Prešova a Košíc, krajský politický tajomníci KSČ z Prešova a Košíc, krajský cirkevný tajomníci z Prešova a Košíc, zástupca SÚC a zástupca SIÚC. Obidvaja poslední by sa sústavne zúčastňovali aspoň jeden za 14 dní. Komisia by podľa potreby pozvala k práci ďalších členov.
2. Do konca marca postaviť riadny aparát cirkevnej politiky: urýchlene prekádovať krajských i okresných cirkevných tajomníkov oboch krajov, dobudovať ich sieť, materiálne vybaviť. Zaistí SIÚC a oba KNV.
3. V dobe od 20.–27. 3. prevedie ÚV KSS inštruktáž vedúcich funkcionárov KV KSS z Košíc a Prešova. V dobe od 27.3. do 2.4. prevedie KV KSS Košice a Prešov inštruktáž vedúcich funkcionárov OV KSS. Účel inštruktáži: príprava na kampaň.
4. Koncom marca bude zahajená všetkými prostriedkami prudká kampaň proti vatikánskej politike. Počiatkom apríla začnú sa objavovať články o histórii únie, ktoré tak prejdú na odhaľovanie dnešného poslania únie a úlohy, ktorú hrali gréckokatolícky duchovní a kláštory.
5. Súčasne budú pravoslávny masovo rozširovať letáky o slobode náboženstva v SSSR, o postoji ruskej pravoslávnej cirkvi k úsiliu sovietského ľudu a pod. Rovnako i vo svojom časopise, jeho náklad bude mnohonásobne zväčšený. Časopis možno vydávať i v slovenskom jazyku.
6. Od 2. polovice apríla zapojiť do akcie VS i „hovory s ľudom“.
7. V priebehu kampane proti unionizmu prikrčiť k zatknutiu niekoľkých najreakčnejších gréckokatolíckych duchovných. Procesy s nimi jednak zastraší ostatných, jednak urýchli, rozhodnutie váhajúcich, jednak pripraví možnosť úderu na Gojdiča, Stojku a druhých.
8. S biskupom Alexejom dohodnúť organizovanú žiadosť o predanie gréckokatolíckych chrámov a týmto žiadosťiam urýchlene vyhovieť.
9. Vytvoriť v okresoch skupiny gréckokatolíckych duchovných, ktorý prejavujú vôľu prejsť na pravoslávie. Z najlepších vytvoriť vedúcu skupinu v Prešove, alebo pod vedením Ilji Kačura. V obciach, kde sú pre to podmienky, už teraz vytvárať výbory pre organizáciu „návratu k viere otcov“. Celú akciu musia gréckokatolíci previesť sami.
10. Ku koncu apríla usporiadať v Prešove schôdzu všetkých pokrokových gréckokatolíckych duchovných.
11. Už v apríli, ale hlavne máji organizovať schôdze vo väzniciach a obsadzovať ich pokrokovými duchovnými.
12. Do konca mája získať pre akciu významných duchovných, dokončiť výstavbu výboru vo všetkých obciach.
13. V prvej polovici júna organizovať masové prejavy za návrat k viere otcov v krajských a niektorých okresných mestách.
14. Okolo 10.-15.6.1950 previesť úder na Gojdiča a druhých.
15. Pod tlakom vôle ľudu zvolať vedúcu skupinu na 24.6. snem duchovných a laických zástupcov do Prešova. Snem prehlási odtrhnutie od Ríma, vyšle

deputaci k biskupovi Alexejovi a požiada o prijatie do pravoslavia. Snem vyvrcholí slávnymi bohoslužbami v prešovskej katedrále dňa 25.6.1950.

16. Po schválení prijať gréckokatolíkov v ČSR do pravoslávnej cirkvi moskovským patriarchom, prikročí sa ihneď k vysväteniu 1-2 biskupov, zaslúžilých bývalých gréckokatolíckych kňazov.

VHA, f. 100/52, a.j. 110, sv. 16 – stroj. prvopis.
I. odbor, Ekart V.

68. Zákon z 19. decembra 1957 o umelom prerušení tehotnosti.

Tento zákon pozostáva z týchto 9 paragrafov: § 1 Úvodné ustanovenie. Podmienky umelého prerušenia tehotnosti § 2., § 3. Protiprávne prerušenie tehotnosti § 4., § 5. § 6 Beztrestnosť tehotnej ženy. Záverečné ustanovenia § 7., § 8., § 9. Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia: vykonajú ho ministri zdravotníctva a spravodlivosti po dohode so zúčastnenými členmi vlády, podpísaní: Novotný v. r., Fierlinger v. r., Široký v. r., Plojhar v. r., Dr. Škoda v. r.

Týmto zákonom komunisti uzákonnili vyvraždenie Slovenského národa, lebo za tu dobu od roku 1957-2000 samovoľných a umelých potratov bolo 1 599 192. V roku 1988 bolo najviac vykonaných potratov 59 352 od tohto roka je klesajúci trend potratov.

V ostatnom sčítaní obyvateľov Slovenska v roku 2001 bolo 2 766 940 žien.

Milí lekári, takto ste prisahali pred vstupom do lekárskeho života, preto vám pripomeniem časť tejto Hippokratovej prísahy: „... Spôsob svojho života zasvätim podľa svojich síl a svedomia prospechu chorých a budem ich chrániť pred každou úhonou a bezprávím. Ani prosbami sa nedám pohnúť ku podaniu smrtiaceho lieku, ani sám nedám k tomu podnet.

Rovnako tak neposkytnem žiadnej žene prostriedok na vyhnanie plodu. Zachovám vždy svoj život a svoje umenie čisté a prosté každej viny...“ Dodržujete ???

Aká by mala byť etika potratu? „Nezabiješ. Toto prikázanie je dané všetkým bez výnimky... nezáleží na tom, v akom štádiu vývoja sa nachádza jeho obeť.“

Kto sú to lekári – potratári? „Muži, ktorí parazitujú na vznešenom povolaní iba preto, aby ho zneuctili: falošní bratia: vzdelaní vrahovia: moderní Herodesovia: kati.“

Otázka znie: Prečo nezastavíme zabíjanie nenarodených detí?

Možno že nás to bude stať vlastný život.

Občiansky zákonník. Druhá hlava. Dedenie zo zákona § 473 Vysvetlivky: Občiansky zákonník rozlišuje štyri skupiny dedičov zo zákona. 2. Za deti poručiteľa treba považovať:

1. deti ktorých matka bola v čase pôrodu alebo v dobe, ktorá nepresiahla 300 dní do pôrodu manželkou poručiteľa.

Z hľadiska § 473 za dieťa sa považuje aj počaté dieťa (nasciturus) za predpokladu, že sa narodí živé (§ 7 ods. 1.) Preto ak bolo dieťa počaté už za života poručiteľa, treba s ním rátať ako s dedičom v prvej skupine a s prejednaním dedičstva počkať do jeho narodenia. Občiansky zákonník uznáva počaté dieťa, ale naši poslanci a lekári tento zákon neuznávajú sú neznalí. Komunizmus vychoval množstvo úradných vrahov a špekulantov.

Hlasovanie poslancov v parlamente 3. júla 2003 o interrupčnom zákone

Prítomní 132

Hlasujúcich: 113

Nepřítomní 18

Za hlasovalo: 70

Proti hlasovalo: 32

Zdržalo sa hlasovania: 11

Nehlasovalo 19

Za prijatie zákona hlasovali:

ANO: Pavol Rusko, Jozef Banás, Eva Černá, Jozef Heriban, Vlastimir Ondrejka, Imrich Beréřeš, Jan drgonec, Kaamila Jandžíková, Peter Biroš, Imrich Hamrčák, Ľudovit Lintner, Beáta Břestenská, Iveta Henzélyová, Jirko Malchárek.

SDKÚ: Eva Rusnáková.

HZDS: Vladimír Mečiar, Milan Gagala, Jaroslav Jaduš, Eduard Kolesár, Dana Podracká, Irena Belohorská, Diana Dubovská, Dušan Jarjabek, Ján Mikuš, Karol Džupa, Ján Jasovský, Sergej Kozlík, Viliam Soboňa, Tibor Cabaj, Stanislav Husár, Gabriel Karlin, Miroslav Maxon.

KSS: Jozef Ševc, Herman Arvay, Ivan Hopta, Dagmar Bollová, Jozef Hrdlička, Michal Vajda, Mikuláš Juščík, Karol Fajnor, Karol Ondriaš.

Smer: Jozef Fico, Edita Angyalová, Jozef Buček, Igor Federič, Miroslav Chovanec, Róbert Madej, Igor Šulaj, Renáta Zmajkovičová, Jaroslav Baška, Jozef Burian, Róbert Kaliniak, Dušan Murko, Ivan Varga, Monika Beňová, Dušan Čaplovič, Darina Gabániová, Milan Murgaš, Ľudomír Vážny, Juraj Blanár, Miroslav Číž, Bohuslav Hanzel, Jána Laššáková, Pavol Paška, Boris Zala.

Nezávislí: Miroslav Abelovský, Ladislav Polka, Jozef Brhel, Gustáv Krajči, Jozef Elsneer.

Proti hlasovali:

KDH: Pavol Hrušovský, Pavol Abrham, Andrej Hajduk, Július Brocka, Mária Demeterová, Mária Majdová, Ján Figel, František Mikloško, Jozef

Miklušyčák, Mária Sabolová, Pavol Minárik, Jozef Šimko, Peter Muránsky, Anná Záborská, Alojz Přidal.

SDKÚ: Milan Hort, Peter Bódy, Vladimír Horák, Alexej Ivanko, Ján Pataky, Ferdinand Devinsky, Stanislav Janiš, Milan Gaľa, Ján Rusnák, Tibor Tóth, Jozef Hurban, Juraj Liška, Jozef Mikuš.

SMK: Klára Sarkózyová.

HZDS: Milan Rehák, Tibor Mikuš, Ľudmila Mušková.

Hlasovania sa zdržali:

SMK: Béla Bugár, Pál Farkas, Mikloš Duray.

SDKÚ: Zuzana Mattináková, Stanislav Škoda, Libuša Martinčėková,
Pavol Kubovič,

Petra Masáčová, Tomáš Galbavý, Viliam Novotný.

Nezávisli: Anton Danko.

Nepřitornní:

HZDS: Eva Antořová, Anton Blasko, Ján Kovarčík, Viliam Veteřka.

KSS: Samuel Zubo, Vladimír Ďaďo.

SDKÚ: Zuzana Plháková.

Smer: Miroř Kondrót.

SMK – MKP: Gabor Gal, Laszłó Nagy, Edit Bauerová, Lászłó Kóteles.

Nezávisli: Rudolf Žiak, Ján Mikolaj, Igor Pinkava, Ján Gabriel, Inan Kiňo, Vojtech Tkáč.

Zdroj: Národná rada SR

Toto hlasovanie v parlamente odkrylo akých poslancov väčšia časť národa si zvolila – mnohí sa predstavovali ako dobrí kresťania. Lenže dobrý kresťan neodporúča a neschvaľuje vraždenie nevinných.

Títo poslanci nie sú kresťania. Hlasovaním sa odhalili.

Kristus o nich povedal:

Mat. 7, (15 – 20) „Chrňte sa falořných prorokov: prichádzajú k vám v ovčom rúchu, ale vnútri sú draví vľci. Poznáte ich po ovocí. Ved' či oberajú z trňa hrozna alebo z bodliakov figy? Tak každý dobrý strom rodí dobre ovocie, kým zlý strom rodí zlé ovocie. Dobrý strom nemôže rodiť zlé ovocie a zlý strom nemôže rodiť dobre ovocie. Každý strom, ktorý neprináša dobré ovocie, vytnú a hodia do ohňa. Teda po ich ovocí ich poznáte.“

Slováci a Slovenky nevoľte nepřateľov cirkvi !!!

Komunistická strana sa dopustila nemorálnosti na celom národe,

tým že v roku 1960 (napokom) Národné zhromaždenie schválilo nový štátny znak a „symboly socializmu slávili triumf nad slovenským národným znakom.“ Týmto činom pošľapali dejiny Slovákov, ako aj vieru v jediného pravého Boha. Chceli vytrhnúť vieru a istotu nášho národa a preto sa náš národ zoprel ateistickej totalite (slobodomurárov, voľnomyšlienkárov a zajordánským čechoslovákom) strojom tohto hanebného marxitického a leninistického mlyna,

ktorí likvidoval kresťanstvo, mládež, študentov, profesorov, roľníkov, robotníkov, kňazov, rehoľníkov, biskupov a kresťanskú inteligenciu. Chceli dosiahnuť, aby sa ľudia stali zvieratami a tak poctivo im slúžili. Tvorcami toho plánu boli u nás generálny tajomník KSČ a podprededa vlády Slánský -- -Salzmann a spol, K. Gottwald a jeho vláda, Dr. Johvy, Zápotocký, Široký, Dr. Clementis, Fierlinger, Dr. Ševčík. Dr. Dolanský, arm. gen. Svoboda. Dr. Gregor. Nosek. Kabeš, Dr. Nejedlý, Dr. Šrobár, Dr. Čepička, Kopecký, Kliment, Duriš, Krajčír, Petr, Dr. inž. Slechta,, Dr. Neuman, Erban, Plojhar, Ing. Jankovcová, ktorí podpísali proticirkevné zákony a nariadenie KSČ v roku 1949 vlastnoručnými podpismi., Dr. Husák a spol, a ŠtB. Ich heslo bolo: Musíme totálne zničiť kresťanskú morálku a vychováme nových ľudí nevercov, ateistov, že celý svet bude ich obdivovať. Toto sa dialo aj za prezidenta Novotného – Neumana. Roku 1967 v sídle Matice Slovenskej odoprel sa podpísať do knihy návštev a prevziať dar od Slovenského národa – historické dokumenty. Ako prezident týmto činom neuznal národ Slovenský.

Z dejín o našom Slovenskom štátnom znaku:

Ak chceme nájsť korene symbolu dvojitého kríža, musíme zájsť do raného stredoveku. Spolu so symbolom dvojitého kríža zaplavila Byzanciu vlna túžby šíriť kresťanstvo v krajinách, kde sa náboženstvo ešte neudomácnilo. 863 ho

k nám priniesli Cyril a Metod na žiadosť kniežaťa Rastislava.

Na kríži zomrel za nás Kristus Pán – vykúpiteľ sveta. Kríž je znakom spásy.

Minca Štefana I., na ktorej spojením stredného kríža s krížikom v kruhopise vznikol dvojitý kríž, svedčí o tom, že tento symbol kresťanstva pretrval na našom uzemi i na prelome 10 – 11 storočia.

Číslo tri (máme v znaku tri vrchy/ patri medzi číslom božskej trojice (Otec, Syn, Duch Svätý) a zároveň číslom rodiny (otec, matka, dieťa). Minca kráľa Bela III. (1172 – 1196) nesie erb s Dvojitým krížom. Na modrom trojuholníkovom tvare štítu vidieť silný západoeurópsky vplyv.

Tento znak pochádza z konca 13 storočia pre Slovákov, “Tatry synov“, je to i symbolom ich hornatého Slovenska, v ktorom videli svoju kolísku, útočisko aj domov.

Režim založený na komunistickej ideológii, ktorý rozhodoval o riadení štátu a osudoch občanov v bývalom Československu od 25. februára 1948 do 17. novembra 1989 bol odsúdeniahodný. Odpor občanov proti komunistickému režimu prameniari v demokratickom presvedčení, prejavujúci sa odbojom, pomocou prenasledovaných alebo inou činnosťou vo vnútri štátu, resp. v zahraničí bol legitiimny, morálne oprávnený a je hodný úcty.

Každému, kto bol komunistickým režimom nespravodlivo postihnutý, prispel k jeho pádu a k znovunastoleniu demokracie na Slovensku a nepodielal sa na zločinoch komunizmu, takému patri veľká vďaka.

Z toho sa dá usúdiť, aký neprijateľný je spôsob vládnutia totalitnej komunistickej moci a aká vážna zodpovednosť vo voľbách sa kladie na voličov i

svojich spoluobčanoch do roku. **Ved' komunistická strana a jej poprední členovia sa dodnes verejne pred naším národom neospravedlnili, ani neprejavili žiadnu ľútosť za zverstvá páchané do 1989**

Na záver tejto časti aspoň niekoľko údajov:

Na Slovensku v období 1948-1989 bolo celkove:

- 71 168 občanov odsúdených za politické trestné činy, z toho bolo 16 476 žien

Z toho počtu bolo:

- 55 063 odsúdených na nepodmienečné tresty
 - 50 popravených,
 - 26 zastrelených na hraniciach,
 - 15 skončilo na elektrických drôtoch pri pokuse o útek za hranice,
 - 51 zomrelo vo väzniciach – z toho 7 žien,
- 8 240 občanov bolo bez rozsudku zaradených do táborov nútených prác, z čoho bolo 926 žien,
 - 5 135 mladých mužov bolo zaradených do pomocných technických práporov miesto vojenskej služby, ako nespoľahliví boli zaradení na práce väčšinou do baní:
 - 4 739 občanov bolo vysťahovaných zo svojich bytov v rámci akcie „B“,
 - 1 584 občanov bolo vysťahovaných zo svojich domov v rámci akcie „K“ – kuláci tzv. bohatí dedinskí roľníci museli odísť zo svojich rodných obcí,
 - 2 548 rehoľníkov, z toho 1 644 rehoľných sestier, bolo intervenovaných v sústredňovacích táboroch,
 - 112 gréckokatolíckych kňazov so svojimi rodinami – spolu 486 osôb bolo vyvezených do Čiech.

Ku všetkým týmto – rozličnou formou komunizmu postihnutým našim občanom – treba ešte pripočítať tých, ktorí v období október 1944 – september 1945 boli odvlečení do Sovietskeho zväzu – do povestných „gulagov“. Z dostupných prameňov sa podarilo zistiť, že celkove zo Slovenska bolo odvlečených 6 973 občanov a 528 z nich zomrelo v sovietskych táboroch.

V súvislosti so vstupom sovietskych vojsk Varšavskej zmluvy bolo na Slovensku v období od 21. augusta do 18. októbra 1968 usmrtených 20 a ťažko zranených 38 našich občanov.

Na záver tejto smutnej bilancie, čo sa týka svetového komunizmu, žiada sa pripomenúť históriu uskutočňovania marxistického programu ako získania moci vo svete. Na tento cieľ zameral komunizmus svetovú vedecko-technickú revolúciu, ktorú rozširovali „profesionáli“ Revolúcie v medzinárodných teroristických organizáciach (kominterna, atď...). Začína sa rozdúchavanie nepokojov na každej úrovni sociálneho života. Dve základné úlohy strany až do druhej svetovej vojny boli: premeniť ekonomické krízy na krízy revolučné a zmeniť nacionálne vojny na vojny civilné.

V dvadsiatych rokoch minulého storočia sa už revolúcia rozšírila do Fínska, Poľska, Maďarska, Litvy, Estónska, Lotyšska, Číny, Brazílie a Mexika. Od roku 1936 až do roku 1939 zachvátila Španielsko (700-tisíc obetí na životoch).

Keď sa začala druhá svetová vojna, Rusko obsadilo Poľsko, Litvu, Estónsko, Lotyšsko. Koncom vojny sa dali na komunistickú dráhu Albánsko, Juhoslávia, Bulharsko, Rumunsko, Československo a východné Nemecko.

V roku 1945 začali nepokoje v juhovýchodnej Ázii: Indočína (Barma, Laos, Vietnam), Indonézia atď. V roku 1950 bol rozdúchaný oheň v Kórei a na Thajwane. V roku 1956 vstúpili do vojny Tibet a Alžírsko. Maďarsko prekonávalo novú krízu, v ktorej si ho Rusko podrobilo tvrdším spôsobom a podobne skončilo aj Československo (1968).

V roku 1958 začala revolúcia na Kube a rok po nej sa komunisti zmocnili Himalájí. V šesťdesiatych rokoch sa vzniesol oheň vzbury v Afrike partizánskou vojnou v Kongu (Lumumba a Čombe), v roku 1965 sa rozpútala indicko-pakistanská vojna a čínsko-indická kríza. Váhu komunistickej nadvlády pocítili v kríze krajiny Stredného Východu, Chile, Španielsko, Portugalsko a ich kolónie. Do plného varu vstúpila Východná Afrika: Etiópia, Eritrea, atď. Donedávna vo svete nebolo krajiny, ktorá by bola imúnna voči komunistickým ideám.

Tí, ktorí predstavovali komunizmus prostredníctvom ideologických táranín, usilovali sa pochovať a umlčať komunizmus v číslach. Koľko bolo obetí tohto kolosálneho sociálneho pokusu odstrániť Boha a začleniť masy do ohraničených schém, ktoré si tak prial Marx a jeho stúpenci?

Podľa Solženicyna, ktorý zobral tento údaj zo štatistík Burganova, bolo v Rusku 66 miliónov obetí komunizmu (v prevažnej miere bezbranní).

Podľa Richarda L. Walkera v Číne až do roku 1971 bolo od 34 300 000 do 63 784 000 obetí (podľa rozličných zdrojov informácií). K týmto treba pripočítať obeť po roku 1970, zvlášť obeť náhleho a malo poznaného masaku všetkých telesne i duševne postihnutých (malomocných, slepých, bláznov, chromých, atď). Okrem toho okolo 20 miliónov ľudí bolo v lágroch, kde bola vysoká úmrtnosť (10-20% ročne). V súčasnej dobe Jean - Francois Revel vo svojej knihe *La tebtation totalitaire* spomína štúdiu seriózneho parížskeho časopisu o demografii *Population*, podľa ktorej „počet obyvateľov Číny je o 150 miliónov menší ako by mal byť. Tento rozdiel je absolútne nevysvetliteľný“.

Okrem toho je tu prípad malej Kambodže, kde odvtedy, čo prišli k moci komunisti, t.j. po apríli 1975, bolo viac ako jeden milión obetí z celkového počtu 7 miliónov obyvateľov. A možno je ich oveľa viac – ak sa berie do úvahy to, čo oznámil jeden z jej vodcov Kien Samphan na Cejlóne talianskym novinárom (pri príležitosti poslednej tlačovky nespojeneckých krajín), že Kambodža má dnes 5 miliónov obyvateľov.

A koľko obetí bolo vo Vietname, Maďarsku, Československu, Poľsku a v ostatných krajinách celého sveta, ktoré boli napadnuté komunizmom, nepočítajúc obeť prvej 20-miliónov a druhej svetovej vojny 50 – 60-miliónov.

Podľa stalinskej teórie o nutnosti teroru v samotnej strane sa stali obeťami i komunizmu vo veľkom počte práve komunisti, ktorí boli verní režimu. Treba si pozrieť štúdiu komunistu R. A. Medvedeva, ktorý tvrdí, že v rokoch 1937–1938 bolo zavraždených „v období dvoch rokov viac komunistov, ako ich zahynulo počas všetkých rokov tajného zápasu, v období troch revolúcií a občianskej“ a že „boli dni v ktorých viac ako tisíc osôb bolo zastrelených len v samotnej Moskve“. Je paradoxom, že v tomto období zahynulo veľa komunistických aktivistov zo západu, ktorí emigrovali do ZSSR, kým prežili tí, ktorí sa nachádzali vo väzení vo svojej vlasti. Tak talianskych komunistov, ktorí sa stali obeťami fašizmu v rokoch 1922–1942, nebolo ani polovica a možno ani štvrtina z tých, ktorí zahynuli v ZSSR v tom istom období. Z približne 250-300 talianskych komunistov, ktorí ušli do Moskvy v období fašizmu, bolo zavraždených 200. Takto komunistický moloch požíral svojich vlastných synov, ktorí ho toľko okiádzali svojou ideológiou.

Hromadné potvrdenie zvrhlosti komunizmu vyplývalo z úteku z krajín za železnou oponou.

V priebehu dvadsiatich rokov od skončenia druhej svetovej vojny do roku 1964 utieklo z komunistických krajín 24 miliónov osôb. Presnejšie:

- z komunistickej Európy 16 200 000, z toho 1 600 000 utečencov, ktorí sa odmietli vrátiť: 9 700 000 Nemcov z východných provincií, 3 700 000 z východného Nemecka, 1 200 000 z iných národností východného bloku,
- z Číny 1 400 000, z toho 1 300 000 Číňanov, 40 000 Európanov, 60 000 z Tibetu,
- zo Severnej Kórei 5 000 000,
- z Indočíny 1 200 000,
- z Kuby 310 000.

Od roku 1964 do roku 1976 utieklo:

- z komunistickej Európy približne 70 000 za rok,
- z Číny približne 36 000,
- z Kuby približne 500 000.

Od 1. mája 1975 utieklo z Indočíny 250 000.

K týmto útekom treba pridať tie zvlášť z Vietnamu a ďalšie z iných krajín, ktoré zasiahla komunistická okupácia v Afrike, Kambodži atď.

Keby nepadli vlády v komunistických krajinách strednej s východnej Európy a keby sa nebol rozpadol Sovietsky zväz, celkom určite by sme ešte ani dnes nežili v slobodnom a demokratickom samostatnom štáte, ale žili by sme aj so svojimi rodinami ďalej, ako druho- či treťotriedni občania.

V dvadsiatom storočí vznikli a násilím sa dostali k moci dva obludné systémy: komunizmus a fašizmus. Fašizmus bol porazený po ničivej druhej svetovej vojne silou zbraní spojencov a komunizmus sa zrútil s Božou pomocou sám. A za to Bohu vďaka. On sa vyčerpal nielen ekonomicky, ale aj ľudsky. Zostal po ňom však desivý stav našej spoločnosti, ktorá sa ani po trinástich rokoch nevie z toho spamätať a stále sa k nemu vracia.

Najvyspelejšie postkomunistické krajiny ešte aj dnes hlboko zaostávajú za priemerom západných demokratických krajín vo všetkých sledovaných hospodárskych ukazovateľoch, o kvalite života ani nehovoriac.

Avšak po dlhých rokoch čakania svitá aj našim občanom reálna nádej na lepšie časy. Súčasnej vládnej koalícii sa neuveriteľne rýchlo podarilo odstrániť niektoré nahromadené prekážky a razom je tu šanca byť pozvaní ku vstupu medzi vyspelé demokratické štáty Severoatlantickej aliancie a Európskej únie.

Plné členstvo v týchto dvoch najvýznamnejších organizáciách nám môže zabezpečiť existenciu a bezpečnosť nášho malého štátu a postupne aj rast životnej úrovne našich tak ťažko skúšaných občanov. Ale bez Boha nebude nič.

Časť II.

GRÉKOKATOLÍCKA CIRKEV

Pán Boh Stvoriteľ Neba a Zeme, všade prítomný a vševediaci.
Syn Boží – Ježiš Kristus – Vykupiteľ sveta, zakladateľ Sv. Cirkvi.

Sväté Písmo: Citát Mt. 16,18 – 19

A ja ti hovorím: Ty si Peter – skala, a na tejto skale postavím svoju Cirkev a brány pekelné ju nepremôžu. Tebe dám kľúče od Nebeského kráľovstva, čo zviažeš na Zemi, bude zviazané na Nebi a čo rozviažeš na Zemi, bude rozviazané v Nebi.

Misijný rozkaz.

Sväté Písmo: Citát Mt.28,19 - 20

Chod'te teda, učte všetky národy a krstíte ich v mene Otca i Syna i Duch Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta.

JERUZALEMSKÁ CIRKEV

VÝCHODNÁ CIRKEV

A

ZÁPADNÁ CIRKEV

KATOLÍCKA CIRKEV

na celom svete vyznáva tú istú vieru, vysluhuje tie isté sviatosti, má jednotné vedenie – pápež a biskupi – predsa však svoje bohoslužby vždy a všade nevykonáva podľa rovnakého bohoslužobného poriadku.

Vonkajší poriadok bohoslužieb od najstarších čias sa vyvíjal rôzne.

Tak vznikli dve veľké skupiny liturgii.

LITURGIA VÝCHODNÁ

a

LITURGIA ZÁPADNÁ

1. ALEXANDRISKÝ OBRAD

Koptský obrad

Etiópsky obrad

2. ANTIOCHIJSKÝ OBRAD

Malankarský obrad

Maronitský obrad

Sýrsky obrad

3. BYZANTSKÝ OBRAD

4. CHALDEJSKÝ OBRAD

a/ Chaldejský obrad

b/ Malabarský obrad

5. ARMÉNSKY OBRAD

1. RÍMSKY OBRAD

2. AMBROZIÁNSKY OBRAD

3. MOZARABSKÝ alebo

ZÁPADOGÓTSKY OBRAD

4. GALSKE OBRAD

5. KELTSKE OBRAD

Sv. Cyril a Metod spájali Východ zo Západom Michal Lacko S.J.

Pápež Pius XI. v apoštolskom liste z 13. februára 1927, adresovanom biskupským zborom Juhoslávie a Československa, takto charakterizoval svätých dvoch Bratov: „synovia Východu , vlast'ou Byzantínci, národnosťou Gréci, misijným poslaním Rimania, plodmi apoštolátom Slovania...“ V týchto slovách vidím veľmi dobre charakterizované poslanie sv. Cyrila a Metoda: byť spojovníkom medzi Východom a Západom. Pozrime sa na to podrobnejšie.

Synovia Východu

Pápež mal iste na mysli kresťanský Východ, totiž tie územia, kde od starokresťanskej doby kvitli východné Cirkvi. A medzi týmito najvýznamnejšou bola carihradská Cirkev. Práve skrze misionárske účinkovanie svätých Bratov medzi Slovanmi, či už priamo alebo nepriamo (totiž skrze ich učeníkov), carihradský patriarchát sa rozšíril po celej východnej Európe, a tak v období svojej najväčšej rozsiahlosti (v X.-XI.storočí), počítal 624 biskupstiev. Svätý Cyril Metod sú teda významní predstavitelia kresťanského Východu.

Vlast'ou Byzantínci

Keď bližšie študujeme ich životopis, zistíme, že vlast'ou im bola Byzantská ríša. Narodili sa v Solúne (Thessaloniké), v druhom najväčšom meste Byzantskej ríše. Mesto, ležiac v prirodzenom zálive Egejského mora, bolo hlavným prístavom pre celú juhozápadnú časť balkánskeho polostrova. Po rozdelení Rímskej ríše Solún bol hlavným mestom východného Ilyrika a po krajiny Macedónie. Avšak v IX. storočí okolie Solúna už obývali Slovania,

ktorí ako poľnohospodári zásobovali mesto a mali s ním časté styky. Len tak sa dá vysvetliť tvrdenie byzantského cisára Michala III., že všetci Solúnčania hovoria slovanskou rečou. Zo staroslovenského žitia Metodovho vieme že Metod bol desať rokov správcom istej byzantskej provincie, ktorá mala slovanské obyvateľstvo. Slavisti mienia, že táto provincia sa nachádzala severne od Solúna, okolo rieky Struma. Životopisec k tomu dodáva, že sa tak stalo podľa plánov Božej prozreteľnosti, aby sa Metod pocvičil v slovanskom jazyku, keď bol predurčený stať sa učiteľom a prvým arcibiskupom Slovanov v strednej Európe, čiže našich predkov. Konštantín medzitým na pozvanie popredného úradníka (logothetes) Theoktista, študoval v Carihrade na cisárskej škole všetky vtedy známe humanistické vedy, ale hlavne filozofiu, v ktorej tak vynikal, že sa mu dostalo prímienia „filozof“. Po skončení vysokej školy sa stal „bibliotekárom“, čiže tajomníkom carihradského patriarchu a neskôr profesorom na spomenutej cisárskej škole. Bez pochyb možno teda tvrdiť, že obidvaja bratia si osvojili i byzantskú kultúru.

Národnosťou Gréci

Niekedy sa možno dočítať, najmä v prácach bulharských autorov, že svätí Bratia boli Slovania a ešte presnejšie Bulhari, alebo že mali aspoň matku slovanskej národnosti. Táto mienka však nenachádza súhlas medzi slavistami. Ba nedávno bulharský profesor Emil Georgiev a macedónsky profesor Branko Panov predložili náhľad, že misijné pole sv. Bratov nebolo na Veľkej Morave, ale v Macedónii, v oblasti rieky Bregalnica, medzi ich „vlastnými krajinami“. Ale aj tento náhľad, postavený iba na jednom pozdnom prameni, nie je slavistami prijatý.

Všeobecná mienka slavistov sa zhoduje s mienkou vyjadrenou v liste pápeža Pia XI., že Cyril a Metod boli Gréci. Nedávno grécky prof. Konštantín G. Bonis urobil výskum ich rodokmeňa a dokázal, že rodina otca Leva bola spríbuznená s rodinami významných gréckych osobností, akými boli svätý Theodor Studita, Jozef hymnograf, arcibiskup solúnsky, cisárovná Teodóra, patriarcha Tarasios, patriarcha Fócius atď. Ich matka Mária podľa mienky vyššie spomenutého autora, a bola dcérou cisára Konštantína VI. Všetko toto, tak sa domnievam, dokazuje, že svätí Bratia boli národnosťou Gréci.

Misijným poslaním Rimanovia

Túto charakteristiku treba najprv objasniť. Prvé misijné poslanie Konštantína k Arabom v Mezopotámii a druhé poslanie oboch Bratov k Chazarom v oblasti Kaspického jazera bolo im pridelené byzantským cisárom. Aj tretie hlavné poslanie k Slovanom v strednej Európe (na Veľkej Morave a v Panónii) bolo im určené byzantským cisárom Michalom III. a carihradským patriarchom, Fóciom. S ich povzbudením Cyril vytvoril glagolské písmo a voviedol staroslovenskú reč do bohoslužby byzantského obradu. Teda až do príchodu na Veľkú Moravu ich misijná činnosť bola byzantská.

Keď prišli na Veľkú Moravu, zistili, že tam už pred nimi pracovali nemeckí misionári, ktorí zaviedli latinskú liturgiu rímskeho obradu. Svätí Bratia

ukázali veľké porozumenie a prispôsobili sa skutočnej situácii: prijali rímsky obrad, ale aj do tohto obradu zaviedli staroslovenský jazyk. Pre toto však museli dostať dovoľenie od rímskeho pápeža. A keď pasovský biskup, (ktorému patrila Veľká Morava ako misijné územie), ich obžaloval, že sa tam zdržujú protiprávne, rozhodli sa odísť do Ríma a tam u pápeža vyjasniť svoju cirkevno-právnu pozíciu. Pápež Hadrián II. sa o nich vyjadril takto: „Oni však, keď poznali, že vaše kraje patria Apoštolskej stolici, nič neučinili proti cirkevným zákonom (kánonom), ale prišli k nám, a priniesli aj ostatky svätého Klementa“(porov.Žitie Metodovo, hl. 8).

Mohlo sa stať, že svätí Bratia si zakladali na misijnom poslaní od carihradského patriarchu a cisára a mohli konať aj napriek všetkých obžalobám z nemeckej strany, ako byzantskí misionári. Avšak oni „nič neučinili proti cirkevným zákonom, ale priznali právomoc pápeža na týchto územiach“. Práve preto prišli do Ríma, aby si veci s pápežom vyjasnili a zariadili.

Ako je známe, v Ríme dosiahli potvrdenie a uskutočnenie troch žiadostí:

1/ potvrdenie používať staroslovenský jazyk v rímsko – slovanskej, čiže glagolskej liturgii,

2/ kňazskú vysviacku svojich učeníkov,

3/ zriadenie hierarchie pre Veľkú Moravu a Panóniu, závislej priamo na Rímskej Stolici.

A tu sa začína rímske misijne poslanie svätého Cyrila a Metoda Pápež Hadrián II. obnovil pre novozriadenú hierarchiu na Veľkej Morave a v Panónii niekdajšie arcibiskupstvo Sirmijske (Syrmiu), aby sa tým vyhol nárokom nemeckých biskupov. Ďalej osobne vysvätil prvého arcibiskupa, pravdepodobne najprv Cyrila a po jeho predčasnej smrti Metoda. Tak dostal Metod osobne od pápeža rímske poslanie nielen pre Veľkú Moravu a Panóniu, ale bol ustanovený pápežským legátom pre všetky slovanské krajiny. No vracajúc sa z Ríma, Metod bol Nemcami zatknutý a postavený pred súd. Obžalovali ho, že si protiprávne prisvojil cirkevnú právomoc na území patriacim nemeckým biskupom. Metod im odpovedal: „Keby som bol vedel, že je v skutku vaše, už dávno by som to bol zanechal, no ono patrí svätému Petrovi“ (t.j. podlieha priamo Svätej Stolici). Počas svojho ďalšieho pobytu na Veľkej Morave Metod sa dovoľával pomoci od Svätej Stolicy vo všetkých svojich vážnych ťažkostiach. V spore s biskupom Wichingom ešte raz (a pravdepodobne aj dva razy) prišiel k pápežovi do Ríma.

Svätí Bratia svojim postupovaním, hlavne však prijatím biskupskej vysviacky z rúk rímskeho pápeža, prešli z právomoci carihradského patriarchátu pod právomoc rímskeho pápeža. Preto ich grécko-byzantská Cirkev prestala považovať za svojich misionárov. Ba až do roku 1963 vôbec ich nezaviedla do svojho liturgického kalendára, kým v kalendári na územiach niekdajšej Veľkej Moravy sú vedení od viacerých storočí a v celej západnej Cirkvi od roku 1880. (Vid' encykliku Leva XIII. „Grande munus“). V takomto zmysle treba rozumieť charakteristiku Pia XI., že svätí Bratia misijným poslaním boli Rimania.

Plodmi apoštolátu Slovania

Bezpochyby hlavné misijné poslanie sv. Bratov sa uskutočnilo medzi Slovanmi v strednej Európe, čiže na Veľkej Morave a v Panónii. Hlavné plody ich apoštolátu súnasledujúce:

- vytvorenie zvláštneho slovanského písma známeho pod menom „glagolika“

- preklad Svätého písma a iných kníh do staroslovenského jazyka
- uvedenie staroslovenčiny tak do liturgie západného obradu ako aj do liturgie byzantského obradu
- výchova domáceho slovenského duchovenstva
- zriadenie osobitnej slovenskej hierarchie, závislej iba na Rímskej pápežskej Stolicí.

Žiaľbohu, tieto plody ich apoštolátu, po vyhnaní učeníkov, boli zničené práve na území ich účinkovania medzi našimi predkami na Veľkej Morave, v Panónii a v pridružených krajinách, totiž v Čechách a v južnom Poľsku. Rímsko-slovenská čiže glagolská liturgia sa zachovala iba v Chorvátsku. Tam ju zaviedol pravdepodobne sám Metod, keď sa vracal počas svojej druhej cesty z Ríma. Chorvátski dejepisci sú presvedčení, že to bolo práve glagolská bohoslužba porozumená ľuďom, ktorá v Chorvátsku zachovala katolícku vieru.

Skrze učeníkov, vyhnaných z Veľkej Moravy, cyrilometodské-dedičstvo sa nielen zachovalo ale aj zveľadilo v Bulharsku a v Macedónsku. Významný učeník sv. Klimet Ochridský v Macedónsku sa stroho pridržiaval čistej cyrilometodskej tradície a glagolského písma, kým v Bulharsku bola o niekoľko desaťročí neskôr vytvorená a prijatá „cyrilika“. Z Bulharska sa cyrilometodské dedičstvo dostalo do Rumunska a potom do kyjevskej oblasti (dnes Ukrajina a Rusko). Preto ich všetci všetci Slovania právom považujú za svojich apoštolov a osnovateľov kultúry. Charakteristika Pia XI. je teda celkom správna, svätí Bratia boli „plodmi apoštolátu Slovania“.

Pápež Ján Pavol II. v apoštolskom liste *Egregiae virtutis viri* takto vyjadril ich úlohu spojovateľov medzi Východom a Západom: „Cyril a Metod plnili svoje misijné poslanie tak v spojení s carihradskou a Cirkvou, ktorá ich vyslala ako aj s Petrovou Stolicou v Ríme, ktorá ich misiu potvrdila, a tak zosobnili jednotu Cirkvi, ktorú počas ich života a činnosti nestíhalo nešťastné rozštiepenie medzi Východom a Západom aj napriek vážnemu napätiu, ktoré v tej dobe poznačilo medzi Rímom a Carihradom“. Vyššie sme vysvetlili, ako treba rozumieť slová „carihradská Cirkev ich vyslala a rímska Cirkev ich misiu potvrdila“, V tomto článku sme sa snažili dokázať, že svätí Cyril a Metod sú predstaviteľmi ešte nerozdelenej jednotnej Cirkvi a preto v ďalšom úseku svojho dokumentu pápež Ján Pavol II. ich právom nazýva „patrónmi jednoty Cirkvi“.

Byzantský rozkol

V roku 1053 carihradský patriarcha Michal Celurálius podnikol neočakávaný útok proti západu. Dal zatvoriť latinské kostoly v Carihrade a šíril ťažké obvinenia proti celej západnej Cirkvi. Pápež Lev IX. poslal do Byzantu dvoch legátov, a to biskupa Humberta zo Silva Candida a Fridricha Lotrinského,

opáta Monte Cassina. Cisár ich prijal priateľsky, ale patriarcha odmietal sa s nimi stretnúť. 16. júla 1054 legáti položili na oltár v chráme Hagia Sofia exkomunikačnú bulu a odcestovali. V tom čase táto udalosť vzbudila malú pozornosť, aspoň na Západe. Ľudia už boli navyknutí na takéto spory s byzantským patriarchom. Nikto vtedy nemyslel, že sa jednota obnoví až o dve storočia. Ale keď sa obnovila, trvala len veľmi krátko, len 15 rokov.

Prvý pokus o zjednotenie sa s Rímom v Uhorskom kráľovstve roku 1612

V Krásnom Brode sa uskutočnili i prvé pokusy o zjednotenie sa s Rímom vo veľkej Mukačevskej eparchii (ktorej časťou bola i terajšia Prešovská).

Rusínske obyvateľstvo na území Podkarpatskej Rusi ((a teda i v Krásnobrode) bolo vždy gréckokatolícke. Ostalo ním i po gréckej schizme po roku 1054. Zachovávalo tiež verne cyrilometodejskú tradíciu a obrad. Uhorsko po smrti kráľa Štefana I. (+1038) sa začalo orientovať na Západ, a preto preferovalo orientáciu na latinskú kultúru a teda i obrad. Takto sa začalo s cieľavedomým likvidovaním všetkého, čo pripomínalo cyrilometodejské (byzantské) dedičstvo... A akoby to ešte nestačilo, v neskorších storočiach sa začalo zo strany latinskej hierarchie automaticky pokladať za schizmatické všetko to, čo nebolo latinské. Tak vznikli „pravoslávni“ na našich územiach, i keď nimi v skutočnosti nikdy neboli. A ako takých ich latinská hierarchia reprezentovala i vo svojich správach do Ríma. Maďarská vládnuca vrstva opovrhovala týmto slovanským rusínskym obyvateľstvom a neustále ho opovrhovala – a to až dotiaľ, kým nezačalo meniť svoj obrad na latinský a kým nezačalo rozprávať maďarsky (všetci, ktorí podľahli týmto tlakom sú už dnes Maďarmi).

Situácia v myslení latinskej hierarchie sa začala čiastočne meniť až koncom 15. storočia. Bolo to vďaka Florentínskemu koncilu na ktorom 6.7.1439 došlo k podpísaniu Únie s Rímom zo strany najmä Grékov. Táto únia však trvala iba 15 rokov – avšak do povedomia stihla vstúpiť. Latinská hierarchia si konečne uvedomovať, že katolíkom nemusí byť iba rímskokatolíci, ale i gréckokatolíci – a tu sme už svedkami „Únií“, Brestskej (1596), či neskôr Užhorodskej (1646)...

Takto naším predkom (bez ich viny) prischlo, že sú schizmatikmi (pravoslávny). Ľud si však toho vôbec nebol vedomý a nemá ani najmenej potuchy o ničom, keď sa tieto oblasti dostali pod jurisdikciu nezjednotenú s Rímom. Vedela o tom iba miestna vyššia hierarchia. Naš ľud úprimne miloval svoje obyčaje a cyrilometodejský byzantský obrad. Keď však niekto siahol svojou necitlivou a hrubou rukou na toto jeho precenné dedičstvo, vtedy sa začal otvorene búriť.

Užhorodská únia

Na východnom Slovensku oddávna žijú veriaci byzantsko – slovanského obradu. Je pravdepodobne, že sa udržali od cyrilometodských čias (napr. tradícia v Tovarnianskej doline) a v 14-16. storočí sa ich rady rozmnožili prisťahovaním valachov (Rumunov) a Rusínov a (Ukrajincov). Dnes ich je okolo 350. Východné vplyvy ich postupne priviedli k rozkolu, čiže na pravoslávie bol

monastier sv. Nikolaja v Mukačeve, kde mali od 15. stor. biskupa. Keď sa Rakóczyovci stali v 17. stor. pánmi Mukačeva, všemožne sa usilovali priviesť pravoslávnych poddaných k protestantizmu. Nielen že sa to nepodarilo, ale pravoslávni sa začali zbližovať s katolíckou Cirkvou.

Tak došlo k Únii, čiže zjednoteniu.

Užhorodská únia je cirkevnoprávny čin, ktorým sa 63 pravoslávnych duchovných zjednotilo s katolíckou Cirkvou. Stali sa gréckokatolíkmí. To sa stalo 24. apríla 1646 na užhorodskom zámku, ktorý vtedy patrilo katolíckym grófam Drughetovcom. Prvým gréckokatolíckym biskupom sa stal Peter Parthenij Petrovič, pôvodom Srb zo Sekul pri Moravskom Sv. Jáne. Zvolili ho v roku 1651 a Rím ho potvrdil o štyri roky neskôr. Únia sa uplatnila iba na východnom Slovensku. Do Mukačeva ju Rákoczyovci nepripustili až do roku 1660, keď sa Sofia Báthory, vdova po Františkovi Rákoczym, vrátila do katolíckej Cirkvi. Vtedy biskup Petrovič preložil svoje sídlo z Užhorodu do Mukačeva, kde v roku 1665 aj zomrel. Jeden z jeho nástupcov, biskup Manuel Olšavský, mohol v roku 1759 hlásiť do Ríma, že v mukačevskom biskupstve už niet pravoslávnych.

O. Michal Lacko, S.J. Obraňuje prenasledovaných slovenských gréckokatolíkov

Gréckokatolíci na východnom Slovensku bezprávni

(Most, r.7, 1960, č.3-4, s.105-130)

Zničenie Užhorodskej únie, čiže gréckokatolíckej Cirkvi v prešovskom biskupstve, ktoré sa po druhej svetovej vojne rozprestieralo na území celého Česko-Slovenska, nie je osamotenou udalosťou, ale zakončením všeobecného zmyslu odtrhnúť gréckokatolíkov celého podkarpatského kraja od jednoty s Rímom, a tým oslabiť katolícku Cirkev. Návrh vyšiel z Moskvy od predstaviteľov ruského pravoslávneho patriarchátu, ktorí v roku 1943 aj naša delegácia uskutočnila dohodu so sovietskym štátom o určitej spolupráci.

Ruská pravoslávna cirkev bola odvtedy považovaná za vlasteneckú, a preto pri zničení Únie v krajoch buď priamo obsadených Sovietmi, alebo nimi ovládaných, štátna moc jej išla po ruke. Tak v roku 1946 bola zničená Únia v Halíči, r. 1948 v Rumunsku, roku 1949 v Karpatskej Ukrajine (Podkarpatskej Rusi) a v roku 1950 prišlo na rad prešovské biskupstvo.

Stav prešovského biskupstva pred zničením

Po prvej svetovej vojne okrem prešovského biskupstva bolo na Slovensku ešte 76 farností biskupstva mukačevského (so sídlom v Užhorode) a 4 farnosti biskupstva hajdúdoržského

(so sídlom v Nyiregyháze, Maďarsko). V roku 1937 rozhodnutím Sv. stolice tieto štyri hajdúdoržské farnosti boli včlenené do biskupstva mukačevského, no po zaujatí juhoslovenského územia Maďarskom v roku 138 znovu sa vrátili k biskupstvu Hajdúdorog. Keď Maďarsko zaujalo v marci 1939 celú Podkarpatskú Rus , prešovský biskup J.E.Gojdič bol dekrétom Sv. Stolice zo dňa 13. apríla 1939 ustanovený za administrátora tých 47 farností

mukačevského biskupstva, čo ostali na území Slovenskej republiky. Po skončení druhej svetovej vojny novým dekrétom Sv. Stolicy zo dňa 15. januára 1946 boli podriadené prešovskému biskupstvu všetky gréckokatolícke farnosti na území celého Česko-Slovenska, ale tak , že farnosti, predtým pripadajúce Mukačevu a Hajdúdorogu, úradne tvoria osobitnú administratúru, čo však v praxi nemalo veľký význam.

Ako následok vojnových udalostí treba však vyzdvihnúť dve vážne zmeny: V karpatskej oblasti , hlavne okolo Dukelského priesmyku , kde sa vojnový front zdržal hodne dlho, mnoho gréckokatolíckych obcí bolo spálených, zničených a obyvateľstvo evakuované. Po skončení vojny sa rozpráchnuté obyvateľstvo vrátilo do pôvodných domovov iba čiastočne. Asi 50 000 ľudí odsťahovalo sa nastálo do českého pohraničia , kde im boli dané majetky po odsunutých sudetských Nemcoch. Nakoľko obyvateľstvo hornokarpatských dolín je národnosti rusínskej , po príchode sovietskej armády a komunistických činiteľov viacerí sa dali nahovoriť , aby zanechali Slovensko a optovali do ZSSR. Tá akcia mala určitý výsledok a podľa Schematizmu prešovského biskupstva odsťahovalo sa do ZSSR 6 476 ľudí. Čo sa s nimi stalo, nevieme.

O tých, čo sa vysťahovalo do Čiech a na Moravu, prešovské biskupstvo malo i naďalej starosť. Mimo kompaktného územia na východnom Slovensku , boli v roku 1948 gréckokatolícke farnosti iba tri: Bratislava, Brno a Praha. Počet veriacich roztrúsených na západ od Gemera sa odhadol na 72 000 duší. Z Prešova poslali niekoľkých kňazov na dušpastiersku prácu, ale je jasné, že ich počet bol nedostatočný. Preto prešovský biskup spolu s inými biskupmi žiadal od Sv. Stolicy dovolenie, aby aj rímskokatolícki kňazi v českom pohraničí, ak majú vo svojich farnostiach gréckokatolíkov, mohli slúžiť staroslovenské bohoslužby pre nich. Svätá Stolica to povolila.

Keďže vysťahovalci aj do ZSSR aj do českého pohraničia pochádzali výlučne z horného Zemplína a Šariša, z Karpatskej vrchoviny boli skoro všetci národnosti rusínskej. To malo za následok preskupenie národnostných pomerov medzi gréckokatolíkmi na východnom Slovensku. Podľa úradnej štatistiky roku 1930 bolo na Slovensku 213 701 gréckokatolíkov . V tom istom čase Rusínov bolo 91 079. Ak z toho čísla odrátame 9 067 pravoslávnych , (ktorí boli skoro výlučne Rusínmi), ostáva Slovákov gréckokatolíkov 131 689. Podľa poslednej štatistiky r. 1948 bolo v Česko-Slovenskej republike 305 645 gréckokatolíkov. Podľa poslednej národnostnej štatistiky k 1. januáru 1957 bolo na tom istom území 74 898 občanov národností ukrajinskej alebo ruskej. Zmenšenie počtu sa vysvetlí jednak vyššie spomenutým vysťahovaním do ZSSR, jednak pripojením istého územia na východe Slovenska k ZSSR. Ak z počtu Rusínov znovu odrátame asi 10 000 tých, čo boli už pred r. 1950 pravoslávny, ostáva pre Slovákov gréckokatolíkov okružle 240 000 duší, Na samom Slovensku bolo podľa tejto štatistiky roku 1957 Ukrajincov a Rusov (Rusínov) spolu 52 809. Gréckokatolícki Slováci, ktorých ako to zo štatistiky vidno, bolo v prešovskom biskupstve nepomerne viac ako Rusínov, začali sa hlavne po roku 1940 organizovať a hlásiť k životu. Roku 1941 založili gréckokatolícky slovenský kultúrny spolok Jednota sv. Cyrila a Metoda, ktorý

vydával časopis Cyril a Metod, ročne kalendár a iné členské knihy, organizoval verejné slovenské manifestácie, ako napr. cyrilometodské dni v Michalovciach (1947), v Trebišove (1948), púť na Velehrad a iné podujatia. Uvidíme nižšie, aké následky malo v kritickom roku 1950 toto vzburdenie národného povedomia gréckokatolíkov Slovákov.

Všeobecne možno povedať, že aj za ťažkých povojnových okolností náboženský život gréckokatolíkov sa pekne rozvíja. Roku 1948 otcovia baziliáni mali štyri monastieri: Prešov, Trebišov, Medzilaborce, Praha a spolu 27 mníchov. Otcovia redemptoristi mali tri monastieri: Michalovce, Stropkov, Sabinov a spolu 29 rehoľníkov. Sestry baziliánky mali tieto kláštory a školy. Prešov, Medzilaborce, Stropkov, Sečovce, Svidník, Teplá a spolu 28 mníšok. Sestry Služobnice mali tieto kláštory a ústavy: Prešov, Michalovce, Ľutina, Trebišov, Libejovice, Uhorské Hradište a spolu 72 sestier. Biskupstvo prešovské malo 301 svetských kňazov a v biskupskom seminári v Prešove bolo 30 bohoslovcov. Aby veriaci, roztrasení po celej republike, mohli čím častejšie vidieť svojho arcipastiera., Svätá Stolica ustanovila roku 1947 J.E.Vasiľa Hopku za pomocného biskupa pre prešovskú diecézu.

Pravoslávna propagand

Do konca prvej svetovej vojny roku 1918 nebolo prakticky pravoslávnych na Slovensku. Po vojne rozvinutá pravoslávna propaganda na Podkarpatskej Rusi zasiahla aj Slovensko, ale bez väčšieho úspechu. Odpadlo iba pár farností (Berechov, Ladomírova, Čertižné), ktoré ako sme vyššie spomenuli, r. 1930 počítali 9 067 duší. V tom počte sú zarátaní však aj početní ruskí emigranti, ktorí sa v tom čase usadili v Ladomírovej, tu osnovali monastier, kníhtlačiareň a vydavateľstvo. Snažili sa tiež propagovať pravoslávie medzi okolitým gréckokatolíckym ľudom, ale tiež bez veľkého úspechu. Počas druhej svetovej vojny zanechali svoj monastier v Ladomírovej pred postupujúcou Sovietskou armádou, utiahli sa najprv do Nemecka a odtiaľ sa vysťahovali do Ameriky, kde osnovali nový monastier (Jordanville, N.Y.). ' Cirkevne pravoslávni na Slovensku patrili do jedného spoločného biskupstva mukačevsko-prešovského, ktoré bolo podriadené jurisdikcii srbského patriarchu v Belehrade. Srbská cirkev sem posielala biskupa, ktorí však po zaujatí Podkarpatskej Rusi Maďarmi r. 1939 odišiel do Juhoslávie. Po skončení druhej svetovej vojny pravoslávni na území obnovenej ČSR (bez Podkarpatskej Rusi) rozhodli sa počiatkom roku 1946 vystúpiť spod jurisdikcie srbskej cirkvi a podriadili sa ruskej cirkvi. Moskovský patriarcha Alexej hneď nato zriadil pre Československo exarchát ruskej cirkvi a vyslal do Prahy arcibiskupa Jeleverija (Eleutheria), ktorý prijal titul: Arcibiskup pražský a celého Československa, exarch moskovskej patriarchie. V tom čase v celej ČSR bolo asi 20 000 pravoslávnych, ku ktorým pristúpilo v prvých povojnových rokoch ešte asi 10000 pravoslávnych Čechov repatriovaných z Volyne (Sovietska Ukrajina), ktorý tam koncom minulého storočia prešli na pravoslávie. Teda spolu asi 30.000. Pod rukovodstvom Jeleverija pravoslávni začali organizovanú propagandu aj na východnom Slovensku. Jeleverija ako sovietského občana

verejne úrady všade stretávali blahosklonne a išli mu po ruke. Pravoslávie bolo považované ako náboženstvo „veľkého ruského národa, ktorý nás oslobodil“, kým gréckokatolíci boli biľagovaní, že ich najvyššia hlava – rímsky pápež – sídli na západe, že je „spojencom západných mocností a nepriateľom nášho národa“. Zvlášť medzi rusínskymi gréckokatolíckmi severného Zemplína a Šariša bol čím ďalej tým viac citelný nápor pravoslávia, akoby pravoslávie bolo výrazom ruskej kultúry, ruského ducha, kým katolíctvo sa predstavovalo ako výraz západnej kultúry, za ktorou šli aj gréckokatolíci. Prešovský biskup bol viac ráz znepokojovaný a vyšetrovaný, lebo vraj dostal pomoc z Ríma – akoby od nepriateľskej moci -, že počas vojny vyslal niektorých kňazov na Ukrajinu a že po vojne dával prístrešie ukrajinským kňazom a laikom, čo utekali na západ pred sovietskou armádou. Kým pravoslávna cirkev bola vychvaľovaná ako „ľudová, ktorá našla kladný pomer v ľudovodemokratickej vláde“, gréckokatolícka cirkev bola predstavovaná ako „nepriateľská ľudu“. Zvlášť po komunistickom zaujatí moci vo februári 1948 sa zosilnili útoky proti gréckokatolíckej cirkvi. Potom, čo sa stalo v Haliči, v Rumunsku a na podkarpatskej Rusi (Ukrajine) s gréckokatolíckmi, bolo jasné, že komunisti, spolčení s pravoslávnyimi, sledujú ten istý cieľ aj na Slovensku. Roku 1949 boli ustanovení dvaja noví pravoslávni biskupi: Čestmír Kračmar (Čech) do Olomouca a Alexej Dechtereľ do Prešova. Tento posledný bol ruskej národnosti a len nedávno sa vrátil do Ruska z Egypta. Toho teda poslal moskovský patriarcha, aby v Prešove pripravil a vykonal likvidáciu gréckokatolíkov na Slovensku. Na vysviacku tých dvoch biskupov bola poslaná z Moskvy zvláštna delegácia na čele s Nikolajom, metropolitom Krutickým. Čestmír Kračmar bol vysvetený 5. februára 1950 v Olomouci a Alexej Dechtereľ 12. februára v Prešove. V tom čase sa práve v Prešove stavala za podpory verejných úradov pravoslávny chrám Alexandra Nevského. Na vysviacku Alexeja Dechtereľa pravoslávni žiadali od prešovského gréckokatolíckeho biskupa Pavla Gojdiča, aby im prepustil gréckokatolícku katedrálu, čomu však biskup vyhovieť nemohol a vysviacka bola v polodostavanom chráme Alexandra Nevského. Metropolita Nikolaj pri tejto príležitosti navštívil aj Košice a iné mesta a všade horlil za „sovietsky mier“. Po vysviacke biskup Alexej Dechtereľ hneď vzal do rúk prípravu na skorú likvidáciu gréckokatolíckej cirkvi. V tej veci hlavným spolupracovníkom mu bola „Ukrajinská národná rada“ ako predstaviteľka ukrajinkorusínskeho obyvateľstva na severnom Slovensku. Boli to vlastne jej miestne výbory, ktoré začali počiatkom roku prevádzať dohodnutú likvidáciu.

V marci 1950 zišli sa na tajnej schôdzke v Ružbachoch pri Podolínci zástupcovia pravoslávnej cirkvi, Ukrajinskej národnej rady a vládnych orgánov, a tam bolo dohodnuté ako a kedy realizovať likvidáciu. Tam bol zriadený aj ústredný výbor „pre návrat do pravoslávia“, do ktorého boli zvolení členovia Slovenskej národnej rady P. Babej a V. Kapišovský, podpredseda Ukrajinskej národnej rady A. M. Rudlovčák a iní. Úlohou výboru bolo pomáhať v tejto akcii miestnym a okresným výborom a tým dať možnosť celému obyvateľstvu vrátiť sa z vlastnej vôle do pravoslávnej viery. Po tejto konferencii bol zosilnený

nápor proti gréckokatolíkom. Išlo im hlavne o získavanie niektorých gréckokatolíckych kňazov, ktorí už predtým dali nejaké znaky nerozhodnosti a slabosti, aby sa nimi mohli predstaviť verejnosti. Vskutku získali niekoľkých. Podľa biskupa Alexeja Dechtereva to boli: Ilija Kačur (prvý), Mikuláš Burík, Pavel Bobalík, Alexej Čabiňák, Michal Knapp, Jozef Molčan, Michal Millý, Mikuláš Kelly, Vasil' Chlipavka. Oni stiahli za sebou aj väčšie-menšie množstvo veriacich vo svojich farnostiach. Po obciach sa robil nátlak na jednoduchých veriacich gréckokatolíkov, aby sa pridali k pravoslávii, pričom im sľubovali aj peňažnú odmenu. Verejné úrady rozhodli – proti platným zákonom - , že tam, kde prejde nejaká čiastka veriacich na pravoslávie, odovzdajú im aj chrám. To využili aj tí, čo už dávnejšie prešli na pravoslávie. Tak boli odňaté gréckokatolíkom chrámy v Olšinkove, Stakčíne, Stakčianskej Ráztoke, Nižnej Jedľovej, Dubovej, Jalovej, Inovciach, Čelovciach, Nižnom a Vyšnom Mirošove, Nižnom Orlíku, Osadnom, Varadke, Nižnej a Vyšnej Poľane, Lomnom, Bžanoch, Ňagove, Palote. Ako z toho zoznamu vidno, pravoslávne hnutie sa uplatnilo v tom čase skoro výlučne v rusínskej oblasti. Okolo Veľkej noci vyšlo prvé, propagačné číslo časopisu Svetlo pravoslávia, v ktorom sa napáda Únia s Rímom a volá sa po zjednotení s ruskou pravoslávnou cirkvou: „Otázka návratu do pravoslávia sa stala ešte aktuálnejšou, pretože Vatikán a jemu podriadená vysoká cirkevná hierarchia zaujala nepriateľský zlomyselný postoj k pokroku na celom svete a k ľudovodemokratickému zriadeniu. Ľud, ktorý pocítil vojnu na vlastnom tele, a ktorý prežil ťažké časy partizánskych bojov, ktorý sa na vlastné oči presvedčil o tom, čo je vojna, nenávidí nových podpaľačov vojny, medzi ktorými je i rímsky pápež“. „No úplné odstránenie celej tejto nespravodlivej veci (t. j. Únie s Rímom) mohlo byť uskutočnené iba teraz, keď moc v ľudovodemokratickej republike si vzali do svojich rúk sami pracujúci a keď sa ich vôľa stala zákonom.“

Násilné zrušenie únie 28. apríla 1950

Istý účastník prešovského Soboru podáva nám ešte niektoré informácie o predchádzajúcich udalostiach: „ Asi dva týždne pred Soborom v Prešove konali sa v každom okresnom sídle zasadnutia návratových výborov. Taktiež bolo aj v Starej Ľubovni, kde z gréckokatolíckych duchovných staroľubovnianskeho okresu dostavili sa farár z Kamionky, farár z Kremnej a ja. Farár legnavský ospravedlnil svoju neprítomnosť, avšak napísal, že čestné predsedníctvo v návratovom výbore prijíma... O niekoľko dní obdržal som pozvánku na zjazd gréckokatolíkov do Prešova na deň 28. apríla 1950. Okrem mňa pozvánky obdržali naši dvaja kantori a traja veriaci. Išli sme... No nebolo všade tak. Tam, kde kňaz ostal verný gréckokatolíckej cirkvi, bolo treba iným spôsobom dostať ľudí do Prešova. Očití svedkovia mi vyprávali, ako boli v ten deň 28. apríla skoro ráno rozposlané autobusy do celého Prešovského kraja, aby podovážali ľudí do Prešova. V mnohých gréckokatolíckych obciach nikto nevedel o tom, čo sa chystá v Prešove. Inde dostali ľudí tým, že sa ide do Prešova mabifestovať „za mier“, a niekde, koho stretli na ulici násilne vtrepali do autobusu s tým, že ak nejde „slobodne“, dáva najavo, že je „proti mieru“.

V Prešove bola prenajatá veľká sieň hotelu Čierny orol. Na čelnej strane bol trojramenný kríž a okolo neho obrazy moskovského patriarchu Alexeja a arcibiskupa Jelevferija. Na zadnej stene obrazy Stalina a Gottwalda. Okolo horného balkónu boli nadpisy oslavujúce Sovietsky zväz, štvúce proti Rímu a vyzývajúce k odpadu na pravoslávie. Na stole predsedníctva boli z jednej strany nápisy: „Radujte sa a mier vám“. Slová sv. Jána 20,29 a 26 a z druhej strany nápis: „Slovania bojte s Ríma“. Slová sv. Metoda. Na prvý pohľad hneď vidíme rozdiel. Kým pri slovách sv. Jána je udaná citácia, odkiaľ sú slová vzaté, pri „slovách sv. Metoda“ takej situácie niet. Ja sám sa už dlhšie zaoberám štúdiom dejín cyrilometodských, študoval som staroslovanské pramene, ale takých „slov sv. Metoda“ som nikde nenašiel. Príležitostne bola možnosť spýtať sa samých organizátorov Soboru, kde našli tie „slová sv. Metoda“. Jeden z nich povedal, že sú vytlačené v Pravoslávnom Ruskom kalendári na rok 1925, vydanom vo Svidníku na Slovensku. No tam sa tak isto tvrdí bez udania prameňa. A preto on sám priznal, že je to čistý výmysel, no dodal: „gréckokatolícky duchovní, ktorí išli zanechať katolícku cirkev, radi sa chopili tých „slov sv. Metoda“, aby mali nejaké ospravedlnenie pred svojím svedomím a ľuďom. Viacerí z prítomných, ktorí nevedeli, prečo boli zvolaní, keď videli tie nápisy a počuli prvé reči, chceli sa nebadane vzdialiť. No stráž postavená pri vchode nedovoľovala nikomu odísť pred zakončením soboru. Pozrime sa teraz, čo sa dialo na tom sobore. Ponajprv podáme úradný pravoslávny opis soboru a potom k nemu niekoľko našich vysvetliviek a poznámok.

Historický Sobor duchovenstva a laikov v Prešove

28. apríla konal sa vo veľkej sále hotelu Čierny orol v Prešove Sobor gréckokatolíckeho duchovenstva a laikov – delegátov všetkých slovenských a ukrajinsko-ruských gréckokatolíkov žijúcich v ČSR. Vcelku prišlo 820 delegátov, z toho 100 kňazov a asi 4.000 veriacich gréckokatolíkov... Sobor sa začal trikrát opakovanou piesňou „Kristus vstal z mŕtvych“. Táto pieseň z úst účastníkov soboru vyznela ako mohutná hymna víťazstva pravdy, ako radostná hymna duchovného vzkriesenia. Sobor otvoril predseda prípravného ústredného výboru pre návrat do pravoslavia v Prešove vedúci školského oddelenia pri krajskom národnom výbore Denický, privítaním zhromaždených duchovných delegátov a hostí, medzi nimi predsedu Krajského národného výboru z Košíc Chudíka a predsedu Krajského národného výboru z Prešova Medveďa. Potom zvolili pracovné predsedníctvo soboru v tomto zložení: duchovný o. Bobalík, dekan o. Kelly, o. Knapp, duchovný o. Dudinský, duchovný o. Havrila, duchovný o. Kačur, duchovný o. And'al, dekan o. Šudich, duchovný o. Molčanič, konzistoriálny radca o. Tóth, predseda KNV Medveď a jeho zástupca Pivovarník, podpredseda Ukrajinskej národnej rady Rudlovčák, vedúci školského oddelenia KNV Denický. Ako hostia boli do pracovného predsedníctva zvolení: predseda KNV Košického kraja Chudík, podpredseda SNR Dr. Rohál-II'kiv a predseda krajskej rady družstiev V. Karaman. Predseda návratového prípravného výboru Denický vo svojej uvítacej reči poukázal na historický prelom v živote gréckokatolíckych veriacich, ktorého sme svedkami.

Celé desiatky obcí, duchovní i laici sa vracajú do pravoslavia. Túto situáciu vyvolal nepriateľský postoj Vatikánu k nášmu ľudovodemokratickému štátnemu zriadeniu. Vatikán sa stal pomocníkom podpaľačov novej vojny. My vieme, čo je vojna a nechceme ju...

Náš ľud vždy choval v sebe lásku k pravoslaviu. Ako dôkaz toho môžu byť uvedené marmarošské procesy proti pravoslávnyim veriacim z obce Iza. V ďalšom podal rečník historický výklad o tom, ako bola zavedená únia a ako sa ľud vzoprel proti tomuto násiliu. Sme svedkami – hovoril rečník – zániku poslednej gréckokatolíckej eparchie v Prešove. Únia bola od samého svojho začiatku odsúdená k zániku. Náš ľud a zdrcujúca väčšina duchovenstva sa teraz pevne rozhodli skoncovať s úniou. Únia sa u nás ruší, ako sa ona zrušila v našom susedstve v Západnej a Zakarpatskej Ukrajine, v Rumunsku, Maďarsku a Poľsku. Reč predsedu prípravného výboru bola prerušovaná búrlivým potleskom a prejavmi súhlasu. Potom sa ujali reči predstavitelia gréckokatolíckeho duchovenstva. Duchovný o. Knap odsúdil vo svojej dojemnej reči nepriateľský postoj Vatikánu k socializmu a k mierovému táboru na čele so Sovietskym zväzom. Dnes – hovoril rečník – končí sa únia a gréckokatolizmus. Preč od Ríma, preč od Vatikánu, preč od podpaľačov vojny! Rím splodil mnoho odpadlíkov, pretože nechcel uznať svoje chyby. Ruka rímskeho pápeža sa nezdvihla na ochranu nevinných ľudí v koncentrákoch. Dekrét rímskeho Otca zo dňa 10. júna 1949 hlása: „kto je komunista, kto číta komunistickú tlač, je vylúčený z Cirkvi“. Ja som čítal túto tlač – povedal rečník – a preto ľahko mi je prísť do pravoslavia. Teraz je svet rozdelený na dva tábory – tábor mieru a tábor prívržencov vojny. Západná cirkev, ktorá stojí na strane podpaľačov vojny, je cirkev pyšných a bohatých. Východná cirkev je cirkvou Kristovej skromnosti. Vatikán vymyslel umelý prostriedok – gréckokatolizmus, ktorý mal byť mostíkom do Ríma, po ktorom mali ísť pravoslávny bozkávať „najsvätejšie papučky“. Dnes tento mostík búrame. Duchovný Ilija Kačur vo svojej reči povedal. „Dnešného dňa sú sotreté tristoročné slzy. Vojna chcela zničiť ruský a celý sovietský národ. Nemecký fašizmus chcel nad ním zvíťaziť. Pravoslávna cirkev na čele s najsvätejším patriarchom Sergejom sa nepodvolila útlaku, darovala štátu celé voje tankov proti spoločnému nepriateľovi. V Ríme, v seminári v tzv. „Russiku“, sa vychovávali tí, ktorí žehnali zbrane určené na zničenie a zbúranie pravoslávnych chrámov v Sovietskom zväze. Ruský pravoslávny ľud spolu s ostatným národom zdvihol ruku na spoločného nepriateľa a dosiahol víťazstvo. Náš ľud miluje túto heroickú pravoslávnu cirkev a my sme svedkami masového prechádzania do pravoslavia. No niektorí naši duchovní nevidia, alebo nechcú vidieť toto ľudové hnutie a nepočítajú s vôľou ľudu. Ich pomer k laikom, ktorí sa chcú navrátiť k pravoslaviu, je horší než vzťah k zvieratám. Nás kňazov, čo ideme s ľudom, sa opovážili nazvať Judášmi a zradcami. No my, ktorí ideme s ľudom, z ktorého sme vyšli a s ktorým žijeme a mrieme, sme Krista nezradili, ale zradili ho práve oni, ktorí opustili svoje stádo, oni sú Judášmi a zradcami Krista. Pravoslávna cirkev si v Sovietskom zväze ubránila svoje čestné miesto. Patriarchu Alexija uctieva pravoslávny sovietsky ľud, pretože ide s ním. My sme boli spolu so svojim

ľudom v ťažkých dňoch vojny, my sme s ním odchádzali do hôr, znášali bombardovanie a teraz ho tiež neopustíme. Našou úlohou je spása jeho nesmrteľných duší. Duchovní, ktorí špekulujú, aby sa nemuseli vrátiť do pravoslávia s tým, že chcú byť ateistami, podobajú sa bláznom. Náš ľud je veriaci a oni musia byť jeho vodcami, musia ho viesť do pravdivej pravoslávnej viery, a nie do neverectva. My sme si zvolili tábor mieru, strediskom ktorého je Moskva a nie tábor vojny a krvi, v ktorom je Rím. Duchovný o. Bihun z Driečnej na začiatku svojej reči odsúdil všelijaké reakčné živly v bývalej buržoázno-demokratickej republike, ktoré priviedli štát ku katastrofe. „Sovietsky zväz – povedal rečník – podal nám pomocnú ruku, zachránil nás pred úplnou skazou a upevnil nám slobodu tvrdú ako oceľ. Preto náš pomer k Sovietskemu zväzu musí byť úprimný, naše rady musia byť zbavené akejkoľvek reakcie i reakcie v kňazskom rúchu. Sovietsky zväz na čele s veľkým a múdрым Stalinom je zárukou zabezpečovania mieru pre proletariát. Viera zabezpečuje spasenie a politika mier a blahobyt. Socializmus je kráľovstvo celého sveta, idea Kristova nie je s ním v protiklade. Niektorí duchovní sa odvracajú od prestúpenia do pravoslávnej cirkvi, odvolávajú sa na „svedomie“. No či mala katolícka Cirkev svedomie v čase neľudských inkvizícií a v čase všelijakých nemravných zjavov v živote vysokého katolíckeho kléru?“

Ďalším rečníkom bol profesor Dribňák z Humenného. „Dnes – povedal – je veľký deň slávneho víťazstva pravoslávia nad prívržencami latinského obradu. Význam tohoto dňa chápe každý vzdelaný človek, ktorý pozná históriu svojho národa, a táto história bola reťazou neustálych urážok a krívd.“ Rečník hovoril ďalej o ťažkom osude národa, ktorý bol v nerovnom boji s nepriateľom vytlačený zo svojich rovín pod Karpatmi do úzkych horských údolí. „Násiliu, ktoré páchali cudzí vládcovia na našom národe, sme sa rozhodli urobiť koniec“. Duchovný o. Havrila, ktorý rečnil, hneď potom vyhlásil: „My sme sa neodlúčili od našich biskupov, ale oni sa odlúčili od nášho ľudu. Náš osud dávajú dejiny do našich rúk a my ho musíme viesť. Dnes je rozhodujúcim faktorom ľud a spolu s ním i my“. Najrozhodnejšiu, priamu a energickú reč mal konzistoriálny radca O. Tóth. Odsúdil pomer vysokého katolíckeho cirkevného kléru v Československu k ľudovodemokratickej vláde, pre ktorý nemohla byť uzavretá dohoda medzi ním a vládou. Vysoký katolícky klérus zaujíma nepriateľský postoj k nášmu štátnemu zriadeniu napriek tomu, že vláda i predstavitelia štátu vychádzali Cirkvi neustále v ústrety. Prvý krok urobil prezident Klement Gottwald, keď bol zvolený za prezidenta – pripomína rečník – do chrámu sv. Víta. Ja, starý poslanec, som nevidel nič podobného za bývalej republiky, ani čo sa týka prezidenta Masaryka, ani čo sa týka prezidenta Beneša. Taký dobrý pomer vládnych kruhov ku katolíckej cirkvi skazila politika vysokej katolíckej hierarchie.

Ani cirkev, ani náboženstvo nie je prekážkou vývoja socializmu. Pravoslávna cirkev u nás je na strane pokoja a mieru pracujúcich. Cirkev si teraz volí národ sám a nie Rím. Toto je najväčší výdobytok pracujúcich. Pravoslávna cirkev v Československu bude cirkvou pozitívnou. S každou cirkevnou reakciou náš režim definitívne skončí. Naša pravoslávna cirkev – to je

víťazstvo pracujúcich. My slávnostne vyhlasujeme, že pravoslávna cirkev je odteraz u nás obnovená. Potom sa rečník obrátil na niektorých pochybujúcich duchovných zo Zemplína. Poukázal na to, že ich povinnosťou je zachrániť ľud, viesť ho po ceste pozitívnej voči štátu, pretože inej cesty nemá. „Dnes musíme kráčať so vztýčenou hlavou, pretože slúžime ľudu“, povedal rečník. po rečiach, ktoré boli prerušované potleskom a výkrikmi súhlasu, zvolil Sobor trojčlennú komisiu, ktorá mala vypracovať uznesenie Soboru. Menom tejto komisie vystúpil potom poslanec SNR Dr. I. Roháč-Il'kiv, ktorý prečítal návrhy uznesenia a manifestu, ktoré prijali jednohlasne všetci prítomní všeobecným hlasovaním.

Uznesenie Soboru gréckokatolíckeho duchovenstva a veriacich

Sobor gréckokatolíckeho duchovenstva a veriacich, ktorý sa zišiel 28. apríla 1950 v Prešove, a ktorý svojimi 820 delegátmi predstavuje celú gréckokatolícku cirkev v ČSR, konštatuje, že Rím z umelých príčin odtrhol sa v IX. storočí od prvopočiatocnej bratskej pravoslávnej sobornej Cirkvi, snažiac sa nanútiť svoju vôľu celej Cirkvi. Cirkevná únia bola násilne nanútená našim národom v XVII. storočí rímskokatolíckym feudálnym Rakúsko-Uhorskom ako most, ktorý viedol k odnárodňovaniu a polatinčeniu nášho slovenského a ukrajinského národa. V terajších podmienkach, keď naše národy, vďaka historickému víťazstvu nášho pracujúceho ľudu v slávnych februárových dňoch získali slobodu a zbavili sa vykorisťovania, bolo by nerozumným a škodlivým podporovať naďalej myšlienku únie s Vatikánom, s jedným z hlavných pilierov podpaľačov novej vojny. Za danej situácie bolo by priamo neodpustiteľnou chybou udržiavať v našich národoch vzájomnú nenávisť, odcudzovanie a bratovražednú borbu, ktorú vyvolala násilne a umele nanútená únia.

Vychodiac z týchto skutočností, Sobor veriacich a duchovných gréckokatolíckej prešovskej a pridružených diecézií sa rozhodol: 1. zrušiť ustanovenia Užhorodskej únie z roku 1646, poťažne 1649. 2. Likvidovať úniu, odísť od Ríma a prinavrátiť sa do lona otcovskej našej svätej pravoslávnej viery. 3. Opierajúc sa o slová Krista „Nech budú všetci v jednote“, t. j., že kresťania majú byť jednotní v láske a úcte k Bohu, rozhodujúc o zjednotení s ruskou svätou pravoslávnu Cirkvou, Sobor považuje za potrebné požiadať Jeho Svätosť patriarchu moskovského a celého Ruska Alexija o prijatie pod jeho cirkevnú jurisdikciu. Sobor považuje ďalej za potrebné požiadať Jeho Vysokoosvietenosť exarchu a metropolitu pražského a celého Československa Jelevferija, aby ráčil informovať o týchto rozhodnutiach Jeho svätosť patriarchu moskovského a celého Ruska Alexija, vládu republiky Československej, Zbor povereníkov, ministra a povereníka pre veci cirkevné. 4. V súvislosti s návratom do svätej pravoslávnej cirkvi rozhodol sa Sobor poslať telegramy Jeho svätosti patriarchovi moskovskému a celého Ruska Alexijovi, Jeho vysokoosvietenosti exarchovi a metropolitovi pražskému a celej ČSR Jelevferijovi, prezidentovi republiky Klementovi Gottwaldovi, predsedovi SNR Karolovi Šmídkemu, ministrovi pre veci cirkevné a podpredsedovi vlády Zdenkovi Fierlingerovi a povereníkovi pre veci cirkevné Ladislavovi Holdošovi. Sobor aklamačne

a jednohlasne prijal tieto uznesenia a schválil spontánnym súhlasom manifest, vypracovaný návrhovou komisiou.

Manifest ku gr. kat. duchovenstvu a veriacim v ČSR obsahuje štvavé útoky na katolícku cirkev, Užhorodskú úniu predstavuje skreslene a vyzýva k prestupu do pravoslávia. Z neho chceme citovať iba niekoľko úryvkov: „Ako oprávnení zástupcovia všetkých veriacich, ktorí patrili do gréckokatolíckej Cirkvi v ČSR, prehlasujeme, že únia s Vatikánom je zrušená a v dôsledku toho prestala existovať v ČSR aj gréckokatolícka cirkev, ktorej údovia aj duchovenstvo s farami a kostolami patria ododenšného dňa do lona svätej pravoslávnej cirkvi“. Sobor bol ukončený zaspievaním československej štátnej hymny. Potom sa účastníci – pravdy tí, ktorý s „uznesením“ súhlasili – odobrali smerom ku gréckokatolíckej katedrále, ktorá však bola zavretá. Niekoľkí z nich vošli do biskupskej rezidencie k pánovi biskupovi Pavlovi Gojdičovi, od ktorého žiadali kľúče od katedrály. Keď on to odoprel, novopravoslávni násilne zaujali katedrálu. Z nej potom vyslali delegáciu k pravoslávnenému biskupovi Alexejovi Dechterovi, aby sa dostavil do katedrály, ktorá „bola navrátená pravoslávii“. Keď tento prišiel, oznámil, že v Prešove sa „náhodou“ aj sám exarcha Jelevferij. Delegácia sa odobrala pozvať ho so chrámu a on sa tu čoskoro objavil pozdravovaný hromovými výkrikmi. „Is pola eti despota“. Biskup Alexej Dechtere v „ vykonal ďakovnú modlitbu“ a exarch Jelevferij povedal pozdravný prejav.

Niekoľko poznámok k Soboru

1. Vo vyššie citovanom úryvku z „ Manifestu“ organizátori prehlasujú seba za „ oprávnených zástupcov všetkých veriacich gréckokatolíckej Cirkvi v ČSR“. Kto ich oprávnil? Pri najlepšom mohli hovoriť iba sami za seba a za tých, čo ich vyslali, ale nie za všetkých. V tomže Manifeste sa tiež hovorí: „Vážime si každé hlboké a úprimné náboženské presvedčenie“. Z celého postupu však je jasné, že si nevážili presvedčenie gréckokatolíkov, ktorí s nimi nešli.
2. Na počiatku opisu Soboru sa hovorí, že bolo prítomných asi 4.000 veriacich, 820 delegátov, z čoho 100 bývalých gréckokatolíckych kňazov. Na fotografii uverejnenej pri tom istom opise sa dá zistiť, že v sále Čierneho orla je na sedenie asi 300 miest. S tými, čo stoja po stranách alebo sú na úzkych bočných balkónoch, možno počítať, že v sále bolo asi 500 prítomných. Čo sa týka 100 gréckokatolíckych kňazov (Jozef Sirko) vo svojich „zážitkoch z Veľkého soboru“ spomína, že tam videl asi 80 gréckokatolíckych kňazov. Z úradných a iných prameňov ja sám som mohol zistiť mená iba 76 kňazov, čo prestúpili na pravoslávie, a preto počet 80 bude pravdepodobnejší. Je ponížujúce, že na sobore, ktorý prejednával čisto cirkevné veci, predsedali a viedli laici. A akí laici! Nehovoríme, že všetci, ale iste tí zástupcovia verejných úradov v tom čase už boli komunisti, niektorí z nich ateisti, ktoým nezáležalo na zmene cirkevnej príslušnosti, ale využili túto okolnosť pre politické ciele a na oslabenie katolíckej cirkvi.
3. Z opisu soboru sme mohli zistiť, že rečníci vôbec nespomínali nejaké duchovné alebo dogmatické príčiny, pre ktoré opúšťajú katolícku Cirkev, ale

skoro výlučne spomínali príčiny politické. Najotrepanejšou frázou je, že Vatikán je „podpaľačom novej vojny v západnom tábore“.

Tvrdenie, že pápež Pius XII. sa neozval počas vojny na obranu utláčaných a prenasledovaných, je zjavná nepravda. Z celého smeru soboru vyznieva, že prestup na pravoslávie bol viacej záujmom štátu než vecou cirkevnou.

Iba v časopise *Svetlo pravoslavia* nájdeme sem-tam spomenuté príčiny odpadu viacej cirkevného rázu. Najviac sa vyzdvihuje, že Užhorodská únia bola v svojom čase nanútená, že ju podpísali iba 63 kňazi a že ľud bol proti. To sú tiež iba tendenčné frázy. Dejiny Užhorodskej únie nám odkazujú, že r. 1646 nebola nanútená. Už sám fakt, že ju podpísalo počiatočne iba 63 kňazov, dokazuje, že ostatní mali slobodu ju nepodpísať. Únia sa potom šírila pomaly a organizovane, veď až do roku 1733 boli v podkarpatskom kraji pravoslávny biskupi. Nižšie uvidíme, akými prostriedkami boli prevedené „uznesenia“ prešovského ľudovodemokratického soboru.

Na inom mieste vyčítajú gréckokatolíckej cirkvi, že nezachovala „voľbu biskupov“, ako to bolo žiadané pri uzavretí Užhorodskej únie. Je pravda, že po istom čase bola gréckokatolíckej cirkvi v Uhorsku odňatá možnosť voľiť si biskupa a potom dať ho potvrdiť do Ríma, ale to právo jej odňal štát a nie cirkev, nakoľko uhorský kráľ prezentoval kandidátov na biskupstvo Svätej Stolicy. Niekedy ustanovenie biskupa z Ríma bolo nutné, keď napr. skoro po uzavretí únie boli súčasne zvolení traja kandidáti jeden proti druhému. A ostane ako vyzerajú voľby biskupov u pravoslávnych? Či si ľud zvolil za biskupa Alexandra Dechtereva, o ktorom predtým nikto na Slovensku ani nepočul?

Uvedieme tu ešte výčitku, že gréckokatolícka Cirkev nezachovala v celej čistote tradičný východný obrad, ale zaviedla niektoré latinské pobožnosti a iné prvky: „Nehovoriac už o odeve uniatského duchovenstva vyššieho či nižšieho, ktorý je rímskokatolícky, prekrútenie východného obradu dosahuje v uniatskej Cirkvi svojho vrcholu. Je zmenený strih cirkevných rúch s otvorom a gombíkami na prsiach, zavedené je nosenie čipkových bielych álb namiesto podríznikov, mení sa vzhľad chrámov, ich vnútorné zariadenie. Ikonostasy začínajú zavádzať uniatskym kňazom, bočné dvere už dávno neexistujú, cárské dvere sa nezatvárajú pri bohoslužbách v ustanovenom čase, v niektorých chrámoch sú vylámané ikony Spasiteľa a Matky Božej na ikonostase, „aby bolo vidnejšie“. Sú kostoly, v ktorých je vyrezaný celý stred ikonostasa a nechaný je len jeho okraj, alebo je ikonostas polámaný a odstránený z kostola. Štvorcový východný prestol je v únii už dávno zamenený za podlhovastý, ťažký západný prestol, ozdobený všelijakými sviečkami a inými vecami, sochami a kvetami ako v rímskokatolíckom kostole. Zavedené sú zvonky počas bohoslužieb, ktoré sú v západnom obrade potrebné na to, aby veriaci, keď nerozumejú latinskej bohoslužbe, obrátili pozornosť na hlavné momenty bohoslužby, zatiaľ čo slovanská bohoslužba je veriacim zrozumiteľná a preto nevyžaduje mechanických znakov, ktoré majú oživovať pozornosť. Úplný úpadok únie sa dotýka aj bohoslužby samej: sú zavedené šepkané bohoslužby, vynechané veľkopôstne služby a namiesto toho je zavedený celý rád rímskokatolíckych prvkov, zavedený kult (Božského) Srdca, Božie Telo, ruženec a iné,

východnému obradu neznáme, cudzorodé veci, ktoré sa protivia duchu východného kresťanstva“.

Tieto výčitky zaiste podal nejaký pravoslávny duchovný, ktorý prišiel z Ruska. Zaiste tie veci, čo spomína, nie sú podľa strohého ruského obradu a priznávame, že u nás boli časom zavedené niektoré nepotrebné latinské prvky. No na vysvetlenie možno povedať toto: Gréckokatolíci na Slovensku boli najzápadnejším výbežkom byzanstsko-slovanského obradu a žili pomešaní s rímskokatolíkmi, ktorých je väčšina, takže verejný život sa riadil podľa kalendára rímskokatolíckeho. Za týchto okolností je celkom zrozumiteľné, že gréckokatolíci boli ovplyvnení aj inými ideami a spôsobmi, než sú čisté ruské, kde niet iných vierovyznaní iba pravoslávne. Aj sami pravoslávni, keď žijú pomešaní s iným prostredím, prijímajú z neho: napr. V Amerike v gréckej pravoslávnej katedrále v Los Angeles je orgán na doprevádzanie spevu a vo všeobecnosti pravoslávni duchovní v Amerike nosia vo verejnosti celkom taký odev ako katolíci. Najzaujímavejšie na celej veci je to, že aj po zničení únie tí istí, čo napísali vyššie citované výčitky, aby vyhovel ľudovému vkusu, ponechali mnoho z tých vecí, ktoré gréckokatolíkom vyčítajú. Napr. biskupi ustanovení z tých kňazov, čo boli gréckokatolíci, nosia strih odevu ako rímskokatolícky biskupi, okrem kamilavky. Aj liturgické rúcha boli ponechané tak ako predtým, ako to možno vidieť na rôznych fotografiách uverejnených v ich časopisoch. A že všetko nebolo tak pokazené, svedčia aj oni sami. V tom istom čísle časopisu, z ktorého sme vyššie citovali úryvok, o niekoľko strán ďalej čítame: „Všetko, čo vidíme v uniatskom kostole, je východné: bohoslužby, kostolné zariadenie, kostolné rúcha, no uniatov spravuje pápež...“

A čo sa týka ešte inej výčitky, o úpadku duchovného života v gréckokatolíckej Cirkvi, keď napr. vo vyššie citovanom opise soboru jeden z rečníkov dôvodil, že katolícka cirkev je cirkvou pyšných a bohatých a pravoslávna je cirkvou Kristovej skromnosti, alebo že cieľom gréckokatolíckych kňazov bolo zaviesť veriacich k záhube, pod rímske jarmo, počujme, ako sa vyjadril jeden z prestúpených kňazov, Viktor Michalič, keď bol zvolený za biskupa: „Som si plne vedomý toho, že preberám veľmi ťažkú a zodpovednú úlohu, ktorá mi prinesie mnoho starostí a trpkostí, ale inak konať nemôžem, lebo nechcem pripustiť, aby náboženský život našich veriacich, ktorý sa budoval cez dlhé storočia a ktorý môžem to smelo prehlásiť, tak prekvitá, bol behom krátkej doby zničený“.

Následky soboru

Ako sme videli, uznesenia soboru poručili arcibiskupovi Jelevferijovi, aby predniesol moskovskému patriarchovi Alexijovi prosbu prestupivších na pravoslávie, podriaďiť sa mu, a aby od československej vlády dosiahol uznanie „zrušenie únie“. Alexej odpovedal telegramom zo dňa 3. mája 1950: „Váš telegram o zjednotení gréckokatolíkov s pravoslávnu Cirkvou som dostal. Radujem sa s Vami a udeľujem požehnanie Božie novým dietkam našej svätej pravoslávnej Cirkvi.“

Aj od vlády ČSR došla odpovedať 27. mája 1950:

Vážený pán Exarcha!

Štátny úrad pre veci cirkevné berie na vedomie obsah Vášho listu, v ktorom oznamujete uznesenie soboru gréckokatolíckych duchovných i veriacich, ktorý sa konal 28. apríla 1950 v Prešove.

Štátny úrad pre veci cirkevné, rešpektujúc manifestačne prejavenu vôľu veriaceho ľudu, považuje uznesenie soboru zo dňa 28. t. r. o likvidáciu Úniu a návrate bývalých uniátov do pravoslávia za plne právoplatné rozhodnutie, ktorým sa na území republiky zrušila Únia a tzv. gréckokatolícka Cirkev, ktorým sa duchovní i veriaci bývalej gréckokatolíckej cirkvi vrátili do pravoslávnej cirkvi, a ktorým pravoslávna cirkev prevzala všetky práva, majetok a zariadenie bývalej gréckokatolíckej cirkvi. Preto vo všetkých záležitostiach bývalých gréckokatolíckych duchovných, či už ide o otázky osobné, platové alebo hospodárske, budú sa odteraz štátne i ľudové orgány obracať na biskupov pravoslávnej cirkvi.

Za štátny úrad pre veci cirkevné

Zdenek Fierlinger v.r., námestník predsedu vlády a minister poverený spracovaním štátneho úradu pre veci cirkevné.

Ešte viac než sám Sobor v Prešove zasiahol tento dokument násilne gréckokatolícku Cirkev v Československu. Nebolo by malo valného výsledku „uznesenia soboru“, lebo tri štvrtiny duchovenstva a mnohí gréckokatolíci s ním iste nesúhlasili. No vládny dokument bola gréckokatolícka Cirkev verejnoprávne zrušená a všetky chrámy, farské a iné budovy boli dané pravoslávny. Donucujúce orgány išli hneď potom poruke pravoslávny, aby toto rozhodnutie bolo čím skôr prevedené. V nasledujúcich dňoch vyslanci pravoslávnych s pomocou žandárov chodili po gréckokatolíckych farách a predkladali duchovným k podpisu prehlásenie prestupu na pravoslávie s tým, že ak podpíšu, ostanú aj naďalej na fare, ak nie, musia ju okamžite opustiť. Gréckokatolícky kňazi – právoplatne ženatí - boli so svojimi rodinami postavení pred vážne rozhodnutie. Alebo opustiť gréckokatolícku Cirkev, alebo ostať jej vernými, čo malo za následok byť vyhodenými na ulicu, ba ešte horšie. Skoro totiž tí gréckokatolícky kňazi, čo nechceli podpísať prestup na pravoslávie, boli zaistení a zatvorení v koncentračnom „kláštore“ v Hlohovci (asi 120) a niektorí uvrhnutí do väzenia. Stalo sa to zaiste preto, aby pravoslávni mali voľnú ruku obsadiť gréckokatolícke fary. Asi po roku pobytu v Podolinci gréckokatolícky kňazi boli prepustení s tým, že si musia nájsť civilné zamestnanie a že sa nesmú usadiť na území prešovskej diecézy, t. j. od Banskej Bystrice na východ.

Mnohí sa teda usadili aj s rodina na Morave a v Čechách, kde pracujú v priemysle a poľnohospodárstve, aby vyživilí svoju rodinu. Ako sme videli,

v čase prešovského soboru prestúpilo na pravoslávie asi 80 gréckokatolíckych kňazov a v nasledujúcich rokoch ich nasledovalo ešte asi 20, čo znamená asi jednu tretinu z celého počtu svetských kňazov prešovskej diecézy. Z rehoľných kňazov neodpadol nikto. Čo sa týka oboch biskupov – Pavla Gojdiča a jeho pomocníka Bazila Hopku – oni ostali neohrození v obrane prešovskej gréckokatolíckej diecézy, a preto boli čoskoro od svojho stáda odstránení. Tu zasiahla štátna moc, ktorá ich dala obidvoch zaistiť. Biskup Bazil Hopko bol a ešte i teraz je zatvorený vo väzení v Ilave, kým biskup Pavel Gojdič bol zatvorený v Leopoldove. Biskup Hopko je už 10 rokov vo väzení, a to bez súdu a odsúdenia, kým proti biskupovi Gojdičovi – spolu s biskupom Vojtaššákom a Buzalkom – bol inscenovaný

Prosíme Vás, vážený pán Exarcha, aby ste tľmočili pri tejto príležitosti pozdrav a želanie zdravia a zdaru ďalšej tvorčej práce patriarchovi moskovskému a celej Rusi Alexijovi. Ráďte prijať i Vy vďaka za vlastenecký postoj pravoslávnej Cirkvi v ČSR a želanie plného zdaru ďalšej práce Vám osobne i celej pravoslávnej cirkvi v našej zemi. súdny proces, čisto politického rázu, po ktorom dňa 15. januára 1951 biskup Gojdič bol odsúdený na doživotný žalár a znovu zavretý v Leopoldove, kde aj v lete 1960 zomrel.

Biskupi Gojdič, Vojtaššák a Buzalka boli obžalovaní zo „zločinov“ : úklady proti Československej republike, velezrada a vyzvedačstvo. Biskup Gojdič sa tých zločinov vraj dopustil tým, že počas vojny poslal niekoľkých kňazov na Ukrajinu, aby tam obnovili náboženský život, že po skončení vojny prijímal a pomáhal niektorým kňazom, ktorí utekali buď z Ukrajiny alebo Poľska, že mal styk s nunciatúrou v Prahe a s Vatikánom, že od Svätej Stolice, Medzinárodného červeného kríža a od Českej Charity dostal peňažnú pomoc na obnovenie zbombardovaných chrámov prešovskej diecézy, že v biskupskej rezidencii cyklostylom rozmnožoval obežníky pre kňazov alebo ich už dostal rozmnožené od arcibiskupa pražského Berana, že v roku 1948 dal kňazom inštrukcie, aby nepodpísali ohlas tzv. schizmatickej Katolíckej akcie, že pred svojím zaistením vymenoval piatich kňazov, ktorí mali podľa zvláštnych „fakúlt“ biskupskej právomoci, čo podľa obžaloby znamená organizovať tajnú protištátnu sieť atď.

Výsluch biskupa Gojdiča bol 12. januára. Ako ostatní dvaja biskupi, tak aj biskup Gojdič museli byť násilnými psychologickými prostriedkami zlomení, aby odpovedali podľa ľubovôle komunistických sudcov. Niekedy sa vidí, že sa snažia odpovedať napríklad na otázku, načo mu boli peniaze, čo dostal od Svätej Stolice a od červeného kríža odpoveď: „Na obnovu zbombardovaných kostolov“. Potom však iba prikyvujú na nemožné a fantastické „zločiny“. Tu podáme ako príklad niekoľko úryvkov:

Predseda: „Mali ste styk s nunciatúrou v Prahe?“

Gojdič: „Keď som dostal správy a listy z Poľska a zo Sovietskeho zväzu, poslal som ich Hučkovi do Prahy, aby ich odovzdal na nunciatúre v Prahe“.

Predseda: „Boli tie správy špiónážneho charakteru?“

Gojdič: „Boli“.

Predseda: „Kto je Kliský?“

Gojdič: „Robil vo veľkom falošné doklady“.

Predseda: „A kde je Kliský teraz?“

Gojdič: „Na základe falošných dokladov sa dostal do Vatikánu.“

Predseda: „Odkedy a s kým ste robili špionážnu činnosť?“

Gojdič: „Prešovský biskupský ordinariát podliehal priamo jurisdikcii Východnej Kongregácie v Ríme pri Vatikáne a tejto kongregácii som pravidelne posielal informácie. Tak napríklad som poslal špionážne správy o pomeroch v Poľsku a USSR, ktoré som sa dozvedel od utečencov, kolaborantov a nemeckých fašistov.“

Predseda: „Teda špionážne správy z našej republiky, Poľska a USSR?“

Gojdič: „Áno.“

Predseda: „Čoho sa týkali špionážne správy, ktoré ste dostali od banderovcov?“

Gojdič: „Tí mi dávali obširne správy a ja som ich posielal farárovi Hučkovi do Prahy, aby ich odovzdal internunciatúre. Ukrajinské a ruské listy Hučko prekladal do latinčiny. Niekedy som posielal tieto správy prostredníctvom provinciála Sabola. Poslal som tiež špionážnu správu o bezpečnostných opatreniach proti benderovcom a prosil som internunciatúru, aby zakročila v ich prospech.“

Predseda: „Aké opatrenia ste ešte podnikali?“

Gojdič: „Požiadal som Svätú Stolicu, aby mi dovolila vysvätiť jedného alebo dvoch kňazov na biskupov, aby za mňa mohli vykonávať biskupskú funkciu.“

Predseda: „Prečo ste chceli ustanoviť tajného biskupa?“

Gojdič: „Aby pokračoval v mojej rozvratníckej činnosti.“

Predseda: „A ich postoj k republike?“

Gojdič: „Ich postoj k republike bol nepriateľský.“

Predseda: „Nestačil Vám jeden, bolo vám treba päť? Typický prípad budovania ilegálnej siete. Je to tak?“

Gojdič: „Áno.“

Predseda: „To znamená, že prešovská diecéza mala byť po vašom odchode vedená ilegálne?“

Gojdič: „Áno.“

Predseda: „K čomu smerovala zločinecká činnosť, ku ktorej ste sa priznali?“

Gojdič: „Splnenie mojich túžob som videl v novej vojne proti Sovietskemu zväzu a proti krajinám, v ktorých sa buduje socializmus, teda aj proti Československej republike. Očakával som zvrat ľudovodemokratického zriadenia a porážku socializmu a komunizmu.“

Hlavným „svedkom“ proti biskupovi Gojdičovi bol bývalý gréckokatolícky kňaz, bytomin biskupa Gojdiča, potom r.1950 odpadlík na pravoslávie, Boris Turkyňák. Ten vraj potvrdil všetky obžaloby proti biskupovi.

Ako z tých úryvkov vidno, niektoré odpovede sú celkom nemožné a fantastické, kým druhé sa vzťahujú na biskupovu činnosť o záchranu viery a povznesenie svojej diecézy, čo však komunisti považovali za „špionáž a vlastizradu“, ako napr. styk biskupa s nunciatúrou, alebo so Svätou Stolicou. – Akékoľvek tie výpovede sú, v ničom neznemožňujú hodnotu jeho osobnosti. Všetci, čo biskupa Gojdiča poznali, sú hlboko presvedčení o jeho čistom charaktere a nevšednej duchovnej osobnosti o jeho oddanosti katolíckej Cirkvi

a sú presvedčení, že pre túto jeho oddanosť bol zatknutý, odsúdený a uväznený. Tí, čo s ním strávili niekoľko rokov v tomže väzení v Leopoldove, vydávajú krásne svedectvo o svätosti jeho života aj vo väzení.

Po odstránení biskupov pravoslávni mali voľnú ruku, aby obsadili v Prešove biskupskú rezidenciu, biskupský seminár a ostatné ústavy. Všetky fary nemohli hneď zaujať, lebo nemali dostatok duchovných, a preto na mnohých miestach ľudia prechovávali kľúče od chrámu a hoci aj bez kňaza schádzali sa sami po nedeliach na súkromné ľudové bohoslužby, pričom spievali a modlili sa. No ten stav netrval dlho. Pravoslávni hneď po sobore zriadili v Prešove pármesačné kurzy pre prípravu duchovných. V krátkom období bolo vysvätených niekoľko desiatok pravoslávnych kňazov, ktorí potom zaujali prázdne gréckokatolícke fary. Pre dôkladnejšiu prípravu duchovných na žiadosť arcibiskupa Jelevferija vláda nariadením zo dňa 26. júla 1950 povolila zriadenie pravoslávneho seminára a pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove. Prvý ročník sa začal 15. októbra 1950. Bohoslovecká škola je v bývalom gréckokatolíckom seminári a bývanie pre seminaristov v bývalom biskupskom sirotinci.

Už pri opise prešovského Soboru mohli sme si všimnúť, že jeden z rečníkov – duchovný o. Tóth – „obrátil sa na niektorých pochybujúcich duchovných zo Zemplína“ s výzvou, aby sa pridali k pravoslávii. Pravdepodobne predvídal, že tam bude najsilnejší odpor. Vskutku tak aj bolo. Ako sme vyššie uviedli, v nižnom Zemplíne gréckokatolíci sú Slováci, ktorí veľmi nedbali na propagandu o „jednotnom ruskom národe, o matke ruskej Cirkvi“ atď., a preto tam „výbor pre návrat do pravoslavia“ nemal veľkého úspechu. Z privátnych listov sme sa dozvedeli, aký nátlak sa robil napr. na Gymnáziu v Michalovciach na gréckokatolíckych študentov, aby prestúpili na pravoslávie, ale bezúspešne. Aby sa prvý raz predstavili pred verejnosť, využili obľúbenú manifestáciu *slovenskej gréckokatolíckej Jednoty t.j., Cyrilometodské dni*, o ktorých sme sa zmienili vyššie. Vskutku na 9. júla 1950 bol oznámený Cyrilometodský deň v Michalovciach, na ktorý sa dostavil aj arcibiskup Jelevferij, biskup Alexej Dechtereľ a zástupcovia okresných úradov, nakoľko to mala byť aj manifestácia za mier. Po službe Božej, na priestranstve pred chrámom, prehovoril k prítomným, ktorých malo byť asi 25.000, ponajprv arcibiskup Jelevferij, pravdepodobne po rusky, a potom bývalý gréckokatolícky duchovný Ján Kokinčák po slovensky, zemplínskym nárečím, kde medzi iným ich vyzval: „...prosím vás, aby ste rozpovedali svojim doma o prekrásnych obradoch pravoslávnej cirkvi, ktorá je povolaná, aby nás na našej tuzemskej púti sprevádzala od kolísky až po hrob...“ Na odznaku Cyrilometodského dňa nebolo napísané, že je to podnik pravoslávny, ale iba toľko: „Osľavy Cyrilometodské 9. VII.1950“, ba na veľkom obraze, čo stál za oltárom, sv. Metod drží v ruke biskupskú palicu západnej (latinskej) formy. No ešte viacej išli vykonať, aby získali tých slovenských veriacich v Zemplíne. Skoro prišli s návrhom zriadiť pre nich osobitné pravoslávne biskupstvo v Michalovciach, so sídlom v bývalom kláštore Otcov redempteristov. Ba aj v Košiciach bol dočasne zriadený generálny vikariát. Rozhodnutie o michalovskom biskupstve bolo prijaté na eparchiálnom

zhromaždení v Prešove 28 júla, a hneď nasledujúci deň 29. júla 1950 na zhromaždení v Michalovciach bol zvolený za prvého biskupa bývalý prešovský kanoník Viktor Michalič, a ktorý pri biskupskom svätení 8. októbra 1950 prijal meno Alexander. Pri tejto príležitosti napísal gréckokatolíckym veriacim „arcipastierske posolstvo“, v ktorom, aby ich získal na pravoslávie a predišiel ich duchovné námietky, prehlásil: „Som si pevne vedomý, že preberám veľmi ťažkú úlohu, že krok, ktorý som urobil, budú niektorí všelijako posudzovať. No nemohol som konať inak, pretože som nemohol pripustiť, aby duchovný život nášho hlboko nábožensky založeného ľudu, ktorý sa budoval počas dlhých storočí, sa jedným razom zrútil... Aby som kolisajúcich podoprel v ich viere, prehlasujem, že niceokonštantinopolský symbol viery vyznávam v plnom rozsahu, že budeme i naďalej uctievať Prečistú Devu Máriu a svätých tak, ako sme ich uctievali dosiaľ, bohoslužby tiež zostanú nedotknuté. Odovzdávajúc našu milovanú eparchiu do ochrany Matky Ustavičnej pomoci, prosím všemohúceho Boha, aby hojnými milosťami porozumenia a lásky viedol nás po ceste ukázanej nám Jeho Jednorodeným Synom Isusom Christom.“

Tí, čo chceli získať slovenských gréckokatolíkov na pravoslávie, vedeli, že ustanovením biskupstva v Michalovciach zadostučinia ich želaniu a tak udrú na pravú strunu. To vidno aj z ich prehlásenia: „Gréckokatolícka eparchia v Prešove už i tak dávno potrebovala administratívne rozdelenie v záujme pomoci veriacim. No centralistický systém Ríma a diktátorska dravosť vysokých katolíckych hierarchov to nechceli nijako pripustiť...“ Po rozdelení prešovská diecéza sa rozprestierala na jedenástich okresoch, tomu ešte niekoľko farností v Gemeri a fara v Bratislave, kým michalovská diecéza rozprestierala na 10 okresoch: 1. Michalovce, 2. Veľké Kapušany, 3. Kráľovský Chlmec, 4. Sobrance, 5. Sečovce, 6. Vranov, 7. Trebišov, 8. Košice, 9. Moldava nad Bodvou, 10. Gelnica. Katedrálou sa stal chrám Zoslania Ducha Svätého vedľa kláštora Otcov redemptoristov v Michalovciach. Ako vidno, vo všetkých 10 okresoch boli gréckokatolíci slovenskej národnosti, a preto michalovské pravoslávne biskupstvo je čisto slovenské, zatiaľ čo aj v prešovskom biskupstve ostal ešte istý počet Slovákov v okresoch Humenné, Giraltovce, Bardejov, Sabinov a Prešov.

Pre slovenských veriacich začali hneď vydávať – ako som vyššie spomenul – mesačník v slovenskej reči *Svetlo pravoslávia*, ktorý do júna 1952 zmenil titul na *Hlas pravoslávia*. Keďže však to slovo „pravoslávie“ bolo pre gréckokatolíkov odstrašujúce, od mája 1955 zmenili titul na *Odkaz Sv. Cyrila a Metoda* a ten vychádza aj teraz. Paralelne so slovenským časopisom vydávali pre Rusínov *Svet pravoslavija*, potom *Golos pravoslavija* v reči ruskej, ktorý však v r. 1955 pre nedostatok čitateľov zanikol. Obnovili ho v r. 1958 pod menom *Zapovit Sv. Kyrila i Metodija*, v ktorom sa píše väčšinou po ukrajinsky a sem-tam po rusky. Od roku 1956 začali vydávať aj bohoslovecký štvrťročník *Mysl pravoslavija* po rusky, ktorý vychádzal štyri roky. V poslednom čísle v r. 1959 je oznámené, že týmto číslom zaniká. Od roku 1951 vydávajú tiež Pravoslávny cirkevný kalendár, ktorý spočiatku vychádzal na dobrom papieri, bohato ilustrovaný. Paralelne vydávali kalendár aj po česky a po rusky. Od roku

1955 český bol spojený so slovenským a v ruskom sú aj ukrajinské články, takže teraz vychádzajú iba dva dvojrečové kalendáre, bez ilustrácii aj hodne slabo vybavené. Či toto obmedzenie tlače vychádza z nedostatku čitateľov a predplatiteľov, alebo na zárok z komunistických vládnych miest, nie je nám celkom jasné.

Vyššie sme spomenuli, že pravoslávni v Československu od r. 1946 boli pod právomocou ruskej cirkvi ako „exarchát moskovskej eparchie“. Po zničení Užhorodskej únie na východnom Slovensku, kde zaujali gréckokatolícke fary a filiálky, prehlásil, že pravoslávna prešovská eparchia má celkove 259 farských obcí s 1022 filiálkami. V Čechách a na Morave bolo r. 1947 celkom 33 pravoslávnych farností, obyčajne s malým počtom veriacich. Hoci tie filiálky prešovskej eparchie sú skoro všetko rímskokatolícke obce, kde boli sem-tam nejakí alebo žiadni gréckokatolíci, predsa tie čísla zavážili natoľko, že v r. 1951 ruská Cirkev udelila pravoslávnej Cirkvi v ČSR právo autokefálie, čiže nezávislosti. Odôvodňovala to práve (Ohromným rozvojom) pravoslávia v ČSR. Za svojich veriacich zarátali všetkých gréckokatolíkov, takže udávali počet pravoslávnych v ČSR na 40.000 duší. Prehlásenie autokefálie bolo dňa 8. decembra 1951 v chráme sv. Cyrila a Metoda v Prahe. Pri tejto príležitosti prišli do Prahy zástupcovia pravoslávnych cirkví: antiochijskej, ruskej, gruzínskej, rumunskej, bulharskej a albánskej. Pritom bolo vyzdvihnuté, že vláda ČSR dala súhlas na prehlásenie autokefálie už 19. októbra 1951. V ten samý deň bol arcibiskup Jelevferij „jednohlasne zvolený“ za prvého metropolitu autokefálnej pravoslávnej Cirkvi v ČSR a nasledujúceho dňa 9. decembra 1951 bol v tejto hodnosti intronizovaný. V tom čase bol z Prahy násilne odstránený rímskokatolícky arcibiskup Jozef Beran a preto neobyčajne sa vynímalo, keď na rôznych verejných aktoch figuroval ako arcibiskup pražský Jelevferij.

Keďže michalovský biskup Alexander Michalič pre starobu nemohol veľa vykonávať „na zveľadení pravoslávia“ v Zemplíne, bol mu daný pomocný biskup – tiež odpadlý gréckokatolícky kňaz – Michal Millý, ktorý pri vysviacke 15. februára 1955 prijal meno Metod a titul biskupa trebišovského.

Dňa 2. októbra 1954 bol vysvätený tretí odpadlý gréckokatolícky kňaz Nikolaj Kelly menom Kliment. Konečne 24. októbra 1954 bol vysvätený za pomocného biskupa pražského Ivan Kuchtin, národnosti ruskej, pričom prijal titul biskupa žateckého.

Keď takto dosiahli zničenie Užhorodskej únie a prešovskej eparchie a keď všetko zariadili pre ďalší postup pravoslávia v ČSR, metropolita Jelevferij a biskup Alexej Dechterejev roku 1955 vrátili sa do Sovietskeho Ruska. Tu bol Jelevferij ustanovený za metropolitu v Leningrade a Alexej za arcibiskupa vo Vilne. Obidvaja zomreli v roku 1959. Oni dvaja vyslaní ruskou pravoslávnu Cirkvou boli hlavní činitelia pri zničení prešovskej eparchie.

Po ich odchode nastal presun v pravoslávnej hierarchii: Metropolitom pražským sa stal vyššie spomenutý Ivan Kuchtin. V Olomouci zostal biskup Kliment Kelly. Do Prešova bol poslaný biskup Dorotej Filip, rodák z Podkarpatskej Rusi, vysvätený v Moskve. Michalovský biskup Alexander Michalič zomrel v Prešove 25. novembra 1954 a jeho miesto zaujal vyššie

spomenutý Metod Millý. Takáto zostava trvala niekoľko rokov, no *Hlas pravoslavi* v lete 1959 priniesol správu, že biskup Kliment Kelly odišiel „na trvalý odpočinok“ a miesto neho bol vymenovaný správcom olomouckej eparchie protojerej J.K.Rosák. Počiatkom roku 1960 sú činný teda traja biskupi, z ktorých dvaja sú Rusi a iba jeden je bývalý gréckokatolícky kňaz prešovskej eparchie. Kým prvý dvaja sú v najlepšom veku, biskup Metod Millý má 76 rokov. Prakticky teda vedú pravoslávie v ČSR ruskí biskupi, napriek tolkým rečiam predneseným v r. 1950, že iba pravoslávie dalo právo voliť si svojich biskupov do rúk ľudu.

10 rokov bezprávia proti gréckokatolíkom

Keď boli gréckokatolícki kňazi, čo nechceli podpísať odpad na pravoslávie, skoro po prešovskom Sobore zo svojich farností odstránení, ostali gréckokatolíci bez duchovných pastierov. V takých okolnostiach vzkrslí pred nimi problémy, na ktoré nikdy ani nemysleli, a ktoré si museli sami riešiť. Hneď spočiatku treba rozlišovať rôzne danosti: Tam, kde kňaz odpadol na pravoslávie, ostal na svojom mieste a snažil sa celú farnosť nebadane previesť na pravoslávie, prehlasujúc z kazateľnice, že „ostávame tým, čím sme boli“, za istý čas prestal spomínať aj meno rímskeho pápeža pri bohoslužbách a snažil sa farnosť akosi učiťkať. Na viacerých miestach farnosť išla za takým svojím duchovným, kým inde, kde sa našiel niekto, čo ľuďom vysvetlil, že ich duchovný už nie je gréckokatolíkom, ľudia sa ho stránili a do chrámu nešli.

Sám som mal príležitosť hovoriť v Nemecku r. 1956 s niektorými gréckokatolíckmi, ktorým bolo dovolené vyemigrovať za rodinnými príslušníkmi do Ameriky, ktorí mi rozprávali, že ich farár prestúpil na pravoslávie, a preto ľudia nejdú k nemu do chrámu. Roku 1958 boli niektorí gréckokatolíci z Kanady na návšteve v rodných obciach na Slovensku a tí potvrdili, že ľudia ostávajú verní gréckokatolíckej Cirkvi, že skoro celá obec ide peši viac kilometrov do najbližšieho rímskokatolíckeho kostola. Tento spôsob sa praktizuje hlavne v južnom Zemplíne a v Abujai, kde žijú gréckokatolíci spolu s rímskokatolíckmi v tých istých obciach. Tu chodia do rímskokatolíckeho kostola. No čoskoro to spozorovali predstavitelia pravoslavia a dosiahli u štátnych úradov, že rímskokatolícky kňazi nesmú vysluhovať sviatosti gréckokatolíkom. Prešovské rímskokatolícke kostoly sú po nedeliach preplnené a každý po obleku pozná, že okrem mestského obyvateľstva sú tu mnohí gréckokatolíci z vidieka. Rímskokatolícki duchovní boli za to viac ráz vyšetrovaní. Z okolia Prešova gréckokatolícke matky prichádzali porodiť do prešovskej nemocnice, aby deti mohli byť pokrstené po katolícky. Pohreby si tiež ľudia sami odbavovali a keď pravoslávny duchovný chcel prísť silou-mocou pochovať a dohodli na napr. hodinu tretiu, potom sami pochovali mŕtveho o hodine druhej a keď pravoslávny prišiel už bolo po všetkom. Najväčšou ťažkosťou je sviatosť manželstva. Hoci bolo aj cez vatikánske rádio často vyhlásené, že za takých okolností stačia dvaja svedkovia prisahy snúbencov, gréckokatolíci sa utiekali o sviatosť manželstva k rímskokatolíckym kňazom. Tí však pre zákaz štátnych úradov, aby sa nevystavovali nebezpečenstvu, že budú

uväznení, obyčajne nemohli prijímať prísahu snúbencov, ale ich poučili, že stačia dvaja svedkovia.

Niektorí gréckokatolíci žiadali si úradne prejsť na rímskokatolícky obrad, ale im to úrady nedovoľovali. Preto vymysleli inú cestu. Ponajprv zažiadali o výstup z úradného pravoslávia, lebo za takých ich úrady mali a prehlásili, že nevstupujú do nijakej Cirkvi, ale ostávajú bez vyznania, čo u ateistických úradov ľahko dosiahli. Potom jednoducho navštevovali rímskokatolícke kostoly, lebo ak to šlo, žiadali o zápis do rímskokatolíckej Cirkvi.

V školách všetky gréckokatolícke deti mali na vysvedčeniach napísané, že sú náboženstva pravoslávneho. Viac ráz sa stalo, že matky, ktoré prišli pre vysvedčenie detí, také vysvedčenie roztrhali. Ako bolo vyššie spomenuté, pre nedostatok duchovných nemohli pravoslávni ihneď obsadiť všetky gréckokatolícke farnosti, a tak ľudia si zachovali kľúče od kostola a sami sa schádzali po nedeliach na ľudovú pobožnosť, modliac sa a spievajúc duchovné piesne. V privátnom liste som sa dozvedel, že ešte v r. 1959 na Veľkú noc v Pustom Černom ľudia nechceli pustiť do kostola pravoslávneho kňaza zo Strážskeho. Darmo im hovoril, že prišiel pre nich Veľkú noc odslúžiť. Oni mu povedali, že ho nepotrebujú, lebo nie sú pravoslávny. No počas 10 rokov vyšlo zo seminára v Prešove už toľko pravoslávnych duchovných, že už obsadili skoro všetky gréckokatolícke farnosti. Sem-tam sa stáva, že prvotné rozhodnutie ostať vernými katolíckej Cirkvi stojí čo stojí behom času slabne a nostalgia za rodným gréckokatolíckym obradom v zrozumiteľnej reči ťahne ľudí, že po rokoch znovu začnú navštevovať svoje chrámy, teraz už pravoslávne. Ba sú prípady aj veľmi smutné. Stalo sa, že mladý gréckokatolícky študent, ktorý má svoju tetku v kláštore, vstúpil do pravoslávneho seminára v Prešove. Daromné boli tetkine napomínania. Tvrdil, že to je všetko jedno. Ešte smutnejšia vec sa stala roku 1958 zomrel otec inej rehoľnej sestričky, ktorá dostala dovolenie ísť otcovi na pohreb. Na jej veľké prekvapenie iba neskoro zistila, že jej otca pochoval pravoslávny kňaz, ktorý v kázni chválil jej nebohého otca, že vychoval dcéru, čo je teraz v kláštore. To sú tie, ktoré striedajú vyššie spomenuté svetlé príklady vernosti katolíckej Cirkvi.

Dnes po 10 rokoch bezprávia akosi utícha otvorená otázka gréckokatolíkov na Slovensku. Málo o nich počuť. Pravoslávni posielajú novovysvätených kňazov, zaujali skoro všetky gréckokatolícke farnosti, a čo bolo slabé, už sa k nim pridalo. Iba z času na čas sami pravoslávni vynesú na verejnosť, že mnohí gréckokatolíci nejdú s nimi. Tak napr. biskup Kliment Kelly v Pravoslávnom kalendári na rok 1959 píše: „Ľud sa veľmi pochvalne vyslovil o svojom vlasteneckom duchovenstve a veľmi ostro odsúdil tých, čo národ opustili, ktorí vzdorne opustili oltár a odišli na iné, im nepríslušné pôsobiská. Tí duchovní sa stali i našimi nepriateľmi, lebo medzi ľuďmi roztrúsujú, že ich vedieme nesprávnou cestou ku skaze, že sme opustili jedinou „samospasiteľnú“ Cirkev. Oni zachovávajú rezistenciu, stali sa z nich veľkí protivníci svojej pradedovskej pravoslávnej cirkvi a spasenie ľudu vidia jedine v Únii.“ Tie riadky platia gréckokatolíckym kňazom, čo ostali verní gréckokatolíckej Cirkvi, počtom asi 230, ktorí nútene sa zdržujú v Čechách a na

Morave. Z citovaných riadkov vidno, že predsa listovne a ešte udržujú styky so svojimi veriacimi na Slovensku, pestujúc v nich ducha vytrvalosti a poučujúc ich, ako majú postupovať. Tieto náuky ako aj podpora, ktorú gréckokatolíci nachádzajú u rímskokatolíkov v miešaných oblastiach, dodávajú nám nádej, že mnohí gréckokatolíci ostanú verní gréckokatolíckej Cirkvi.

Zárukou lepšej budúcnosti je dosť veľký počet slovenských gréckokatolíkov v slobodnom svete, v Spojených štátoch amerických a v Kanade. Tu sa musí prechovávať duchovné dedičstvo gréckokatolíckej pre lepšie časy, ktoré – dúfame – raz svitnú.

Slovenskí gréckokatolíci na výstave v Ríme

(Mária, r.3, január – február 1963, s. 12 – 13)

Dňa 18. novembra minulého roku bola otvorená veľká výstava o živote katolíckej Cirkvi. Bola pripravená na česť snemových Otcov počas ich pobytu v Ríme.

Príprava oddelenia pre všetky Východné Cirkvi bola Posv. Východnou kongregáciou zverená nášmu O. Michalovi Lackovi, S.J., profesorovi na Pápežskom Východnom ústave v Ríme.

Otec M. Lacko sa postaral o to, aby boli umiestnení tu aj Slováci – gréckokatolíci. Boli spolu s Rusínmi a Maďarmi pre ich spoločný pôvod z Užhorodskej únie. Na čelnej stene bola štatistika gréckokatolíkov na Slovensku a Podkarpatskej Rusi: Rusínov 778.555. Slovákov 305.645 a Maďarov 250.500. Povedľa bola mapa, na ktorej boli zaznamenané jednotlivé biskupstvá a iné významné miesta: Tiež obrazy katedrály v Užhorode a v Prešove a hrdinskí biskupi : nebohý Pavel Gojdič a ešte žijúci Vasil' Hopko. Zľava boli na stene zväčšeniny niektorých významných duchovných stredísk a cirkevných stavieb v tej oblasti, ako Mukačevo, Maria-Poč, Klokočov, Michalovce, Stropkov a tiež jedna drevená cerkev a pohľad na typickú dedinu v našich horách. Vpravo bol umiestnený veľký obraz sv. Cyrila a Metoda v životnej veľkosti a nápis: Slováci v r. 1963 oslavujú 11. storočie kresťanstva a príchodu sv. Cyrila a Metoda. Obraz je dielom Rev. Zlatka Latkoviča z Juhoslávie. Pred obrazom bola postavená bábika oblečená v slovenskom kroji, ktorá podáva kyticu ruží sv. apoštolom.

Uprostred nášho oddelenia bol stojan, pokrytý slovenskými prikrývkami a na ňom ikona Matky Božej Ustavičnej pomoci a dole na koberci veľký farebný obraz seminára sv. Cyrila a Metoda v Pittsburghu.

Účasť Slovákov gréckokatolíkov na tejto veľkej medzinárodnej výstave má veľký význam. Bolo to po prvý raz, že sa takto preukázali pred celým svetom. Mnoho ľudí mládeže a tiež biskupov z celého sveta, ktorí sa zúčastnili cirkevného snemu, prišlo navštíviť náš stánok. Stredobodom pozornosti bola bábika v slovenskom ľudovom kroji, mnohokrát fotografovaná a fotografie z nej sa objavili v reportážach z výstavy.

Okrem spomenutých navštívili výstavu aj viacerí kardináli a tiež prezident talianskej republiky ctih. Anton Segni. Pri týchto príležitostiach vysokým

hostom vysvetľoval z oddelenia Východnej Cirkvi náš O. Michal Lacko, pričom obrátil ich pozornosť aj na náš stan, kde boli Slováci gréckokatolíci.

Toto je náš veľký úspech, lebo je potrebné, aby sme sa stali známymi. Keď si niektorí povšimli, že nás je vyše 350.000 a iné početne menšie východné skupiny sú oveľa viacej známe, čudovali sa, ako to, že doteraz sa o nás nikde nedočítali. Dúfajme, že je to pre nás počiatok prenikania do širšieho sveta.

Otec **Michal Lacko, SJ.** sa narodil 19. januára 1920 v Krásnej nad Hornádom – dnes časť Košíc. Po maturite na Gymnáziu v Košiciach v roku 1938 vstúpil do Spoločnosti Ježišovej. Noviciát a prvý stupeň intelektuálnej formácie, filozofiu, absolvoval v Záhrebe. V roku 1944 bol v Ružomberku. Na štúdiá teológie do Ríma bol poslaný v roku 1945. Pred ich skončením v roku 1948 bol vysvätený na kňaza a to na vlastnú žiadosť a s ochotným súhlasom predstavených v gréckokatolíckom obrade. Jeden rok pobudol v Belgicku a už natrvalo sa vracia do Ríma, kde získava doktoráty na Pápežskom orientálnom ústave, kde začína prednášať i na Štátnej univerzite. Venuje sa cirkevným dejinám, balkánskym, východným cirkvi i Cirkvi. Rozvíja rozsiahlu publicistickú prácu – bibliografia jeho prác má vyše 800 pozícií. Veľa písal o prenasledovaných gréckokatolíkoch na Slovensku a gréckokatolíkov vo svete organizoval. Venoval pozornosť aj ich duchovno-liturgickej formácii.

Zomrel 21. marca 1982 v Ríme, kde je aj pochovaný.

Centrum spirituality Východ – Západ Michala Lacka vedeckovýskumné pracovisko Teologickej fakulty Trnavskej univerzity v Košiciach

V marci 2002 centrum uskutočnilo exhumáciu telesných pozostatkov P. M. Lacka, SJ. a ich uloženie na Cintoríne sv. Rozálie v Košiciach. Počas spomienkových slávnosti s názvom: Návrat P. M. Lacka, SJ, na Slovensko a jeho odkaz pre tretie tisícročie, sme si pripomenuli jeho plodný život a jeho odkaz pre nás. Slávnosťou odhalenia pamätníka dňa 19. októbra 2002 sme dôstojne završili spomienku dvadsiateho výročia jeho smrti.

Blahoslavený biskup Pavol P. Gojdič

Narodil sa 17. júla 1888 v Ruských Pekľanoch . Vysvätený za kňaza 27. augusta 1911. 20. júla 1922 vstúpil do radu sv. Bazila Veľkého na Černenskej Hore pri Mukačeve. Dňa 14. septembra 1926 bol vymenovaný za apoštolského administrátora Prešovskej eparchie. Program svojho apoštolátu znie: „ S pomocou Božou chcem byť otcom sirôt, pomocníkom chudobných a tešiteľom zarmútených“. Konsekrovaný za biskupa bol v Chráme sv. Klimenta v Ríme 25. marca 1927 na sviatok Zvestovania Panny Márie. Na osobnej audiencii u Svätého Otca Pia XI., ktorý mu daroval zlatý kríž, pričom mu povedal prorocké slová“ „Tento kríž je iba slabým symbolom tých veľkých krížov, ktoré na Teba zošle Pán Boh, synu , v Tvojej biskupskej službe“.

Na svoju apoštolskú cestu si biskup Gojdič zvolil biskupské heslo: „ Boh je Láska, milujme ho!“ V biskupskej službe sa zaslúžil o povznesenie duchovného života kňazov a veriacich. Veľmi mu záležalo na správnom slávení bohoslužieb a dodržiavanie cirkevných sviatkov. V dôsledku nových pomerov zriaďoval nové farnosti, napr. v Prahe, Bratislave, Levoči a inde. Vďaka jeho úsiliu bol v Prešove postavený sirotinec, ktorý zveril rehoľným sestrám. Výrazne boli jeho aktivity v oblasti školstva, čo dokumentovalo založenie Gréckokatolíckeho gymnázia v Prešove roku 1936. Podporoval aj učiteľskú akadémiu, seminár, internáty a podobne. Všetmožno sa staral o vydávanie duchovnej literatúry, čo sa prejavilo vydávaním časopisu Blahovistníka, Da prijet carstvie Tvoje, ako aj rôznych modlitebných a iných knižných titulov, ktoré vychádzali vo vydavateľstve Petra. Za jeho láskavý, pozorný a dobročinný vzťah k ľuďom sa mu od nich dostalo uznania v podobe prívlastku muž zlatého srdca.

Devízou otca biskupa bola aj vrúcna láska k eucharistickému Spasiteľovi, neustále posilňovaná adoráciou pred Najsvätejšou oltárnou sviatosťou v biskupskej kaplnke. Ďalšou nemenej výraznou črtou jeho duchovného života bola veľká úcta k Božskému Srdcu. Už ako bohoslovec sa v budapeštianskom seminári zasvätil Božskému Srdcu a neskôr to každé ráno potvrdzoval slovami: „Všetky modlitby, obety a kríže obetujem ako náhradu za hriechy celého sveta.“ Nesmieme zabudnúť, že bol aj veľkým ctiteľom Matky Božej a vo svojej biskupskej kaplnke mal obraz Panny Márie Klokočovskej, pred ktorým sa dennodenne modlil a porúčal seba i celú eparchiu pod jej ochranu.

Dňa 13. apríla 1939 bol vymenovaný za apoštolského administrátora Mukačevskej apoštolskej eparchie na Slovensku. V zložitých podmienkach slovenského štátu sa jeho osoba stala trňom v oku vtedajších vládnych predstaviteľov a preto sám požiadal o abdikáciu. Avšak vtedajší Svätý Otec Pius XII. ocenil jeho snaženia a abdikáciu nielenže neprijal, ale namiesto nej ho vymenoval za prešovského sídelného biskupa. A tak 8. augusta 1940 bol v Prešove slávnostne intronizovaný a 15. januára 1946 potvrdený v jurisdikcii gréckokatolíkov v celom Československu.

Kríž biskupskej služby: Nástupcom komunistov k moci v roku 1948 ich ideologické smerovanie predurčovalo boj proti Gréckokatolíckej cirkvi. Biskup Gojdič odmietol komunistickou stranou a štátnou mocou podporovanú snahu o prestup gréckokatolíkov na pravoslávie 1950. Odmietol a vyhlásil: Mám už 62 rokov a obetujem celý svoj majetok aj rezidenciu, no svoju vieru za žiadnych okolností nezhodím, lebo chcem, aby moja duša bola spasená.“

V dňoch 11 a 15. januára 1951 vo vykonštruovanom procese s tzv. vlastizradnými biskupmi bol spolu s Vojtašákom a Buzalkom odsúdený na doživotné odňatie slobody zaplatenie 200-tisíc korún pokuty a odňatie všetkých občianskych práv. Bol sústavne vystavený fyzickému a psychickému nátlaku, bol ponížovaný, musel vykonávať najťažšie a najpodradnejšie práce. Nikdy sa však nežaloval výhody. Zomiera 17. júla 1960, teda v deň svojich narodením vo veku 71 rokov. Zomrel vo väzenskej nemocnici v Leopoldove pochovaný tam pod väzenským číslom 681.

R.1968 štátne orgány po mnohých priet'ahoch dovolili exhumáciu telesných pozostatkov otca biskupa na Leopoldovskom cintoríne a to 29. októbra 1968 s následným prevezením telesných pozostatkov do Prešova . Od mája 1990 sa nachádzajú v kaplnke v sarkofágu.

Pri svojej historickej návšteve Slovenska 1995 sa Svätý Otec Ján Pavol II počas návštevy Prešova modlil pri hrobe tohto biskupa- mučeníka v kaplnke katedrálneho chrámu.

4. septembra 2001 Otec biskup P.P. Gojdiča bol vyhlásený za blahoslaveného terajším Svätým Otcom Jánom Pavlom II.

Blahoslavený otec Metod Dominik Trčka, CSsR

Narodil sa 6. júla 1886 vo Fryndlante nad Ostravici. V júli sa stal kňazom – redemptoristov, neskôr prijal východný obrad. So spolubratmi konal misie medzi gréckokatolíkmami v Prešove, Križevskej a Mukačevskej eparchii. Bol predstaveným kláštora v Michalovciach. V marci 1935 ho Kongregácia pre východné cirkvi vymenovala za apoštolského vizitátora sestier baziliánok v Prešove a Užhorode. V júli 1936 sa stal znova predstaveným v michalovskom kláštore a zostal ním a do apríla 1942. Pod jeho vedením sa kláštor stal ozajstnou baštou duchovného života na Zemplíne. Je známe, že pomáhal aj židom, keď im u farára Teodora Prišľaka v Krajnej Bystrej vybavoval krstné listy. Po prechode frontu znova pôsobil v Michalovciach vo funkcii predstaveného kláštora. Vďaka jeho aktivite sa gréckokatolícki redemptoristi vrátili aj do Stropkova, kde postavili Chrám sv. Cyrila a Metoda a založili kláštor v Sabinove.

Roku 1950 bol M.D. Trčka internovaný v Podolinci, odtiaľ do viackrát vzali do vyšetrovacej väzby do povestného „leopoldovského mlyna“. Štátny prokurátor ho na súdnom pojednávaní 21. apríla 1952 obvinil zo spolupráce s biskupom P.P. Gojdičom, že rozširoval jeho ilegálne protištátne pastierske listy a prostredníctvom svojich predstavených v Prahe dával tajne informácie do Ríma, To navrhoval kvalifikovať ako zločiny vlastizrady a vyzvedačstva.

Odsúdenie na 12 rokov utrpenia vo väzniciach otec Metod prijal s dôverou k Bohu. Cez väzenie v Ilave a na Mírove nakoniec v apríli 1958 skončil v Leopoldove. Vianoce 1958 sa stali pre neho poslednými. V tomto posvätnom čase lásky a pokoja si spieval koledu, čo začul väzenský dozorca. Hneď ho zahlásil predstaveným a keďže spievanie bolo vo väzení zakázané, otec Metod putoval do korekcie, kde dostal zápal pľúc a vysoké horúčky, Jeho Stvoriteľ a Pán si ho povolal k sebe 23 marca 1959. Na druhý deň po smrti bol pochovaný na tamojšom väzenskom cintoríne.

Po obnovení činnosti Gréckokatolíckej cirkvi v roku 1968 mohli redemptoristi požiadať o prevezenie jeho telesných pozostatkov na cintoríne v Michalovciach. Pohrebné obrady boli vykonané 17. októbra 1969.

4. novembra 2001 bol spolu s biskupom P.P. Gojdičom vyhlásený Otec Metod Dominik Trčka za blahoslaveného.

Prenesenie jeho pozostatkov z cintorína v Michalovciach do chrámu Ducha svätého pod oltár najsvätejšieho srdca Ježišovho bolo vykonané 10. novembra 2001.

Biskup ThDr. Vasil' Hopko

Narodil sa 21. apríla 1904. Za titulárneho biskupa midilského a prešovského pomocného pomocného biskupa ho vymenoval pápež Pius XII. roku 1947. Biskupské svätenie prijal z rúk Petra Pavla Gojdiča. Roku 1950 po tzv. Prešovskom sobote bol Mons. Hopko odsúdený na 15 rokov väzenia. Na 10 rokov bol pozbavený občianskych práv a jeho majetok bol zhabaný. Väznili ho v Ilave, Leopoldove, Prahe, Mírove a vo Valdiciach. Mons. Hopko zomrel 23. júla 1976 v Prešove na následky internácie. Pochovaný je v krypte prešovskej katedrály.

Biskup Hopko nebol nikdy rehabilitovaný, jeho trest bol iba zrušený. Svoje biskupské heslo „Aby všetci jedno boli“ naplnil a vo veľkej a ťažkej osobnej skúške s pomocou Božej milosti obstál. Dnes sa za neho modlíme a očakávame jeho skoré zaradenie do zoznamu blahoslavených Katolíckej cirkvi.

ThDr. o. Ján Mastiliak, CSsR

Narodený 5.XI. 1911 v Nižnom Hrabovci, zomrel 17.IX.1989 v Prešove.

Narodil sa na východnom Slovensku v Nižnom Hrabovci. Jedenásťročný odišiel do Čiech študovať do juvenatu redemptoristov. Po skončení stredoškolských štúdií vstúpil do noviciátu gréckokatolíckych redemptoristov v Stropkove. Ďalej pokračoval vo filozofických a teologických štúdiách v Čechách – Obořišti. Po prijatí kňazstva bol predstavenými poslaný študovať do Ríma, kde získal doktorát filozofie a teológie na pápežskej univerzite „Rusikum“. Potom sa vrátil do vlasti. So svojimi vedomosťami sa delil s bohoslovcami redemptoristami v Obořišti.

Roku 1950 bol zatvorený a odsúdený ako „Vatikánsky špión“ na doživotie. Neskôr mu bol trest zmiernený na 25 rokov, trest si odpykal v mnohých českých väzniciach. Amnestiou bol roku 1965 prepustený na slobodu. Začal sa venovať vedeckej práci a pripravil ku kňazstvu mnohých bohoslovcov.

Zomrel 17.IX.1989 v povesti svätosti a zanechal po sebe množstvo diel, najmä prekladov.

Spolok sv. Cyrila a Metoda Michalovce

Spolok sv. Cyrila a Metoda vznikol z návrhu ThDr. Jána Murína a z túžob a obetí gréckokatolíckych veriacich na Slovensku v roku 1941 pod názvom

Jednota sv. Cyrila a Metoda. Jeho cieľom bolo zveľaďovať dedičstvo slovanských apoštolov a vierozvestov sv. Cyrila a Metoda. V roku 1950 bola činnosť spolku totalitným vládnuším režimom násilne prerušená. KSČ likvidovala gréckokatolícku cirkev 28. 4. 1950.

Po obnovení Spolok sv. Cyrila a Metoda (SSCaM) má dnes vyše 4000 evidovaných členov vrátane významných osobností kultúrneho a náboženského života, otcov biskupov nevynímajúc. Spolok vykazuje bohatú publikačnú a organizačnú činnosť, medzi ktorú patrí pravidelné vydávanie kalendárov a členských kníh, organizovanie historických seminárov, prehliadok speváckych zborov a ďalších významných udalostí. K najvýznamnejším podujatiam v r. 2002 patril aj seminár venovaný o. Michalovi Lackovi SJ, spojený so slávnostným prenesením jeho ostatkov z Talianska na Slovensko (Košice) Náboženská, kultúrno-výchovná ustanovizeň gréckokatolíkov

SPOLOK SV. CYRILA A METODA v Michalovciach ponúka členstvo všetkým, ktorí sa hlásia k dedičstvu solúnskych bratov.

Spolok sv. Cyrila a Metoda

Hollého 2, 071 01 Michalovce

ČIS. TEL.: 056/642 40 92

REHOLE GRÉCKOKATOLÍCKEJ CIRKVI

Rehoľa Baziliánov:

Koncom 4. storočia sa stal záujem o mníšstvo priam módou. Najvynikajúcejší mužovia tohto veku – Bazil, Gregor Naziánsky, Chryzostom a Hieroným – sa chystali na svoju životnú dráhu dlhoročným pobytom medzi týmito mníchmi. Bazil je mužom činu, jeho brat Gregor je veľkým mysliteľom a Gregor Naziánsky najväčším rečníkom svojej doby.

Sv. Bazil sa narodil r. 330 v Cézareji Kapadóckej v bohatej a bohabojnej kresťanskej rodine. Krst prijal okolo r. 357. aby sa vycvičil v asketike, navštevoval mnichov v Egypte, Mezopotámii a Palestíne. po svojom návrate žil kláštorným život v Ponte. Bazil čoskoro zistil, že stojí na čele väčšej mnišskej rodiny, pre ktorú potom spolu s Gregorom Naziánskym vypracoval dvoje pravidiel rehoľného života. Mnisi dávali odteraz prednosť kláštornému životu. Bazilove regule sú základom rehoľného života na Východe a dodnes majú veľkú úctu (baziliáni). Ich heslo je „**Všetko na veľkú Božiu slávu a česť**“.

Sv. Bazila pomenovali už jeho rovesníci Veľkým. Bol spravodlivý, ku každému, láskavý voči chudobným a trpiacim. Roku 370 sa stal biskupom rodného mesta. Bojoval proti ariánom a napísal skvelé diela. Spajali sa v ňom harmonicky všetky dobré vlastnosti biskupa. Bol veľký i ako mysliteľ ktorého myšlienky a pokyny dávali smer celej jednej generácii. Zomiera v roku 379.

Baziliáni na Slovensku

Jedným z našich najstarších a najvýznamnejších kláštorov – monastierov je – baziliánsky monastier Zoslanie Svätého Ducha v Krásnom Brode pri Medzilaborciach.

Tento monastier bol založený v 14. storočí a existoval až do roku 1915, keď počas I. svetovej vojny bol zničený prechádzajúcim frontom. Patrí medzi tie monastieri na našom území, ktoré priamo naväzujú na cyrilometodejskú baziliánsku tradíciu.

V roku 1603, gróf protestanského vyznania, Valentín Drugeth, nadžupan zemplínskej stolice dal tento monastier spaľiť. Po tejto udalosti Drugeth vážne ochorel, oľutoval svoj čin, opäť postavil cerkev i monastier.

Roku 1612 v Krásnom Brode sa uskutočnili i prvé pokusy o zjednotenie sa s Rímom vo veľkej Mukačevskej eparchii (ktorej časťou bola i terajšia Prešovská).

Druhé zničenie monastiera na začiatku 18. storočia, bolo veľké stavovské povstanie, ktoré viedol Rákóczy v rokoch 1703-1711. Potom musel Fratišek II. Rákóczy opustiť Uhorsko. Práve počas tohto povstania bol zničený i Krásnobrodský monastier. Roku 1729 Mukačevský episkop Rizancij poslal z mukačevského monastiera niekoľkých mníchov do Krásnobrodu, aby ho znovu osídlili.

V septembri roku 1756 sa zišli ihumeni všetkých baziliánskych monastierov Uhorska v Mukačeve na Červenej hore. Tu sa rozhodli že v Krásnobrodskom monastieri bude bývať až 22 mníchov, čo je najviac v rokoch 1756-1903.

Filozofická škola v Krásnobrodskom monastieri trvala od _____ do 1820. Medzi významné osoby patri aj o. Alexander Duchnovič (1803-1865), „národný buditeľ podkarpatských Rusinov“, bol členom III. Radu sv. Bazila Veľkého.

Posledný sobor baziliánov celého Uhorského kráľovstva v Krásnobrode sa konal 16. a 17. júna v roku 1909.

Už v roku 1926 bola vojnou poškodená kaplnka Krásnobrodského monastiera opravená a zachránila sa i ikona Krásnobrodскеj Bohorodičky.

Význačnou udalosťou baziliánov v Mukačeve bol dekret Svätej stolice 27. septembra 1926, ktorým o. Pavla Gojdiča menoval za apoštolského administratora prešovskej eparchie. S menovaním Pavla, v tom čase baziliánskeho mnicha čakajúceho na večné sľuby nikto nerátal. Avšak z Ríma dostáva jednoznačnú odpoveď: Udeľujem Vám dišpenz. Čím skôr zložte večné sľuby a nastúpte do Prešova. Pavol dňa 28. novembra 1926 zložil večné sľuby.

Otec Pavol prišiel do Prešova ako administrátor 19. februára 1927. V nasledujúci deň, v nedeľu, sa v katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove uskutočnila slávnostná inštalácia.

Vlastná vysviacka na biskupa sa konala na sviatok Zvestovania v Ríme v bazilike sv. Klimenta dňa 25. marca 1927.

Roku 1939 Maďarsko obsadilo Podkarpatskú Rus, ktorá dovtedy bola súčasťou Československa. Maďarské úrady vtedy rozhodli že všetci baziliáni, ktorí sa nenarodili na Podkarpatskej Rusi, alebo v Maďarsku, sa museli vysťahovať. V dňoch medzi 20. aprílom a 14. májom roku 1939, maďarskí

žandári deportovali niektorých baziliánov na hranice so Slovenskom: o. Sebastiána Sabola, o. Nikodéma Kretta, o. Mariána J. Sučku, bohoslovcov: Mariána J. Potaša, Emanuela M. Hlaváča, Jána M. Maguru, Hieronyma Fedoroňka, novica Inocenta J. Fedoroňka a brata pomocníka Metoda M. Švajku.

V noci 23. mája 1939, násilne prinútili k prechodu slovenských hraníc aj dvoch baziliánov haličského pôvodu: o. Hliba Kinacha a brata Beniamína Navrockého, ktorých poľské úrady odmietli prijať, pretože mali československé občianstvo. Koncom mája roku 1939 prišiel i o. Polykarp Bulyk, protoihumen Provincie sv. Mikuláša. Na území Prešovskej eparchie sa ocitlo dvanásť baziliánov.

4. júna 1939 dal prešovský vladyka Pavol P. Gojdič, OSBM baziliánom do užívania farskú budovu v Medzilaborciach.

V tom čase zúrila II. svetová vojna, Slovensko bolo pod vplyvom nacistického Nemecka. Začal tu panovať prehnaný nacionalizmus. 1. júna 1941 slovenskí žandári uväznili v Medzilaborciach o. Nikodéma M. Kretta a neskôr ho odviezli do väznice v Ilave. Príčina? Že vraj v kázni povedal, že každý, kto je proti Ukrajincom, pôjde do pekla. Keď ihumen S. Sabol protestoval proti nespravodlivému uväzneniu pred županom v Prešove, aj jeho zavreli do domáceho väzenia. Po štyroch dňoch ho prepustili aj o. Nikodéma Kretta prepustili. Dňa 2. apríla 1944 prešovskí biskup Pavol P. Gojdič, OSBM vysvätil v Sečovciach týchto baziliánov na kňazov: O. Jána Mikuláša Maguru, o. Manuela Michala Hlaváča, o. Hieronyma Andreja Fedoroňku. Pôsobiskom sa im stal kláštor baziliánov v Trebišove. Kde bol pod vedením starších spolubratov o. Polikarpa Bulyka, o. Polykarpa Oleára a o. Mariana Sučku. V októbri 1944 sa front II. svetovej vojny zastavil pri Medzilaborciach. Preto baziliáni z Medzilaborec prešli cez lesy do monastiera na Bukovej hôrke. V Medzilaborciach na fare ostal iba o. N. Krett...

Zo života **ThDr. Nikodéma Mikuláša Kretta**, OSBM sa uvádza, že v roku 1945 sa stal prefektom v internate v Prešove a od roku 1946 bol katechétom v Prešove. V roku 1947 bol už kaplánom u Sv. Klimenta v Prahe. Po menovaní nového protoihumena baziliánov otca Bulika sa o. Mikuláš Krett stal jeho konzultarom. Už v roku 1949 bol odsúdený na 7 rokov väzenia. Z toho si odsedel 6 rokov v Ilave a na Pankráci. Dňa 30. novembra 1954 bol Krajským súdom v Košiciach a následne Najvyšším súdom v Prahe dňa 12. januára 1955 odsúdený na 3 roky, na 10 rokov strate občianskych práv a k peňažnému trestu 1000 korún za trestný čin marenia dozoru nad cirkvou a náboženskými spoločnosťami.

Po prepustení z uránových baní v roku 1962 prišiel do Košíc. Od 1. mája 1964 pracuje ako traťový robotník, ako kachliar a nakoniec ako doručovateľ na pošte. Od roku 1972 žije na dôchodku v Košiciach. Jeho farnosťou na dôchodku neboli iba Košice ale široké okolie Východného Slovenska. Si často spomínal na vyryté slova na parapete vo väznici na Pankráci: „ Co slovo to lež, co sľub to podvod, co čin to zločin. Toť komunizmus.“ Otec Mikuláš Krett bol v roku 1975 tajne vysvätený Fridolínom Záhradníkom za biskupa. Pripravoval mladých

mužov na prijatie kňazstva, z ktorých viacerých aj vysvätil. Staral sa aj o ženskú vetvu baziliánok. Na jednej apoštolskej ceste v Michalovciach 29. apríla 1983 zomrel.

Pochovaný je na verejnom cintoríne v Prešove. Bol mužom modlitby, prísny a horlivý. Vždy vedel poradiť, ako sa správať a čo robiť v zložitých situáciách, aby sme obstali ako kresťania a mnísi. (Ján Babják, SJ)

Všeobecne možno povedať, že aj za ťažkých povojnových okolností náboženský život gréckokatolíkov sa pekne rozvíja. Roku 1948 otcovia baziliáni mali štyri monastieri: Prešov, Trebišov, Medzilaborce, Praha a spolu 27 mníchov.

Krásnobrodský monastier s dočasným sídlom v Medzilaborciach v roku 1949 spravovali baziliáni. Ihumenom monastira bol o. Jozafát Š. Kuzmiak (od 24. apríla 1948). Okrem toho tu boli: o. Hieroným A. Fedoroňko, o. Jozafát J. Kaminský a brat Michal M. Švajka.

Katalog OSBM z roku 1950 uvádza baziliánov ako členov Krásnobrodského monastiera na medzilaborkej fare žilo dvanásť baziliánov ako aj ich protoihumen o. Polykarp P. Bulyk.

Rád sv. Bazila Veľkého (baziliáni), ktorý mal od roku 1948 samostatnú provinciu sv. Cyrila a Metoda (25 členov, z nich 15 kňazov a 10 rehoľných bratov). Od roku 1948 v Trebišove vydávajú pre gréckokatolíkov mesačník časopis Sv. Cyril a Metod.

KSČ v ČSR hodnotila otcov baziliánov: „Velmi aktivni a nám nepřátelskou činnost vyvíjí řeckokatolický klášter v Trebišově v čele s představeným Polikarpem Olejarem. V klášteře je nyní 6 – 12 mnichů. Klášter vyvíjí velmi aktivní činnost. Je hodně navštěvovaný řeckokatolickými duchovními, kteří sem přicházejí pro rady. V posledním čase ve větším počtu chodí do kláštera ke zpovědi rolnické ženy z okolních obcí. Všeobecně situace na Zemplině pro d'alší akce je o mnoho horší než v okresech severních. Hrozí nebezpečí, že by řeckokatolíci – Slováci dali přednost spíše římskokatolické církvi než pravoslávne.“

Vydavateľská činnosť baziliánov bola veľmi pestrá

Komunistický režim zlikvidoval kláštor baziliánov v Prešove už 22. februára 1949, ostatných v noci 13. na 14. apríla 1950.

O. Marian J. Potaš, OSBM, ktorý bol protoihumenom Rádu sv. Bazila Veľkého v Československu 24 rokov (1970-1994).

V roku 1990 znova baziliáni začínajú pôsobiť vo svojich kláštoroch v Prešove, Trebišove ako aj vo farnosti Čabiny a Krásny Brod.

Baziliáni vybudovali po roku 1990 Krásnobrodský monastier Zoslania Svätého Ducha aj s kostolom ktorý vysvätil dňa

Viceprovincia sv. Cyrila a Metoda sestier baziliánok na Slovensku:

Od sviatku Troch svätiteľov 30. januára 2001 sú Sečovce sídlom Viceprovincie sv. Cyrila a Metoda sestier baziliánok, keď predtým od, 10. apríla 1994 boli sídlom delegatúry.

Sestry Rádu sv. Bazila Veľkého prišli na Slovensko v roku 1922 z ukrajinského Stanislavova. Do Prešova ich pozval generálny vikár ThDr. Mikuláš Russnák. Dnes v tomto meste je sídlo Provincie Bolestnej Matky Božej na Slovensku.

Historicky počiatok viceprovincie siaha do povojnových čias, keď vtedajšia predstavená Magdaléna Humeňuková po dohode s biskupom Pavlom Petrom Gojdičom poslala na misijnú prácu na Zemplín – do Sečoviec prvé tri slovenské sestry – sr. Pavlinu Vasilkovú, sr. Jozefátu Hamorskú a sr. Pachomiu Petrikovú. Sestry prijali toto poslanie a prvé od 19. septembra 1945 začali vyučovať na meštianskej škole matematiku, fyziku, ruský jazyk a prírodopis. Sr. Pachomia pracovala medzi deťmi v materskej škôlke.

Sestry baziliánky mali tieto kláštory a školy. Prešov, Medzilaborce, Stropkov, Sečovce, Svidník, Teplá a spolu mali 28 mníšok.

Božie semeno vložené do úrodnej pôdy začalo pučať a rásť, ale prišlo krupobitie, ktoré prinieslo likvidáciu kláštorov, ba 28. apríla 1950 na prešovskom „P“ sobore aj „zrušenie“ Gréckokatolíckej cirkvi. V pôvodnom kláštore sú od roku 1950 dodnes detské jasle.

Sečovské sestry museli opustiť svoj domov, kláštor, detí, mládež, školu učiteľský zbor a veriacich a nastúpili do pripraveného auta, ktoré ich viezlo do neznáma – do vyhnanstva. Po niekoľkých zastaveniach došli do Kostolnej pri Trenčíne, kde pracovali pod dozorom v továrni Merina. Kontrolovali kvalitu vyrobených látok. Po roku sestry putovali do Krásnej Lipy v Čechách, keď ich umiestnili pri výrobe punčoch v továrni Elita, odkiaľ po šiestich týždňoch poputovali do Meziměstí u Broumova, kde pri vysokej teplote spracovávali bavlnu na výrobu bielej látky. Táto dvojročná škola bola tvrdou skúškou ich apoštolátu. V roku 1953-1991 sestry dali do Ústavu sociálnej starostlivosti vo Svitavách, kde im zverili službu pri duševne chorých ženách. Sestry prežili 38 rokov vo vyhnanstve a tento život ukrýva hlboké tajomstvá, ktoré zaznamenala Božia ruka do ich kníhy života.

V období pražskej jari v roku 1969 sa sestry pokúsili vrátiť do Sečoviec a v prenajatom dome od o. Jána Gamráta redemptoristu, otvorili noviciát. V roku 1970 sa zmenila politická situácia a sestry sa museli vrátiť do Svitáv. Od roku 1974 šesť sestier poslali pracovať do domu dôchodcov v Smilkove.

Po nežnej revolúcie sa sestry vrátili z vyhnanstva a 8. júna 1991 boli opäť doma. Dnes žijú vo vlastnom novom dome na Albinovskej ulici a otvorili nový dom v Trebišove, v Levoči a v Bratislave.

Štatút viceprovincie chápeme ako veľký dar pred vstupom do tretieho kresťanského tisícročia. Pre viceprovinciu je to otvorenie sa novej budúcnosti, ktorou chceme naplniť výzvu Svätého Otca Jána Pavla II., ktorú podáva v apoštolskom liste Novo millennio ineunte. Výzva k horlivému hľadaniu a objavovaniu Božej tváre vo všetkom nás motivuje v našom Bohu zasvätenom

živote a povzbudzuje do ďalšej práce na našom osobnom posväcovaní sa a na posväcovaní tých, ktorých nám Boh zveril v našom apoštoláte.

Boh uskutočnil svoj plán a ochránil svoje semeno. Božie dielo je mocné a tvorí sa v skrytosti, nenápadne a v ústraní. Cez všetky skúšky, ťažkosti a utrpenia Boh bol vždy s nami a je stále s nami.

Nech je meno Pánovo zvelebené od teraz až na veky.

Sr. Emélia Turčaníková, OSBM, predstavená viceprovincie, gr. kat. kalendár 2003

Rehoľa redemptoristov

Kongregácia redemptoristov založil v roku 1732 sv. Alfonz Mária Liguori. Heslo redemptoristov: „*Hojné je u Pána milosrdenstvo.*“ Venujú sa ľudovým misiám, dávajú exercície, vypomáhajú v pastorácii, vydávajú knihy a časopisy, ale nezanedbávajú ani vedeckú prácu v teologických disciplínach.

Na Slovensko prišli redemptoristi po prvej svetovej vojne. Založili si kláštor v Stropkove a v Podolinci. Spravujú ipútnické miesto na Starých Horách. Účinkujú aj v Bratislave a v Michalovciach

Z dejín východných redemptoristov na Slovensku:

Medzi významné náboženské udalosti v živote gréckokatolíkov na východnom Slovensku patrí príchod otcov redemptoristov. O. Metod Trčka a o. Mikuláš Nekula. Opustili Prahu roku 1919 a cestujú do Ľvova v Haliči, aby sa tam priučili reči i obradu gréckokatolíkov. Obrad prijali 8. októbra 1919. Ale medzi tým hrozí pravej viere veľké nebezpečenstvo na východe Slovenska. Sektári a bludári z Ameriky a Kanady prichádzajú hlásať najrozličnejšie bludy. Ľud východného Slovenska a Podkarpadskej Rusí nie je vo viere dosť poučený. Hrozí odpad od pravej Cirkvi. Košický rímskokatolícky biskup svätého života Dr. Augustín Fischer-Colibrie ponúkol provinciálnemu predstavenému redemptoristov rozbitý kláštor v Stropkove. Predstavení odvolali dvojicu z Haliče, poslali ju do Stropkova. Prišli 22. decembra 1921. Misijnú prácu začali v marci 1922. Rokom 1924 prišiel do Stropkova o. Vojtech Musil, roku 1926 prišiel štvrtý veľký pomocník o. Ján Zakopal. Roku 1927 prichádza o. Augustín Kliment. roku 1928/29 vykonal svoj noviciat gréckokatolík, klerik a redemptorista Ján Mastiliak, v roku 1948 už doktor teológie a filozofie a profesor na bohosloveckom učilišti v Obořišti. Iní chlapci z východného Slovenska študujú za misionárov v juventate v Libějovicích pri Českých Budejovicích.

Predstavený východných redemptoristov o. Trčka rozhodol, že nový kláštor sa postaví v Michalovciach.

Tu sa pustili smelo do práce, dúfajúc v pomoc Božiu. Získali značnú finančnú pomoc od veriacich z Čiech a Moravy. Veľkú sumu venoval aj Sv. Otec Pius XI. a španielski redemptoristi. (Vyše 400 000,- korun). To všetko nestačilo. Museli siahnúť k pôžičke na hypotéku, ktorú splácali do roku 1948. S týmto finančným základom začali stavbu kláštora v Michalovciach. Posviacka základného kameňa kláštora sa konala 12.10.1930. Vykonal ju užhorodský

biskup Peter Gebej. O rok konala sa už posviacka hotového kláštora. Vykonali ju predstavený gréckokatolíckych redemptoristov v Haliči o. Jozef Schryjvers za účasti predstavených zo všetkých kláštorov pražskej provincie. Týmto sa misionári nastahovali do Michaloviec. V Stropkove zostali len dvaja. Roku 1932-33 konal sa v Michalovciach už noviciát, v ktorom bolo 5 klerikov a 4 bratia. Magistrom bol o. Vasil' Musil, predstaveným kláštora sa stal o. Cyril Zakopal. Od roku 1932 rozmnožili počet misionárov títo otcovia: r. 1930 prišiel o. Ján Kunovianek, r. 1932 o. Leopold Kozelský, r. 1934 o. Alojz Brezina a o. Jozef Fiala. Roku 1934 prijal kňazské svätenie v Užhorode gréckokatolícky redemptorista o. Ján Mastiliak. R. 1935, hneď po primícii, prijal východný obrad o. František Fiala. Po piatich rokoch od stavby kláštora sa konala 12. septembra 1935 posviacka chrámu. Vykonali ju užhorodský biskup Alexander Stojka spolu s pomocným biskupom Nikolajom Černeckým za účasti 25 000 veriacich. Aj pri výstavbe chrámu finančne značne prispeli veriaci z Čiech a Moravy. Vnútro chrámu ešte za 10 rokov vybavovali vnútorným zariadením, ikonostaz maľovali Bokšay a profesor Ľudovít Dobozy. A tak po desiatich rokoch bol chrám vyzdobený umeleckými oltármi Sv. Ducha, Božského Srdca, Matky ustavičnej pomoci a sv. Jozefa.

Založením kláštora v Michalovciach nastalo druhé obdobie činnosti redemptoristov východného obradu. Prvé obdobie bolo len priekopnícke. Druhé je obdobie rozkvetu a veľkého rozmachu po každej stránke. Konajú misie nielen v prešovskej eparchii, užhorodskej diecéze a v Juhoslávii v Bačke (kríževacka diecéza). Pod vedením o. Vasil'a Musila vydávali populárne a aktuálne brožury. 9. novembra 1941 bol schválený Spolok sv. Jozefa, správca o. Jozef Fail. Vo svojej tlačiarňi v marci 1942 začali vydávať mesačník „*Misionár*“. Prvým redaktorom je o. Ján Ďurkaň, od júna 1946 je súčasne aj správcou Spolku sv. Jozefa.

Prírastkom nových misionárov ukázala sa potreba druhého kláštora. Mal byť postavený ďalej na východ v Chuste. Už bol zakúpený aj pozemok r. 1938, ale vojna prekazila všetky plány.

Zo štedrej láskavosti J. E. Pavla Gojdiča, biskupa prešovskej diecézy, dostali k dispozícii filiálny chrám v Sabinove, pri ktorom si zakúpili redemptoristi provizórny dom pre kláštor.

Tretí kláštor sa zakladá po druhý raz v Stropkove. Posviacka základného kameňa nového chrámu na česť sv. Cyrila a Metoda v Stropkove sa konala v júli 1947. Novopostavený chrám bol vysvätený 4. septembra 1949 J. E. Pavlom Gojdičom a pomocným biskupom Vasil'om Hopkom.

Roku 1937 pribudol ešte jeden misionár moravského pôvodu, o. Teofil Čelustka. Odvtedy prichádzajú na pole misionárskej práce len gréckokatolíci, vychovaní v Libějoviciach a v Obořišti. Roku 1940 o. Vladimír Arvaj a o. Ján Ďurkaň, r. 1942 o. Štefan Lazor, r. 1945 o. Mikuláš Ďurkaň, 1947 o. Jozef Čverčko z Topolian, r. 1949 o. Michal Rusnák z Pozdišoviec, narodený v USA, o. Andrej Prokopovič a o. Michal Majovský (z diecézy)

Keďže počet otcov i rehoľných bratov dosiahol už pozoruhodného počtu a cieľ ich práce sám žiada istú samostatnosť, najvyšší predstavení rozhodli

oddeliť tieto tri gréckokatolícke kláštory od ostatných domov a utvoriť z nich samostatnú gréckokatolícku viceprovinciu so sídlom v Michalovciach. Schválenie prišlo 23. marca 1946. Prvým viceprovinciálom sa stal prvý a najstarší gréckokatolícky misionár v celej ČSR o Metod Trčka.

Komunistická likvidácia rehole:

Túto činnosť KSČ násilne prerušila a zlikvidovala barbarským spôsobom z 13. na 14. apríla 1950. Rehoľníkov uväznili a niektorých poslali do zberných táborov v Podolinci. Boli deportovaní títo redemptoristi: o. Trčka, o. Nekula, o. Zakopal, o. Kliment, o. Kozelský, o. Fail, o. Čelustka, o. Mastiliak, o. Ján Ďurkaň, o. Lazor, o. Mikuláš Ďurkaň, o. Čverčko, o. Rusnák, o. Prokopovič, o. Majovský, 4 študenti, 8 bohoslovcov, 14 rehoľných bratov roztrúsených po celej provincii.

Väznení boli títo redemptoristi:

o. Trčka od 14.4.1950 a vo väzení zomrel v roku 1959, o. Mastiliak – žalobca mu navrhol trest smrti, odsúdený bol na doživotie a stratu celého majetku, po odvolaní bol zmenený rozsudok na 25 rokov a nakoniec na 15 rokov. Odsedel 15 rokov a 2 mesiace, o. Lazor bol súdený trikrát, spolu odsedel 7 rokov, o. Prokopovič väzený 3 roky, o. Majovský 4 roky, o. Čverčko bol trikrát väzený, spolu 6 rokov. Ostatní boli len v táboroch, na nútených prácach a v PTP.

Redemptoristi sa vrátili v roku 1990 v letných mesiacoch. Do kláštora prišli otcovia Ištvaník a Čuchrač, v začiatku slúžili bohoslužby v bývalom sklade CO (Teraz kuchyňa). Pustili sa do obnovy celého kláštora, ktorý bol vo veľmi dezolátnom stave. Pravoslávni, ho užívali od 14. apríla 1950. I. poschodie kláštornej budovy bolo upravené na rodinné byty a kancelárie. Užívali aj chrám sv. Ducha, nechceli ich opustiť. 1. januára 1992 bol prevzatý chrám, 1. júla 1992 aj kláštorná budova. Boli to ťažké prietahy.

Na základe amnestie prezidenta republiky bol ThDr. o. Ján Mastiliak 10. mája 1965 prepustený z väzenia zamestnal sa ako robotník v Komunálnych službách mesta Prešov a neskôr ako tlmočník v Odevných závodoch.

Počas Pražskej jari 1968 bola čiastočne obnovená Gréckokatolícka cirkev v Československu. O. Mastiliak sa aktívne zapojil do obnovy aj keď rehoľníci nemohli verejne účinkovať, predsa vytvorili tajnú cirkev a svoje štruktúry. O. Mastiliak bol ustanovený za viceprovinciála michalovským redemptoristom až do roku 1981. V pastoračii zo zdravotných dôvodov nepôsobil ale venoval prekladateľskej a inej duchovnej činnosti, preložil 108 knižných titulov z rôznych jazykov. Zomiera 18. septembra 1989 v Prešove, pochovaný je na mestskom cintorine v Michalovciach. Rehoľníci začali pracovať v duchovnej činnosti, dostali sa na fary, o. Lazor do Michaloviec a po troch mesiacoch do Topolian, kde pôsobil až do 1993 roku. o. Majovský sa dostal do Strážskeho a tu po mesačnom pôsobení odišiel pôsobiť do Klokočova, býval na priváte, úradom nebol po vôli, bol preložený do Petrikovec kde vymenil o. Prokopoviča ktorý sa dostal do Klokočová. Tu pôsobil až do dôchodku 1992. O. Majovský sa tu dlho neohrial. Z Petrikovec bol preložený do Svidníckeho okresu Krajná Bystrá, poviac ročnom pôsobení je úradne preložený na faru Svetlice

v Humenskom okrese. Po fyzickom a telesnom vyčerpaní odišiel do dôchodku – (veľmi zoslabené srdce). O Ján Ďurkaň pôsobil v Malých Zalužiciach v roku 1992 zomiera. Jeho brat Mikuláš Ďurkaň v Dvoriankoch. O. Jozef Čverčko pôsobí v Stropkove, kde na sviatok sv. Mikuláša 1992 náhle zomiera. O. Cyril Ján Zakopal patrí k našim najznámejším a najvýznamnejším kňazom-redemptoristom. Bol nielen vynikajúcim kazateľom a organizátorom, ale aj starostlivým hospodárom a umelcom-rezbárom. Vyznal sa aj v záhradníctve a včelárstve. V pamäti súčasníkov zostal najmä ako budovateľ michalovského kláštora a Chrámu Svätého Ducha. On to bol ktorý spolu s o. Metom Trčkom rokoval o zakúpení stavebného pozemku. A na jeho meno bol – podľa vtedajších zvyklostí – zapísaný pozemok i kláštor. Výstavbu kláštora v Michalovciach mal na starosti o. Metod Trčka, všetky potrebné práce – i dozor na stavbe – mal na starosti o. Cyril. On bol aj hlavným organizátorom posvicky kaplnky i kláštora. o. Cyril ma veľký podiel na výstavbe farskej cerkve v Topoľanoch. Mladý kňaz v roku 1939 zomrel na týfus, celú ťarchu výstavby kostola zobral na seba. Vo februári komunisti uchopili moc do svojich rúk. Už 19. júla 1948 komunistická polícia vtrhla do kláštora a vykonala prehliadku, v zápisnici uviedli, že nič protištátneho nenašli a odišli. V roku 1949 zlikvidovali výchovné ústavy, zastavili vydávanie Misionár - (35 000 vytlačkov) a inú tlač. A prišla „Barbarská noc“. Je v Podolinci. Roku 1952 sa stal správcom a duchovným otcom internovaných sestier v Jasove. Aby komunisti zastrašili kňazov v 1956 zosnovali proti gréckokatolíckym aktivistom monstreproces. Sedemnástich postavili pred Najvyšší súd v Prahe. O. Cyrilovi nič nedokázali. Potom pracoval ako správca Charity v Pezinku a tu aj zomrel 2. januára 1974. Pochoval ho o. biskup Julius Gabriš, jeho pozostatky boli prenesené do Michaloviec tu uložené do hrobu 9. júna 1974. Staršia rehoľná sestra, ktorá ho poznala viac ako dvadsať rokov, povedala o ňom „Druhý Zakopal sa už nenarodí“.

Z jeho rezbárskych prác je známy jeho veľký betlehem v Topoľanoch, ďalší v Stropkove, ale najväčší daroval prešovskej katedrále. Jeho rezba Matka Ustavičnej Pomoci zdobí chodbu nášho generálneho domu v Ríme a v Šaštíne je autorom desiatok obrazov svätých, ktoré porozdával na Morave a východnom Slovensku.

Farnosť Topoľany spravovali otcovia redemptoristi od roku 1968 a za o viceprovinciála o. Dr. Sukovského tuto farnosť 1993 odovzdal biskupstvu. O. Štefan Ištvaník už z novšej generácie redemptoristov po roku 1971 pôsobil 19 rokov v Sninskom okrese najmä Kolonici a v roku 1990 prichádza do kláštora s o. Jánom Čuchračom, kde začali fyzickú obnovu kláštornej budovy po pravoslávnych, ktorá bola v dezolátnom vstave. Osobne urobili kanalizáciu okolo chrámu sv. Ducha a kláštornej budovy lebo doposiaľ bol len zvod do žumpy. Otec Ištvaník bol aj prvým redaktorom „**obnoveného Misionára**“ ktorý začal vychádzať mesiacom júnom 1992 a dospel za krátky čas pekného úspechu až do 13 500 čísiel. Cez deň pracovali ako robotníci a v noci keď utíchol ruch venovali sa duchovným povinnostiam. O. Ištvaník do pozdnej noci sa venoval písaniu Misionára, pripravoval knihy na vydanie. (O. Štefan Ištvaník: Modlitba svätého ruženca a Krížová cesta, G. Pasguali Tri anjelské pozdravenia- kľúč do

neba, o. Ján Mastiliak Hrst' spomienok, Sv. Alfonz Liguori: Návštevy, Vo svetle večnosti a Cesta lásky). Robí na expedícii za pomoci o. Čuchrača, ako aj všetku agendu. V roku 1995 odchádza na misie aj s o. Čuchračom na Zakarpadskú Ukrajinu do Koroleva, kde redemptoristi odkúpili rozostavanú jednoposchodovú budovu, tam zasa usilovne pracujú ako robotníci po dokončení stavby kláštora púšťajú sa do stavby kostola. Popri tejto práci vydáva Misionár v ukrajinštine, ktorý po roku zanikol. Chodí vypomáhať do seminára v Užhorode. Pred dokončením stavby kostola sú odvolaní do kláštora v Michalovciach o. Ištvaník zostáva pôsobiť tu a o. Čuchrač odchádza do Starej Ľubovni kde ma sa stavať kláštorná budova. O. Ištvaník pracuje na Ľudovej čítanke pre nedele a sviatky, ktorá vychádza raz v mesiaci, pripravuje do tlače aj „Ruženec svetla“ Pápeža Jána Pavla II. vedie duchovné cvičenie a chodí na misie.

Redemptoristi svoju činnosť obnovili v roku 1990 v Michalovciach a Stropkove. Postavili nové kláštory s kostolmi v Starej Ľubovni, ako aj na Zakarpatskej Ukrajine v Koroleve. Veľkú radosť prežívali 7. júla 2002 redemptoristi, veriaci Koroleva a okolia. V tento deň bol posvätený novopostavený rehoľný chrám sv. Jána Krstiteľa. Obrad posviacky vykonal mukačevský biskup Ivan Semedij. Teraz pôsobia aj v Chorvátsku. V krátkych dejinách našej rehole v Michalovciach mali sme dvoch vysvätených biskupov: Mons. Michala Rusnáka – prijal svätenie 2. januára 1965. (Pôsobil v Totonte v Kanade, zomrel 16. januára 2003). A Mons.o. Milana Chautura – prijal svätenie 29. februára 1992 ako jeden z najmladších biskupov na svete. Od roku 1997 pôsobí ako prvý Košický apoštolský exarcha.

Kláštor redemptoristov, Masarykova 35, 071 01 tel. 056/642 21 67

Rehoľa sestier Najsvätejšieho Vykupiteľa

15. februára 2003 bol pre tuto rehoľu Nový začiatok pôsobenia. Začínal v chráme sv. Ducha v kláštore redemptoristov v Michalovciach, kde sme prežili slávnostné otvorenie pôsobnosti rehole na Slovensku. Slávnostnú archijerejskú svätú liturgiu slúžili vladykovia Ján Babjak, SJ. (prešovský biskup) a vladyka Milan Chatur, CSsR (košický exarcha) spolu s ďalšími kňazmi. Vo svojom príhovore vladyka Milan pomohol všetkým aspoň trochu nazrieť do života kontemplatívnych osôb, za múrmi kláštora, kde sa žije pre Boha a s Bohom. Zdôraznil pritom hlboký význam modlitby v príhovore, ku ktorej sú klauzúrne sestry zvláštnym spôsobom Bohom povolané. Spolu bratmi redemptoristami, príbuznými a dobrodincami sme prosia o Božie požehnanie pre ich misiu na Slovensku. Tejto slávnosti sa zúčastnili aj sestry redemptoristky z Bielskeho kláštora v Poľsku, kde aj , prvé slovenské redemptoristky, rástli a čerpali ducha našej zakladateľky sestry Márie Celesty Crostarosy. Po 9- ich rokoch formácie, sa vraciajú sa späť do rodného kraja, kde začínajú novú fundáciu.

V Sačurove je náš prechodný dom do času, kým sa vo Vranove nad Topľou – Lomnici nepostaví nový kláštor. Prvé kontemplatívne spoločenstvo

redemptoristiek v gréckokatolíckej Cirkvi na Slovensku tvoria štyri sestry po večných sľuboch.

Kolískou Rehole sestier Najsvätejšieho Vykupiteľa je talianske mesto Scala. V tomto malebnom mestečku pri amalfitánskom pobreží vznikla 13. mája 1731 rehoľa, ktorá má pripomínať ľuďom nekonečnú lásku Boha k človekovi. O tom chceme svedčiť svojím životom a tiež habitom tmavočervenej farby. Svoje poslanie v Cirkvi realizujeme skrze modlitbu a evanjeliovú otvorenosť. Dávame možnosť prežiť v našom dome dni duchovnej obnovy, spoločnej modlitby v kaplnke, osobných rozhovorov. Hoci sa nezúčastňujeme apoštolátu Cirkvi spôsobom, ako to robia činné rehole, jednak to uskutočňujeme skrze modlitbu, jednotu a vzájomnú lásku prežívanú v spoločenstve.

Rehoľa sestier Najsvätejšieho Vykupiteľa plní svoje poslanie v Cirkvi v hlbokom zjednotení s celou redemptoristickou rodinou. Pôvodom, názvom a spiritualitou je totiž úzko spätá s kongregáciou Najsvätejšieho Vykupiteľa (redemptoristami). Tento dvojité inštitút je povolaný, navzájom sa dopĺňajúc, uskutočniť spoločný cieľ. Apoštolát redemptoristov je podporovaný kontemplatívnym životom redemptoristiek. Služba otcov a bratov motivuje sestry k modlitbe a kontemplácii, čím sa stávajú skutočnými misionárkami. Redemptoristi a redemptoristky majú byť vernými svedkami Otcovej lásky.

Prevzaté z Misionára marec 2003.

Kongregácia Sestier služobníc Nepoškvrnenej Panny Márie

Sláva Bohu česť Márii, nám pokoj!

To je náš pozdrav, heslo a tiež v skratke vyjadrené poslanie Sestier Služobníc Nepoškvrnenej Panny Márie.

Oslavovať Boha modlitbou i svojim zasväteným životom, slúžiť podľa vzoru Nepoškvrnenej Panny Márie – prvej dokonalej služobnice a žiť v pokoji a láske v spoločenstve so spolusestrami a tiež vyprosovať pokoj všetkým ľuďom a národom.

Kongregácia SSNPM ako prvá aktívna - apoštolská rehoľa bola založená v roku 1892 na Ukrajine neďaleko mesta L'vov. Prvé sestry pozval na Slovensko do Prešova, blahoslavený vladyka Pavol Gojdič v roku 1928, kde sestrám vybudoval ústredný dom v ktorom bol umiestnený sirotinec, internát, materská škôlka a neskôr provinciálny dom a noviciat. 22. septembra 1937 prichádzajú tri sestry apoštolský pôsobiť aj do Michaloviec na pozvanie otcov redemptoristov najmä o. Vasilom Musilom.

Cieľom rehole je výchova detí a mládeže, pomoc starým, chorým a opusteným i starosť o krásu Božích chrámov. Dobrodincami a prvými pomocníkmi sestier bola zámožná rodina Sotákových u ktorých sestry bývali kým sa nevybudoval na ich pozemku kláštor s materskou škôlkou. Odtiaľ sa konali zbierky na kláštor po celom Zemplíne. Sestry chodievali na zbierky, lebo finančných prostriedkov nebolo, liečili nemocných domácimi liekmi, navštevovali chorých, umierajúcich

a pripravovali ich k prijatiu sviatosti a takto sa cez obetavú službu zoznamovali s ľuďmi, ktorí im potom pomáhali pri výstavbe prácou a vozmi. O rok a pol, na ústredný sviatok sestier, na sviatok Nepoškvrneného počatia o. Vasil' Musil slúžil prvú Službu Božiu v nedokončenej kaplnke kláštora. Posviacka základného kameňa bola až 7. augusta 1938, vykonal ju o. biskup Stojka. Posviacka kláštora bola 3.10. 1940, vykonal o biskup Gojdič. Kláštor vybudovali na Hlavnej ulici č. 54, (Po druhej svetovej vojne ul. Štefánikovej), nachádzal sa pri terajšej budove Zlatý klas.

Po politickom prevrate v roku 1939 sa Michalovce cirkevne pripojili k Prešovskej diecéze a Podkarpatsku Rus zobrali Maďari. Budovanie kláštora sa konalo vo vojnovom čase, stavebný materiál sa obstarával veľmi ťažko, ľudia boli bezradní a často ani nepišli do práce. Veľké a ťažké obety prinášali i michalovské sestry Služobnice, lebo často v dome nebolo ani grajiara a nemali ani na to najpotrebnejšie.

Sestry Služobnice mali tieto kláštory a ústavy: Prešov, Michalovce, Lutina, Trebišov, Libejovice, Uhorské Hradište a spolu mali 72 sestier.

Pri likvidovaní kláštora (1950) komunisti jedným ťmahom celé úsilie sestier a ľudí zlikvidovali. Zobrali škôlku i dievčenský internát. Bola to moderná, reprezentačná jednoposchodová budova. Jej priestory boli: škôlka pre 30 -40 detí, internát pre dievčatá 10-14. Tiež tu bývali duchovné cvičenia pre manželky kňazov, dievčatá i sestry aj z iných kláštorov.

V roku 1968 keď sa obnovila gréckokatolícka Cirkev a sestry sa vracali späť na Slovensko žiadali Okresný národný výbor v Michalovciach, aby budovu vrátil. Žiaľ, pri plánovaní výstavby mesta ju asanovali (1972). Finančné ohodnotenie tejto budovy bolo úmyselne minimálne a preto rehoľa ostala bez akejkoľvek náhrady, či finančného ohodnotenia. Sestry sa presťahovali do malého domu na Kukučínovej ul. a potom na Moyzesovej 25. Takto sa nám vedeli zavďačiť komunisti mesta Michaloviec.

Utrpenia, modlitby, obety, práca a námahy počas 50-tych rokov a ďalšieho trvania totalitného režimu stali sa semenom dnešného slobodného pôsobenia sestier. Príkladným znášaním všetkých krízov, útrap, bolesti a ponížovania vydávali svedectvo o Kristovi. Boli to obety, modlitby a vzdychy, ktoré pomáhali kriesiť našu gréckokatolícka Cirkev a dať sa jej zaskviť v novej sile a kráse. Kongregácia sestier služobníc vybudovali nový kláštor za veľké finančné prostriedky – dary z celého sveta. Posviacka nového kláštora sa konala 22. októbra 2002. Pamätnú tabuľu k 53 výročia likvidácie kláštora umiestnili 26.apríla 2003 Konfederácia politických väzňov Slovenska a občania mesta.

Sestra Ignácia Terézia Fiľakovská, SSNPM provinciálna predstavená

Prešov, Provincia Sv. Ducha, Sladkovičova 24, tel. 051/773 33 26

Michalovce, Moyzesova 25, 071 01, tel.056/644 39 09

Prvé pokusy o rehabilitáciu gréckokatolíckej cirkvi

Demokratizačný proces po januári 1968 s nadšením privítali všetci, ktorým sa minulých rokoch krivdilo. Keď generálny tajomník KSČ Alexander

Dubček v svojej programovej reči vyhlásil, že všetky krivdy, ktoré boli napáchané, budú odstránené, k slovu sa prihlásila aj potlačená gréckokatolícka cirkev.

Z hodnoverného prameňa je známe, že už v roku 1965 sa vysokí politickí funkcionári na pracovnej porade v Trenčianskych Tepliciach vážne zaoberali otázkou rehabilitácie gréckokatolíckej cirkvi.

Z Východoslovenských novín v roku 1968 sa gréckokatolíci mohli dozvedieť, že známy Slovák, gréckokatolík, Štefan B. Roman, žijúci v Kanade, poslal svojho času prezidentovi A. Novotnému a tiež Michalovi Chudíkovi list, v ktorom ich upozorňoval na trpké osudy gréckokatolíkov. Odpoveď nedostal ani od jedného.

Veľmi intenzívne pracoval biskup ThDr. Vasil' Hopko. V liste upozorňuje, že bola poslaná žiadosť o jej rehabilitáciu Národnému zhromaždeniu. Opisy tejto žiadosti boli zaslané A. Dubčekovi a V. Biľakovi. Od marca 1968 sa konali podpisové akcie v nich žiadali od štátnej správy nápravy chýb a krívd ku ktorým došlo v uplynulom období.

Po 18 rokoch sa 10. apríla 1968 zišli gréckokatolíckí kňazi do Košíc. Zo 172 žijúcich kňazov prišlo ich 133. Stretnutie sa konalo v zasadacej sieni rímskokatolíckeho biskupstva, na čele ktorého stál kapitulárny vikár Štefan Onderko.

Z tohto stretnutia bola zaslaná rezolúcia od ministerstva až po okresné národné výbory.

Akčný výbor gréckokatolíckych kňazov a laikov v Košiciach.

29. apríla 1968 vydali Pamätný spis o gréckokatolíckej cirkvi a o restitúcii jej práv, majetku a ----- zariadení ktorý predložili Vláde Československej socialistickej republiky v Prahe. Tento spis vypracovali ThDr. Ján Murín, podpredseda akčného výboru a jej členovia JUDr. Pichonský a JUDr. Danko.

Tento Pamätný list začína takto:

My, gréckokatolícki veriaci čakáme 18 rokov, aby nám ako veriacim bol priznaný štatút plnoprávných občanov, aby nám ako ostatných cirkvám a náboženským spoločnostiam bolo umožnené vyvíjať náboženský a cirkevný život v súlade s ústavou s tým sa zúčastňovať na výstavbe našej vlasti.

- I. Právna existencia a kontinuita gréckokatolíckej cirkvi.
- II. Práva, majetok a zariadenia gréckokatolíckej cirkvi.
- III. Zásady pre navrátenie práv, majetku a zariadení gr. kat. cirkvi.
- IV. Postup pri vrátení, majetku a zariadení gréckokatolíckej cirkvi
- V. Práva - obnovenie činnosti.
- VI. Ďalšie opatrenia
- VII. Preberanie práv, majetku a zariadení od tretích osôb.
- VIII. Záverečné opatrenia.

Osobitné vyhlásenie:

Gréckokatolícka cirkev slávnostne vyhlasuje, a to vo všetkých oblastiach, že sa bude riadiť príslušnými koncilovými ekumenickými dokumentami a pokoncilovým ekumenickým duchom. V naliehavých prípadoch je ochotná sporné otázky riešiť vzájomnou dohodou.

Reakcia na 10. apríl 1968

Vzápätí po prvom stretnutí gréckokatolíckeho duchovenstva v Košiciach sa v Prešove zišiel Akčný výbor pravoslávnej cirkvi, ktorý vypracoval rezolúciu a zaslal ju vláde. Vyberám časť z nej: „Všetky cirkevné budovy, ktoré používa pravoslávna cirkev k cirkevným účelom sú pozemkovoknižne prepísané na našu cirkev a nikto nemá právo nášho duchovného vyháňať z bytu a z chrámu, alebo brániť mu vykonávať jeho dušpastierske povinnosti“ (Príklad: keď Židia sa vrátili po roku 1945, od arizátorov prevzali domy a obchody ak sa spieral bol zatvorený. Pravoslávni po roku 1990 za Mečiarovej vlády dostali za každý uvoľnený kostol z našich daní jeden milión a za faru päťstotisíc korún. Takto sme si nepredstavovali spravodlivosť).

Vládne nariadenie z 13. júna 1968

o hospodárskom zabezpečení gréckokatolíckej cirkvi štátom

Vláda Československej socialistickej republiky nariaďuje podľa zákona č. 218/49 Zb. o hospodárskom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností štátom: sú uvádzané § 1- 4 Dr. Husák, v. r. (Krátky výťah Zb. z. č. 70/1968, s. 198, čiastka 23)

Pravoslávni boli rozhodnutím vlády šokovaní, gréckokatolíci natešení. V kútiku srdca však predsa očakávali nie povolenie, ale obnovenie svojej cirkvi. Na ústny protest, že vláda našu cirkev len povolila a nie obnovila, povedal Dr. G. Husák trojčlennej delegácii Akčnému výboru – ThDr. Murínovi, Zorvanovi a ThDr. Rusnákovi, že „len povolenie“ je pre gréckokatolícku cirkev veľkým úspechom, lebo tlak pravoslávnych – a zvlášť ich „tútorov“ a priateľov – bol veľký.

Po prvom historickom stretnutí nášho duchovenstva dňa 10. apríla 1968 v Košiciach mala naša cirkev 48 farností v ktorých veriaci požadovali kňaza.

Je potešiteľné, že všetci dvadsiatištyria bývali gréckokatolícki kňazi, ktorí počas osemnástich rokov z rozličných príčin zostali na farách, okrem dvoch, sa vrátili opäť do svojej cirkvi.

Preberanie fár prebiehalo na mnohých miestach pokojnou cestou. Pravoslávni aj gréckokatolíci sa zjednotili, chodili do chrámu, nevyčítali si minulosť. V niektorých farnostiach však k dohode viedla trnistá cesta.

V noci z 20. na 21. augusta 1968 vtrhli do Československa vojska Varšavskej zmluvy a veľmi rýchlo obsadili cele územie. „Priatelia“ vraj prišli na „pozvanie“ kohosi zachraňovať a potlačiť kontrarevolúciu. Mnohí pravoslávni jasali.

Všetko, čo sa v priebehu onej obrodnej jari 1968 vytvorilo, bolo – okrem legalizácie našej cirkvi – postupne zrušené. Napriek útokom pravoslávnych sa pokračovalo v započatej ceste. Štátne orgány sa však už viac prikláňali na stranu pravoslávnych, hoci vyhlasovali, že chcú byť objektívne.

Je pozoruhodné, že z bývalých pravoslávnych kňazov, ktorí sa stali členmi gréckokatolíckej cirkvi, sa do pravoslávnej vrátil iba jeden jediný.

Napriek veľkej aktivite pravoslávnych výsledok ku konci roka 1968 bol taký, že štátne orgány na Slovensku systematizovali 196 gréckokatolíckych a 85 pravoslávnych farností.

25. februára 1969 zasadal v Košiciach akčný výbor. Na jeho zasadnutí bol za ordinára našej cirkvi doporučený na schválenie vláde i Svätej Stolicy o. Ján Hirka, 2. apríla 1969 bol menovaný Svätým Ocom Pavlom VI. za ordinára prešovskej eparchie. Tým aktom prestal existovať Akčný výbor so sídlom v Košiciach a o. ordinár preniesol svoje sídlo do Prešova. Pretože biskupská rezidencia bola v rukách pravoslávnych, utiahol sa do priestorov farskej budovy. O.biskup ThDr. Vasil' Hopko sa ubytoval v dome rehoľných sestier.

Pomery, za ktorých sa o. Ján Hirka stal ordinárom boli nanajvýš neutešené. Rozsiahle územie eparchie vyžadovalo, aby mal svojich pomocníkov. Predseda akčného výboru o. ThDr. Ján Murín musel na zásah štátnych orgánov odísť do civilného zamestnania, riaditeľ kancelárie akčného výboru o. Andrej Zima odišiel do pastorácie. Neskôr do pastorácie odišiel aj o. ThDr. Štefan Ujhelyi.

Po čase – so súhlasom štátnych orgánov – sa načas ustálilo nasledovné zloženie biskupského úradu: ordinár - o. Jan Hirka, riaditeľ kancelárie – o. ThDr. Ján Seman, tajomník, o. Ján Gajdoš, ceremoniál o. Eugen Kočíš, archivár – o. Ján Hric.

Pravoslávni sa usilovali o spoločné užívanie každého chrámu. Ordinariát sa držal tejto zásady: K určitému počtu gréckokatolíkov rovnaký počet pravoslávnych – len vtedy nech sa chrám užíva spoločne. Pravoslávny to nevyhovovalo, lebo ich bolo málo. Aby ich bolo viac pracovníkom ŠtB bol daný príkaz aby sa zúčastňovali pravoslávnych bohoslužieb. Niektorí to odmietali s poznámkou, že za osemnásť rokov im vtĺkali do hlavy, že nieto Boha.

Pravoslávni v rámci svojej ohováračskej kampane šíрили fámy, že gréckokatolícka cirkev bude znovu zakázaná. Preto vláda vydala prehlásenie, že nie je to pravda. Po tomto prehlásení sa hladina trocha utíšila, ale na dedinách sa strániči neprestávali miešať do cirkevných záležitostí a dokonca ich riešili. Potvrdzujú to aj Východoslovenské noviny zo 4. júna 1970, ktoré napísali: „Náboženské trenice po januári 1968, žiaľ, v mnohých farnostiach neskončili a potvrdzujú, že sú v nich zainteresovaní aj členovia strany, ba dokonca aj funkcionári základných organizácií KSS a národných výborov.“ Noviny pokračujú: „Namiesto toho, aby komunisti venovali svoje sily konsolidácii nášho politického a spoločenského života na dedinách, v protiklade s listom ÚV KSČ a straníckymi uzneseniami vyvolávajú náboženské rozbroje.“

V obci Slovinky – v okrese Spišská Nová Ves – sa stalo, že štyri desiatky členov komunistickej strany pohodilo predsedovi okresnej organizácie KSS

Berníkovi svoje členské legitimácie s tým, že vystúpia zo strany, ak sa ona nepostará, aby za väčšinovú cirkev v Slovinkách bola vyhlásená pravoslávna cirkev. A stalo sa. Je to skutočný prípad, ktorý sa v obmenách opakoval aj na iných miestach.

Od nepriateľov Boha nečakajme spravodlivosť.

Dôverujte jedine Bohu, ten nás nesklame

Poprad 1987, (krátene) z knihy o. Michala Fitca. Trpké roky

Gréckokatolícky biskupský úrad oznamuje radostnú správu,

že Svätý Otec Ján Pavol II. vymenoval dňa 21. decembra 1989 nášho terajšieho otca ordinára Mons. Jána Hirku, pápežského preláta za sídelného prešovského biskupa. On viedol našu diecézu ako ordinár a apoštolsky administrátor s právami rezidenčného biskupa od 2. apríla 1969 a získal v tejto funkcii za viac ako 20 rokov veľké skúsenosti, vo vedení a práci pre diecézu. treba pripomenúť, že v tomto svojom poslaní aj veľa vytrpel o čom vie naj lepšie sám Boh.

Od smrti biskupa Dr. Vasil'a Hopku r. 1976 bola diecéza bez biskupa. Vypomáhali biskupi pri vysviacke novokňazov z Juhoslávie Mons. Joakim Segedi a jeho nástupca, križevacký sídelný biskup Mon. Slavomír Miklovš.

Terajší košický apoštolský exarcha Milan Chavtur, CSsR, dňa 29. februára 1992 prijal z rúk prešovského biskupa Mons. Jána Hirku v Mestskej hale v Prešove biskupskú vysviacku.

Po vysviacke pôsobil Mons. Milan Chautur ako pomocný biskup prešovskej eparchie. Dňa 21. februára 1997 bol zriadený v Košiciach apoštolský gréckokatolícky exarchát. Za jeho prvého exarchu bol Mons. Milan Chautur vymenovaný 2. marca 1997. 13. apríla 1997 ho apoštolský nuncius Luigi Dossena uviedol do úradu.

Počiatky sú všade sú všade problematické. Dnes má exarchát vlastnú budovu a je chápaný ako neoddeliteľná súčasť náboženského života nielen gréckokatolíkov, ale celej Cirkvi na Slovensku.

V súčasnosti je Mons. Milan Chautur predsedom komisie pre rodinu pri Konferencii biskupov Slovenska.

Nový biskup pre prešovských gréckokatolíkov.

Dňa 11. decembra 2002 pápež Ján Pavol II. vymenoval za prešovského biskupa katolíkov byzantského obradu pátra Jána Babjaka, člena Spoločnosti Ježišovej, riaditeľa Centra Spirituality Východ – Západ. P. Michala Lacka, S.J. v Košiciach.

Mons. ThDr. Ján Babjak sa narodil 28. októbra 1953 v Hažine nad Cirochou, Prešovskej diecéze a po rokoch prípravy na kňazstvo v bratislavskom seminári bol vysvätený za kňaza 11. júna 1978 v Prešove. Svoju pastoračnú

službu vykonával ako kaplán v Prešove od roku 1978 do roku 1983. V auguste 1983 začal pôsobiť ako správca farnosti Ľubica pri Kežmarku. 18. júna 1987. tajne vstúpil do Spoločnosti Ježišovej. Od roku 1989 do roku 1990 vykonával funkciu prefekta v Kňazskom seminári sv. Cyrila a Metoda v Bratislave. V roku 1990 sa stal farárom gréckokatolíckej farnosti v Bratislave, kde pôsobil jeden rok. V roku 1991 až 1993 študoval na Pápežskom orientálnom inštitúte v Ríme, kde získal licenciát zo spirituality. Po návrate na Slovensko v rokoch 1993 a 1994 bol zodpovedný za exercičný dom Spoločnosti Ježišovej sv. Ignáca v Prešove. V roku 1994 sa opäť vrátil do Ríma, kde pracoval v slovenskom oddelení Vatikánskeho rozhlasu a popritom pokračoval v štúdiu spirituality, z ktorej v roku 1996 v Pápežskom orientálnom inštitúte obhájil doktorantskú prácu na tému: *P. Michal Lacko – učiteľ a formátor gréckokatolíkov, S. J.*

Od roku 1996 až do menovania za biskupa zastával úrad riaditeľa diela pátrov Spoločnosti Ježišovej s názvom *Centrum Spirituality Východ – Západ P. Michala Lacku SJ. v Košiciach* a zároveň prednášal východnú spiritualitu na teologickej fakulte Trnavskej univerzity v Bratislave.

Ako eparcha prešovskej eparchie nastúpil na miesto 79 ročného Mons. Jána Hirku, ktorý spravoval v úlohe prešovského ordinára od roku 1968 a apoštolského administrátora gréckokatolíckej Cirkvi v ČSSR. Roku 1989 ho menoval pápež Ján Pavol II. za sídelného biskupa.

Význačné osobnosti a udalosti v gréckokatolíckej cirkvi za posledných 100 rokov na Slovensku.

Historické návštevy Svätého Otca Jána Pavla II. na Slovensku.

1990, 1995, 2003. V roku 1995 - zavítal aj medzi nás – gréckokatolíckych veriacich v Prešove. .

6. novembra 2001 boli vyhlásení Svätým Otcom Jánom Pavlom II. za blahoslavených prešovský biskup-mučeník Pavol Gojdič a o. viceprovinciál - mučeník Metod Dominik Trčka, CSsR, a 14. septembra 2003 pomocný prešovský biskup ThDr. Vasil' Hopko.

1888., sa narodil bl. biskup prešovskej eparchie mučeník Pavol P. Gojdič, OSBM,

16. októbra 1900., narodil sa mukačevský biskup Alexander Stojka

16. novembra 1923., narodil sa Mons. Ján Hirka, prešovský diecézny biskup.

prof. doc. **ICDr. Cyril Vasil', SJ.** od 16. marca 2000 je dekanom Fakulty východného cirkevného práva Pápežského východného inštitútu 30. novembra 2000 ho Svätý Otec Ján Pavol II. menoval za konzultora Kongregácie pre východné cirkvi.

o. Michal Lacko, SJ. kňaz, profesor gregoriánskej univerzity a Pápežského inštitútu v Ríme, vedec a obranca gréckokatolíkov. 15. marca 2002 jeho telesné pozostatky boli uložené a zapečatený hrob v ktorom odpočíva aj o. Michal Fedor na Cintoríne sv. Rozálie v Košiciach.

1992. obnovenie Monastiera baziliánov v Trebišove.

Sestry Radu sv. Bazila Veľkého prišli na Slovensko do Prešova v roku 1922 z ukrajinského Stanislavova.

1995., vytvorenie samostatnej slovenskej vetvy sestier baziliánok – delegatury sv. Cyrila a Metoda s centrálnym kláštorom v Sečovciach.

1928., príchod sestier služobníc Nepoškvrneného Počatia Panny Márie na Slovensko.

15. februára 2003., nový začiatok pôsobenia rehole sestier redemptoristiek Najsvätejšieho Vykupiteľa na Slovensku. Boli uvedené v chráme sv. Ducha v Michalovciach vladykom Mons. Jánom Babjakom, JS. (prešovský biskup) a vladykom Milanom Chauturom, CSsR, (košický biskup),

21. februára 1997 bol zriadený v Košiciach apoštolský gréckokatolícky exarchát. Za jeho prvého exarchu bol Mons. Milan Chatur vymenovaný 2. marca 1997. 13. apríla 1997 ho apoštolský nuncius Luigi Dossena uviedol do úradu. Za kňaza bol vysvätený 1981.

Z rúk Svätý Otec vysvätil dvanásť nových biskupov, medzi nimi dvoch Slovákov. Mons. ThDr. Jána Babjaka SJ. a Mons. Milana Šášika CM.

Mons. Michal Rusnák, CSsR, prvý biskup slovenskej gréckokatolíckej Eparchie sv. Cyrila a Metoda v kanadskom Toronte

30. apríla 1878., narodil sa **ThDr. Mikuláš Rusnák**, univ. profesor, pápežský prelát, kanonik, vzácny vedec a gen. vikár prešovskej eparchie, zomrel 1955.

1941., založenie celoslovenského Cyrilometodského spolku gréckokatolíkov v Michalovciach

a jeho znovuzaloženie 1991 pod názvom Spolok sv. Cyrila a Metoda.

1913., narodil sa **ThDr. Ján Murín** – gréckokatolícky kňaz, profesor náboženstva na gymnáziu v Michalovciach, roduverný Slovák, národný buditeľ slovenských gréckokatolíkov, priekopník a zakladateľ Jednoty sv. Cyrila a Metoda, vychovávateľ mládeže aj mimo školy, ľudomil a verejný pracovník.

kanonik o. Jozef Knežo, čestný predseda Spolku sv. Cyrila a Metoda.

o. Michal Fitz, autor knihy Trpké roky – spomienky gréckokatolíckeho kňaza.

1921. príchod prvých gréckokatolíckych redemptoristov do Stropkova.

1946., schválenie samostatnej gréckokatolíckej viceprovincie redemptoristiv na Slovensku.

17. apríla 1921., narodil sa **Štefan Roman**. Pápež Ján XXIII. mu udelil Rad rytiera sv. Gregora, ako pozorovateľ zúčastnil sa zasadaniach II. vatikánskeho koncilu, 1968 podporoval gréckokatolícku cirkev na Slovensku v Kanade vybudoval veľkolepú katedrálu v roku 1984 posvätil Svätý Otec Ján Pavol II., národovec, kanadský priemyselník a význačný predstaviteľ Gréckokatolíckej cirkvi.

Mikuláš Klimčák, akademický maliar.

1951., narodil sa Ing. Mgr. Blažej Krasnovský, bol mimoriadne aktívny v oblasti ekonomicko-spoločenskej, nábožensko-kultúrnej vydavateľskej činnosti, básnik, publicista a ekonóm.

1971., zomrel pri tragickej autonehode zasľúžili kňaz, igumen Polykarp Gabriel Oleár, OSBM, významný kazateľ a publicista.

1980., zomrel o. ThDr. Jozef Ernest Homička, OSBM.

1971., zomrel významný predstaviteľ cyrilometodského hnutia gréckokatolíkov JUDr., Jozef Pichonský, priekopník cyrilometodejského hnutia.

1976., zomrel prešovský pomocný biskup ThDr. Vasil' Hopko.

1976., zomrel Jozef Erby, príkladný pedagóg a priekopník cyrilometodejského hnutia, riaditeľ učiteľského ústavu a dlhoročný kantor v chráme redemptoristov.

1991., Achilla kardinála Silvetriniho vymenoval Ján Pavol II. za prefekta Kongregácie pre Východné cirkvi.

1991., bola obnovená činnosť gréckokatolíckej diecéznej Charity v Prešove.

1880. bol založený eparchiálny seminár v Prešove.

1990., bol založený seminár Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity.

1996., posviacka nového Gréckokatolíckeho kňazského seminára v Prešove.

1998., bol zriadený biskupský vikariát so sídlom v Bratislave.

1929., narodil sa, ThDr. Michal Fedor, JS. historické publikácie.

1923., narodil sa, pražský exarcha o biskup Ivan Ljavinec.

1923., narodil sa o. František J. Fuga gr. kat. vo Vinnom, budovateľ svätyne Klokočovskej Panny Márie v Homiltone a predseda Zahraničnej Matice slovenskej.

29. júna 1913., narodil sa salezián don **Andrej Šandor – Gorazd Zvonický, krstený gr. kat. básnik.**

1. mája 1930., narodil sa **ThDr. Emil Korba**, básnik, publicista, asistent, generálny prefekt kňazského seminára na CM BF v Litoměřiciach, administrátor kapitulného dekanského úradu v Starej Boleslavi, redaktor mesačníka Slovo, Blahovistník, i gréckokatolíckeho kalendára. Prešovský ordinár ho poveril funkciou defenzora vinculi a protonotara institutae pri tamojšom konfesijnom tribunále, simultánne redigoval aj Katolícke noviny a Duchovného pastiera ako aj kalendáre SSV.

1911 narodil sa ThDr. Ján Mastiliak, CSsR, prvý slovenský gréckokatolícky redemptorista, profesor, prekladateľ, filozof, vychovavateľ a viceprovinciál.

1929. narodil sa o. Štefan Ištvaník, CSsR, redemptorista, ľudový kazateľ – publicista, redaktor Misionára.

13. – 14. apríla 1950, komunistická strana, barbarským spôsobom zlikvidovala všetky katolícke kláštory a rehoľné spoločenstva, mužské a ženské a dala ich do zberných táborov v Československu.

28. apríla 1950 Československá komunistická strana a ZSSR a za pomoci duchovných predstaviteľov pravoslávnej cirkvi zlikvidovali Gréckokatolícku cirkev v Československu.

13. júna 1968, bolo vydané vládne nariadenie 70/1968 ktorým po 18 rokoch prenasledovania bola čiastočne povolená činnosť gréckokatolíckej cirkvi.

Pavol Kušnir

1906 pápež Pius X. povolil belgickým redemptoristom na čele s o. Deleeorom zmenu západného obradu na východný

1880. Pápež Lev XIII. vydal Grande munus, ktorou rozšíril sviatok sv. Cyrila a Metoda na celú cirkev.

1925 bol ustanovený sviatok Krista Kráľa pápežom Píom XI.

1930., narodil sa ThDr. Emil Korba, kňaz, básnik, publicista a redaktor Slova.
1975., zomrel autor modlitebnej knihy dvojazyčnej staroslovenskej a slovenskej liturgie pre gréckokatolíkov, bol to prvý preklad našej liturgie do slovenčiny.
1995., bolo založené Cirkevné gymnázium sv. Jána v Trebišove.
1995., zomrel o. ThDr. Ján Seman, tajomník biskupského úradu po roku 1969.
1940., zomrel Gréckokatolícky biskup ThDr. Dionýz Nyáradi, ktorý bol v rokoch 1922 – 1926 apošt. administrátorom prešovského biskupstva.

31. mája 2003 – v rímskokatolíckom Chráme sv. Salvátora v Prahe sa uskutočnila biskupská vysviacka Mons. ThDr. Ladislava Hučka doterajšieho profesora v Rímskokatolíckom kňazskom seminári sv. Karola Boromejského v Košiciach. Vladyka Hučko bol dňa 24. apríla 2003 Svätým Otcom Jánom Pavlom II. menovaný za nového apoštolského exarchu pre gréckokatolíkov v Českej Republike.

6. januára 2003. Z rúk pápeža Jána Pavla II. prijali biskupské svätenie v Bazilike sv. Petra vo Vatikáne, 12 kňazi z celého sveta, medzi inými aj Mons. Ján Babjak SJ. - za prešovského biskupa katolíkov byzanského obradu a Mons. Milan Šášik CM. za apoštolského administrátora ad nutum Sancte sedes (do rozhodnutia Svätej stolice) Mukačevskej eparchie byzanského obradu na Ukrajine.

Tretia časť

Seminár KPVS v Michalovciach

„Bolestné 53. výročie zlikvidovania Gréckokatolíckej cirkvi 28. apríla 1950 a kruté prenasledovanie kňazov, ich rodín za vládnutia komunizmu v Československu“. Seminár a spomienkové stretnutie historikov a širokej verejnosti sa uskutočnil v sobotu **26.IV.2003 v EKONOMICKEJ UNIVERZITY PODNIKOVHOŠPODÁRSKEJ FAKULTY, POBOČKA MICHALOVCE, Masarykova 9.** Predchádzala Arcijerejská svätá liturgia s panychídou, za účasti oboch biskupov, vladykom mons. Milanom a vladykom mons. Jánom v chráme Svätého Ducha o. Redemptoristov v Michalovciach.

Na konci bohoslužby predniesla jedna s účastníkov Anna Semufová poďakovanie otcom vladykom v tomto znení:

Preosvietený vladyka Mons. Milan, preosvietý vladyka Mons. Ján, v mene jednoduchých veriacich a občanov nášho mesta Michaloviec vám vyslovujem skromnú vďaku, že ste neváhali, a prišli nás povzbudiť v tejto slávnosti ktorou si pripomíname smutné 53. výročie zlikvidovania Gréckokatolíckej cirkvi na celom uzemi Československa ako aj v našom meste. Ale ako Pán Ježiš povedal: „... a brány pekelné ju nepremôžu ...“, po hanebnom čine a bezcitnom zaobchádzaní márne sa nepriateľ tešil...Tak ako Ježiš Kristus zmŕtvych vstal, aj

ona vstala a dnes tu stojí s načuvajúcim srdcom, aby ako smädná zem pila živú vodu prameniacu z vašich slov, slov večného života. Úprimne sa priznáme, nie sme bez chyby. Preto ako nemohúce dieťa obraciame sa k vám.

Ostáva na vás, aby ste nás zúrodnili a priniesli ako čistú, nevinnú nevestu víťazného baránka a tak spolu s nami vstúpili do jeho príbitkov pripravených pre všetkých ktorí ho milujú. Christos vozkrese

Po bohoslužbe boli odhalené pamätne tabule na kláštore o. Redemptoristov a sestier SNPM.

Liturgie i seminárnej časti sa zúčastnilo mnoho hosti z celého Slovenska, zastúpenie Konfederácie politických väzňov Slovenska ako hlavného organizátora tohto podujatia za účasti a v spolupráci gréckokatolíckej cirkvi a MsÚ Michalocce.

Pri odhalení tabuľ o. ThLic. Michal Hospodár predseda Spolku sv. Cyrila a Metoda k zúčastneným sa prihovril s týmito myšlienkami:

„Patrím do generácie ľudí, ktorá zažila oslavu, ale aj pád týchto vrchných predstaviteľov režimu v bývalom Československu. (na Slovensku), ktorý systematicky ničil všetko spojené s Cirkvou a náboženstvom. Niečo podobné sa deje teraz s diktátorom Husajnom v Iraku, ktorého desaťročia stojacu mohutnú sochu už stihli povaliť a rozpíliť.

Pri tejto súvislosti mi napadá fiktívna otázka: Aká bude budúcnosť pamätnej tabule, ktorú teraz odhaľujeme? Dovolím si povedať, že budúcnosť tejto tabule bude bezo zmien vnímaná dobre, pozitívne. Lebo posolstvo tabule je mravne dobre. Je to posolstvo založené nie na klamstve, ale na očistení historickej pravdy, na odpustení krívd a nádeje na vzájomne pokojný tolerantný život. aj keď je tabuľa z tvrdého materiálu materiálu, naznačené posolstvo je mäkké a teplé pre každého človeka dobrej vôle.

Súčasná mladá generácia pri hľadaní životných vzorov a ideálov sa dnes utieka k oslave mravnej pochybných zbohatlíkov, proiskuitných herečiek a modeliek a interpretov satanskej hudby. Bolo by potrebné, keby o redemptoristi na toto miesto zavolali aj mladú generáciu, ktorá zo školského štúdia nevie skoro nič o mravnom hrdinstve tých rehoľných kňazov a ďalších ktorí v roku 1950 boli bez súdu deložovaní z kláštora a perzekvovaní len preto, lebo ich ideológia- náboženská viera sa nezlučovala so štátnou, ateistickou ideológiou.

Dnes, keď odhaľujeme pamätnú tabuľu svedkom viery, ďakujeme Bohu za ich silné svedectva aj pre nás. A želáme si, aby pravda o nedávnej histórii gréckokatolíkov na Slovensku, ktorú nemožno prekryť nijakou ideologickou prikrývkou, lebo je hodnotou, ktorá sa dobýja silou pravdy samej, jasne svietila aj cez odhalenú pamätnú tabuľu. V mene predsedníctva Spolku sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach ďakujem predstaviteľom Konfederácie PVS za túto iniciatívu a všetkým zainteresovaným za spoluprácu na dobrom diele.

Hlavný prejav na seminári predniesol ThDr. Peter Štúra na uvedenú tému:

Utrpenie Gréckokatolíckej cirkvi za komunistického vládnutia v Československu

Ak je pravda, a dnes o tom môže sotva kto pochybovať, že počas celej druhej polovice minulého storočia slovanská mládež, ale aj širšie vrstvy mladších generácií nemali možnosť dozvedieť sa objektívnu pravdu o dejinách svojho národa a najmä o určitých kľúčových obdobiach jeho dejín, tak to platí v znásobenej miere o dejinách Katolíckej cirkvi na Slovensku. Komunistická ideológia považovala vždy náboženstvo vo všeobecnosti a Katolícku cirkev zvlášť za svojho najväčšieho nepriateľa, proti ktorému bojovala naozaj do všetkých dôsledkov tak zneužívaním zákonodarnej, výkonnej a súdnej moci, ako aj systematickým zamlčováním historických skutočností a zneužívaním monopolu komunikačných prostriedkov na rozširovanie neraz až špinavých klebiet a falošných obviňovaní Cirkvi a jej predstaviteľov.

Nešlo tu iba o obmedzovanie náboženskej slobody, aká sa z času na čas vyskytuje v liberálnych režimoch. Celkom oprávnene možno hovoriť o krutom prenasledovaní totalitným ateistickým režimom, ktorý pokladal každé náboženstvo za tmársky prežitok, za „ópium ľudstva“ a za triedneho nepriateľa, ktorého treba zlikvidovať. Vo februári 1949 prebiehalo v Karlových Varoch stretnutie ideologických pracovníkov Komiterny a vládnych predstaviteľov ľudovodemokratických krajín. Cieľom ich stretnutia bolo vypracovanie spoločného strategického plánu boja proti Cirkvi. Tento boj sa mal začať v Československu a skúsenosti získané u nás sa potom mali uplatňovať aj v ostatných satelitných štátoch Sovietskeho zväzu.

Ako sa malo postupovať hovorí jasne časť protokolu zo spomínaného stretnutia, ktorý obsahuje takéto smernice: *„Komunistická strana musí predstierať, že nechce zničiť Cirkev. Najprv musíme plánovite obmedziť činnosť cirkvi na poli výchovy a tlače. Treba Cirkev, zvlášť Katolícku, vylúčiť z postavenia, ktoré má v spoločnosti. Postupne oddeliť biskupov od kňazov a vraziť klin medzi Vatikán a veriacich. Tento ťah sa musí podariť cestou*

„Katolíckej akcie“. Musíme však postupovať opatrne. Zatiaľ netreba nič meniť na vierouke a mravouke a dočasne musíme trpieť i hierarchickú štruktúru Cirkvi, ale treba sa postarať, aby sa v tejto štruktúre na vedúce miesta dostali ľudia, s ktorými môže strana počítať. Musíme cirkev zastrašiť a umlčať!“

Realizácie týchto smerníc nedali na seba dlho čakať. Veriaci sa stávali mnohokrát terčom spoločenských, psychických, ba dokonca aj krvavých prenasledovaní, náboženstvo a viera boli vyvracané inteligentne a šikovne, vedecky a historicky, boli predstavované ako „blúznenie“, „histerickosť“, plod neznalosti prírodných zákonov, nástroj na utláčanie sociálne slabších vrstiev, ďalej nazývané duševným zaťažovaním, psychickou nevyspelosťou, ópium ľudstva a podobne .

Spočiatku štátne orgány svoj úmysel zúčtovať s Cirkvou však nedali najavo. Boj proti Cirkvi sa viedol zastreto. Situácia sa však radikálne zmenila na známej konferencii československých biskupov, ktorá sa konala 22.-23. 3.1945 v Dolnom Smokovci, kde bolo objavené odpočúvacie zariadenie, ktoré tu nainštalovali príslušníci Štátnej bezpečnosti. Táto udalosť utvrdila biskupov v tom, že v podstate nie je možná seriózna dohoda s vládou. Na druhej strane táto okolnosť podporila vo vedení KSČ zástancov radikálneho postupu proti katolíckej Cirkvi.

Novú taktiku postupu proti katolíckej Cirkvi, vychádzajúcu z uvedených zásad, schválilo Predsedníctvo ÚV KSČ na svojom zasadnutí v Prahe dňa 25.4.1949. Tu sa schválilo vytvorenie operatívnej šesťčlennej skupiny pre realizáciu cirkevnej politiky (cirkevnej šestky). Pre „obrodné hnutie katolíkov“ sa odporúčal ako najvhodnejší názov Katolícka akcia. Išlo o zneužitie pôvodného názvu hnutia laikov, ktorého základ položil pápež Pius XI. encyklikou *Ubi arcano Dei* z 23. 12.1922. Komunistické vedenie rátalo s tým, že ide o zaužívaný názov a jeho zámerom zodpovedalo zameranie laikov. Navonok mala Katolícka akcia vystupovať ako prejav vôle veriacich

katolíkov, ktorí súhlasia s politikou vlády. Mala sa zachovať vonkajšie úcta k pápežovi a pravdám viery. V prípade úspechu akcie by sa ukázalo, že nie biskupi, ale komunistické vedenie dokáže zmobilizovať masy veriacich. Základom bolo vytvorenie perspektívnej národnej Cirkvi.

Svätá stolica vydala exkomunikačný dekrét vzťahujúci sa na štátnu Katolícku akciu. Najvyššia posvätná kongregácia Svätého Officia „...*V mene a autoritou nášho Svätého Otca z Božej Prozreteľnosti Pia XII., zavrhuje a odsudzuje vyššie spomenutú a podvodne pomenovanú „katolícku akciu“ ako schizmatickú.*“.

Ďalším krokom, ako už bolo spomínané, bolo vyčlenenie zvlášť Katolíckej cirkvi z verejného života a obmedzenie jej vplyvu na obyvateľov, čo sa dosiahlo tzv. *cirkevnými*

zákonmi v roku 1949, ktorých základná filozofia bola v tom, aby cirkvi stratili svoju autonómnosť a boli dané pod tvrdú kuratelú moci. Jednalo sa o tieto zákony a vládne nariadenia:

- zákon č. 217 Zb. zo dňa 14. októbra 1949, ktorým sa zriaďuje Štátny úrad pre veci cirkevné,
- zákon č. 218 Zb. zo dňa 14. októbra 1949 o hospodárskom zabezpečení Cirkvi a náboženských spoločností štátom,
- vládne nariadenie č. 219 Zb. zo dňa 18. októbra 1949 o hospodárskom zabezpečení Rímskokatolíckej cirkvi štátom.

Útoky proti Cirkvi neprestávali. Na biskupské úrady boli dosadení vládni zmocnenci, ktorí „dohliadali“ na činnosť biskupov. V roku 1950 sa uskutočnil celoštátny zásah proti mužským kláštorom známy ako „barbarská noc“ a to z 12. na 13. apríla. Táto akcia, nazývaná štátnymi úradmi ako *Akcia K* spôsobila násilnú internáciu rehoľníkov, ktorí sa mali postupne „preškoľovať“. Podobne potom nasledoval mocenský zákrok proti ženským radom *Akcia R*. Podobným krokom na ovládnutie Cirkvi bola účelová reorganizácia bohosloveckých škôl a dotýkala sa všetkých cirkvi. Čo sa týka

Rímskokatolíckej cirkvi všetky diecézne semináre boli v júli 1950 zrušené a bola zriadená iba Bohoslovecká fakulta v Bratislave.

Konflikt medzi štátnou mocou a Katolíckou cirkvou nastolil aj otázku, čo s Gréckokatolíckou cirkvou, ktorá vieroučne bola katolíckou, ale obrady mala takmer totožné s Pravoslávnu cirkvou. V mocenských štruktúrach sa táto otázka prvýkrát nastolila v auguste 1948 v súvislosti s myšlienkou o utvorení národnej Katolíckej cirkvi a záver znel: Gréckokatolícka cirkev a nebude etablovať ako samostatná, ale sa pridruží k pravoslávnej. Tento záver nebol náhodný. Na západnej Ukrajine už v marci 1946 na tzv. sobore vo Lvove sa zrušila Únia s Rímom a vyhlásil sa návrat k „pradedovskej viere“, k pravoslávii. Neskôr sa podobným spôsobom zlikvidovala uniatská Cirkev v Rumunsku (Sedmohradsko) a na Zakarpatskej Ukrajine. Pre českých a slovenských komunistov boli stanoviská a činy Sovietskeho zväzu smerodajné. Útoky na Gréckokatolícku Cirkev V Československu na seba nedali dlho čakať. Začalo sa to prepadnutím kláštorov.

Biskup Gojdič v súvislosti s intervenciou kláštorov napísal list prezidentovi republiky, v ktorom protestuje proti prehliadkam gréckokatolíckych kláštorov 19.7.1948:

„ S bôľom preplneným srdcom prijali sme na vedomie, že skoro vo všetkých našich kláštoroch tak mužských ako aj ženských v Prešove, v kláštore oo. Baziliánov , Sestier Baziliánok a Sestier Služobníc Nepoškvrneného Počatia, v Trebišove u oo. Baziliánov, v Michalovciach a v Stropkove u oo. Redemptoristov dňa 19. júla t.r. za ranných bohoslužieb boli prevedené orgánmi NB z Ministerstva vnútra prehliadky..

Biskup sa nemohol vyhnúť ani ostatným aktivitám namiereným proti Cirkvi. V roku 1949 ostro protestoval prezidentovi proti zneužívaniu moci štátnymi funkcionármi na potlačovanie náboženskej slobody: ...Ústava ČSR zo dňa 9.5.1948 článok III. par. 15,16,17 a 18 zaručujú každému občanovi „slobodu náboženstva“, „právo vyznávať súkromne a verejne akúkoľvek vieru“, „svetový názor, viera alebo presvedčenie nemôžu byť nikomu na ujmu“, preto

najúctivejšie prosím Vás slovutný pán prezident, ráčte vo svojej kompetencii láskavo zakročiť, aby štátna orgány nezneužívali svoje postavenie na to, aby gréckokatolíckych veriacich terorom a vyhrážkami nútili na také veci, ktoré sa priečia nielen ich náboženskému presvedčeniu, ale aj ľudovodemokratickému duchu a režimu, ktorý každému občanovi zabezpečuje nielen slobodu náboženskú, ale aj slobodu prejavu mienky slovom, tlačou, písmom, obrazom alebo akýmkoľvek spôsobom.

Jedinečným dokumentom o potláčaní náboženskej slobody a o snahu likvidáciu Pavla Gojdiča ako biskupa sú týždenné správy zmocnenca na Gréckokatolíckom biskupskom úrade v Prešove Michala Rodáka, ktorý bol na biskupský úrad dosadený 9. decembra 1949 a to aj napriek energickému protestu biskupa. Jeho správy sa zachovali kompletne od 15. decembra 1949 do 3. mája 1950.

Týždeň pred „Soborom“ ktorý prehlásil Gr. kat. cirkev za pravoslávnu, ho navštívili traja zástupcovia Pravoslávnej cirkvi, ktorí ho nahovárali na prestup na pravoslávie. Biskup to podľa správy z 21. apríla jasne odmietol slovami: *Mám už 62 rokov a obetujem celý majetok a rezidenciu, no svoju vieru za žiadnych okolností nezradím, lebo chcem, aby moja duša bola spasená a viac v tej veci za mnou nechod'te.* Toto krásne vyznanie viery je o to významnejšie, že ho zaznamenal človek, ktorý bol proti nemu nasadený.

K likvidácii Gréckokatolíckej cirkvi však došlo podľa pôvodného plánu „cirkevnej šestky“ dňa 28. apríla 1950. Do Prešova bol zvolaný „mierový kongres“ návratových komisií, na ktorý boli pozváaní ľudia z celého najmä východného Slovenska. Ten sa prehlásil za cirkevný snem – sobor,- ktorý vraj reprezentuje všetkých gréckokatolíkov v Československu a prijal manifest, v ktorom deklaroval zrušenie Užhorodskej únie z roku 1646 a návrat do Pravoslávnej cirkvi. Biskup Gojdič bol krátko na to internovaný, pravoslávni prevzali biskupský chrám a rezidenciu. Podľa obežníka Krajského národného výboru v Prešove *Štátny úrad pre veci cirkevné v Prahe toto uznesenie vzal na vedomie a vyhlásil bývalú Gréckokatolícku cirkev na území ČSR za zaniknutú*

s tým, že všetky práva, majetky a povinnosti bývalej gr. kat. cirkvi automaticky prechádzajú na cirkev pravoslávnu.. Tento akt bol potom legalizovaný v roku 1952.

Biskupa Gojdiča po zaistení odviezli na niekoľko dní do bývalého františkánskeho kláštora v Nižnej Šebastovej pri Prešove. Asi po mesiaci ho internovali v sústreďovacom tábore v Bačke a po dvoch týždňoch na sviatok Najsvätejšej Eucharistie / v roku 1950 pripadol na 8. júna/ sa naposledy zúčastnil na verejnej bohoslužbe. Nasledujúceho dňa 9. júna bol prevezený do vyšetrovacej väzby vo väzení Prahe-Ruzyni. Bolo to jedno z najťažších väzení v republike. Tu prežil otec biskup veľmi ťažké chvíle uväznený na samotke. Bola to malá izba bez svetla, okien, bez postele, len malý slamník. Dozorca dával pozor, aby sa väzeň neustále, s výnimkou času jedla prechádzal po tejto izbe. Chôdza bola ťažká, lebo pre nízkosť celej väzeň nemohol chodiť vzpriamený. Strava bola minimalizovaná, spočívala v 20 g chleba a k tomu trochu vody. Každé ráno sa muselo vstávať už o 5 hod.

Napriek jeho nevine bol vypracovaný proti nemu 120-stránkový spis o jeho vine, ktorý musel pod tlakom veľkých donútení podpísať. Pred samotným procesom, nakoľko bol veľmi telesne a duševne vyčerpaný /veľká strata telesnej váhy – okolo 50 kg, psychické vyčerpanie/ bol poslaný do sanatória, aby sa pozvie Buzalkovi a Pavlovi Gojdičovi sa uskutočnil v dňoch 10. – 13. januára 1951.

Pri zinscenovanom súdnom procese 15. januára 1951 odsúdili 63-ročného biskupa Gojdiča na doživotie a udelili mu 200. tis. korún pokuty i stratu občianskych práv.

Samotný proces proti „vlastizradným“ biskupom: Jánovi Vojtaššákovi, Michalovi a Jozefovi Gojdičom.

Dňa 14.11.1951 boli všetci traja biskupi prevezení do väznice do Valdíc. Tak sa Valdice stali prvým miestom väzenia biskupa Gojdiča. Bol tam v prísnej izolácii, v nevykúrenej samotke. Pobyť v tomto väzení mu skončil 29. 5. 1952. Ďalším väzením, kde otec biskup prežíval ťažké chvíle bol Leopoldov.

Tu bol jeho spoluväzňom aj pomocný prešovský biskup Vasil' Hopko, ktorý často na otca biskupa spomínal: „Biskup Pavol bol často väznený v najťažších celách – samotkách. Dávali mu vždy robiť tu najhoršiu ponižujúcu prácu. A predsa, biskupa nevedela pokoriť žiadna práca. Naopak, aby sa utvrdzoval, v pokore, sám vyhľadával tie najhoršie práce vediac, že to ho najviac približuje k Pánu Bohu. V roku 1955 bez vysvetlenia príčin bol premiestnený do väznice v Ilave.

V roku 1956 napísal biskup Gojdič listy Kancelárii prezidenta a Generálnej prokuratúre ČSR. Opísal v nich drastické spôsoby vypočúvaní a žiadal revíziu procesu. Odmietal všetky obvinenia. „Ani velezrady, ani špionáže som sa nikdy nedopustil, banderovca som nikdy nevidel... Žiadne špionážne správy som nikomu nedával...“ – uviedol v liste zo dňa 18. decembra 1956.

Pri príležitosti jeho sedemdesiatin mu do väznice v Ilave poslal telegram aj pápež Pius XII. Ubezpečil ho v ňom, že nezabúda na svojho hrdinského syna.

V dôsledku toho, že biskupa mali väzni vo vážnosti, Ďalej to, že spomínaný pápež predložil žiadosť o tom, aby vláda umožnila biskupovi sa liečiť v Ríme, mala za následok, že otca biskupa z Ilavy premiestnili do väzenia v Leopoldove. Bolo to väzenie, kde biskup prežil posledné obdobie svojho života.

Vrúcnyim želaním otca biskupa bolo to, aby sa pred svojou smrťou mohol vyspovedať a prijať sv. prijímanie. Bolo tesne pred sviatkom Božského Srdca, keď čírou náhodou sa vytvorili podmienky na tajné slúženie liturgie v nemocnici leopoldovskej väznice. Kňaz Vrána vyspovedal všetkých, ktorí malo o to záujem. Vyspovedal i otca Gojdiča. Na druhé ráno, ešte pred oficiálnym budičkom, väzni prevažne poležiaci zo svojich lôžok sledovali sv. liturgiu. Prítomnosť Krista ovládla atmosféru izby, hoci najsvätejšie obeta sa konala na ošúchanej aluminiovej väzenskej lyžice. Celebrant Vrána zanesol Eucharistiu najprv k posteli biskupa, potom ostatným. To bolo posledné biskupovo sväté prijímanie. Krátko na to v noci – osem minút po polnoci – bola to nedeľa 17. júla 1960, zomrel tak ako si prial, v deň svojich 72. narodenín.

Pochovaný bol ticho. Neasistovali pri tom nijakí biskupi, ani pápežskí legáti, nikto z predstaviteľov kňazstva. O hrob otca biskupa sa starali jeho príbuzní a ctitelia. Trikrát na hrob dávali kríž, ale väzenskí dozorcovia ho vždy odstránili.

Hoci politická moc chcela skompromitovať biskupa Pavla Gojdiča aj cez samotný proces, ďalej priviesť ho k prijatiu pravoslavia, nepodarilo sa to. Biskup Gojdič sa stal symbolom trpiacej Gréckokatolíckej cirkvi a jej mučeníkom pre vernosť Svätému Otcovi.

Dňa 4. novembra Sv. Otec Ján Pavol II. vyhlásil biskupa P. Gojdiča ako mučeníka za blahoslaveného.

Aj pre pomocného biskupa ThDr. Vasil'a Hopku sa tak začína jeho krížová cesta mnohými väznicami, ktoré podlomili jeho zdravie. Po počiatkových intervenciách v Báci, ďalej v Hlohovci bol väznený v pražskej Ruzyni. Na tento pobyt si spomína takto:

„Aby ma „zlomili“ zatvorili ma do tmavej samoty, kde som stratil orientáciu. Potom ma prinútili chodiť alebo stať takmer 122 dní. Moje opuchnuté nohy sa podobali kmeňom stromov. Dostával som iba kúsok chleba a pohár vody. V duchu som videl svoj vlastný pohreb. Ale modlil som sa, aby som mal silu a zostal verný katolíckej Cirkvi“.

To bola príprava na súdny proces, ktorý sa konal 24. októbra 1951 v Bratislave. Na hlavnom pojednávaní ešte našiel toľko síl, že označil svoje výpovede za vynútené násilím. Štátnym súdom – odd. v Bratislave, č.j. 2 T III. 87/51, z dňa 24. októbra 1951 bol odsúdený na 15 rokov väzenia. Vedľajší trest: peňažná pokuta vo výške 20 000 Kčs, konfiškácia osobného majetku, strata občianskych čestných práv na dobu 10 rokov. Dôvod: Zločin velezrady a zločin vyzvedačstva podľa Zák. 231/48 zb.

Väznili ho v Ruzyni, Ilave, Leopoldove a Valdiciach. Takmer 23 ráz ho premiestňovali do rôznych väzení, kde vykonával najrozličnejšie práce: zhotovoval špendlíky, šil matrace, plátal vrecia na múku, robil povrazy, brúsil kľúče. Okrem toho bol mučený rôznymi väzenskými metódami. Mučili ho a správali sa k nemu tak, akoby ani nebol človekom. V Ruzyni pri Prahe strávil sa samotke 122 dní. V cele smel iba chodiť a sadnúť si mohol iba k jedlu. V noci ho budili a reflektorom mu svietili priamo do očí, alebo nečakane obliali studenou vodou. Na povel musel robiť drepy. Nohy mal opuchnuté ako kláty, ktoré ho veľmi boleli. Keď odpadol, dozorca otvoril dvere a začal do neho kopat' a biť ho. Každý deň si však mučitelia vymysleli iný druh týrania. Zaobchádzali s ním horšie ako s najväčším vrahom. Neskôr o tom hovorieval: *„To, čo som prežil, neželám nikomu na svete“*. Svoje utrpenie sám označil ako vysokú školu pokory, ktorá naučí človeka trpieť, pracovať, slúžiť a mlčať.

Po dlhoročnom mučení a väzení začal trpieť silnou nervovou depresiou, ku ktorej sa pridružili aj iné choroby. Vedenie väznice sa obávalo, aby nezomrel vo väzení, preto mu roku 1964 prerušili trest a internovali ho v kláštore v českom Oseku, kde bol duchovným správcom tam umiestnených rehoľných sestier. Aj tu sa usiloval o obnovu Gréckokatolíckej cirkvi.

Po vypršaní trestu a po krátkom pobyte v Košiciach v roku 1967 musel opäť odísť do Oseku, kde žil v „starobinci“. Až na jar 1968 sa mohol vrátiť na Slovensko. Ihneď sa zapojil do aktivít za legalizáciu Gréckokatolíckej cirkvi. Zúčastnil sa na pamätnom zhromaždení gréckokatolíckych kňazov v Košiciach 10. apríla 1968, ktoré anulovalo vynútené rozhodnutie z roku 1950 o zrušení únie a splynutí gréckokatolíkov s pravoslávnyimi.

Od roku 1968 pôsobil v Prešove. dňa 2. apríla 1969 bol menovaný za svätiačeho biskupa Prešovskej eparchie listom Ministerstva kultúry SSR, zn. MK-1947/69-Mg Bratislava 2.4.1969. Ani po roku 1968 a ani po roku 1989 nebol však súdne rehabilitovaný. Nevedno, či jeho rozsudok bol vôbec dodnes zrušený.

Zomrel v Prešove 23. júla 1976 v piatok o tretej hodine popoludní. Veriaci, duchovenstvo, ako aj príbuzní a priatelia zosnulého otca biskupa sa s nebohým rozlúčili v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove v stredu 28. júla 1976. Posledná rozlúčka so zosnulým otcom biskupom Vasilom Hopkom vyvrcholila na verejnom cintoríne v Prešove 29. júla 1976. Obrady spojené so zádušnou sv. liturgiou vykonal gréckokatolícky biskup dr. Joakim Segedi z Juhoslávie a vtedajší prešovský ordinár Gréckokatolíckej cirkvi Mons. Ján Hirka. Po obradoch na prešovskom cintoríne bola rakva s telesnou schránkou otca biskupa z cintorína odvezená a uložená do krypty Katedrálného chrámu sv. Jána Krstiteľa v Prešove.

Obdivuhodná bola jeho láska k Svätému Otcovi, k východnému obradu, k svojmu ľudu. Bol to človek modlitby. V posledných rokoch svojho života kde sadol, tam sa modlil. Jeho ústa stále šeptali modlitby. Pri svojej smrti mohol pokojne povedať so sv. apoštolom Pavlom: *„Dobrý bol som bojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval. Už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi v onen deň dá Pán, spravodlivý sudca“* (2 Tim 4, 7-8).

Kňazi

Kňazi boli postavení pred jedinou možnosť – prejsť na pravoslávie, skončiť vo väzení, alebo byť deportovaní spolu so svojimi rodinami. V tejto voľbe gréckokatolícke duchovenstvo vytrvalo s prekvapujúcou odvahou: z 56 rehoľníkov (baziliánov a redemptoristov) nikto nepodpísal prechod na pravoslávie, z 301 diecéznych kňazov, väčšinou ženatých, iba malá časť sa sklonila pred vydieraním. Ostatní si zvolili ilegality, väzenie alebo deportáciu. Úradne gréckokatolícka cirkev prestala jestvovať a meno „gréckokatolík“ bolo dokonca vymazané aj zo slovníkov. Gréckokatolícki veriaci sčasti prešli na latinský obrad, iní aspoň navonok prijali pravoslávie, neidentifikujúc sa však s ním. V mnohých obciach sa v nasledujúcich rokoch veriaci stretávali sami bez kňaza, aby sa modlili, krstili svoje deti, pochovávali svojich zosnulých. Keďže

nemali možnosť kontaktu s katolíckym kňazom, odmietli akýkoľvek kompromis a v očakávaní lepších čias uzatvorili svoj náboženský život do rodinného prostredia.

Ako sa zachovali gréckokatolícki kňazi v situácii po „Prešovskom „sobore“ hovoria nasledujúce čísla:

- z 328 kňazov odpovedalo na ponuku prijatia pravoslavia negatívne 283 kňazov /86,3%/,
- k pravoslaviu pristúpilo 45 kňazov, z toho 33 zo strachu pred žalárovaním a 12 z iných dôvodov.

Z týchto 45 kňazov, ktorí spočiatku súhlasili, iba 23 kňazov ostalo pravoslávny.

Podľa iných prameňov pri likvidácii Gr. kat. cirkvi sa stalo pravoslávny 26 kňazov.

Drvivá väčšina kňazov ostala verná cirkvi. Štátne úrady ich začínajú prehovárať, sľubovať, vypočúvať, robiť nátlak, aby podpísali pravoslavie. Spomínaný otec Jozef Molčányi túto situáciu vykresľuje na základe svojej skúsenosti takto:

„Po likvidácii Gréckokatolíckej cirkvi kňazi boli pozývaní k pravoslávnu biskupovi do Prešova. Ja som odmietol ísť. Tých, čo sme nechceli ísť do Prešova sa pýtali, či pôjdeme do Michaloviec. Bolo to už po sobore. Ja som povedal, že tam pôjdem, ale k pravoslávny sa nebudem hlásiť. Do Michaloviec som išiel nedobrovoľne. Biskup ma privítal slovami: „No dobre, že si už prišiel“. „Neprišiel som sa spojiť“ – povedal som. „Príď, priklakni a budeš hovoriť to čo ja“. Povedal som mu: „Ja to neurobím!“ – „Tak choď tam k oknu!“...“Pobozkaj ten krížik“, povedal. Vtedy som povedal: „Prisahám na ten kríž, že pravoslávny nebudem, ostávam verným rímskemu pápežovi!“ a pobozkal som krížik“.

Veľkou oporou pre kňazov boli aj ich manželky. V snahe presvedčiť kňazov, mysleli si komunisti, že presvedčia ich manželky. Tie sa však nezľakli vyhrážok, že ich pošlú na Sibír, detí zoberú na komunistickú výchovu. Kňazom

ponúkali za prestup aj peniaze. Napr. ThDr. Jánovi Semanovi ponúkali 300 tis. korún. Neskôr pošta doručila zloženku na 100 tis. korún na Pravoslávny farský úrad. Stačilo podpísať a prevziať peniaze....

Na získanie podpisov sa robili aj praktiky, že na dedine sa zbierali podpisy na prídely sejby, hnojiva, krmiva a pod. a tieto podpisy sa potom ohlásili ako podpisy prestupu na pravoslávie. Kňazov pod rozličnými zámienkami zvoľávali. Svoju prítomnosť podpísovali na prezenčných listinách. Ich podpis však bol bez ich vedomia prenášaný kopírovacím papierom na hárok s libretom o prestupe na pravoslávie. Takýmto spôsobom sa organizoval prestup na pravoslávie v priebehu celého roka. Napriek všetkým nahováraniam 107 kňazov odmietlo podpísať prestup. Z nich 65 bolo hneď uväznených, 27 utiekli z farností a 101 ostalo na svojich farnostiach, z ktorých postupne časť bola uväznená alebo vysťahovaná.

Postupne asi 120 kňazov bolo uväznených, väčšinou v Hlohovci, Podolinci a Novákoch. Počty väznených kňazov sa menili, lebo boli často premiestňovaní.

Aké metódy sa vtedy používali pri zatýkaní kňazov názorne dokumentuje list gréckokatolíckeho farára – dekana Pavla Spišaka z Vernára vedúcemu Cirkevného úradu:

O polnoci 15. augusta 1951 vtrhla skupina Štátnej bezpečnosti, vylomila dvere na fare, vrhli sa na mňa bezbranného, do krvi ma zbili a bosého v pyžame odviekli do väzenia v Poprade. Vyšetrovali ma, bili, vyhrážali sa, že ak nepodpíšem schizmu, pôjdem do Jáchymova a na Sibír.

Gréckokatolícki kňazi, ktorí nesúhlasili s prestupom do pravoslávnej cirkvi boli postupne vyvážaní do Čiech, do domov uvoľnených po sudetských Nemcoch. Nútene tam žili pod policajným dozorom a dlhé roky mali prísny zákaz akéhokoľvek kontaktu so Slovenskom. O. Nicefor Petraševič, priamy účastník perzekúcie uvádza, že v dôsledku osemnástich rokov prenasledovania Gréckokatolíckej cirkvi zomrelo 123 kňazov.

Tak ako bolo rozhodnuté najvyššími štátnymi a mocenskými orgánmi, čo sa týka presťahovania nezjednotených gréckokatolíckych kňazov do Čiech, tak sa to aj praktizovalo.

Prvou skupinou, ktorá išla do Čiech, boli kňazi, ktorí boli vo väzení. Tak napr. gr. kat. kňaz Michal Fitz pri prepúšťaní, z väzenia dostal stručné príkazy: Zbaľte si svoje veci a ešte dnes odcestujte najbližším vlakom k svojej rodine. V priebehu 48 hodín musíte opustiť Slovensko a váš najnovší pobyt bude v obci Hrdly v Čechách, okres Litoměřice. Vagón na naloženie nábytku je pristavený na michalovskej stanici. Tam si vyzdvihnite aj zaplatené cestovné lístky pre 6 osôb.

Druhá skupina kňazov, ktorí boli vysťahovaní do Čiech boli tí, ktorí zostali ešte istý čas vo svojich farnostiach. Otec Michal Fitz uvádza pracoviská tých kňazov: o. Ján Tkáč - hospodárska farma v Trnovanoch pri Litoměřiciach, o. Mikuláš Hricov – Litoměřické tehelne, o. Ivan Ljavinec – kúrič v Prahe, o. Jozef Dandar – na farme v Brňanoch, o. Ján Čarný – Chemicke Ústí nad Labem, o. Jozef Kniežo a Michal Čintala – Severočeské pivovary, o. Edmund Gulovič, o. Július Župan a o. Alexej Miroššay ml. – tehelne v Arnolticiach, o. Gabriel Kopčay a o. Mikuláš Rojkovič – továreň na výrobu hodvábu, o. Eugen Košic – čakanom robil výkopy pre ťažké káble, o. Emil Zorvan – sklárne v Bíline, o. Ján Hirka – vyhlboval diery v stenách pre elektrické vedenie.

Ani v druhej polovici 60-tých rokov sa situácia, čo sa týka pomerov na východnom Slovensku v náboženskej oblasti nevyvinula podľa predstáv štátnych orgánov. Správa o činnosti pravoslávnej cirkvi zo dňa 24.11.1967 doslova hovorí: ...“cirkevno-politická situácia je komplikovaná časťou bývalých gréckokatolíckych duchovných a veriacich, ktorí sa neuspokojili so stavom, neuznali pravoslávnu cirkev za právoplatnú nástupkyňu bývalej gréckokatolíckej cirkvi a dožadujú sa obnovenia pôsobnosti gr. kat. diecézy.

Osudy gréckokatolíckych kňazov podrobne opísal v 8 dieloch svojej monografie Zostalí verní terajší prešovský biskup ThDr. Ján Babjak, kde podrobne poukázal na utrpenia každého jedného z nich.

Veriaci

V časoch likvidácie Gréckokatolíckej cirkvi netrpeli len biskupi, voči ktorým ako prvým zasiahla štátna moc a uväznila ich, či kňazi, ktorí následne boli presvedčovaní k prestupu na pravoslávie a mnohí z nich boli zatýkaní a deportovaní do Čiech. Ale veľké utrpenie prežívali aj veriaci, ktorí sa stali „ovcami“ bez pastiera. Ako píše o. Michal Fedor: „To čo bolo ich, viera otcov, gréckokatolicizmus, to im proti ich vôli a presvedčeniu brali – a to, čo nechceli, čomu sa vzpierali, to im nanucovali“.

Gréckokatolícki veriaci, ktorí ostali bez duchovných pastierov boli zastrašovaní a odvážnejší z nich vyvážaní do táborov nútených prác, prípadne do žalárov. Do fár na dedinách sa nasťahovali „novopečení báťuškovia“, ktorí absolvovali krátkodobý kurz pravoslavia a hneď ich vysvätili za kňazov. Oni potom konali bohoslužby v gréckokatolíckych chrámoch.

Proti proklamovanému „spontannému“ návratu gréckokatolíkov do lona Pravoslávnej cirkvi svedčí aj skutočnosť, že veriaci na jednotlivých farnostiach mali rozdielne názory na pravoslávie. Ako spomína o. Jozef Molčányi, kňaz v Repejove: „Niektorí radili podpísať, hovorili, aby som len podpísal, oni aj tak vedia, že je to len nasilu. Bude to len na papieri, ale v srdci ináč“. Ale boli aj takí, ktorí boli pevní: „Pán prevelebný, keď vy podpíšete, ja ku vám nebudu chodyty do cerkvi!“

Tak napríklad v niektorých farnostiach veriaci dokázali svoju vernosť Cirkvi tým, že aj po rokoch, v niektorých prípadoch počas celého osemnásťročného útlaku nepripustili vo svojich chrámoch pravoslávne bohoslužby /Abranovce, Olšavica, Sulín a inde/. Modlili sa na cintorínoch alebo pri krížoch. Tak napríklad v obci Slovinky si postavili dokonca na cintoríne

kaplnku, v ktorej umiestnili kríž a po stranách sväté obrázky. Spoločná modlitba dodávala ľuďom nádej a silu, že raz príde čas odčinenia všetkých krívd.

Podobne na farnosti Závadka, tiež na Spiši, sa veriaci schádzavali v kaplnke za dedinou, kde sa modlili a odbavovali bohoslužby bez kňaza. Keď prišiel pravoslávny kňaz, vyslovene mu povedali, že k nemu nebudú chodiť na liturgiu – napríklad vo farnosti Olšavica. Niekde veriaci prijímali sviatosti v blízkych rímskokatolíckych kostoloch, alebo ich udeľovali gréckokatolícki kňazi, ktorí sa schovávali pred štátnou bezpečnosťou v lesoch, na opustených miestach alebo po rodinách. Nebolo zvláštnosťou, že veriaci sami krstili alebo pochovávali svojich mŕtvych na cintorínoch bez kňaza.

Ani v 60-tých rokoch sa situácia nezmenila. Až po XII. zjazde KSČ (1962) a po prepustení biskupa V. Hopka na slobodu v r. 1964 sa volania po obnovení Gréckokatolíckej cirkvi začínajú znova prejavovať a nadobúdajú širšie rozmery. V správe o cirkevno-politickej situácii v Pravoslávnej cirkvi z 2. marca 1965 sa uvádza, že stranícke a vládne miesta dostali žiadosti na obnovenie činnosti Gréckokatolíckej cirkvi od jednotlivcov a skupín veriacich z obcí Malý Lipník, Matysová, Veľký Sulín, Okružná, Zbudza, Topoľany, Švermovo, Ľubica. Okrem toho „so žiadosťou o znovupovolenie Gréckokatolíckej cirkvi sa obrátil na súdr. predsedu vlády Jozefa Lenarta aj svätiaci biskup Vasil' Hopko, ktorý v tom čase žil v Charitnom domu v Oseku v Čechách.

Tieto akcie však nemali nádej na úspech. Žiadateľom sa vysvetlilo, že „vzhľadom na odstup času a zložitosť súčasnej situácie i celého vývoja za uplynulé roky je obnova bývalej Gréckokatolíckej cirkvi nemožná“. Na požiadavky, ktoré v tomto smere predkladal Vatikán, sa cynicky odpovedalo, že „štát nezakázal činnosť Gr.kat. cirkvi, ale že Gr. kat. cirkev vlastným cirkevným rozhodnutím veľkého soboru zanikla“.

Ale v roku 1966 sa v straníckych kruhoch už prijímalo ako realita, že značná časť gréckokatolíkov sa vytrvalo pridŕžiava svojej viery a odmieta prijať pravoslávie. Predsedníctvo ÚV KSS vyvodilo z toho patričné dôsledky a uložilo

povereníkovi školstva Matejovi Lúčanovi i vedúcemu tajomníkovi KV KSS v Košiciach Emilovi Chlebecovi:

„Pri usmerňovaní cirkevnopolitickej situácie v jednotlivých oblastiach východného Slovenska postupovať uvážene a diferencovane s prihliadnutím na vývoj situácie za uplynulé obdobie a podľa konkrétnych podmienok v jednotlivých obciach:

- umožňovať Pravoslávnej cirkvi ďalšiu konsolidačnú činnosť medzi bývalými gr. kat. veriacimi. Pri tom vo vzťahu k veriacim pravoslávnych nepreferovať,

voči bývalým gréckokatolíckym veriacim, ktorí neprijali pravoslávne náboženstvo a prikláňajú sa k Rímskokatolíckej cirkvi, nepripustiť administratívne zásahy pri ich vyžadovaní náboženských úkonov. Túto zásadu však nezverejňovať, aby jej uplatnenie nevyvolalo hromadné matrikové prestupy z pravoslávnej do Rímskokatolíckej cirkvi“.

V takomto stave protiprávnej neexistencie Gréckokatolícka cirkev trpela a očakávala svoj výstup z katakomb.

Až v uvoľnenom ovzduší obrodného procesu mohla bitá a trýznená cirkev hlásiť zaplakať a verejne sa vyžalovať z bolestí, ktoré znášala už osemnásť rokov.

BIBLIOGRAFIA:

1. Archív Gréckokatolíckeho biskupstva v Prešove /AGBP/
2. Slovenský národný archív Bratislava /SNAB/
3. Štátny oblastný archív Bratislava /ŠOAB/
4. Štátny oblastný archív Prešov /ŠOAP/
5. BABJAK, J., SJ.: *Zostalí verní 1.- 8.* Košice
6. FEDOR, M., *Z dejín Gréckokatolíckej cirkvi v Československu 1945-máj 1950*, Byzant, Košice 1993.
7. HLINKA, A., *Sila slabých a slabosť silných*, Tatran, Bratislava 1990.
8. KAPLAN, K., *Stát a cirkev v Československu 1948-53*, Brno-dodatek 1993.

9. SEMAN, J., *Gréckokatolícku cirkev v Československu likvidovali, neboli však v stave ju anulovať*, Únia s Rímom, Prešov 1995.
10. ŠMÁLIK, Š., *Veľký štyridsaťročný pôst Cirkvi na Slovensku*, Bratislava 1996.
11. ŠTURÁK, P., *Otec biskup Pavol Gojdič, OSBM*, Vydav. M. Vaška, Prešov 1997.
12. ŠTURÁK, P.: *Dejiny Gréckokatolíckej cirkvi v Československu v rokoch 1945-89*, PETRA, Prešov 1999.
13. VAŠKO, V., *Neumlčená – kronika katolíckej Cirkve v Československu po 2. sv. válce*. Brno 1993.

o. ThDr. Peter Šturák,
PhD.

Likvidácia kláštora redemptoristov v Michalovciach.

Vážení přítomní!

Noc z 13. na 14. apríla 1950 sa zapísala do dejín pod názvom Barbarská. Hoci už prešlo 53 rokov od tragickej noci, keď bola komunistickým režimom zlikvidovaná väčšina mužských kláštorov v bývalom Československu, predsa sa na to nedá len tak ľahko zabudnúť. Ešte stále žijú svedkovia, ešte stále spomínajú tí, ktorí boli v osudnú noc obyvateľmi kláštora, ako aj tí, ktorí sa nimi po osudnej noci stali. Údel likvidácie kláštora a internácia postihli aj redemptoristov v Michalovciach.

Ešte v júli 1948 sa na základe rozhodnutia Povereníctva vnútra uskutočnili prehliadky kláštorov baziliánov v Prešove a Trebišove, sestier služobníc v Prešove a redemptoristov v Michalovciach i Stropkove. Aj keď v tom čase ešte nebol zatknutý nikto z členov viceprovincie, predsa len dané udalosti boli jasným znakom blížiaceho sa prenasledovania. Predstavení jednotlivých reholí a taktiež vladyka Gojdič OSBM sa obracali so sťažnosťami na príslušné úrady, no nič nedocielili. Boli nútení zaujať obranný postoj a snažiť sa brániť aspoň to, čo zostalo.

Počiatok roka 1949 priniesol pre redemptoristov ďalšie dve negatívne udalosti: uväznenie direktora juvenátu o. Štefana Lazora a snahu úradov o poštátnenie michalovského kláštora ako juvenátu. O. Lazor bol nakoniec po trojmesečnej väzbe a súdnom procese uznaný za nevinného a prepustený na slobodu. Horšie to dopadlo z juvenátom redemptoristov. Štátne orgány na úrovni kraja a okresu pripravovali jeho poštátnenie a tak len jeho zrušenie zabránilo likvidácii kláštora. Keď 16. mája 1949 komisia Povereníctva školstva, vied a umenia pod vedením ThDr. Jozefa Straku a Vladimíra Mišíka vykonala v kláštore domovú prehliadku, mohla jedine konštatovať, že v kláštore

v školskom roku 1949/1950 nebudú ubytovaní žiaci štátnych škôl. Komisia preto navrhla nepoštátniť kláštor redemptoristov, čo nadriadené štátne orgány akceptovali.

Najväčšou pohromou však bola informácia o rušení michalovskej viceprovincie redemptoristov. 26. apríla 1949 sa protoihumen o. Trčka stretol v Prahe s provinciálom P. Františkom Suchomelom, kde sa spoločne snažili nájsť východisko z krízovej situácie. Po rozhovore o. Trčka cestoval do Bratislavy za ThDr. Jozefom Strakom, aby získal ďalšie informácie. Vo štvrtok 28. apríla sa vrátil do Prahy za P. Suchomelom, ktorý si do svojho zápisníka poznamenal: „*Dopoledne rozmluva s Pl.R.P. Protoihumenem Dom. Trčkou, ktorý se vrátil z Bratislavy a přinesl mi velmi nepříznivé zprávy o osudu mich. viceprovincie. Vyžádal jsem si ihned slyšení u J. Exc. nejd. Msgr. Dr. Verolino, sekretáře pražské nunciatury a vyžádal jsem si od něho z důvodu naléhavosti všechny pravomoci k prozatímnímu uspořádání věci na vých. Slovensku. (...)*“. Hneď večer odcestovali spoločne rýchlikom do Michaloviec, kde sa 30. apríla 1949 za účasti bratislavského viceprovinciála P. Jozefa Chochulu a takmer všetkých členov michalovskej viceprovincie rokovalo o ďalšom postupe. Výsledok porady môžeme zhrnúť do týchto bodov:

- * prechod členov do bratislavskej viceprovincie,
- * biritualizmus v kláštore v Michalovciach,
- * zrušenie juvenátu a rímskokatolícky noviciát,
- * kláštory v Sabinov a Stropkove ako „pastoračné centrá“,
- * o. Metod Dominik Trčka naďalej tajným protoihumenom.

Existenciu michalovskej gréckokatolíckej viceprovincie redemptoristov sa snažila zachrániť aj Apoštolská internunciatura v Prahe, ktorá bola o celej záležitosti podrobne informovaná. V nóte z 20. mája 1949 adresovanej Ministerstvu zahraničných vecí protestovala proti likvidácii kláštorov baziliánov a baziliánok v Prešove, uväzneniu rehoľníkov a zrušeniu viceprovincie redemptoristov. Jej intervencia však zostala nevypočutá.

Otcovi Trčkovi sa nepodarila kamufláž, že bratislavská a michalovská viceprovincia sa skutočne spojili v jednu – rímskokatolícku viceprovinciu. Štátna moc mala vďaka udavačom a špiónom veľmi dobre zmapovanú situáciu či už okolo gréckokatolíckej cirkvi a jej predstaviteľov, či aj okolo rehoľných spoločenstiev. Trik s tým, že gréckokatolícki redemptoristi budú naoko „poslušní“ štátu, ale pritom si budú tajne realizovať svoje plány nevyšiel, lebo tajní a špicľovia to príliš rýchlo odhalili. Na veci je zvláštne a zaujímavé, odkiaľ mali tajomník OAV SNF Ján Bánoci a cirkevný referent ONV Ján Holub informácie tak presné a dôverné. Zdá sa, že alebo mali odpočúvacie zariadenie, alebo čo je viac pravdepodobné, bol v sprievode vladyku Gojdiča OSBM ne jeden judáš!

V kláštore však aj napriek všetkým ťažkostiam vládol misionársky duch a otcovia aj naďalej konali apoštolské práce. Štátna správa sa ich snažila zakázať, alebo aspoň obmedziť. Spočiatku nenachádzala správny recept, ale po prijatí proticirkevných zákonov sa situácia zmenila, čo dokumentuje správa z KNV Prešov: „*Michaľovce: Mimoriadne udalosti sa nevyskytly. Po okolí*

vykonávajú misie Redemptoristi, na ktorých sa zúčastňuje veľa veriacich. Cirkevným tajomníkom ONV bola daná inštrukcia cirk. oddelením KNV, aby misie znemožňovali, hlavne aby žiadali od misiónárov povolenie o vykonávaní duchovnej činnosti, vydané po 1. novembri 1949 na základe zákona 219/49 a v prípade, že takéto nemajú, aby im činnosť zakázali. “ Zo správ cirkevných tajomníkov z rôznych okresov bolo jasné, že redemptoristi boli sledovaní a odpočúvaní na každej apoštolskej práci či ľudovej misii, o čom boli podávané informácie na krajské orgány.

Počiatkom roka 1950 boli vzťahy medzi štátom a cirkvou už natoľko napäté, že bolo len otázkou času, kedy dôjde k ostrej konfrontácii. Táto atmosféra bola citeľná aj v michalovskom kláštore, čo sa dozvedáme zo správy cirkevného tajomníka v Michalovciach adresovanej Slovenskému úradu pre veci cirkevné v Bratislave: „Bolo zistené, že v nedeľu 26. februára 1950 v katolíckych chrámoch nebol čítaný pastiersky list a že rehoľníci pred súpisom cirkevného majetku vo väčšine skrývajú muzeálne a skôstne veci, aby nemohly byť pojaté do súpisu. Taktiež knihy a šatstvo ukrývajú u svojich dôverníkov. “

Samotná realizácia Akcie K, teda likvidácia mužských kláštorov, sa začala v Michalovciach realizovať už 11. apríla 1950 tým, že v budove hotela „U Zlatého býka“ boli zhromaždení všetci aktéri podieľajúci sa na likvidácii kláštora redemptoristov. Likvidácia kláštora bola pripravovaná veľmi starostlivo, s podrobnou inštrukciou a prísnyimi opatreniami. Na rohoch kláštorného plotu boli bezprostredne pred zahájením akcie vybudované guľometné hniezda, ktorých obsluha dostala príkaz, že: „Ak sa niečo pohne v budove a to či už v kláštore alebo inej, máme bez vyzvania strieľať. Obzvlášť dávať pozor na okná a na tých, čo by sa pokúsili o útek, bez vyzvania strieľať. “

Jeden z aktérov likvidácie kláštora spomínal: „Počul som buchot pri vchode do kláštora, tak som sa šiel pozrieť, čo sa tam deje. Pred mojimi očami niesli štyria milicionári kladu a búchali ňou do kláštornej brány ako s baranidlom. Ozvena sa ozývala ako keby bol strieľal z dela. “ Keď sa im konečne podarilo rozbiť bránu, vtrhli do kláštora a na schodišti videli stáť niekoľkých rehoľníkov. Na otázku staršieho sivého rehoľníka: „Čo si želáte páni?“ odpovedal jeden z ozbrojencov tým, že ho dvakrát udrel po tvári. Nasledoval rozkaz, že všetci rehoľníci sa do 15 minút majú zhromaždiť na schodišti, odkiaľ sa presunú do pristavených autobusov. Cestou do Podolínce, kde boli redemptoristi internovaní sa stala nepredvídaná udalosť. Šofér použil motorovú brzdu dolu kopcom ku Starej Ľubovni. Brzdenie vydávalo zvuk, ako keď niekto strieľa z automatu a milicionári i príslušníci SNB zaľahli v autobuse na podlahu, aby nedajbože neboli postrieľaní.

Po odchode rehoľníkov sa začalo s vykladaním bední z nákladného auta, v ktorých boli uložené nemecké a ruské automaty, ručné granáty, ľahký guľomet, pištole a množstvo munície. Ráno komunisti v mestskom rozhlase vyzývali občanov, aby sa prišli pozrieť na zbrane nájdené v kláštore.

Svedok akcie K v michalovskom kláštore redemptoristov ďalej spomína: „Po polnoci, po zrealizovanej akcii a odchode rehoľníkov sa započal iný kláštorný život. Začalo to v jedálni. Obrazy zdobiace jedáleň sa nosili do jej kúta. Tam ich

rozbíjali, ba na tom mieste sa uskutočňovala aj potreba ako na WC. Keď som ich upozornil, že to je už štátne, že ich manželky, sestry a ostatní blízki to budú za nimi musieť upratovať, vynadali mi do pápežencov. V kuchyni sa obkrútila do papiera žiarovka, aby nás z ulice nebolo možné vidieť. O niekoľko minút však začala horieť. Zavolali ma do skladu potravín – do komory – a ukazovali, ako si rehoľníci žili. Bola tam údená slanina, vajíčka, mlieko, múka a ostatné potrebné potraviny. Povedal som, že my takisto máme doma zásoby, prečo sa potom divia rehoľníkom. Vynadali mi. Upozornil som ich, že ma splnomocnili dohliadať na poriadok a ukázal písomný rozkaz, zaraz všetci stíchli. Najväčšie prekvapenie ma čakalo v krajčírskej dielni. Tu sa tancovalo. Milicionár si zobliekol montérkové nohavice, vykasal montérkovú blúzu a druhý mu z valca zo stojana obkrúcal telo látkou. Keď už toho bolo dosť, tak látka sa odstrihla, nohavice sa vytiahli, blúza sa spustila a takto „obalený“ milicionár odchádzal v noci do mesta. Týmto spôsobom sa do rána z kláštora vynieslo niekoľko balíkov látky.

Objavil sa nový vchod cez záhradné okienko do pivnice. Tam sme našli uskladnené omšové víno. To bola hostina! Víno sa neustále čapovalo a keď sa začali už prejavovať známky opilosti, prítomní velitelia SNB, ŠTB a milície postavili stráž k okienku, ktoré zatarasili a vydali príkaz, resp. zákaz na ďalšiu opilosť.

Iný zážitok bol na poschodí kláštora. Stála tam miestnosť predstaveného kláštora. Cez pootvorené dvere s priateľom Jozefom sme videli, ako sa vykladala ženská bielizeň, košele, podprsenky z aktovky na stôl predstaveného kláštora. Osmelili sme sa a vošli do miestnosti s prosbou, čo je to za bielizeň. Povedali nám, aby sme o tom nikomu nevraveli. Tieto pripravené veci mali usvedčiť predstaveného z prevádzaného sexu.

Druhá miestnosť ukrývala zariadenie ako v malej kaplnke. Priateľ Jozef otvoril bohostánok a našiel tam ampulky s vínom a vodou. Vtom vkročil do izby aj prednášateľ, politický dôstojník. Jozef ho ponúkol vínom, ale dôstojník zareagoval, že to nemôže požiť, čo keď je to otrávené. Na to Jozef odvetil, ako môže byť otrávené, keď rehoľníci nevedeli, že budú odvezení.

V ďalšej miestnosti sa našli peniaze. Ponúkli nám, aby sme z nich zobrali toľko, koľko budeme potrebovať. My s Jozefom sme sa zdráhali a nevzali nič. Bol tu strach z toho, či si nás takto nepreverujú, no najmä z trestu Božieho. “

Ako priebeh akcie K opísali vtedajší zodpovední činitelia?

Dokument č. 1429/50, ktorý dňa 18. apríla 1950 poslal cirkevný tajomník ONV v Michalovciach na Slovenský úrad pre veci cirkevné do Bratislavy, hodnotil situáciu po uskutočnení akcie K, teda likvidáciu kláštora redemptoristov takto: „Nastal veľký otras najmä u duchovných, ktorí tým stratili centrum a štáb svojho usmerňovania“.

Ani zmocnenec kláštora nezaostal v hodnotení vykonanej akcie. Vyvalenie vchodových dverí ohodnotil, že redemptoristi „v dobe zásahu nechceli otvoriť kláštor a bolo treba vniknúť násilím“. Prepádové komando už nenašlo žiadne dôležité dokumenty, lebo zatiaľ, čo vylamovali vchodové dvere, rehoľníci pálili dokumenty a tak už našli len „väčšie množstvo čerstvo spálených papierov“. Do zápisu bolo tiež zaznamenané, že sa nenašla žiadna peňažná

hotovosť! Pochvalu si vyslúžili predovšetkým príslušníci ŠtB, o ktorých zmocnenec napísal: „*Orgány ŠtB pri zásahu i po zásahu pracovali veľmi dobre*“.

V situačnej správe č. 29/Taj.1949 za mesiac apríl, z dňa 2. mája 1950, adresovanej bezpečnostnému referátu KNV v Prešove, úradník ONV v Michalovciach hodnotil politické pomery v Michalovciach po akciách K a P (násilná pravoslavizácia gréckokatolíkov) oveľa reálnejšie. „*Politická situácia za mesiac apríl bola rušná, najmä s akciou P a vysťahovaním redemptoristov z Michaloviec. Bola badateľná so strany členstva KSS politická neuvedomelosť a k celej akcii ako veriaci gr.kat., tak aj značná časť komunistov gréckokatolíkov je nespokojná, že sa im siahla na náboženstvo. Príčina nespokojností bola tá, že Strana celú akciu v začiatku prevádzala veľmi dôverne a vedeli o tom len niektorí členovia, členovia tej ktorej základnej organizácie. Do tejto akcie prišlo vysťahovanie redemptoristov z Michaloviec do Prešova a tak na niektorých obciach veriaci začali strážiť farárov...*“.

Aj v ďalšom z dokumentov nájdeme opis priebehu akcie K v kláštore redemptoristov v Michalovciach, kde je už jej priebeh opísaný „uhladene“, teda hodnotený akoby prebehla bez najmenších problémov, až na „rozbité okno“, ktorým sa príslušníci dostali do kláštora. V správe v bode o politickej situácii môžeme čítať: „*Všeobecná politická situácia v minulom mesiaci v okrese bola napnutá a to z toho dôvodu, že dňa 13. apríla 1950 bola prevedená akcia vysťahovania kláštora redemptoristov v Michalovciach. Táto akcia konala sa za spoluúčinnosti sústredených príslušníkov zo Sobraniec, Medzilaboriec, a Sniny, ľudovej milície z Prešova a orgánov ŠtB. Pred započatím vysťahovania bola v meste Michalovciach prevedená rázia po hostíncoch a podozreľých osobách, ktorá nemala kladného výsledku. O 00.3 hodine dňa 14. apríla 1950 prišlo sa k samotnej akcii a to tak, že na prevedenie akcie podľa vopred vypracovaného plánu, t.j. obsadenia kláštora a ulíc bolo použitých 32 príslušníkov z milíciou spolu. Celá akcia bola dobre organizovaná v dôsledku čoho aj tak dopadla, t.j. bez žiadnych výtržností či už zo strany civilneho obyvateľstva, alebo zo strany mníchov. Títo mníši pri príchode do kláštora tento nechceli dobrovoľne otvoriť, v dôsledku čoho muselo dnu vojsť násilím, t.j. rozbilo sa okno na záchode a potom týmto oknom vošli niektorí príslušníci dnu a tak otvorili hlavnú bránu. Po príchode dnu mníši boli vyzvaní aby za 20 minút boli ustrojení, nakoľko budú sústredení do Podolíncu, ako sa aj stalo. Všetkých mníchov pristihnutých pri akcii bolo v kláštore 22 ktorí potom boli odvezený autokárom do Podolíncu. ... Táto akcia navonok vyvolala medzi obyvateľstvom veľký rozruch a ešte na druhý deň započalo obyvateľstvo strážiť svoje kostoly a fari...*“.

Podľa slov úradníka akcia K síce vyvolala rozruch medzi obyvateľstvom, ale po niekoľkých dňoch sa situácia stabilizovala.

V dokumentoch zachovaných v štátnych archívoch sú teda zachytené správy o likvidácii michalovského kláštora redemptoristov, no predstavené udalosti, ako sme to mali možnosť počuť z citovaných dokumentov, sú poznačené komunistickou ideológiou, pre ktorú nebolo problémom vyrobiť „vlastnú pravdu“ bez ohľadu na to, či tomu zodpovedala i skutočnosť.

Komunisti mali viac plánov ako využiť kláštornú budovu. Nakoniec celý objekt spolu s chrámom dostala pravoslávna cirkev, ktorá tam zriadila sídlo novej pravoslávnej eparchie. Pražská jar priniesla zmenu pomerov, ktorá dávala nádej na vrátenie kláštora a chrámu jeho pôvodným majiteľom. Následná normalizácia však zahatila všetky plány. Až novembrové udalosti roku 1989 otvorili cestu k prinavráteniu kláštora a chrámu jeho pôvodným majiteľom – Kongregácii Najsvätejšieho Vykupiteľa, populárne nazývanej redemptoristi.

Ďakujem za pozornosť!

o. Atanáz, CSsR

Masarykova 35

071 01 Michalovce

národný archív Bratislava

ŠOBA Prešov, Štátny oblastný archív Prešov

ŠOKA Michalovce, Štátny okresný archív Michalovce

MANDZÁK, A.: Blahoslavený Metod Dominik Trčka, prvý protoihumen gréckokatolíckych redemptoristov na Slovensku (1945-1950). Michalovce 2003, s. 160. (rukopis).

MANDZÁK, A.: Barbari v kláštore. In: Slovo, XXXIV, Apríl 2002, s. 32-33; Máj 2002, s. 32-33 a Jún 2002, s. 32-33.

Použité pramene:

ARM, Archív redemptoristov Michalovce

ARSH, Archív redemptoristov Svatá Hora

SNA Bratislava, Slovenský

Úloha Mons. Vasil'a Hopku v úsilí o záchranu a obnovu gr. kat. cirkvi v Československu

o. Mgr. Peter Borza

Svojim príspevkom chcem priblížiť osobnosť pomocného prešovského biskupa Mons. Vasil'a Hopku v jeho obetavom úsilí o záchranu a neskôr obnovu gr. kat. cirkvi pred a po „prešovskom sobore“.

11. mája 1947 dostala Prešovská eparchia v osobe V. Hopku svojho prvého pomocného biskupa v dejinách. Za svoje biskupské heslo si zvolil Spasiteľove slová : Da vsi jedino budut! („Aby všetci boli jedno“ – Jn. 17, 21). Tieto slová si nevybral ako ozdobu na biskupskom erbe, ale ako záväzok, smer a cieľ svojho arcipastierskeho pôsobenia i celého života¹.

Neprešlo veľa času od slávnostnej konsekrácie a životné motto malo byť preverené totalitným režimom, ktorý sa vo februári 1948 chopil moci v Československu a voči cirkvi sa správal ako jej úhlavný nepriateľ.

Tá musela čeliť stále sa stupňujúcemu ateizačnému tlaku nového komunistického režimu na všetkých stupňoch v spoločnosti. Do biskupských

¹ Porov. Korba, E.: Hodina s jubilantom , In. Slovo- dvojtyždenník gréckokatolíckej cirkvi č. 4, Roč. VI, 1974, s . 8.

ordinariátov boli v júni 1949 dosadení vládni zmocnenci². Ich úlohou bolo sledovať všetku činnosť biskupa, kontrolovať korešpondenciu a evidovať návštevy. Z biskupských ordinariátov sa tak stali domáce väzenia. Do prešovského ordinariátu prišiel zmocnenec až v decembri 1949³.

Koncom marca 1950 navštívili otca biskupa V. Hopku zodpovední verejní činitelia poslanec KSČ p. Pšenička a predseda KNV v Prešove p. Medveď s výzvou, aby prestúpil na pravosláviu. Sľúbili mu za to hodnosť arcibiskupa (metropolitu) pravoslávnej cirkvi na Slovensku. Ak by to však neurobil, čaká ho mučeníctvo. Vyhrážali sa mu, že do troch týždňov bude uväznený a odsúdený ako banderovec. Podobným spôsobom ho prehováral aj Dr. Roháč-Il'kiv⁴.

V AMV v Levoči sa z apríla a mája roku 1950 zachovalo niekoľko denných úradných záznamov ŠtB o biskupovi Hopkovi. Z nich sa môžeme dozvedieť rôzne informácie, ktoré dokumentujú pôsobenie otca biskupa pred a po sobore. Podľa týchto dokumentov štátne orgány na zistenie jeho „skutočného zmýšľania“ zneužili aj spoveď. Príslušník ŠtB k nemu išiel na spoveď 2. apríla 1950. O spovedi podal podrobnú písomnú správu, ktorú zakončil vetou plnou nenávisti a hnevu voči biskupovi. Naproti tomu sa biskup V. Hopko k svojmu strážcovi správal prívetivo a s láskou. Viedli spolu rozhovory o budúcnosti cirkvi, socializmu. Strážca ho vtedy rad presviedčal o výhodách socializmu a kritizoval správanie duchovenstva, ale biskup to prijímal s porozumením, stále zostávajúc verný katolíckej cirkvi a Svätému Otcovi v Ríme. 26. apríla 1950, teda dva dni pred konaním tzv. „soboru“ v Prešove sa vyslovil pred svojim strážcom v tom zmysle, že behom 7 – 10 dní sa rozhodne o jeho osude. Predpovedal svoje uväznenie a prevzatie biskupskej rezidencie pravoslávnu cirkvou⁵.

Po „sobore“ pomocného biskupa V. Hopku držali v domácom väzení. Počas toho sa ešte usiloval zachrániť gréckokatolícku diecézu, keď podpredsedovi SNR Dr. Roháčovi-Il'kovi 11. 5. 1950 tlmočil návrh, aby sa pre kňazov a veriacich, ktorí neprestúpia na pravoslávie vytvorila gréckokatolícka diecéza so sídlom v Michalovciach alebo v Prešove. Nový bohoslovecký dorast by sa už neškolil, a tak by v priebehu krátkeho času gréckokatolícka cirkev zanikla prirodzenou cestou. Išlo teda o akési dožitie cirkvi. Zmysel návrhu bol jasný: prežiť najťažšiu dobu, zachrániť čo sa zachrániť dá a počkať na lepšie časy⁶. Podal si aj žiadosť na Slovenský úrad pre veci cirkevné do Bratislavy, aby mohol vyučovať katolíckych bohoslovcov v niektorom rím. kat. diecezálnom seminári⁷. Návrh aj žiadosť neboli akceptované a v noci 17. mája 1950 ho spolu s ďalšími významnejšími cirkevnými predstaviteľmi previezli do internačného kláštora v Bači pri Bratislave⁸.

² Porov. Hlinka, A.: Sila slabých a slabosť silných, Bratislava 1990, s. 36.

³ Potaš, M.: Dar lásky, Prešov 2001, s. 186.

⁴ Porov. Zločiny komunizmu na Slovensku 1948 – 1989 I., Prešov 1948, s. 145 – 146.

⁵ AMV v Levoči, Fond B 10-7, inv. j. 31, Úradne záznamy zo služby u biskupa Hopku.

⁶ AMV v Levoči, Fond B 10-7, inv. j. 31, Ďalekopis pre útvár 402 A z 12. 5. 1950.

⁷ AMV v Levoči, Fond B 10-7, inv. j. 31, Žiadosť o preraďovanie do rím. kat. vysokej školy bohosloveckej.

⁸ Porov. Zločiny komunizmu na Slovensku 1948 – 1989 I., Prešov 1948, s. 148.

Pobyt v Bači netrval dlho a vystriedala ho internácia vo františkánskom kláštore v Hlohovci. Tu písomne poveril otca Ivana Ljavince funkciou generálneho vikára na dobu , pokiaľ budú obaja riadni biskupi vo väzbe⁹.

Spod policajného dozoru v internačnom tábore bol vzatý 18. októbra 1950 do väzenia na Ruzini v Prahe. Počas vypočúvania naňho príslušníci ŠtB robili nátlak neprimeranými vyšetrovacími postupmi. Tie smerovali k oslabeniu jeho vôle, súdnosti a schopnosti brániť sa nepravdivým obvineniam. Vo svojom prvom návrhu na obnovu trestného stíhania z 1. júla 1957 opísal priebeh týchto výsluchov: „*Po svojom zatknutí dňa 18. októbra 1950 som bol asi pätnásťkrát vypočúvaný. Všeobecne som bol obvinený z velezrady a vyzvedačstva. Keď som takéto obvinenie odmietol ako nepravdivé a neopodstatnené, bol som daný do tmavej cely, kde som bol asi osem dní o chlebe a vode. Počas tej doby som si nesmel sadnúť ani ľahnúť. Zoslabol som, opuchli mi nohy a fyzická bolesť prekonávala možnosť normálneho myslenia.*

Pri ďalších výsluchoch sa mi vyhrážali trestom smrti. Sústavne som bol obviňovaný, že som špión a velezradca. Za takýchto podmienok som sa prestal brániť obvineniam, pretože som videl márnosť odporu ...

Aj pred hlavným pojednávaním som bol poučovaný a bolo mi nariadené vypovedať tak, ako to bolo uvedené v administratívnych protokoloch. Napriek tomuto nariadeniu som v sebe našiel aspoň tolko sily, že som pravdivosť administratívnych protokolov v celku poprel, a pokiaľ sa jednalo o niektoré konkrétne skutky, vysvetlil som ich pred štátnym súdom podľa pravdy.“¹⁰

Súdny proces sa konal 24. októbra 1951 pred Štátnym súdom v Bratislave. Súd pod predsedníctvom Dominika Turčana ho rozsudkom č.j.2 Ts III 87/51 uznal za vinného zo zločinov velezrady a vyzvedačstva podľa § 1 odst. 1 lit. c/odst.2a/ § 5 ods. 1 zák. č.231/48 Zb. k trestu odňatia slobody na 15 rokov a k vedľajším trestom, peňažnej pokute 20 000 Kčs, konfiškácii majetku v prospech štátu a strate čestných občianskych práv na dobu desať rokov.¹¹

Odsúdený Mons. V. Hopko začal svoju strastiplnú púť väznicami vtedajšieho Československa. Dvadsaťjedenkrát ho prevádzali, päťkrát bol v Leopoldove, dvakrát v Ilave, štyrikrát vo Valdicích. Nezaslúžený trest si odpykával aj v Mírove a v Ruzyni¹². Vo väzení vykonával rozličné zamestnania, vyrábala vrecúška z celofánu, obšival matrace, plátal vrecia na múku a vyrábala motúzy, špendlíky i bižutériu. V pestrej spoločnosti väzňov sa paradoxne mohol znovu vzdelávať. Bez kníh a písacích potrieb sa učil cudzie jazyky: taliansky od saleziánov, anglicky a francúzsky od iných spoluväzňov¹³. V Leopoldove vo vedľajšej cele žili otec J. Mastiliak a Dr. G. Husák. Otec biskup V. Hopko

⁹ AMV v Levoči, Fond U012, Inv. j. 33.

¹⁰ ŠOBA v Prešove, Krajská prokuratúra v Prešove 1946 – 1960, 1 Kn – ostatné trestné veci politické, rok 1958, krabica 47, sign.17. Zamietnutie žiadosti bývalého gr. kat. biskupa Dr. Vasiľa Hopka o obnovenie trestného stíhania.

¹¹ ŠOBA v Prešove, Krajská prokuratúra v Prešove 1946 – 1960, 1 Kn – ostatné trestné veci politické, rok 1958, krabica 47, sign.17. Zamietnutie žiadosti bývalého gr. kat. biskupa Dr. Vasiľa Hopka o obnovenie trestného stíhania.

¹² Porov. Bombova, E.: Vysoká škola pokory alebo Keď biskup obšival matrace. In: Smena, roč. 20, rok 1968, č. 123, s. 3.

¹³ Porov. Bicková, M.: Osobnosť biskupa Vasiľa Hopku, Diplomová práca, Košice 2000, s. 33.

býval s krajským tajomníkom strany, ktorý žil za vojny v Anglicku. Na tom istom poschodí, ale v inej cele, bol aj otec biskup Gojdič a otec biskup Vojtaššák. Po premiestnení do ilavskej väznice bol umiestnený na jednej cele s kriminálnym väzňom – vrahom, od ktorého si mnoho vytrpel. Tu sa jeho zdravotný stav ešte viac zhoršil. V roku 1960 bol premiestnený späť do Leopoldova¹⁴, kde sa za zvláštnych okolností stretol s otcom biskupom Gojdičom. Týždeň alebo dva pred svojou smrťou otec biskup Gojdič udelil požehnanie otcovi biskupovi Hopkovi a prostredníctvom neho aj celej prešovskej diecéze. Otec biskup Gojdič bol známy tým, že sa veľa modlil a v tom sa mu tiež podobal jeho pomocný biskup Hopko.¹⁵

O svojom živote vo väzení napísal: „... *zažil som mnoho ťažkých chvíľ, ktoré by som neprial ani svojim najväčším nepriateľom. A predsa považujem dni prežité vo väzení za školu ľudskosti*“.¹⁶

Väzenská správa jeho chovanie vo väzení hodnotila ako bezchybné. Kvôli zhoršenému zdravotnému stavu mohol vykonávať len ľahšie práce a to z neho robilo priemerného pracovníka¹⁷.

Počas väznenia sa viackrát odvolal proti nespravodlivému verdiktu súdu z 24. októbra 1951. Prostredníctvom advokáta JUDr. J. Hustopeckého podal dňa 1. júla 1957 návrh na obnovu svojho trestného stíhania. Krajský súd v Prešove dňa 6. júna 1958 daný návrh zamietol ako neodôvodnený a ponechal v platnosti pôvodný rozsudok¹⁸. Podobne dopadla aj sťažnosť z 10. júla 1962. Dňa 2. októbra 1963 prezident republiky Antonín Novotný udelil amnestiu trom zo štyroch biskupov, ktorí sa ešte nachádzali vo väzení. A to biskupov Vojtaššáka, Zelu a Hlada. Agostino Casaroli, skúsený diplomat Svätej Stolice túto udalosť vo svojich pamätiach opísal nasledovne: „*Z tejto amnestie bol vylúčený Mons. V Hopko, gréckokatolícky pomocný biskup biskupa Gojdiča, ktorý vo väzení zomrel s povestou mučeníka pre vieru. Mons. Hopko mal svoj trest ukončiť v roku 1965. Podľa vládnych predstaviteľov bol z tejto amnestie vylúčený kvôli vážnym dôvodom jeho odsúdenia (spojenie s vojenskými skupinami, ktoré tiež bojovali proti „spriateleným národom)*“.¹⁹ Ako jediný s katolíckych biskupov bol vo väzení ponechaný aj naďalej. To ho veľmi zarmútilo a vnútorne ním otriaslo. Zdalo sa, ako keby Svätá Stolica naňho zabudla²⁰.

Svätá Stolica opakovane intervenovala v prospech jeho prepustenia z väzenia a na jej nátlak bol podmienene prepustený 12. mája 1964. Dlhé roky väzenia a spôsob, ako s ním zaobchádzali, zanechali stopy na jeho zdraví. Ochorel na astmu a cukrovku, trpel aj nervovými depresiami. Po prepustení krátky čas býval v Košiciach. Jeho príchod na východné Slovensko upevnil

¹⁴ Porov. Mastiliak, J.: Hrst' spomienok, Prešov 1992, s. 29, s.35.

¹⁵ Tamtiež, s. 36 – 37.

¹⁶ Porov. Pekar, A.: Bishop Basil Hopko, S. T. D. Confessor of the Faith (1904 – 1976), Pittsburgh, PA. 1979, s. 19.

¹⁷ AMV v Levoči, Fond A5, Inv. j. 5., Tiež fond A2/2, Inv. j. 219.

¹⁸ ŠOBA v Prešove, Krajská prokuratúra v Prešove 1946 – 1960, 1 Kn – ostatné trestné veci politické, rok 1958, krabica 47, inv. č. 113, sign.17. Zamietnutie žiadosti bývalého gr. kat. biskupa Dr. Vasiľa Hopka o obnovenie trestného stíhania.

¹⁹ Porov. Casaroli, A. : Trýzeň trpělivosti, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2001, s.134 - 135.

²⁰ Porov. Mastiliak, J.: Hrst' spomienok, Prešov 1992, s. 42.

nádeje kňazov, ktorí ešte verili v obnovenie gréckokatolíckej cirkvi. Navštívil aj Prešov a obhliadol si Katedrálny chrám s biskupskou rezidenciou. Medzi kňazmi sa šírili názory, že bude znovu postavený do čela cirkvi²¹.

Štátne orgány chceli oslabiť jeho styk s aktivistami, usilujúcimi sa legalizovať gréckokatolícku cirkev, a preto mu určili za miesto pobytu kláštor v českom Oseku. Od svojho prepustenia sa usiloval o obnovu gréckokatolíckej cirkvi a pokračoval v tomto úsilí aj počas pobytu v Oseku²². Už začiatkom roku 1965 usporiadal stretnutie s viacerými gr. kat. kňazmi, s ktorými prejednal otázku postupu činnosti za obnovenie gr. kat. cirkvi. Na stretnutí udal smer, aby kňazi a veriaci neprestajne písali žiadosti za jej obnovenie.²³

V roku 1968 sa stupňovalo úsilie kňazov o obnovu gréckokatolíckej cirkvi. Biskup V. Hopko energicky pôsobil v tejto veci ako člen tzv. pražského okruhu. Do Národného zhromaždenia zaslal žiadosť o rehabilitáciu gréckokatolíckej cirkvi. Kópie žiadosti zaslal A. Dubčekovi, V. Biľakovi, pravoslávnenému metropolitovi v Prahe, pravoslávny biskupom, slovenskému a ukrajinskému rozhlasu. Rozhlas mu následne umožnil prehovoriť k veriacim. Listy s nárokom na rehabilitáciu cirkvi napísal a poslal na KNV v Košiciach, ONV v Prešove, Humennom, Bardejove a do rusínsko-ukrajinských spolkov, ktoré prisľúbili pomoc²⁴. V liste z 18. marca 1968 adresovanom na ONV v Bardejove mimo iné napísal: „*My gréckokatolíci sme boli zlikvidovaní, bezprávne, nezaslúžene. Bezprávne, lebo to nebola vôľa ľudu, tzv. „Prešovský Sobor“, to bolo veľmi smutné divadlo. (...). Nezaslúžene sme boli zlikvidovaní, lebo náš národ zaplatil veľkú daň za oslobodenie novej republiky. (...). Nie sme mŕtvi. Žijeme a chceme žiť a nárokuje si všetky práva, ktoré sme mali v minulosti. (...). Prosím ráčte vziať na vedomie, že nikdy sme sa nezriekli našich práv. Až bude vhodná chvíľa a dúfame, že to bude skoro, sme hotoví dostať sa do práce v diecéze gréckokatolíckej.*“²⁵

V úsilí o obnovu cirkvi spolupracoval najmä s pražským biskupom ThDr. Františkom Tomáškom, ale aj so slovenskými biskupmi. V marci 1968 začali veriaci podpisovú akciu za nápravu chýb a krívd, ku ktorým došlo v uplynulom období. V Košiciach bol založený Akčný výbor gréckokatolíckej cirkvi. Tento výbor prevzal na seba úlohu presadzovať záujmy cirkvi a navonok zastupovať diecézu v mene všetkých kňazov. Výbor zvolal na 10. apríla 1968 stretnutie všetkých žijúcich kňazov Prešovskej diecézy. Veľké snemovanie sa konalo v zasadacej sieni Rímskokatolíckeho biskupstva v Košiciach. Najkrajší okamih stretnutia nastal vtedy, keď do zasadacej miestnosti vstúpil jediný žijúci biskup prešovskej diecézy Mons. ThDr. Vasil' Hopko, kňazi ho privítali strhujúcou liturgickou piesňou „Vošel jesi archijereju vo cerkov Božiju ...“. Otec biskup potom slávnostne otvoril zasadanie. I keď mal podlomené zdravie celé zhromaždenie z jeho hlasu cítilo, že prežíva neopísateľnú radosť. Výsledkom

²¹ AMV v Levoči, fñd B 10 – 7, inv. j. 89.

²² Porov. Dancák, F.: Da vsi jedino budut /Aby všetci jedno boli/. Prešov 2002, s.14 – 15.

²³ AMV v Levoči, fñd B 10 – 7, inv. j. 86.

²⁴ Porov. Fitz, M.: Trpké roky, Spomienky gréckokatolíckeho kňaza, Košice 1993, s.76.

²⁵ Kaputa, A.: Nezaslúžene sme boli zlikvidovaní..., In: Bardejovské novosti, Bardejov rok 2002, roč. 13, č. 6, s.5.

stretnutia bola rezolúcia požadujúca vyhlásiť „prešovský sobor“ z 28. apríla 1950 za neplatný a rehabilitovať cirkev, biskupov, kňazov a veriacich. Tiež bol definitívne zvolený 17 členný Akčný výbor pod vedením biskupa Hopku. Napokon aj vďaka neoblomnému postupu otca biskupa V. Hopku bola vládny uznesením zo dňa 13. júna 1968 gréckokatolícka cirkev povolená. Po 18 rokoch mohli gréckokatolícki kňazi znovu plniť svoje poslanie tak, ako kňazi iných cirkví²⁶.

Začiatkom decembra 1968 pricestoval otec biskup Hopko do Ríma a na audiencii sa stretol so Svätým Otcom Pavlom VI., ktorý ho prijal s veľkou láskavosťou, pričom prejavil úprimnú radosť s toho, že sa s otcom Hopkom stretáva²⁷. Otec biskup do Ríma pricestoval s úmyslom vyriešiť naliehavé problémy prešovskej diecézy, ktorá mala dočasné vedenie v podobe Akčného výboru. Na to dňa 20. decembra 1968 pápež Pavol VI. vymenoval otca Jána Hirku za ordinára gréckokatolíckej cirkvi v Československu s právami rezidenčného biskupa a apoštolského administrátora. Mons. Hopko plnil úlohu svätiakeho biskupa. Štátna správa toto menovanie potvrdila 2. apríla 1969²⁸. V ten istý deň bol udelený štátny súhlas aj pre ThDr. V. Hopka do funkcie svätiakeho biskupa listom Ministerstva kultúry SSR, zn. MK-1947/69-Mg. Bratislava 2. 4. 1969.²⁹

Na dané riešenie, ktoré u mnohých budilo rôzne názory, otec biskup reagoval v Ordinariátnom liste číslo 1/1969 slovami: „*Poháňaný túžbou zabezpečiť svedomitú a zodpovedné vedenie nášho biskupstva, ktoré my bolo odovzdané naším, v blahej pamäti biskupom Pavlom, požiadal som Svätú Stolicu, aby nám pomohla pri riešení našich komplikovaných problémov. Svätý Otec, dobre zvážiac ... situáciu a ... potreby, rozhodol sa vymenovať... o. Jána Hirku ... za ordinára ... prešovskej diecézy. v osobe o. Jána Hirku sme dostali veľkého pomocníka a záruku toho, že naša diecéza bude mať zodpovedného reprezentanta a ochrancu našich práv.*“³⁰

Po rozdelení úloh z ordinárom sa napriek veku a zhoršenému zdraviu otec biskup energicky pustil do práce v milovanej cirkvi a s pokorným srdcom jej ako svätiaci biskup slúžil až do konca života, keď po vernom splnení životného poslania 23. júla 1976 odovzdal svoju dušu Pánovi.

V škole modlitby a utrpenia sa naučil byť zhovievavý a láskavý k druhým pre svoju nezištnosť si vždy zachoval pokoj srdca. Nepoznal strojenosť ani formalizmus, on svoju vieru žil veľmi vážne. Službe Kristovi zasvätil nie časť, ale celé svoje srdce. Jeho povolanie, ako v prejave na prešovskom cintoríne povedal ordinár Ján Hirka, nežiada mnoho, ale žiada všetko a za túto cenu získava najväčšie šťastie. Všetky veci v tomto živote sú pre neho dobré, ale je ochotný ich obetovať a opustiť, aby ich našiel na vyššej úrovni v Bohu

²⁶ Porov. Fitz, M.: Trpké roky, Spomienky gréckokatolíckeho kňaza, Košice 1993, s. 78 – 85.

²⁷ Porov. Pekar, A.: Bishop Basil Hopko, S. T. D. Confessor of the Faith (1904 – 1976), Pittsburgh, PA. 1979, s. 26.

²⁸ Porov. Šturák, P.: Gréckokatolíci na Slovensku. In: Slovo, roč. 31, Prešov 1999, č. 3 – 4, s. 8.

²⁹ Porov. Šturák, P.: Dejiny gréckokatolíckej cirkvi v Československu v roku 1945 – 1989, Prešov 1999 s. 158 – 159.

³⁰ AGKFÚ v Hrabskom, bez sign., Ordinariátny list číslo 1/1969.

premenené. Takýto bol svätiaci prešovský biskup Mons. ThDr. Vasil' Hopko, biskup milujúceho a pokorného srdca, ktorý Bohu zasvätil každý okamih svojho pozemského života. Preto dnes pre nás žiari skvostným príkladom svedka viery.

Pán Ján Sinčák, kurátor, Falkušovce. okr. Michalovce

Pochádzam z farnosti Falkušovce volám sa Ján Sinčák, som členom kurátorského zboru. V roku 1950 som mal 15 rokov. To, čo dnes tu chcem povedať o prenasledovaní gréckokatolíckej cirkvi, budem hovoriť z vlastných poznatkov a tie od našich veriacich, ktorí ešte žijú. V tom čase sme bývali v blízkosti farského úradu a veľmi dobre sme nažívali s o. kanonikom Čudakým, s o. duchovným Serdym a jeho celou rodinou, lebo sme sa navštevovali a navzájom pomáhali. Koncom apríla 1950 došlo k likvidácii gréckokatolíckej cirkvi a duchovných. Nebohý kanonik Mikuláš Čudáky mal vtedy 77. rokov a bol veľmi vážne chorý, bol na dôchodku. Farnosť spravoval už nebohý o. Michal Serdy, a preto sa naňho najviac zamerali a presviedčali na prístup pravoslávnej viere, s čím nesúhlasil a tak sa začal potajomky ukrývať na rôznych miestach, ale zdržiaval sa aj na farskom úrade. Často ho navštevoval cirkevný tajomník Bánóci, ktorý pochádzal zo susednej obce Bracovce a podľa vyjadrenia o. Serdyho, si celkom rozumeli a nebol voči nemu škodlivý, tak žiadal veriacich, aby ho nestrážili, lebo je to pre neho horšie, ale veriaci ho neposlúchli a tak v jedno ráno bolo zaistených 12 žien do väzenia v Michalovciach. Tam boli vyšetrované a za trest okopávali cukrovú repu na ŠM v Strážskom a po týždni ich prepustili domov. Podľa osobného vyjadrenia ešte žijúcej gréckokatolíčky Márie Sorbakovej, ktorá bola zaistená z týchto 12 žien dňa 22. mája 1950 nákladným autom riadeným Pavlom Borošom z Vinného a cirkevným tajomníkom Bánocim bola odvezená do väzenia v Michalovciach. Pri vypočúvaní P. Boroš použil výrok, že prečo strážite toho rendára (tj farára), či nevidí, že má pištoľ na stole, ale ona povedala, že ona sa ani toho nebojí a vtedy jej strelil pod nohy a ona mu povedala, že ona sa ani toho nebojí a že za svoju vieru a za duchovného je ochotná položiť aj svoj život a nech jej povie, pre akú vinu prenasledujú nášho farára. On jej na to nič nepovedal a tak odišla potom celý týždeň chodila okopovať cukrovú repu na ŠM do Strážskeho. To isté vypovedala ďalšia žijúca Zuzana Jaššová.

Otec duchovný aj napriek vlastnému riziku prišiel občas aj do chrámu slúžiť liturgiu pokiaľ sa dalo, ale vonku strážili veriaci. Ale to dlho nebolo, musel nás opustiť a odišiel s rodinou k svojej matke do Veľkého Kamenca a odtiaľ ho dali do väzenia. Najviac ho ukrýval nebohý Ján Koščo z Kačanová.

Jedno septembrové ráno v roku 1950, keď som vyšiel pred náš dom na ulicu na vlastné oči som videl, ako ťažko chorého a plačúceho o. kanonika Čudakyho vynášajú v nočnej košeli z farskej budovy, ŠtB ho naložila do auta a odviezla do väzenia. Tak sme zostali bez kňaza sa modlime v chráme a vererne, ale nie dlho, lebo pred Vianocami sme museli kľúče odovzdať pravoslávny hoci ich bolo zopár. Na jar roku 1951 sa otepilo, každú nedeľu sme urobili oltár

pred krížom na starom cintoríne a tam sme konali liturgické obrady. Aj to nám bolo zakázané, lebo sme boli sledovaní. Potom v roku 1952 sme začali chodiť do poľa, ku Tomášovmu krížu smerom na Dúbravku. Na týchto obradoch kantoroval už nebohý Pavol Hrubý a Michal Koščo. Situáciu pravidelne každú nedeľu kontroloval cirkevný tajomník Michal Groško, ktorý viac sledoval. Ja som ho poznal osobne aj on mňa, lebo som pracoval ako úradník v našej obci. Viackrát sme spolu rozprávali o týchto veciach, informoval sa čo sa deje, ale ja som stále povedal, že sa nedeje žiadna protištátna činnosť, veriaci nerobia žiadne vzbury a že sa chodíme iba modliť a netreba robiť žiadne zákroky. Môžem povedať, že bol voči nám tolerantný a sme si my dvaja rozumeli a on veril mojim slovám.

V obci boli udávači, ktorí boli proti gréckokatolíckej cirkvi ktorí jedného dňa v roku 1952 zobrali kantora Pavla Hrubého a Michala Košču do väzenia až do Prešova. Tam boli vyšetrovaní po dobu troch mesiacov. Potom boli prepustení s podmienkou, že keď prestúpia na pravoslávnu vieru a budú kantorovať, že nebudú stíhaní, čo aj tomu podľahli, preto v roku 1954 sme začali navštevovať rímskokatolícke kostoly v Ložine a v Malčiciach do roku 1968. Nemali sme to ľahké ani po roku 1968, do chrámu nás pravoslávni nepustili a tak veriaci chodili do Dúbravky a Trhovišť. Bolo viacero jednaní, ktorých som sa zúčastnil, ale nebolo možné sa dohodnúť s nimi, ktorí. Zasypávali ma nadávkami a urážkami. Vtedy som bol predsedom MNV. V roku 1970 sa malo priamo v obci uskutočniť hlasovanie o zistení počtu veriacich pravoslávnych a gréckokatolíkov. Pravoslávni veriaci to zneužili. V kancelárii vyhadzovali hlasovacie lístky, z okien funkcionári ONV zutekali, lebo sa im vyhrážali a keď odchádzali od MNV tak na čele s Lovičom, pravoslávnym farárom v sprievode kričali po obci, že Ježiš prehrál a Isus vyhral. Potom sa uskutočnilo jednanie na ONV, na ktorom boli odsúhlasené počty veriacich tak, že pre jedného pravoslávneho navyše, ostáva chrám naďalej pravoslávnym. Zriadilo sa spoločné užívanie, v júli 1970. Chrám sa užíva iba v nedeľu a vo sviatky a to iba na liturgiu. Pri spoločnom užívaní boli nedorozumenia a pravoslávni mali za cieľ, znemožniť nám, aby sme chrám neužívali, tak vymýšľali rôzne nepravdivé veci, že bola ukradnutá lyžička na sv. prijímanie, že od sviečky začal horieť hlavný oltár, čo sa dokázalo, že to nebola pravda a tak Juraj Lovič, pravoslávny farár bol za to obvinený a bol mu zobratý štátny súhlas. Keď v roku 1990 bol prijatý zákon o prinavrátení gréckokatolíckeho majetku, zase sme to nemali ľahké. Boli sme vlastními, v roku 1991, pravoslávny farár Juraj Lovič s veriacimi nám zabránili ísť do chrámu až do marca 1993. Boli viacero jednaní 3x osobne za účasti p. Smolíka a Sečanského z Bratislavy priamo v obci, ani tak jednanie neuspeli. Počas jednaní, nadávky, vyhrážky, aj mne osobne, lebo vtedy som bol ako starosta obce. Možno v takej situácii mohlo dôjsť ku krvi preliatiu, ale ďakujúc Bohu k tomu nedošlo. Dňa 19. 3. 1993 som išiel s právnikom z biskupského úradu z Prešova pozrieť chrám, lebo toho dňa sme ho prevzali, ale nikdy by som neveril aby to niekto normálny urobil. Hlavný oltár s baldachýnom bol zobratý, bočné oltáre, srdce Ježišovo, p. Márii, zvon z veže, večné svetlo, elektrické vedenie zdemolované a chýbal ďalší inventár. Všetko to

urobil farár J. Lovič. S niekoľkými pravoslávnyimi veriacimi, ale my sme im chrám v roku 1950 nechali v takomto stave v akom bol.

Nakoniec chcem ešte povedať to, ako som dopadol ja za svoju vieru a za riešenie týchto problémov ako starosta obce. V roku 1970, ma opísali a očernili na Sovietskom veľvyslanectve, že som proti sovietskemu zväzu a prenasledujem pravoslávnych, za čo som bol vypočúvaný príslušníkom ŠtB. V roku 1992, mi bol zapálený stoh sena, do studne naliata nafta, pokosená kapusta v záhrade, fyzické napadnutie zo strany pravoslávnych. Pretrpel som veľa aj moja rodina, veľa stresov a nakoniec som prekonal 2 mozgové príhody. Musím spomenúť o. Németa, ktorý od r. 1970 – 1973 chodil do nášho chrámu ako duchovný, že vytrpel veľa aj s kurátormi, ktorí zväčša nežijú a s veriacimi. Chcem uviesť aj to, že keď potom, čo bol zničený chrám dňa 26.05.1993 Pán Boh potrestal našu obec ľadovcom, aký nepamätajú najstarší občania, v takej hrubej vrstve a hlavný zásah bol iba v našej obci, lebo v susedných obciach to také nebolo. Nech súdi ten, ktorý je na to poverený.

Nenárokujem si žiadnu chválu, ľutovanie. Nechcem odplácať zlo zlým. Odpúšťam každému a ďakujem Pánu Bohu za všetko, že mi dal toľko sily, to všetko prežiť a znášať. To všetko, čo som povedal ja som si nevymyslel, hovorím to z vlastných poznatkov, lebo v našej obci som pôsobil na MNV od r. 1950 – 1954 a od roku 1964 – 1994 ako predseda MNV a nakoniec starosta. Sláva Isusu Christu! Ján Sinčák, kurátor

ThDr. Mária Stojáková, Kaluža 22, okr. Michalovce

Človek – čas – utrpenie ...

Hľa! visí na kríži.

Dve drevá ... Tri klince ...

Sedem slov ... Nič inšie ...

Boh sa až k zemi znížil.

Ľudstvo si samo seba už dávno definovalo. A predsa zo storočia na storočie, z generácie na generáciu, znova a znova si kladie starobylú, tak trochu zúfalú, naliehavú otázku: Kto je to vlastne človek?

Kto je to vlastne človek? Ihielka v kope času, zanedbateľná, stratená? Kým stratená? Hľadá ju vôbec niekto? Pichne sa o ňu aspoň náhodou nejaká ruka, naberajúca do priehrští čas, ako deti naberajú vodu? Pichne sa? Vykríkne? Tečie niekomu alebo niečomu krv kvôli človekovi? Alebo tečie iba jeho krv, človekova, nezmyselne a slepo, kaluž ako kaluž?

Kto je to vlastne človek?

Dennodenne som dlhé roky hľadela na deti v škole a myslela som na svet pokoja. Na svet, v ktorom žijú deti rôznych pletí a tie majú mamy také ako som ja ... Videla som izbu v Osvienčime ... Topanôčky detské – zas a zas – Bacuľaté nôžky ... Čo sa stalo s nimi? Koľkým matkám vtedy hrôzou zbelel vlas? Chcela by som skríknúť do celého sveta takú prostú pravdu, ľudskú, nevinnú: Každá

matka chce mať svoje živé dieťa, každé dieťa chce mať lásku maminu. Jeden hlas je málo, sto hlasov je málo, tisíc hlasov – ešte stále málo je ...

A preto sme i dnes tu, aby sme umocnili podporili, spomenuli ČAS a ČLOVEKA – mučeníka v ňom. Stáročia hrmia nad ním, sviští čas ... Spomenuli s úctou, tolerantne.

Počujem dláto. Jeho drobný bystrý zobáčik preklepáva strom poznania. To rezbár ryje legendu. Legendu starú ako pamäť ľudstva. I pamäť ľudstva je smutná až na smrť. Ale v tom smútku je vzdor, jeho sila. Je schopnosť vracať sa k úpätiu a valiť kameň bytia. A prežiť vlastnú smrť. Počujem dláto. To rezbár ryje legendu. To človek pokorne a sústredene píše svoj protest a protest ho prežíva. Pominuteľné telo sa stáva slovom a trvá. Iskoni bje slovo a slovo bje u Boga. Počujem dláto. V boji s vlastným zánikom odovzdávajú si generácie nádherné znamenia, tajné znamenia, tajné správy o sebe. Ako väzni na steny žalárov vyklopáva do lipového dreva sochárovo dláto: Nebojte sa smrti, ľudskosť je večná! Odblesky tejto večnosti odpadajú na nich. Boli vo svojom živote takí skromní, že ostalo po nich iba pomenovanie: MUČENÍCI NÁRODA Ďakujeme, ďakujeme ...

Montáž zostavená z textov: Milana Rúfusa, Michala Franka a Márii Stojákovej.

**Vasíľa Nevického. Mgr. Ján Paulov, Trenčín, 28. október 5.
Svedectvo o únose gr. kat. kňaza Vasíľa Nevického.**

Žili sme ťažké roky po februári 1948. Nielen svet okolo nás sa menil, viac násilne ako dobrovoľne, ale zasiahnutá bola aj Cirkev Kristova bez rozdielu konfesie. Veľké prieky robili Rímskokatolíckej cirkvi ako najväčšej, Evanjelickej a. v. cirkvi ako druhej čo do počtu. Robili tak nielen vo veciach „circa sacra“, ale aj „in ssacris“ (mimo cirkvi a v cirkvi). Najviac bola postihnutá Gréckokatolícka cirkev. Kým tamtie obmedzovali v ich duchovno-pastierskej činnosti, túto absolútne zakázali. To sa im aj dočasu podarilo. Tí, čo to robili neboli pohania, ale odpadlíci, suché ratolesti na vinnom kmeni Cirkvi Pána Ježiša Krista. Na všetko zabudli, čo sa v cirkvi naučili, ale na jedno asi nie: „Budem biť pastiera a rozpráchnu sa ovce stáda.“ (Mat. 26,31) To boli slova Pána Ježiša Krista, ktoré sa aj za tých čias mali naplniť.

Oborili sa najprv na duchovných vodcov grécko-katolíckej cirkvi. Ja som bol očitým svedkom jedného brutálneho zásahu proti p. farárovi gréckokatolíckej cirkvi Vasíľovi Nevickému v mojej rodnej obci Šamudovce, okres Michalovce. Na túto udalosť spomínam s pocitom hanby, že medzi naším ľudom, v našom národe sa našli vtedy aj takí, ktorí za (kus ľahkého chleba) boli schopní aj také niečo vykonať.

Bolo to v roku 1950 v lete cez veľké prázdniny. Ako vysokoškolák, poslucháč Slovenskej evanjelickej bohosloveckej fakulty v Bratislave som bol doma, u rodičov. Bolo okolo poludnia. Pred vtedajším Miestnym národným výborom stálo osobné auto, od nás nie ďaleko. Do toho auta zavrhnutia hodným spôsobom, vhodným jedine pre nemú tvár, násilím vtlačili, (pričom aj bili) už vekom staršieho človeka. Auto sa pohlo smerom do Michaloviec a my viaceri

sme to videli a o tom svedčíme. To urobili nášmu šamudovskému gréckokatolíckemu p. farárovi Vasiľovi Nevickému. Toto si veru nezaslúžil za svoju celoživotnú prácu a službu nášmu ľudu. Takto by bolo možné nakladať len s človekom- vrahom alebo zlodejom, ale nie s tým, ktorý po celý svoj život hlásal lásku nielen k Bohu ako Pánovi neba i zeme, života i smrti, ale aj k ľuďom, k človeku ako svojmu bratovi a sestre.

Spomínam si na neho, že ako dobrý maliar – amatér nám veľmi ochotne pomáhal pri zhotovovaní kulís k divadelným hrám, ktoré sme vtedy počas gymnaziálnych štúdií hrávali na javisku v bývalej gréckokatolíckej škole, vedľa fary a „cirkev“. Môžem povedať, že aj ako kňaz svojej gréckokatolíckej cirkvi bol tolerantný aj k nám, evanjelikom. Bol sociálne cítiaci a podobne aj jeho početná rodina. Jeho potom i jeho rodinu, vyviezli, neviem kam, možno do severných Čiech, podobne ako aj mnohých iných, medzi nimi aj profesora Gymnázia v Michalovciach ThDr. Jána Murína, ktorý si za svoje náboženské presvedčenie veľmi veľa vytrpel.

Keďže som tam nebol sám, ale spolu s inými som videl toto „divadlo únosu“, bola tam aj moja mama Anna rod. Papcunová (1885-1959), čo to tiež videla. Nikdy nezabudnem na jej slová, ktoré v tej chvíli povedala nám dvom prítomným teológom (aj Dr. Andrejovi Hajdukovi): „Deti moje, či aj vám takto raz urobia?“ Nato som jej odpovedal: „Mama je to možné. Cirkev vo svojich dejinách podstúpila veľa utrpenia a priniesla veľa obetí. Svetská moc, ktorá teraz vládne, je všetkého schopná“. A stalo sa. V roku 1961 nie tak brutálnym spôsobom, ale za večerného šera aj mňa posadili do auta v Gemerskej Polome, okres Rožňava, a odviezli do väzenia v Košiciach. Pováľali ma po súdoch, od Košíc až po Prahu, po väzniciach od Košíc, cez Ilavu, Olomouc, Prahu - Ruzin, Prahu - Pankrác až po Valdice.

Tak to bolo, pani ktorí dnes tvrdíte ako by to nebolo. My nie sme a nebudíme takí ako boli oni.

Takto sa dialo, ba ešte horšie. Státisíce väznených, stovky popravených. Veru, ťažké to boli roky. také už nikdy viac!

Tento pravdivý diskusný príspevok odznel na Celoslovenskom seminári KPVS 26. apríla 2003 v Michalovciach. Prečítal profesor Sirochman.

Dr. Vincent Samuely, 040 01 Košice, Hroncova 19.

na seminári „Utrpenie gréckokatolíckej cirkvi“ spojenom odhalením pamätných tabúl v Michalovciach mal som krátky príspevok : Ako rodený Stredoslovák a rímskokatolík zoznámil som sa prvýkrát s gréckokatolíkmi a na gymnáziu v Prešove počas 1. slov. republiky. Boli to moji spolužiaci a ja som im závidel, že mali voľno, nemuseli ísť do školy za každý sviatok dvakrát, pretože svätili naše sviatky a tiež štátom uznané gréckokatolícke sviatky, ktoré boli asi o dva týždne neskôr. Druhýkrát som prišiel do styku s gréckokatolíckymi kňazmi ako politický väzeň počas svojho trestu vo

Valldiciach na samotkách. Príkladom práve gréckokatolícky kňazi, ktorí vysluhovali sviatosti a povzbudzovali ostatných, dávali nádej. Po dlhých rokoch spomínam si na meno už len jedného, Miško Ihnát. Odvtedy ostala zvláštna úcta vo mne ku gréckokatolíckym kňazom a cirkvi vôbec.

Príspevok Františka Petráša, Šenkvice, Pezinok.

„Mne nebolo ľahostajné, keď u nás Kristova Cirkev bola prenasledovaná. Pomáhal som ako sa dalo. Dorábal som omšové víno pre kňazov, čo nemali štátny súhlas, tajne vysväteným, rehoľné spoločnosti všetko som zásoboval omšovým vínom. To ma teraz teší. Aby som nemal žiadne prestoje, tak som tlačil sanizdaty náboženského charakteru. Aby som mohol robiť, Pán mi vzal všetok strach. (Teraz píšem svoj prejav)

Vážení všetci tu prítomní! S veľkou úctou som si obliekol tieto šaty, lebo sú jedného gréckokatolíckeho kňaza, on pôsobil v Mukačeve. Keďže nepodpísal loajitu so štátom, ocitol sa s vnemilosťou režimu. Vykopal si jamu pod kravičkou, bol v nej desať rokov. Jeho manželka mu nosila v noci ješť. Deti mu zobrali na štátnu prevýchovu tam aj vyštudovali. V roku 2000 keď bol svätý rok, šiel som do Ríma, vtedy mi jeho dve dcéry priniesli otcove šaty, aby som prišiel s nimi cez svätú bránu, jeho šaty boli na mne, takto oblečený som prešiel všetky štyri brány. Tento kňaz veľmi túžil prísť do Ríma, ale skôr zomrel. Volal sa Ján Birko. Tu je prítomný medzi nami jeho syn Janko. Otec biskup Chatur, keď ste boli ešte bohoslovcami, chodili ste ku mne do Šenkvíc kopat' vinohrad. Vy ste bol asi najstarší medzi nimi, lebo Vám hovorili „starý“. Ja som Vám priniesol fľašku vína, ako za prácu Vašich vlastných rúk. (Vtedy otec Chatur vstal prišiel ku mne podal mi ruku, ktorú som s úctou pobožkal)

Z očí do očí som mu povedal: Vy ste obetoval svoj život Bohu a ľuďom, preto nech Pán sprevádza všetky Vaše kroky a ten posledný krok nech Vás privedie k nemu. To Vám želám zo srdca. (Tak sme sa rozlúčili)

Mgr Jozef Lenart, Mikuštiakova 904, Likavka.

Vážení prítomní! Dovoľte mi, aby som Vás všetkých srdečne pozdravil na spomienkovom stretnutí – bolestnom 53. výročí zlikvidovania gréckokatolíckej cirkvi, ktorá sa udiala 28. apríla 1950 a krutom prenasledovaní kňazov, rodín za vlády komunizmu v ČSR. Už sme počuli od predchádzajúcich rečníkov, svedkov o neľudských praktikách režimu, ktorý tu vládol v rokoch 1948 – 1989. Chcem aj ja svojou troškou prispieť do diskusie a svojím svedectvom života Vás chcem oboznámiť vo forme akéhosi skráteného curriculum vitae a chcem aj naznačiť východiská z krízy, ktorú tu zanechala neľudská ideológia a ktorá rozvrátila medziľudské vzťahy, kultúrne, náboženské, politické a privodila chaos a nesmierne obete v celej našej vlasti. A teraz už avizované svedectvo života. Už ako sotva 16 ročný študent som sa ocitol vo februári 1945 v rukách NKVD (tajná vojenská štátna polícia). Po 25. hodinách výsluchu, pri ktorom som sa ocitol na hranici života či odsúdenia na

smrť. Bolo len otázkou času, že neľudské zaobchádzanie pri výsluchu, hádzanie kvetináčmi, kuchynským riadom a brnkanie pištoľou o stôl a rev vyšetrovateľov („Ty sobak, ty Hitlerjagerich, vorog Sojuza pajdeš v Sibir a nikagda maminku neuvídiš“). Vtedy som si uvedomil, čoho je schopná komunistická mašinéria. Nasledoval čas 4 hod. na rozmyslenie, aby som sa priznal, čo všetko hrôzostrašné som vykonal voči Veľkému Sojuzu. Obvinenie znelo: že som špión, zradca, podávam tajné správy Nemcom. Ja som len jedno tvrdil, že všetko z čoho ma obvinili je hrubá lož. Keď jeden z oficierov sadol pod stôl stvrdnutý od alkoholu – svitla nádej mojej záchrany. Druhý oficier sa mi prihovril už ľudskejšie so slovami: „Ty máš voroga (nepriateľa), posmotri (pozri) 40 strán tebe napísané. Ja som odpovedal, že som nikomu zle neurobil. Načo vyniesol rozsudok: „Idi (chod') k maminke spať, čiže ma oslobodil a nemusel som putovať na Sibír ako tí 30 civilisti, medzi nimi i ženy boli naložené na nákladné autá a odvezené na Východ – títo odsúdenci boli hneď v druhej miestnosti, kde ma vyšetrovali, videl som ich zúfale tváre. V tejto súvislosti chcem spomenúť stretnutie z r. 1996 s biskupom Verthom z Novosibírsku pri jeho ceste po Slovensku, kde ma Monsiguor Fidermark predstavil vo Svite o. biskupovi Verthovi. Otec biskup ma volal na misie na Sibír a vtedy som mu povedal, že by som to rád teraz urobil dobrovoľne a nie nasilu ako sa usilovali v r. 1945 NKVD. Roky ubiehali a socializmus nekompromisne postupoval, rúcal všetko, čo sa mu postavilo do cesty. Rok 1948 bol prelomový, moci sa zmocnili u nás komunisti a tí tvrdo postupovali podľa sovietskeho vzoru VKSb.

Ako čerstvý maturant v roku 1949 som nastúpil do Podolinca na exercície. Bol to záväzok triedy, ak šťastne zmaturojeme ideme v tichu kláštora poďakovať Pánu Bohu. Boli to posledné verejné exercície pod vedením jezuitu p. Lednického. Hoci som poslal prihlášku na vojenskú akadémiu do Hraníc, môj úmysel na exercíciach sa zmenil, to znamená stať sa vojakom Kristovým. Nasledovala prihláška na bohosloveckú fakultu v Spišskej Kapitule. Je zaujímavé, že hoci mraky útlaku vyschli nad našou krajinou, prihlásilo sa nás z triedy 6 do seminára. Nasledovalo štúdium pod vedením kvalitných profesorov ako bol Mgr. Náhalka, prof. Ligoš, Stanislav Špirko, Hanus, Barnaš, ktorý bol koncom r. 1944 vysvätený za pomocného spišského biskupa. Boli sme radi, že denne na prechádzke sme mohli stretávať terajšieho kandidáta na blahorečenie o. biskupa Vojaššáka. V treskúcej zime nikdy nenosil baranicu na hlave, ale iba klobúk, kým mi sme boli zababušený v šáloch, kapciach a baraniciach.

Udalosti po februári 1948 mali rýchli spád. Začalo obviňovanie cirkvi, zmarenie výstavby socializmu. Chceli umlčať biskupov, pozatvárať katolícke školy, semináre a dosadili na biskupské úrady vládnych zmocnencov, ktorí rozhodovali o všetko. Aj my, spišskí bohoslovci, sme sa ocitli pod paľbou vládnej kritiky, že patríme pod biskupa, ktorý nie je naklonený socialistickým reformám. Po dvoch semestroch štúdia sme odišli na prázdniny. Ale už začiatkom roka 1950 o. biskup Vojaššák sa ocitol v domácom väzení. Do jeho rezidencie nemali prístup ani miništranti, ani kňazi. Pošta, návštevy boli kontrolované vládny zmocnencom. Sotva 10 dní uplynulo z prázdnin, boli sme

telegramom vycerektóra Hanusa vyzvaní na návrat do seminára lebo sa jedna o jeho existenciu. Prišlo nás cca 50 zo 60 študujúcich a nasledovala politická previerka. Z auta vystúpil tajomník KSS z Košíc. Na previerku sme išli po jednom podľa abecedy. Prišiel i na mňa rad. V kročil som do miestnosti, ani mi nebolo dovolené si sadnúť, ale hneď ma zasypali otázkami: Či viem, že biskup Vojtaššák je vlastizradca, špión a nepriateľ ľudu?! Nato som odpovedal : „To, čo hovoríte je lož, viem, že biskup Vojtaššák je spišský biskup, verný syn Cirkvi a priateľ ľudu“ Nasledovala výzva: „Von, a nikam sa na žiadnu vysokú školu sa nedostanete a môžete pracovať iba v kategórii R“. Svoje hrozby aj splnili. Ja som sa ocitol ako robotník na stavbe Oravskej priehrady a ďalších 7 priehradách, skončil som na stavbe priehrady na Dunaji v Gabčíkove. Podobne aj ostatní boli nútení odísť do výroby, nikto nebol poverený na vstup do centrálného seminára v Bratislave, keďže diecézne semináre začiatkom septembra 1950 boli zrušené. Čakal som, že pomery v štáte sa uspokoja a my budeme môcť ďalej študovať, ale opak bol pravdou. Boli zinscenované nespravodlivé procesy s biskupmi akým bol biskup Vojtaššák, Buzalka, Gojdič a iní. Vieme, čo nasledovalo ďalej. Boli zrušené v apríli 1950. Nastala barbarská noc, ako ju nazval kard. Chrysostom Korec. Boli zrušené rehole mužské i ženské, semináre, kat. školy a náboženský život v celej krajine bol ochromený. Život duchovných bol uzavretý do kostolov, ale aj tam sledila všadeprítomná ŠTB, čo farár káže.

Po 5-tich rokoch čakania som si založil rodinu, vychovali sme 4 deti v láske k Bohu i ľuďom. V r. 1968 nastala nádej – hlásalo sa, že socializmus áno, ale s ľudskou tvárou. Začal som opäť študovať v Košiciach diaľkovo. Podarilo sa mi opäť absolvovať 4 semestre. Vyučovali nás o. ThDr. Murín, prof. Búda, Višňovský a iní. Ja som popri štúdiu pracoval na priehrade Liptovská Mara. Po príchode s práce som na žiadosť správcu farnosti dp. Šefčíka v Likavke. Vypomáhal v školskej katechéze. Bolo to vypätie síl, zvládol som to. Rok 1970 – rok normalizácie – štúdium bolo zakázané a príchodom vojsk Varšavskej zmluvy začínajú represálie na celej čiare. Deti mi neboli odporúčané na vysokú školu, ba ani na strednú školu. Obvinenie z fanatickosti vo viere, nevysporiadaný s náboženstvom a odporúčania zo základne školy znelý: neprijajť na žiadnu strednú školu. No ja som nezúfal. Syn sa dostal na stavebné učilište v Žiline. Po psychotechnických testoch skúšajúca prehlásila: „Ste vynikajúca, vy nepotrebujete protekciu Vášho menovca.“

Život pokračoval ďalej, prišiel rok 1989, bol to rok nežnej revolúcie. Už koncom novembra som stál na čele obrodného hnutia, v závode i v obci. Navštevoval som mítingy v Bratislave na námestí SNP a tá atmosféra medzi ľuďmi ma veľmi oslovila. Povedal som si konečne kresťania prestanú byť tret'oradými občanmi a totalitný systém sa rúca každým dňom. Po mítingu mládež sa ocitla v objatí, navštevovala bohoslužby, spievala náboženské piesne, ba aj policajti boli inakší a slogan Zvolili sme si lásku letel od ucha k uchu. V samostatnom závode, kde som pracoval v hornom bare na priehrade v Gabčíkove a prírodnom kanáli Šamorín nastal pohyb na výmene čelných predstaviteľov závodu. Totiž v tom čase parlament prijal rozhodnutie, že článok

4 ústavy už neplatí a teda komunistická strana nieje už vedúcou v štáte. Ja hoci som politológiu neštudoval inak som vybratý, bezúhonný, odborný manažment, ktorý by nahradil.....kultúrne kádre v závode a to sa mi aj podarilo na 80%, ale medzi tým predsedom vlády sa stal Čič a ten radil zásadu: „Tolerancia za každú cenu“. Keďže v r. 1989 som dovŕšil dôchodkový vek a moje politické aktivity boli neudržateľné, ozývali sa hlasy najviac 2. kádrového oddelenia: „Nepredĺžiť pracovnú zmluvu, ba ubytovateľ dostal príkaz nevypustiť ma do ubytovne, musím opustiť závod, teda stal som sa veľmi nebezpečným. V meste, bydlisku, som po niekoľkých vystúpeniach na verejnosti bol zvolený za predsedu KDH miestneho klubu v Likavke. Rozvinuli sme rýchlo akcie na očistenie úradov, škôl, družstva od štátnych štruktúr. V priebehu mesiaca bol odvolaný predseda MNV, 28 poslancov – takmer všetci členovia KSS. Založili sme knižnicu a mali sme 300 členov a 200 sympatizantov, posielali sme petície do parlamentu ohľadom interrupcií, navrátenie cirkevného majetku, vyučovanie náboženstva v dopoludňajších hodinách a mnohé iné aktivity. Blížili sa voľby, prvé po 40-tich rokoch. Už predseda MNV – komunista nám predpovedal, že bezpečne vyhráme aj tak sa stalo. Na post starostu bol zvolený človek, nealkoholik, nezaťažený minulosťou a z 28 poslancov 21 bolo zvolených za KDH zvyšných na VPN.

Začala sa písať nová éra demokracie. Naším aktivitám sa medze nekladli. Zriadili sme knižnicu s náboženskou literatúrou, zaviedli zber štatstva, hračiek, navštívili sme hrob o. biskupa Vojtaššáka, cestovali mesiac čo mesiac ako pútnici na Staré Hory. Neľutoval som čas, ani námahu keď išlo o obrodu spoločnosti, farnosti. No na každé podujatie som pristupoval s modlitbou a vierou vo víťazstvo Dobra v nás i vôkol nás. V r. 1990 som bol oslovený miestnym duchovným dekanom Luhurancom, či by som mu nepomohol v školskej katechéze. Ja som jeho ponuku privítal, veď už v roku 1968 – 70 som po zamestnaní katechizoval. Poradil som sa so spovedným otcom jezuitom p. Lednickým a ten mi odporučil ponuku prijať, študovať teológiu a prehlásil, že ešte veľa dobrého môžem urobiť pre cirkev, pre boží ľud. Nechal som politické aktivity, dal som sa na 6 ročné štúdium teológie v Spišskej Kapitule, teda opäť pokračovanie v štúdiu, ktoré mi dvakrát bolo znemožnené. Medzitým som pracoval ako katechéta vo farnosti ba vypomáhal som aj vo farnosti Liptovské Sliače. Splňal som kritériu bezúhonnosti vo farnosti pedagogickej praxe, dostal som odporúčanie na štúdium od p. dekana z prísľubom, že budem trvale zaradený do pastoračnej služby vo farnosti.

Tešil som sa na každé stretnutie s deťmi – žiakmi. A tu sa stalo, čo som ani vo sne nečakal. Došlo k výmene správcu farnosti. Novomenovaný správca mladík, sotva 27 ročný hneď po príchode do farnosti v homilii naznačil, ktorým smerom sa chce uberať. Citujem niekoľko viet dvoch kázni: „Čo vy starí sa aj tak poprevraciate, ja sa musím venovať mladým. Hoci moje aktivity boli zrejme v škole, pri rozdávaní sv. prijímaní, vo farskej rade a pod.

Zbadal som, že spolupráca s ním, bude ťažká a to sa prejavilo veľmi krátko keď mi raz po vyučovaní namrzený z ničoho nič povedal: „Dajte priestor mladým, vy ste penzista.“ Mal som 64 rokov, so mnou sa zatočil svet, zdalo sa

mi, že takýto úder neprežijem. Zmaril moje šesť a pol ročné štúdium, prebdeté noci, 40 ročné životné svedectvo viery, finančné výlohy v sume asi 40 000 Sk a štatút fakulty UK 85 čl. 10, kde sa hovorí načo majú absolventi nárok. Namiesto mňa mal vyhliadnutú slečnu, ktorá nemala žiadne pedagogické vzdelanie, žiadnu vysokú školu. Taký bol môj promočný darček. Prežil som rôzne údery pod pás počas totality, ale takýto som nečakal a je to paradoxné, že sa to udialo počas demokracie – náboženskej slobody. Je to neuveriteľné, ale je to krutý fakt, ktorý nemá obdobu v dejinách cirkvi. Navrhoval som mu, aby sme spojili moje skúsenosti a je elán a vytvoríme vzorný pracovný tím. Na dialóg nebol sústredený. Ja som takýto postup voči mojej osobe považoval za nezákonný, neľudský a protikresťanský a informoval som o tom aj o biskupa Tondru (spíšský biskup) písomne. Po polročnom odmlčaní na niekoľko telefonátov sa otec biskup konečne ozval, že dostal list a, že ho chce so mnou prekonzultovať. Dohodli sme sa na termíne a ja dohodnutý deň som sa dostavil na Kapitolu. Otec biskup ma prijal, predložil som mu doklady, misiu mám podpísanú, diplom. Obidva doklady bez mihnutia oka mi zobral a dodal: „Že by bolo neľudské ju (tzv. katechétku) prepustiť.“ Povedal, že chce počuť aj druhú stránku a tak sme sa 18. mája 1998 stretli na fare v Likavke. Bol to monológ, o. biskup tvrdil, že On nemôže meniť slobodné rozhodnutie, koho si vyberie správca farnosti – hoci dotyčný správca mu nepovedal, že to nebolo slobodné rozhodnutie, ale ovplyvnené lobingom istej ženy – farničky p. Májkovej. Ja som otcovi biskupovi povedal nakoniec jednu vetu: „Ja to vnímam ako ťažký kríž, ktorý mi Cirkev položila na plecía, žiaľ sa to udialo aj za asistencie diecézneho biskupa, ktorý by mal riešiť problémy spravodlivo a ľudsky. Keď som spomenul výrok o biskupa: „Že by bolo neľudské ju prepustiť“ istému doktorovi teológie ten sa ma spýtal „A u Vás to bolo ľudské?“ Podotýkam, že nešlo ani o nezamestnanú osobu, ani matku čo len jedného dieťaťa. Nechcem písať podrobnosti, len s odstupom času som silnejšie presvedčený, že aj kňaz aj biskup sa môže myliť. Je potešujúce, že po siedmich rokoch som dostal od správcu farnosti doporučený list s prejavom ľútosti a ospravedlnenia za všetko čo sa stalo. Privítal som to ako gesto zmien a odpovedal kladne na jeho ospravedlnenie, pretože som vždy cítil aj cítim s Cirkvou. Možno po takej trpkkej skúsenosti by viera niekoho bola otrasená. Ja ďalej pracujem a zúčastňujem sa rôznych sympoziach Cirkvi, či už ide o témy ako je Nová evanjelizácia. Prosím o nové misijné povolania, v rodine, prosíme o svätých kňazov, biskupov, misionárov i laikov.

Je čo naprávať – totalita sa podpísala pod naše medziludské vzťahy a neušetrila ani našich kňazov. Sme už 13 rokov demokratickom štáte, ale mnohé praktiky v našej spoločnosti sú výsmechom ľudskej demokracie. Komunizmus ako systém padol, ale z mysli a srdce mnohým ľuďom nevymizol. Pretransformoval sa do rôznych strán a hnutí a šarapatí v politike, kultúre i morálke. Je ako rakovina – šíri sa plazivo v závodoch, štátnej správe ekonomike. Komunistické kádre šarapatia ďalej aj v odboroch, lebo sme neurobili poriadok v štáte, tak ako to urobili Nemci po r. 1945, keď previedli vo všetkých sférach života denacizáciu spoločnosti. My žiaľ po r. 1989 sme

neurobili dekomunizáciu spoločnosti a ona je príčinou čiastočného chaosu v spoločnosti i mysliach a skutkoch mnohých ľudí.

V októbri r. 2002 som sa stretol v Bratislave pri príležitosti 125 výročia narodenia otca biskupa Vojtaššáka, s exposlancom Langošom. Pri diskusii po skončenej akadémii na voľnom priestranstve pred jezuitským kostolom sme si povedali pravdu do očí a na mnohé rozhodnutia i tzv. lídrov revolúcie sme boli kritickí. Vytýkal som mu i jeho politickým spolupracovníkom, že prenechali šancu na zmenu štruktúr v parlamente, vo vláde i verejnom živote. Nikto sa neospravedlnil za krivdy a zločiny spáchané za totalitu. Hoci sme mali šance to urobiť v parlamente (keď na čele stal Mikloško, vo vláde Čarnogurský). Mali sme istý čas parlamentnú väčšinu, nič sa neudialo. Chýbala nám odvaha napraviť krivdy, poukázať na ich nositeľov a vyvodiť dôsledky a tak nasmerovať túto Slovenskú spoločnosť na inú koľaj. Žiaľ veľa šanci sa premárnilo a ako mi povedal p. Langoš, že sa zriaďuje úrad pre pamäť národa. To je smutné konštatovanie keď historický niečo zdokumentovať ale sme neodstránili zlo, ktoré dodnes trápi túto spoločnosť a neurobili sme spravodlivosti zadosť.

Veľa úvah na túto tému by sa dalo písať, zmeniť zmýšľanie ľudí, no hlavne realizovať to, aby pravda a spravodlivosť zvíťazili v nás i vôkol nás je nadľudské, ale nemôžeme cúvať, robiť kompromisy. Premárnené šance sa už nedajú dobehnúť,. Bol som trochu zdĺhavý, ale úprimný, tak ako ma k tomu viaže svedomie aj výzva jubilujúceho Mons. Trstenského pri jeho 95-tich narodeninách, ktorá znela: „Hovorte a píšte.“ Na záver mi dovoľte, aby som svoj prihovor zakončil modlitbou J. Chryzostona kardinála Korca prenasledovaných dňa 8. februára 1996 v Bratislave – Ružinove.

Modlitba – pred krížom prenasledovaných v Ružinove - Bratislava

Ďakujem Ti, Bože, za to, že sme s Tvojou pomocou ako bratia a sestry Tvojho Syna prežili krížovú cestu jedného z najtemnejších období života nášho Slovenska – tvrdé prenasledovanie viery, slobody a kresťanského svedomia. Prosíme Ťa, prijmi láskavo tých, ktorí na tejto krížovej ceste padli a ktorí boli pribití na kríž Leopoldova, Ilavy, Mirova či v Jáchymove. A nám, ktorí sme všetko v spojení s Tebou prežili daj silu, aby sme už nikdy nepripustili barbarstvo, aké sa stalo v minulých desaťročiach našim údelom. Mladej generácii vnukni zas záujem a zmysel pre historickú pravdu a snahu túto pravdu poznať. Daj dnes nám všetkým ochotu v nadobudnutej slobode spolupracovať na diele obnovy nášho národa i celého Slovenska.

Bože, buď pri nás a žehnaj nás!

Ján Chryzoston kardinál Korec, Nitriansky sídelný biskup. 8. februára 1996
Nitriansky hrad.

Diskusne príspevky nedodané:

Jan Krajnák, Viera Michalková, Anton Tekuš, Peter Sandtner, Anton Adámek, ing. Vladimír Miroššay, Sr.baziliánka, Nikolaja Mydliková.

Tu nasleduje pokračovanie diskusných príspevkov po ich dodaní.

Prvé pokusy o rehabilitáciu gréckokatolíckej cirkvi

Demokratizačný proces po januári 1968 s nadšením privítali všetci, ktorým sa minulých rokoch krivdilo. Keď generálny tajomník KSČ Alexander Dubček v svojej programovej reči vyhlásil, že všetky krivdy, ktoré boli napáchané, budú odstránené, k slovu sa prihlásila aj potlačená gréckokatolícka cirkev.

Z hodnoverného prameňa je známe, že už v roku 1965 sa vysokí politickí funkcionári na pracovnej porade v Trenčianskych Tepliciach vážne zaoberali otázkou rehabilitácie gréckokatolíckej cirkvi.

Z Východoslovenských novín v roku 1968 sa gréckokatolíci mohli dozvedieť, že známy Slovák, gréckokatolík, Štefan B. Roman, žijúci v Kanade, poslal svojho času prezidentovi A. Novotnému a tiež Michalovi Chudíkovi list, v ktorom ich upozorňoval na trpké osudy gréckokatolíkov. Odpoveď nedostal ani od jedného.

Veľmi intenzívne pracoval biskup ThDr. Vasil' Hopko. V liste upozorňuje, že bola poslaná žiadosť o jej rehabilitáciu Národnému zhromaždeniu. Opisy tejto žiadosti boli zaslané A. Dubčekovi a V. Biľakovi. Od marca 1968 sa konali podpisové akcie v nich žiadali od štátnej správy nápravy chýb a krívd ku ktorým došlo v uplynulom období.

Po 18 rokoch sa 10. apríla 1968 zišli gréckokatolíckí kňazi do Košíc. Zo 172 žijúcich kňazov prišlo ich 133. Stretnutie sa konalo v zasadacej sieni rímskokatolíckeho biskupstva, na čele ktorého stál kapitulárny vikár Štefan Onderko.

Z tohto stretnutia bola zaslaná rezolúcia od ministerstva až po okresné národné výbory.

Akčný výbor gréckokatolíckych kňazov a laikov v Košiciach.

29. apríla 1968 vydali Pamätný spis o gréckokatolíckej cirkvi a o restitúcii jej práv, majetku a ----- zariadení ktorý predložili Vláde Československej socialistickej republiky v Prahe. Tento spis vypracovali ThDr. Ján Murín, podpredseda akčného výboru a jej členovia JUDr. Pichonský a JUDr. Danko.

Tento Pamätný list začína takto:

My, gréckokatolícki veriaci čakáme 18 rokov, aby nám ako veriacim bol priznaný štatút plnoprávných občanov, aby nám ako ostatných cirkvám a náboženským spoločnostiam bolo umožnené vyvíjať náboženský a cirkevný život v súlade s ústavou s tým sa zúčastňovať na výstavbe našej vlasti.

- IX. Právna existencia a kontinuita gréckokatolíckej cirkvi.
- X. Práva, majetok a zariadenia gréckokatolíckej cirkvi.
- XI. Zásady pre navrátenie práv, majetku a zariadení gr. kat. cirkvi.
- XII. Postup pri vrátení, majetku a zariadení gréckokatolíckej cirkvi
- XIII. Práva - obnovenie činnosti.
- XIV. Ďalšie opatrenia
- XV. Preberanie práv, majetku a zariadení od tretích osôb.
- XVI. Záverečné opatrenia.

Osobitné vyhlásenie:

Gréckokatolícka cirkev slávnostne vyhlasuje, a to vo všetkých oblastiach, že sa bude riadiť príslušnými koncilovými ekumenickými dokumentami a pokoncilovým ekumenickým duchom. V naliehavých prípadoch je ochotná sporné otázky riešiť vzájomnou dohodou.

Reakcia na 10. apríl 1968

Vzápätí po prvom stretnutí gréckokatolíckeho duchovenstva v Košiciach sa v Prešove zišiel Akčný výbor pravoslávnej cirkvi, ktorý vypracoval rezolúciu a zaslal ju vláde. Vyberám časť z nej: „Všetky cirkevné budovy, ktoré používa pravoslávna cirkev k cirkevným účelom sú pozemkovoknižne prepísané na našu cirkev a nikto nemá právo nášho duchovného vyháňať z bytu a z chrámu, alebo brániť mu vykonávať jeho dušpastierske povinnosti“ (Príklad: keď Židia sa vrátili po roku 1945, od arizátorov prevzali domy a obchody ak sa spieral bol zatvorený. Pravoslávni po roku 1990 za Mečiarovej vlády dostali za každý uvoľnený kostol z našich daní jeden milión a za faru päťstotisíc korún. Takto sme si nepredstavovali spravodlivosť).

Vládne nariadenie z 13. júna 1968

o hospodárskom zabezpečení gréckokatolíckej cirkvi štátom

Vláda Československej socialistickej republiky nariaďuje podľa zákona č. 218/49 Zb. o hospodárskom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností štátom: sú uvádzané § 1- 4 Dr. Husák, v. r.
(Krátky výťah Zb. z. č. 70/1968, s. 198, čiastka 23)

Pravoslávni boli rozhodnutím vlády šokovaní, gréckokatolíci natešení. V kútiku srdca však predsa očakávali nie povolenie, ale obnovenie svojej cirkvi. Na ústny protest, že vláda našu cirkev len povolila a nie obnovila, povedal Dr. G. Husák trojčlennej delegácii Akčnému výboru – ThDr. Murínovi, Zorvanovi a ThDr. Rusnákovi, že „len povolenie“ je pre gréckokatolícku cirkev veľkým úspechom, lebo tlak pravoslávnych – a zvlášť ich „tútorov“ a priateľov – bol veľký.

Po prvom historickom stretnutí nášho duchovenstva dňa 10. apríla 1968 v Košiciach mala naša cirkev 48 farností v ktorých veriaci požadovali kňaza.

Je potešiteľné, že všetci dvadsiatštyria bývali gréckokatolícki kňazi, ktorí počas osemnástich rokov z rozličných príčin zostali na farách, okrem dvoch, sa vrátili opäť do svojej cirkvi.

Preberanie fár prebiehalo na mnohých miestach pokojnou cestou. Pravoslávni aj gréckokatolíci sa zjednotili, chodili do chrámu, nevyčítali si minulosť. V niektorých farnostiach však k dohode viedla trnistá cesta.

V noci z 20. na 21. augusta 1968 vtrhli do Československa vojska Varšavskej zmluvy a veľmi rýchlo obsadili cele územie. „Priatelia“ vraj prišli na „pozvanie“ kohosi zachraňovať a potlačiť kontrarevolúciu. Mnohí pravoslávni jasali.

Všetko, čo sa v priebehu onej obrodnej jari 1968 vytvorilo, bolo – okrem legalizácie našej cirkvi – postupne zrušené. Napriek útokom pravoslávnych sa pokračovalo v započatej ceste. Štátne orgány sa však už viac prikláňali na stranu pravoslávnych, hoci vyhlasovali, že chcú byť objektívne.

Je pozoruhodné, že z bývalých pravoslávnych kňazov, ktorí sa stali členmi gréckokatolíckej cirkvi, sa do pravoslávnej vrátil iba jeden jediný.

Napriek veľkej aktivite pravoslávnych výsledok ku konci roka 1968 bol taký, že štátne orgány na Slovensku systematizovali 196 gréckokatolíckych a 85 pravoslávnych farností.

25. februára 1969 zasadal v Košiciach akčný výbor. Na jeho zasadnutí bol za ordinára našej cirkvi doporučený na schválenie vláde i Svätej Stolicy o. Ján Hirka, 2. apríla 1969 bol menovaný Svätým Otcom Pavlom VI. za ordinára prešovskej eparchie. Tým aktom prestal existovať Akčný výbor so sídlom v Košiciach a o. ordinár preniesol svoje sídlo do Prešova. Pretože biskupská rezidencia bola v rukách pravoslávnych, utiahol sa do priestorov farskej budovy. O.biskup ThDr. Vasil' Hopko sa ubytoval v dome rehoľných sestier.

Pomery, za ktorých sa o. Ján Hirka stal ordinárom boli nanajvýš neutešené. Rozsiahle územie eparchie vyžadovalo, aby mal svojich pomocníkov. Predseda akčného výboru o. ThDr. Ján Murín musel na zásah štátnych orgánov odísť do civilného zamestnania, riaditeľ kancelárie akčného výboru o. Andrej Zima odišiel do pastorácie. Neskôršie do pastorácie odišiel aj o. ThDr. Štefan Ujhelyi.

Po čase – so súhlasom štátnych orgánov – sa načas ustálilo nasledovné zloženie biskupského úradu: ordinár - o. Jan Hirka, riaditeľ kancelárie – o. ThDr. Ján Seman, tajomník, o. Ján Gajdoš, ceremoniál o. Eugen Kočíš, archivár – o. Ján Hric.

Pravoslávni sa usilovali o spoločné užívanie každého chrámu. Ordinariát sa držal tejto zásady: K určitému počtu gréckokatolíkov rovnaký počet pravoslávnych – len vtedy nech sa chrám užíva spoločne. Pravoslávny to nevyhovovalo, lebo ich bolo málo. Aby ich bolo viac pracovníkom ŠtB bol daný príkaz aby sa zúčastňovali pravoslávnych bohoslužieb. Niektorí to odmietali s poznámkou, že za osemnásť rokov im vtĺkali do hlavy, že nieto Boha.

Pravoslávni v rámci svojej ohováračskej kampane šíрили fámy, že gréckokatolícka cirkev bude znovu zakázaná. Preto vláda vydala prehlásenie, že nie je to pravda. Po tomto prehlásení sa hladina trocha utíšila, ale na dedinách sa

straníci neprestávali miešať do cirkevných záležitostí a dokonca ich riešili. Potvrdzujú to aj Východoslovenské noviny zo 4. júna 1970, ktoré napísali: „Náboženské trenice po januári 1968, žiaľ, v mnohých farnostiach neskončili a potvrdzujú, že sú v nich zainteresovaní aj členovia strany, ba dokonca aj funkcionári základných organizácií KSS a národných výborov.“ Noviny pokračujú: „Namiesto toho, aby komunisti venovali svoje sily konsolidácii nášho politického a spoločenského života na dedinách, v protiklade s listom ÚV KSČ a straníckymi uzneseniami vyvolávajú náboženské rozbroje.“

V obci Slovinky – v okrese Spišská Nová Ves – sa stalo, že štyri desiatky členov komunistickej strany pohodilo predsedovi okresnej organizácie KSS Berníkovi svoje členské legitimácie s tým, že vystúpiť zo strany, ak sa ona nepostará, aby za väčšinovú cirkev v Slovinkách bola vyhlásená pravoslávna cirkev. A stalo sa. Je to skutočný prípad, ktorý sa v obmenách opakoval aj na iných miestach.

Od nepriateľov Boha nečakajme spravodlivosť.

Dôverujte jedine Bohu, ten nás nesklame

Poprad 1987, (krátene) z knihy o. Michala Fitca. Trpké roky

Gréckokatolícky biskupský úrad oznamuje radostnú správu,

že Svätý Otec Ján Pavol II. vymenoval dňa 21. decembra 1989 nášho terajšieho otca ordinára Mons. Jána Hirku, pápežského preláta za sídelného prešovského biskupa. On viedol našu diecézu ako ordinár a apoštolský administrátor s právami rezidenčného biskupa od 2. apríla 1969 a získal v tejto funkcii za viac ako 20 rokov veľké skúsenosti, vo vedení a práci pre diecézu. treba pripomenúť, že v tomto svojom poslaní aj veľa vytrpel o čom vie najlepšie sám Boh.

Od smrti biskupa Dr. Vasiľa Hopku r. 1976 bola diecéza bez biskupa. Vypomáhali biskupi pri vysviacke novokňazov z Juhoslávie Mons. Joakim Segedi a jeho nástupca, križevacký sídelný biskup Mon. Slavomír Miklovš.

Terajší košický apoštolský exarcha Milan Chavtur, CSsR, dňa 29. februára 1992 prijal z rúk prešovského biskupa Mons. Jána Hirku v Mestskej hale v Prešove biskupskú vysviacku.

Po vysviacke pôsobil Mons. Milan Chautur ako pomocný biskup prešovskej eparchie. Dňa 21. februára 1997 bol zriadený v Košiciach apoštolský gréckokatolícky exarchát. Za jeho prvého exarchu bol Mons. Milan Chautur vymenovaný 2. marca 1997. 13. apríla 1997 ho apoštolský nuncius Luigi Dossena uviedol do úradu.

Počiatky sú všade sú všade problematické. Dnes má exarchát vlastnú budovu a je chápaný ako neoddeliteľná súčasť náboženského života nielen gréckokatolíkov, ale celej Cirkvi na Slovensku.

V súčasnosti je Mons. Milan Chautur predsedom komisie pre rodinu pri Konferencii biskupov Slovenska.

Nový biskup pre prešovských gréckokatolíkov.

Dňa 11. decembra 2002 pápež Ján Pavol II. vymenoval za prešovského biskupa katolíkov byzantského obradu pátra Jána Babjaka, člena Spoločnosti Ježišovej, riaditeľa Centra Spirituality Východ – Západ. P. Michala Lacka, S.J. v Košiciach.

Mons. ThDr. Ján Babjak sa narodil 28. októbra 1953 v Hažine nad Čirochou, Prešovskej diecéze a po rokoch prípravy na kňazstvo v bratislavskom seminári bol vysvätený za kňaza 11. júna 1978 v Prešove. Svoju pastoračnú službu vykonával ako kaplán v Prešove od roku 1978 do roku 1983. V auguste 1983 začal pôsobiť ako správca farnosti Ľubica pri Kežmarku. 18. júna 1987. tajne vstúpil do Spoločnosti Ježišovej. Od roku 1989 do roku 1990 vykonával funkciu prefekta v Kňazskom seminári sv. Cyrila a Metoda v Bratislave. V roku 1990 sa stal farárom gréckokatolíckej farnosti v Bratislave, kde pôsobil jeden rok. V roku 1991 až 1993 študoval na Pápežskom orientálnom inštitúte v Ríme, kde získal licenciát zo spirituality. Po návrate na Slovensko v rokoch 1993 a 1994 bol zodpovedný za exercičný dom Spoločnosti Ježišovej sv. Ignáca v Prešove. V roku 1994 sa opäť vrátil do Ríma, kde pracoval v slovenskom oddelení Vatikánskeho rozhlasu a popritom pokračoval v štúdiu spirituality, z ktorej v roku 1996 v Pápežskom orientálnom inštitúte obhájil doktorantskú prácu na tému: *P. Michal Lacko – učiteľ a formátor gréckokatolíkov, S. J.*

Od roku 1996 až do menovania za biskupa zastával úrad riaditeľa diela pátrov Spoločnosti Ježišovej s názvom *Centrum Spirituality Východ – Západ P. Michala Lacku SJ. v Košiciach a zároveň prednášal východnú spiritualitu na teologickej fakulte Trnavskej univerzity v Bratislave.*

Ako eparcha prešovskej eparchie nastúpil na miesto 79 ročného Mons. Jána Hirku, ktorý spravoval v úlohe prešovského ordinára od roku 1968 a apoštolského administrátora gréckokatolíckej Cirkvi v ČSSR. Roku 1989 ho menoval pápež Ján Pavol II. za sídelného biskupa.

Význačné osobnosti a udalosti v gréckokatolíckej cirkvi za posledných 100 rokov na Slovensku.

Historické návštevy Svätého Otca Jána Pavla II. na Slovensku.

1990, 1995, 2003. V roku 1995 - zavítal aj medzi nás – gréckokatolíckych veriacich v Prešove. .

6. novembra 2001 boli vyhlásení Svätým Otcom Jánom Pavlom II. za blahoslavených prešovský biskup-mučeník Pavol Gojdič a o. viceprovinciál - mučeník Metod Dominik Trčka, CSsR, a 14. septembra 2003 pomocný prešovský biskup ThDr. Vasil' Hopko.

1888., sa narodil bl. biskup prešovskej eparchie mučeník Pavol P. Gojdič, OSBM,

16. októbra 1900., narodil sa mukačevský biskup Alexander Stojka

16. novembra 1923., narodil sa Mons. Ján Hirka, prešovský diecézny biskup.

prof. doc. **ICDr. Cyril Vasil'**, SJ. od 16. marca 2000 je dekanom Fakulty východného cirkevného práva Pápežského východného inštitútu 30. novembra 2000 ho Svätý Otec Ján Pavol II. menoval za konzultora Kongregácie pre východné cirkvi.

o. Michal Lacko, SJ. kňaz, profesor gregoriánskej univerzity a Pápežského inštitútu v Ríme, vedec a obranca gréckokatolíkov. 15. marca 2002 jeho telesné pozostatky boli uložené a zapečatený hrob v ktorom odpočíva aj o. Michal Fedor na Cintoríne sv. Rozálie v Košiciach.

1992. obnovenie Monastiera baziliánov v Trebišove.

Sestry Radu sv. Bazila Veľkého prišli na Slovensko do Prešova v roku 1922 z ukrajinského Stanislavova.

1995., vytvorenie samostatnej slovenskej vetvy sestier baziliánok – delegatury sv. Cyrila a Metoda s centrálnym kláštorom v Sečovciach.

1928., príchod sestier služobníc Nepoškvrneného Počatia Panny Márie na Slovensko.

15. februára 2003., nový začiatok pôsobenia rehole sestier redemptoristiek Najsvätejšieho Vykupiteľa na Slovensku. Boli uvedené v chráme sv. Ducha v Michalovciach vladykom Mons. Jánom Babjakom, JS. (prešovský biskup) a vladykom Milanom Chauturom, CSsR, (košický biskup),

21. februára 1997 bol zriadený v Košiciach apoštolský gréckokatolícky exarchát. Za jeho prvého exarchu bol Mons. Milan Chatur vymenovaný 2. marca 1997. 13. apríla 1997 ho apoštolský nuncius Luigi Dossena uviedol do úradu. Za kňaza bol vysvätený 1981.

Z rúk Svetý Otec vysvätil dvanásť nových biskupov, medzi nimi dvoch Slovákov. Mons. ThDr. Jána Babjaka SJ. a Mons. Milana Šášika CM.

Mons. Michal Rusnák, CSsR, prvý biskup slovenskej gréckokatolíckej Eparchie sv. Cyrila a Metoda v kanadskom Toronte

30. apríla 1878., narodil sa **ThDr. Mikuláš Rusnák**, univ. profesor, pápežský prelát, kanonik, vzácny vedec a gen. vikár prešovskej eparchie, zomrel 1955.

1941., založenie celoslovenského Cyrilometodského spolku gréckokatolíkov v Michalovciach

a jeho znovuzaloženie 1991 pod názvom Spolok sv. Cyrila a Metoda.

1913., narodil sa **ThDr. Ján Murín** – gréckokatolícky kňaz, profesor náboženstva na gymnáziu v Michalovciach, roduverný Slovák, národný buditeľ slovenských gréckokatolíkov, priekopník a zakladateľ Jednoty sv. Cyrila a Metoda, vychovávateľ mládeže aj mimo školy, ľudomil a verejný pracovník.

kanonik o. Jozef Knežo, čestný predseda Spolku sv. Cyrila a Metoda.

o. Michal Fitz, autor knihy Trpké roky – spomienky gréckokatolíckeho kňaza.

1921. príchod prvých gréckokatolíckych redemptoristov do Stropkova.

1946., schválenie samostatnej gréckokatolíckej viceprovincie redemptoristiv na Slovensku.

17. apríla 1921., narodil sa **Štefan Roman**. Pápež Ján XXIII. mu udelil Rad rytiera sv. Gregora, ako pozorovateľ zúčastnil sa zasadaniach II. vatikánskeho koncilu, 1968 podporoval gréckokatolícku cirkev na Slovensku v Kanade

vybudoval veľkolepú katedrálu v roku 1984 posvätil Svätý Otec Ján Pavol II., národovec, kanadský priemyselník a význačný predstaviteľ Gréckokatolíckej cirkvi.

Mikuláš Klimčak, akademický maliar.

1951., narodil sa Ing. Mgr. Blažej Krasnovský, bol mimoriadne aktívny v oblasti ekonomicko-spoločenskej, nábožensko-kultúrnej vydavateľskej činnosti, básnik, publicista a ekonóm.

1971., zomrel pri tragickej autonehode zasľúžili kňaz, igumen Polykarp Gabriel Oleár, OSBM, významný kazateľ a publicista.

1980., zomrel o. ThDr. Jozef Ernest Homička, OSBM.

1971., zomrel významný predstaviteľ cyrilometodského hnutia gréckokatolíkov JUDr., Jozef Pichonský, priekopník cyrilometodejského hnutia.

1976., zomrel prešovský pomocný biskup ThDr. Vasil' Hopko.

1976., zomrel Jozef Erby, príkladný pedagóg a priekopník cyrilometodejského hnutia, riaditeľ učiteľského ústavu a dlhoročný kantor v chráme redemptoristov.

1991., Achilla kardinála Silvetriniho vymenoval Ján Pavol II. za prefekta Kongregácie pre Východné cirkvi.

1991., bola obnovená činnosť gréckokatolíckej diecéznej Charity v Prešove.

1880. bol založený eparchiálny seminár v Prešove.

1990., bol založený seminár Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity.

1996., posviacka nového Gréckokatolíckeho kňazského seminára v Prešove.

1998., bol zriadený biskupský vikariát so sídlom v Bratislave.

1929., narodil sa, ThDr. Michal Fedor, JS. historické publikácie.

1923., narodil sa, pražský exarcha o biskup Ivan Ljavinec.

1923., narodil sa o. František J. Fuga gr. kat. vo Vinnom, budovateľ svätyne Klokočovskej Panny Márie v Homiltone a predseda Zahraničnej Matice slovenskej.

29. júna 1913., narodil sa salezián don **Andrej Šandor – Gorazd Zvonický, krstený gr. kat. básnik.**

2. mája 1930., narodil sa **ThDr. Emil Korba**, básnik, publicista, asistent, generálny prefekt kňazského seminára na CM BF v Litoměřiciach, administrátor kapitulného dekanského úradu v Starej Boleslavi, redaktor mesačníka Slovo, Blahovistník, i gréckokatolíckeho kalendára. Prešovský ordinár ho poveril funkciou defenzora vinculi a protonotara institutiae pri tamojšom konfesijnom tribunále, simultánne redigoval aj Katolícke noviny a Duchovného pastiera ako aj kalendáre SSV.

1911 narodil sa ThDr. Ján Mastiliak, CSsR, prvý slovenský gréckokatolícky redemptorista, profesor, prekladateľ, filozof, vychovavateľ a viceprovinciál.

1929. narodil sa o. Štefan Ištvaník, CSsR, redemptorista, ľudový kazateľ – publicista, redaktor Misionára.

13. – 14. apríla 1950, komunistická strana, barbarským spôsobom zlikvidovala všetky katolícke kláštory a rehoľné spoločenstvá, mužské a ženské a dala ich do zberných táborov v Československu.

28. apríla 1950 Československá komunistická strana a ZSSR a za pomoci duchovných predstaviteľov pravoslávnej cirkvi zlikvidovali Gréckokatolícku cirkev v Československu.

13. júna 1968, bolo vydané vládne nariadenie 70/1968 ktorým po 18 rokoch prenasledovania bola čiastočne povolená činnosť gréckokatolíckej cirkvi.

Pavol Kušnir

1906 pápež Pius X. povolil belgickým redemptoristom na čele s o. Deleeorom zmenu západného obradu na východný

1880. Pápež Lev XIII. vydal Grande munus, ktorou rozšíril sviatok sv. Cyrila a Metoda na celú cirkev.

1925 bol ustanovený sviatok Krista Kráľa pápežom Píom XI.

1930., narodil sa ThDr. Emil Korba, kňaz, básnik, publicista a redaktor Slova.

1975., zomrel autor modlitebnej knihy dvojazyčnej staroslovenskej a slovenskej liturgie pre gréckokatolíkov, bol to prvý preklad našej liturgie do slovenčiny.

1995., bolo založené Cirkevné gymnázium sv. Jána v Trebišove.

1995., zomrel o. ThDr. Ján Seman, tajomník biskupského úradu po roku 1969.

1940., zomrel Gréckokatolícky biskup ThDr. Dionýz Nyáradi, ktorý bol v rokoch 1922 – 1926 apošt. administrátorom prešovského biskupstva.

31. mája 2003 – v rímskokatolíckom Chráme sv. Salvátora v Prahe sa uskutočnila biskupská vysviacka Mons. ThDr. Ladislava Hučka doterajšieho profesora v Rímskokatolíckom kňazskom seminári sv. Karola Boromejského v Košiciach. Vladyka Hučko bol dňa 24. apríla 2003 Svätým Otcom Jánom Pavlom II. menovaný za nového apoštolského exarchu pre gréckokatolíkov v Českej Republike.

6. januára 2003. Z rúk pápeža Jána Pavla II. prijali biskupské svätenie v Bazilike sv. Petra vo Vatikáne, 12 kňazi z celého sveta, medzi inými aj Mons. Ján Babjak SJ. - za prešovského biskupa katolíkov byzanského obradu a Mons. Milan Šášik CM. za apoštolského administrátora ad nutum Sancte sedes (do rozhodnutia Svätej stolice) Mukačevskej eparchie byzanského obradu na Ukrajine.

Modlitba – pred krížom prenasledovaných v Ružinove - Bratislava

Ďakujem Ti, Bože, za to, že sme s Tvojou pomocou ako bratia a sestry Tvojho Syna prežili krížovú cestu jedného z najtemnejších období života nášho Slovenska – tvrdé prenasledovanie viery, slobody a kresťanského svedomia. Prosíme Ťa, prijmi láskavo tých, ktorí na tejto krížovej ceste padli a ktorí boli pribití na kríž Leopoldova, Ilavy, Mírova či v Jáchymove. A nám, ktorí sme všetko v spojení s Tebou prežili daj silu, aby sme už nikdy nepripustili barbarstvo, aké sa stalo v minulých desaťročiach našim údelom. Mladej generácii vnukni zas záujem a zmysel pre historickú pravdu a snahu túto pravdu poznať. Daj dnes nám všetkým ochotu v nadobudnutej slobode spolupracovať na diele obnovy nášho národa i celého Slovenska.

Bože, buď pri nás a žehnaj nás!

Přimluvy v kostele sv. Jáchyma v Jáchymove 30.mája 2003

Obrátme se společně k Bohu s prosbami za ty, kdo museli prožívat bolest a utrpení po dobu vlády komunistického režimu i za jejich pronásledovatele. Vždyť on řídí běh dějin světa, je jejich svrchovaným Pánem a jednou bude soudit spravedlivě živé i mrtvé, proto k němu volejme:

Seatry a bratři, (celebrant)

Pane, smiluj se: (ev. Kyrie eleison...)

- 1) Za Svatého Otce Jana Pavla II. a biskupy, kteří posilují pronásledované a utěšují zarmucené. Ať jejich slovo povzbudí srdce všech trpících a je jim posilou, tak jako nám bývala posilou slova jejich statečných předchůdců; (Kyrie eleison...)
 - 2) Za všechny lidi na světě, kteří zakoušejí pronásledování, násilí a útoky na vlastní svědomí. Ať posílení Duchem svatým obstojí ve všech zkouškách. (Kyrie eleison...)
 - 3) Za služebnice a služebníky Církve, kteří mučednickou a vyznavačskou vírou a věností Kristu i jeho Církvi v době pronásledování připravovali cestu ke slobodě našeho národa. Dej, Pane, ať jejich věnost a oběti přinášejí hojné ovoce. (Kyrie eleison...)
 - 4) Za všechny, kteří nebyli vězněni, ale museli pro víru a své přesvědčení snášet bezpráví a veřejné ponižování. Ať Pán odmění jejich věnost, a jejich příklad ať nás nabádá k větší vernosti i ochotě hájit pravdu a spravedlnost. (Kyrie eleison...)
 - 5) Za ty, kdo se v našem národě dopouštěli bezpráví na nevinných. Ať dosáhnou kajícího smýšlení a pravého obrácení. (Kyrie eleison...)
 - 6) Za všechny, kdo ze strachu či slabosti zrazovali a pošlapávali své dobré svědomí. Dej jim sílu, ať se čestně vypořádají se svou minulostí (Kyrie eleison...)
 - 7) Za všechny matky, manželky a ženy, které trpěly ve vězeních, ve vyhnanství a pronásledováním svých drahých a tak se staly příkladem tehdy i dnes našemu národu. Pána prosme.
 - 8) Za ty, kdo trpěli pro Krista, pro pravdu a spravedlnost v komunistických táborech a věznicích zde a jinde a zemřeli v naději na vzkříšení. Dej im účast na vítězství svého Syna a jeho slávě. (kyrie eleison...)
- (celebrat)

Všemohoucí Bože, ty se smilováváš a odpouštíš každý hřích a vinu těm, kteří se k tobě obracejí s kajícím srdcem. Ať tvým odpuštěním osvobození dokážeme podle tvé vůle budovat království spravedlnosti, lásky a pokoje. Neboť ty žiješ a kraluješ na věky věků. Amen.

Z á v e r:

Neustále pripomíname nielen členom Konfederácie politických väzňov Slovenska, ale aj všetkých občanov Slovenska, že v období vlády komunistov na Slovensku v rokoch 1948-1989 bolo viac ako 170 000 občanov postihnutých perzekúciami vtedajších štátnych orgánov. Okolo 70 000 občanov bolo odsúdených za odpor voči komunistickej totalitnej moci. Postihnutí boli aj ich príbuzní a blízki. V skutočnosti okolo jedného milióna občanov Slovenska bolo priamo postihnutých komunistickou mocou.

Tí komunisti, ktorí majú zaťažené svedomie bránia sa „zásluhami“ o zvýšenie životnej úrovne hospodársky pomerne zaostalého Slovenska tvrdiac, že „oni“ vybudovali Slovensko do dnešnej podoby. Takto si neprávom privlastňujú výsledky poctivej práce prevažne nekomunistických obyvateľov Slovenska. Počet členov KSS na Slovensku v roku 1990 nepresahoval 450 000, ale akých: verných a labilných, robotníci platili členské 10% z mesačného platu a funkcionári okresu, kraja a ústredia vydržiajúcu známku 1 Kčs.

Nie sú ochotní priznať, že len oni sú zodpovední za zaostávanie Slovenska, ktoré bolo zapríčinené totálnym direktívnym riadením spoločenského i hospodárskeho života. Len oni rozhodovali o náboženskom živote veriacich, o aktivitách umelcov, o obsahu i formách výchovy a vzdelávania detí, oni urobili totálne závislé naše hospodárstvo na Moskve. Oni zaťažovali Slovensko ťažkým zbrojárskym priemyslom, aby pomohli Moskve naplniť jej imperialistické ambície na ovládnutie celého sveta. Oni nás ponížili bezohľadnou okupáciou „bratskými“ sovietskymi vojskami.

Napriek tomu, nás teraz robia zodpovednými za krach Slovenskej ekonomiky i za morálny úpadok spoločnosti, bez ohľadu na to, že nám zanechali výrobné podniky s prevažne zastaralou technológiou výroby neschopnou konkurencie na svetových trhoch. Nechcú si priznať, že oni odchovali bezohľadných privatizérov, ktorí okradli továrne, zamestnancov a vyhnali na ulicu desaťtisíce robotníkov. A nimi odchovaní vytvorili mafiánske siete, ktoré rozosievajú strach a smrť v našej vlasti.

Toto všetko im nebráni, aby si znova osobovali právo na vládu v tejto krajine pod maskami demokratov. Predstavujú sa nám ako jediní sú schopní riadiť tento štát.

Všetky formy zločinnosti, ktoré sú na Slovensku prezentované majú svoje korene v absencii výchovy, ale aj nedostatočného vzdelávania a v „morálnych zásadách“ členov komunistickej strany, ktorí vsugerovali nášmu národu občanovi potrebu kraďnúť v duchu zásady, „kto nekradne, okráda svoju rodinu“. Za socializmu v malom a teraz vo veľkom. Najviac rozkradli majetok štátu tí, ktorí ešte prednedávnom obhajovali potrebu spoločného, teda socialistického vlastníctva.

V týchto ľudoch a v ich amorálnosti sú korene všetkého zla, ktoré sa nás dotýka.

Národu sa prezentujú, ako ti čo dokázali tak úspešne spravovať štát, že „aj mlieko bolo za dve koruny“ a že sú jediní, ktorí dokážu našu spoločnosť

zachrániť a nedajbože priviesť do pomerov v akých náš štát zanechali, keď boli zbavení moci.

Komunizmus a jeho nositelia sú však nielen jednou z hlavných príčin našich problémov: od prázdnej štátnej pokladnice cez prekvitajúcu korupciu, (bez) právny systém až po ťažkosti väčšiny občanov slušne vyžiť zo svojho platu či dôchodku, ale i najväčšou brzdou pri budovaní demokratického právneho štátu. Komunizmus totiž síce padol ako politický systém, ale v spoločnosti sa neskončila ani vláda komunistov, ani viera v komunistický .socializmus. Preto „antikomunizmus“ je ešte stále jedným z dôležitých prostriedkov politiky, ktorej hlavným cieľom má byť budovanie právneho štátu slúžiaceho rovnako všetkým občanom. Väčšina bývalých súdruhov sa vnútorne nezmenila po zmene straníckej legitímácie ani potom, ako sa stali kapitalistami a ďalej budujú systém, v ktorom v praxi neplatia pre každého rovnaké pravidla hry. Doteraz oslavujú „boj proti fašizmu“ a bránia vyšetriť a napraviť zločiny komunizmu, ktorý nebol o nič lepší. Strašia pred veľkým vplyvom Vatikánu a priatelia sa s čínskymi komunistami, ktorí dodnes väznia a mučia tisíce ľudí z politických a náboženských dôvodov.

Komunisti už v rokoch 1944-48 používali rovnakú rétoriku i taktiku ako v súčasnosti. To čo bolo po februári 1948 stratilo všetky známky tzv. ľudovej demokracie. Nezabúdajme, že týmto režimom boli najviac postihnutí politickí väzni, rímskokatolícka cirkev, a najmä gréckokatolícka cirkev, ktorá bola 28. apríla 1950 zlikvidovaná komunistami a ich osudy nech sú mementom aj pre súčasníkov.

Pre tých čo sa nechcú a nemôžu vyrovnat' s minulosťou považujem v tejto dobe a pokladám za užitočne si pripomenúť fakty o situácii v Československu, ako ju v decembri 1989 sformoval vtedajší prognostík a minulý predseda českej vlády Ing. Miloš Zeman.

„FAKTY O SÚČASNEJ SITUÁCII V ČSSR.“

1. Čo sa týka podielu vysokoškolsky vzdelaných ľudí na celkovej dospeléj populácii, ČSSR zaujíma 49. miesto na svete. (Inteligencia predstavuje iba 6% z celkovej populácie.) V tomto rebríčku sme hneď za Nepálom, kde inteligencia predstavuje 6,7%. V iných krajinách je toto číslo ďaleko vyššie. Napr. ZSSR-8%, NDR-13%, USA-39%, Kanada-40%.
4. V podiele výdavkov na vzdelanie z celkového národného dôchodku sme klesli za posledných 20 rokov z 22 miesta na 72 miesto na svete. Zdroj pre prvé dva údaje: Štatistická ročenka Unesco, Mladá fronta, november 1989, autor článku Jaroslav Kalous.
5. ČSSR je na prvom mieste, čo sa týka znečisťovania životného prostredia v Európe. Na 1 km. štvorcový pripadne 25 ton spádu za rok. Pre porovnanie vo Švédsku to je o 0,6 tony spádu za rok. Zdroj ČTK. uverejnené 9.11.1989.
6. Podiel kontaminovaných zón na celkovom území nášho štátu činí 32%. Také vysoké percento nemá obdobu v žiadnom štáte Európy. Zdroj Rudolf

Hegenbart, vedúci branno-bezpečnostných zložiek ÚV KSČ v rozhovore pre redakciu Izvestija, jún 1989.

7. Dynamika celkového rozvoja ČSSR je na úrovni Alžírsko a Peru, hlboko pod úrovňou Portugalska. Zdroj Ďurkovič, člen ÚV KSS, publikované v denníku Bratislavská Pravda, jún 1989.
8. Pri sledovaní úmrtnosti 28 európskych štátov je ČSSR na 2. mieste v úmrtnosti dospeléj populácie, na prvom mieste v úmrtnosti mužov, na prvom mieste v úmrtnosti na onkologické choroby. Zdroj Ústav sociálneho lekárstva.
9. Za posledných 40 rokov ČSSR kleslo z 10. na 40. miesto na svete v prepočte hrubého spoločenského produktu na jedného obyvateľa. Zdroj: AGENTÚRA, Novosti, apríl 1989.

„Ing. Miloš Zeman“

Zlu sa musíme postaviť do cesty

Vytvorenie humánnej spoločnosti bez zodpovednosti za svoje činy nielen pred spoločnosťou, ale aj pred Pánom nedosiahneme, ak nepočúvame hlas svedomia. Zdravé svedomie, ktoré je zákonom všetkých zákonov, bezpečnostné orgány nahradiť. Štát by mal preto vo vlastnom záujme podporovať vieru v Boha.

Význam viery v Boha vidieť aj z toho, že žiaden hlboko veriaci človek, ktorému sú Božie prikázania posvätné, nie je členom zločineckej mafie, dílerom drog, teroristom, pretože táto pliaga ľudskej spoločnosti roznáša nesmierne utrpenie a bolesť.

Zvlášť nebezpečné pre humánnu spoločnosť je, keď sa zlo deje v záujme dobrej spoločnosti, zločin nepokladá za hriech, ale naopak, oslavuje ho. To sa deje vtedy, keď neuznávame vyššiu suverenitu ako je štátna, keď neuznávame božskú suverenitu. Nemecký nacionalizmus, ruský komunizmus, ale aj moslimský fundamentalizmus robia ľuďom zo života peklo. Darma sa odvolávajú na dobro, v skutočnosti im ide o moc, o ovládnutie a manipulovanie mas. Všetky tieto izmy majú na svojich rukách veľa ľudskej nevinnej krvi. Toto by si mali uvedomiť štátnici, ktorí nesú zodpovednosť za humánnu spoločnosť. Dôvodom k popieraniam Boha nemá byť to, že kresťanstvo sa v minulosti prejavilo aj v zdeformovanej forme, pretože vtedajší predstavitelia, kresťanstva zabudli na skutočné poslanie kresťanstva. Proti zlu nemôžeme bojovať so založenými rukami. Pretože zlo sa vie veľmi dobre pretvarovať a hovoriť, že mu ide len o dobro. Tu platí známa myšlienka: zlo sa vie presadiť len vtedy, keď vystupuje v maske dobra. Aj Ježiš sa ohradil voči facke, ktorú mu dal sluha pri výsluchu pred veľradou, keď povedal: „Dokáž, že som spáchal nejaký hriech! Ak nevieš dokázať, prečo ma biješ?“ To je pre nás poučením, že sa od zla nemáme nechať týrať. (jr)

Kresťanom chcú vládnuť ateisti

Skôr než SDKÚ ako prvá ohlásila meno svojho kandidáta na funkciu prezidenta SR, bolo jasné že vzápätí sa objavia aj mená ďalších. Tak sa aj stalo. Zastavme sa hneď pri prvom – Eduardovi Kukanovi. Bolo jasné, že mnohí poukážu na jeho komunistickú minulosť. Premiér vlády a predseda SDKÚ Mikuláš Dzurinda síce dôvodí, že teraz by sme už nikomu nemali vyčítať niekdajšie členstvo v KSČ, tak ako by sme nemali považovať za zásluhy, že niekto v KSČ nebol. Lenže v predchádzajúcom režime nepôsobili v diplomacii radoví členovia KSČ, ale nomenklatúrne kádre ÚV KSČ. (Izraelský štát ešte aj po 53 rokoch hľadá a chytá vojnových zločincov).

V tom prípade je však podstatné niečo iné. Či aj najvyššia ústavná funkcia v Slovenskej republike musí naďalej patriť bývalému komunistovi? Vlastne prezidenta republiky máme doteraz len z radov bývalých komunistov. Ako keby na Slovensku neboli aj iní občania! Tým skôr, že počet členov KSČ u nás nikdy neprekročil pol milióna. Jasnú väčšinu vždy tu mali predsa nekomunisti, s mnohými vysoko vzdelanými a veľmi schopnými ľuďmi. Niekto môže dôvodiť, že toto už patrí minulosti. Aj napriek tomu v súvislosti s Eduardom Kukanom je ďalšia vážna výhrada zo súčasnosti. Pán Kukan je ateistom. Verejne sa k tomu hlási, za ateistu sa pred pár mesiacmi sám označil v takej ostro sledovanej relácii, akou sú Nočné dialógy Slovenského rozsahu. Má na to plné právo. Lenže podľa oficiálnych údajov zo sčítania občanov z roku 2001 osemdesiatštyri percent sa ich na Slovensku hlási ku kresťanskému vierovyznaniu. Prečo by mal byť hlavou štátu s úplnou kresťanskou väčšinou puncovaný ateista? Ma to vôbec nejakú logiku?

Tu sa už končia všetky žarty a na program dňa sa dostáva otázka: ako sa k tomu postaví jasná kresťanská väčšina? Neuráža ju to? Veď keď slovenskí katolíci sa nebáli organizovane postaviť na odpor komunistickému režimu, robili tak v nádeji, že po jeho páde okrem iného získajú postavenie, primerané ich počtu v našej spoločnosti a jej najlepším tradíciám. Teraz znovu prichádza príležitosť uplatniť túto celkom prirodzenú predstavu. Medzi slovenskými kresťanmi sú určite vhodní kandidáti. KDH už navrhlo jedného z nich, Františka Miklošku, ktorý celým doterajším životom reprezentuje kresťanské hodnoty. Z radov kresťanských demokratov sa uvádzajú aj ďalšie dve mená – Ján Čarnogurský a **Ján Figel’**. A ďalšie by sa určite našli medzi praktickými a uznávanými kresťanmi. (fak

Pápež Ján Pavol II. na Slovensku v dňoch 11 – 14. septembra 2003

Pápeža pozvali na Slovensko naši najvyšší predstavitelia: prezident, predseda vlády a predseda parlamentu. Príprava a pobyt sv. otca Jana Pavla II. pápeža na Slovensku je posledných dňoch veľmi kritizované našimi médiami, jedna sa o 65 miliónov ktoré sú potrebné vynaložiť na túto návštevu. Prečo komunisti nekritizujú, že sú veľké výdavky pri návštevách Dalajlamu, prezidenta Izraela a iných štátnych návštev zo zahraničia? Ako vedia v našom

štáte sa rozťahovať a robiť takú špinavú politiku za naše dane. (osvietenci, slobodomurári, komunisti – internacionálisti a všelijakí aziati). ...

Nesťážuj sa na Boha: *Moderátorka televízneho programu Jans Claysonová dala dcére evanjelizátora Billyho Grahama otázku na margo teroristických akcií 11. septembra 2001 v Spojených štátoch: „Ako mohol Boh niečo také dopustiť!“ Anna Grahamová jej veľmi múdro odpovedala:*

„Verím, že takisto, ako my, aj Boh je veľmi smutný z toho, čo sa stalo. Ale my sme Bohu roky hovorili, aby odišiel z našich škôl, z našej vlády, z nášho života. A keďže on je gentleman, verím, že sa potichu stiahol. Ako môžeme očakávať, že nás Boh požehná a ochráni, keď ho žiadame, aby nás nechal na pokoji?“

Myslím, že sa to začalo, keď sa Madeline Murrayová-ÓHarová (bola zavraždená jej telo sa našlo nedávno) vyslovila, že nechce v školách žiadne modlitby, a my sme povedali O.K. (súhlasíme)

Potom niekto povedal, že by bolo lepšie, keby sa v školách nečítala Biblia... Tá Biblia ktorá hovorí: nezabiješ, nepokradneš, miluj svojho bližného ako seba samého. A my sme povedali O.K.

Potom dr. Benjamin Spock začal tvrdiť, že nemáme trestať deti. Keď sú zlé, lebo tak ich zraníme a narušíme ich slobodu (syn dr. Spocka spáchal samovraždu). My sme súhlasili: „Odborník určite vie, čo hovorí.“ Tak sme znova povedali O.K.

Potom niekto povedal učiteľom a riaditeľom, aký netrestali naše deti, keď sa zle správajú. A riaditelia nariadili, aby žiadny učiteľ netrestal študentov, keď sa neprístojne správajú, lebo nechcú stratiť dobré meno a určite nechcú, aby ich zažalovali. (Medzi výchovou a mlátením, fackaním, ponížovaním a kopaním je veľký rozdiel.) A my sme povedali O.K.

Potom niekto povedal: Dovoľme našim dcéram, aby šli na potrat, keď chcú, a nemusia o tom dokonca povedať ani svojim rodičom. A my sme povedali O.K.

Potom nejaký „múdry“ člen školskej rady povedal, že chlapci zostanú len chlapcami a budú si robiť, čo chcú. Takže dajme našim synom toľko kondómov, koľko si len zažiadajú, aby si užili zábavy, koľko len chcú. Nemusíme pritom hovoriť ich rodičom, že ich dostali v škole. A my sme povedali O.K.

Potom niekto z vyšších úradníkov povedal, že nezáleží na tom, čo robíme v súkromí, ak poctivo pracujeme. My sme zasa súhlasili a povedali, že nám nezáleží na tom, čo človek, vrátane prezidenta, robí v súkromí. Hlavne že máme prácu a naša ekonomika je v poriadku.

Potom niekto povedal: „Vydávajme časopisy s obrázkami nahých žien a nazvime to dobrým, realistickým ocenením krásy ženského tela.“ A my sme povedali O.K.

Potom niekto toto ocenenie posunul ešte o krok ďalej a publikoval obrázky nahých detí. Ďalší krok urobil, keď sprístupnil na internete. A my sme povedali O.K., odvolal sa predsa na slobodu prejavu.

Potom zábavný priemysel prišiel s návrhom vyrábať televízne programy a filmy, ktoré propagujú rúhanie, násilie a nezákonný sex. Povedali: „Nahrávame hudbu, ktorá povzbudzuje ľudí k znásilňovaniu, drogám, vraždám, samovraždám a k preberaniu satanských vzorov.“ A my sme povedali: „Veď je to len zábava. Nemá to žiadne zlé vplyvy, aj tak to nikto neberie vážne. Tak poďme na to.“

Teraz sa pýtame sami seba, prečo naše deti nemajú svedomie, prečo nerozoznávajú dobré od zlého a prečo pre nich nie je problémom zabiť cudzincov, svojich spolužiakov a samých seba.

Keby sme o tom dlhšie popremýšľali a pozreli sa hlbšie, možno by sme našli odpoveď. Myslím, že to má veľa dočinenia s tým, že „človek žne to čo zasial“.

Výčitka: *„Drahý Bože, prečo si nezachránil to malé dievčatko, ktoré zabili v triede? S pozdravom, znepokojený študent.“*

Odpoveď: *„Drahý znepokojený študent, mám zakázané ísť do škôl. S pozdravom, Boh.“*

Je smiešne, ako ľudia ľahko zavrhnú Boha, a potom sa čudujú, prečo sa svet rúti do pekla.

Je smiešne, ako veríme všetkému, čo sa píše v novinách, a spochybňujeme všetko, čo hovorí Biblia.

Je smiešne, ako chce ísť každý do neba bez toho, že by veril, myslel si, hovoril alebo robil to, čo prikazuje Biblia.

Je smiešne, že niekto povie „Verím“ v Boha.

Je smiešne, že môžeš e-mailom poslať tisíce „vtipov“, ktoré sa budú šíriť rýchlo ako oheň. Ale keď pošleš správy o Bohu, ľudia si dvakrát premyslia, či ich pošlú ďalej.

Je smiešne, ako sa neslušné, vulgárne a nemravné správy slobodne šíria internetom, ale verejné diskusie o Bohu sa v školách a na pracoviskách potláčajú.

Je smiešne, že niekto je v nedeľu zapálený pre Krista, ale v ostatné dni týždňa je neviditeľným kresťanom.

Smeješ sa?

Je smiešne, že pri posielaní tejto správy e-mailom budeš sa obávať toho, ako to ľudia prijmú a čo si o tebe pomyslia.

Je smiešne, že sa viac obávaš toho, čo si o tebe pomyslia ľudia, než toho, čo si o tebe myslí Boh.

Premýšľaš?

Pošli túto správu ďalej ak si myslíš, že to stojí. Ak nie tak ju vymaž. Ale potom sa nest'ážuj, aký je tento svet zlý!

Podľa http://www.hejb.cz/O_cloveku/Spolecnost/Dcera_Billy_Grahama.html.

Zastav sa a zamysli sa, tvoj vlastný život to ocení

Máme vyššie budovy a širšie diaľnice, ale plytké povahové vlastnosti a zúžené pohľady.

Viac utrácame ale menej užívame. Máme väčšie domy, ale menšie rodiny. Robíme viac kompromisov, ale máme menej času. Máme hlbšie vedomosti, ale menej úsudku. Máme dokonalejšiu medicínu, ale žijeme čoraz menej zdravým životom. Z násobili sme náš majetok, ale zredukovali sme naše hodnoty. Príliš hovoríme, málo milujeme a príliš nenávidíme.

Doleteli sme na Mesiac a späť, ale pre nás je ťažké prejsť na druhú stranu našej ulice a navštíviť suseda. Podrobili sme si vonkajší svet, ale nie naše vnútro.

Máme vyššie príjmy, ale nižšiu morálku.

Prežívame čas väčšej slobody, ale menej radosti. Máme viac jedla, ale menej zdravej výživy. Potrebujeme dva platy na jeden dom, ale počet rozvodov ustavične rastie.

Domy stavíme kvalitnejšie, ale je veľa rozpadnutých domov.

Preto si dajme už oddnes predsavzatie:

Neschovávam si nič na zvláštnu príležitosť, pretože každý deň, ktorý žijem, je zvláštna príležitosť. Budem hľadať viac znalosti, vedomosti, viac čítať, sadnem si na terasu a budem obdivovať, čo sa naskytne vo výhlade. Nebudem sa natoľko starať o svoje potreby. Budem tráviť viac času s rodinou a priateľmi, jesť svoje obľúbené jedlá, navštevovať miesta, ktoré mám rád.

Život je reťaz radostných udalostí a nie jednoduché prežívanie. Budem používať svoje brúsene poháre, nebudem si schovávať svoj najlepší parfun, ale používať ho, kedykoľvek budem chcieť. Zbavím svoj slovník výrazov, ako sú niekedy alebo raz.

Napišem teraz list, ktorý som chcel napísať a niekedy poslať.

Poviem svojej rodine a priateľom, ako ich mám veľmi rád. Neoddialim nič, čo mi dáva môjmu životu pravú radosť a smiech.

Každá minúta, hodina a každý deň sú zvláštne a nikdy neviem, či nie sú moje posledné.

Ak nemáte čas poslať tento odkaz niekomu, koho máte radi a hovoríte si, že ho pošlete niekedy inokedy, zamyslite sa, lebo niekedy alebo raz už tu vôbec nemusíte byť!!!

Nič nie je také blízke ľudskému srdcu ako dieťa.

Dieťa je najväčší poklad rodičov

Dieťa je príslub budúcnosti...

Dieťa je nádej lepších čias...

Dieťa je umocnená radosť zo života...

Dieťa je prejav nesmiernej dôvery Boha Stvoriteľa voči človeku, ktorá do rúk muža a ženy vkladá pokračovanie ich vlastného života.

Dieťa je také, ako ho vychováme. Vychovávať to neznamená kázať a rozkazovať, ale dávať mu ten najlepší príklad.

Len si prehodnotíme výsledky volieb a spytujme si svoje svedomie, ako som prispel k tomu stavu ja osobne a začo ja nesiem zodpovednosť vo voľbách od roku 1990 až do teraz.

Predkladám vám výsledky volieb do NS SR z 20. a 21. IX. 2002:

SR:

1. HZDS–560691 hlasov-19,5%, 2. SDKÚ–433953–15,9%, 3. Smer – 387100 – 13,46%, 4. SMK-321069 – 11,16%, 5. KDH-237202 – 8,25%, 6. ANO-230309 – 8,01% 7. KSS-181872 – 6,32%.

:

(Súbor statí, spomienok zostavil podľa uvedenej literatúry).

V Michalovciach dňa 20. augusta 2003

Štefan Semuf

(Poznámka: pre krátkosť času som nevypracoval zoznám uvedenej literatúry, bude doplnená neskôr, preto sa ospravedlňujem. Ďakujem.)